

Content

Publications, Manuscripts

Books, articles, collections of articles, brochures, leaflets, catalogs, studies, thesis, presentation texts and other manuscripts

From Arūnė Arbušauskaitė's personal archive

A. Arbušauskaitė's manuscripts, publications collected by her (press excerpts), juridical documents, registers of collected data

Documents

Archival documents, descriptions of documents, juridical documents, projects, plans, registers; diaries, notes, letters; decoded audio records; maps

Photos, Copies, Reproductions

Video records

Films, documentary, TV shows, filmed expedition material (part translated and subtitled)

Audio records

Expedition sound recordings (decrypted texts are in the Documents section)

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Anna Ābele. **Piezīmes par Dundagas izloksnes fonētiku.** *Filologu biedrības raksti VI*, 22–30. Rīga, 1926

Keywords (Lith): Kuršo tarmēs, tamnieku patarmē, fonetika, prozodija, balsiņu ierpimas, priesaģu balsiņu silpnējimas

Keywords (En): Dialects of Kuršas, Tamnieki dialect, phonetics, prosody, vowel insertion, weakening of vowels in suffixes

Straipsnyje aprašytos svarbios Kuršo tamnieku patarmēs ypatybēs: priegaidģiņu niveliacijos raida, dvigarsiņu tarimo ypatybēs, balsiņu ierpimas, priesaģu balsiņu silpnējimas ir redukcija.

The article describes important features of *Tamnieki* – a dialect of Kuršas: the development of accent leveling, peculiarities of diphthong pronunciation, vowel insertion, weakening and reduction of suffix vowels.

Cipher: Pu_Abe-1927-01; Pu_Abe-1927-02

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Anna Ābele. **Rucavas izloksne.** *Filologu biedrības raksti VII*, 112–128, *VIII*, 135–144. Rīga, 1927, 1928

Keywords (Lith): Kurzēmēs tarmēs, Rucava, fonetika, morfologija

Keywords (En): Dialects of Kurzeme, Rucava, phonetics, morphology

Straipsnyje aprašoma Rucavos apylinkiņu tarmēs ypatybēs: fonetika, kirčiavimas, morfologija, leksika. Šnektos plotas Lietuvos pasienyje, todėl joje ryškūs kontaktų rezultatai. Antroji dalis skirta veiksmazodģiui: aprašomi jų struktūriniai tipai, pateikiami ir klasifikuojami gausūs pavyzdģiai.

The article describes the peculiarities of the dialect of Rucava area: phonetics, word stress, morphology, lexis. The area of the dialect – Lithuanian board territory, so it contains clear results of the contacts. The second part is devoted to the verb: its structural types are described, abundant examples are provided and classified.

Cipher: Pu_Adl-1925

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Marija Ādlere. **Par koku vārdu *alksnis*, *bērzs*, *kļava*... izplatģjumu.** *Filologu biedrības raksti V*, 159–176. Rīga, 1925

Keywords (Lith): Latviņu kalba, dialektologija, leksika, fonetika, paplģitimas

Keywords (En): Latvian language, dialectology, lexis, phonetics, spread

Straipsnyje išsamiai aprašomas kai kurių medģių vardu paplģitimas Latvijos tarmēse, atkreipiamas dėmesys net tik į skirtingas leksemas, bet ir skirtingas to paties vardo fonetines formas.

The article thoroughly describes the spread of certain trees names in Latvian dialects; the attention is paid not only to the different lexemes, but also to the different phonetic forms of the same word.

Document type: Presentation text Language: German Country: Lithuania

Dietmar Albrecht. *Grenzgänger im Preußenland*. 2004

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, L. Rėza (Rhesa), Nida, Kaliningradas

Keywords (En): Eastern Prussia, the Curonian Spit, L. Rhesa, Nida, Kaliningrad

Eseistinio pobūdžio pranešimas, kuriame apmąstomas Prūsų Lietuvos iškilių asmenybių ir su jomis susijusių vietų palikimas dabartinių Rytprūsių kontekste, istorinių sienų sąlygiškumas. Autorius supažindina su dabartiniais kūrėjais Rytprūsių tema: lietuvių dailininke I. Labutyte, Kaliningrado poetais ir lenkiškai rašančiais išeiviais iš Mozūrijos (Masuren) ir Varmijos (Ermland). Jų kūrybą įkvėpė krašto istorinis ir kultūrinis palikimas.

An essay-type report, which reflects on Prussian Lithuania's heritage of great personalities and places, related to them, in the modern Eastern Prussia context, as well as the relativity of the historical boundaries. The author introduces modern artists in the Eastern Prussia sphere: Lithuanian singer I. Labutyte, Kaliningrad's poets and emigrants from Masuren and Ermland, writing in Polish. Their works are inspired by the historical and cultural heritage of the region.

Quellen / Unterschrift: http://www.academiabaltica.de/files/grenzganger_im_preussenland_22.5.04

Document type: Studio Language: English Country: Finland

Moritz Albrecht. **Governance of the National Parks on the Curonian Spit**. *UEF Electronic Publications*. http://epublications.uef.fi/pub/URN_NBN_fi_joy-20080052/URN_NBN_fi_joy-20080052.pdf

Keywords (Lith): Kuršių nerijos nacionalinis parkas, gamtos vertybės, kultūros paveldas, savivaldybė, gamtosaugininkai, Lietuva, Rusija

Keywords (En): Curonian Spit national park, natural values, cultural heritage, municipality, environmentalists, Lithuanian, Russia

Straipsnyje pateikiamas Kuršių nerijos nacionalinio parko raidos vertinimas: parko gamtos ir kultūros vertybės, jų pažinimo problemos, kultūros paveldas ir jo vertinimas, konfliktas ir galimi sprendimai tarp savivaldybės ir gamtosaugininkų, gyventojų ir turistų poreikių, valstybės sienos keliamos problemos ir skirtingi Rusijos ir Lietuvos interesai bei žmogaus veiklos rezultatai Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijoje.

The article provides the evaluation of the Curonian Spit national park development: natural and cultural values of the park, the problems of their acknowledgement, cultural heritage and its evaluation, conflicts and possible solutions between the municipality and the environmentalists, the needs of the residents and tourists, problems of state boundary, different interests of Russia and Lithuania, and the results of humans' activity on the territory of the Curonian Spit national park.

Document type: Article Language: Russian Country: Russia

Ф.Е. Алексеев. **Орнитологические исследования на Куршской Косе**. *Природный комплекс «вислинская (балтийская) коса» – «природное окно», 2014*. <https://www.zin.ru/rybachy/sokolov-pdf/2014c.pdf>

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Ornitologija, Kuršių nerija, paukščių rūšys, paukščių žiedavimas, Thienemanno mokykla, Rasytės (Rossitten) ornitologijos stotis

Keywords (En): Ornithology, the Curonian Spit, bird types, bird ringing, Thienemann's school, Rossitten ornithology station

Straipsnyje apžvelgiamos šiais laikais aptinkamos Kuršių nerijos paukščių rūšys, pateikiami jų aprašai, nuotraukos, pavadinimai lotynų ir rusų kalbomis. Trumpai pristatyta Rasytės (Rossitten) ornitologijos stoties istorija, prof. Thienemanno veikla.

The article reviews the bird types, found today on the Curonian Spit, and provides their descriptions, pictures, names in Latin and Russian languages. The history of Rossitten ornithology station is briefly introduced, as well as prof. Thienemann's work.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Bernardas Aleknavičius. *Fotodiptichų paroda Lietuvininkai*. Lietuvos TSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija, 1980

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Mažoji Lietuva, autochtonai, portretai, fotografija

Keywords (En): Lithuania Minor, autochtons, portraits, photography

Knyga yra fotometraštininko Bernardo Aleknavičiaus fotografijų rinkinys, parengtas kaip parodos katalogas. Tai portretų galerija su fotografuotų asmenų duomenimis. Nuotraukose ne tik žymūs to meto žmonės (Simonaitytė, Kybrancas, Labutytė, Pakalniškis ir kt.), bet ir eiliniai žemdirbiai, žvejai, tarnautojai. Diptichų kompoziciją sudaro portretas ir nuotrauka, atspindinti asmens gyvenamąją vietą, darbą, aplinką. Įvadinio straipsnio autorius Domas Kaunas.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Saulius Ambrazas. *Dėl Karvaičių vardo kilmės*. *Baltistica XLV (1)*. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 2010

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimo vardas, etimologija, kuršių kalba

Keywords (En): The Curonian Spit, village name, etymology, the Curonian language

Straipsnyje pateikiama autoriaus etimologinė versija dėl Kuršių nerijos kaimo vardo Karvaičiai kilmės. Apžvelgiami ir kritiškai vertinami ankstesni etimologijos bandymai. Autorius grindžia šio žodžio kilmę būdvardine šaknimi, reiškiančia „pilkas, tamsus, juodas“, šią versiją remia įvairiais tarmių pavyzdžiais bei hidronimais.

The article provides the author's etymological version of the Curonian Spit's village Karvaičiai name origin. Prior etymological attempts are reviewed and critically evaluated. The author bases the origin of this word with an adjective root, meaning "grey, dark, black". This version is supported with various examples of dialects and hydronyms.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Virginija Apanavičienė. **V. Bartulio opera „Kuršiai“**. *Lietuviai ir lietuvininkai. Etninė kultūra (IV). Tiltai. Priedas. Nr. 29*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2005

ISSN: 1648-3979.

Keywords (Lith): Kuršiai, vakarų baltai, lietuvių muzika, V. Bartulis

Keywords (En): Kuršiai (Curonians), Western Balts, Lithuanian music, V. Bartulis

V. Bartulio oratorijoje „Kuršiai“ muzikinėmis priemonėmis įamžinami kuršiai, kaip vakarų baltai, ir atskleidžiama jų etninė tapatybė. Oratorijoje dera dvi stilistinės muzikos kryptys: 1) intuityvistinė, kur pagrindinis vaidmuo tenka atlikėjams solistams, įgyvendinantiems kompozitoriaus idėją ir improvizuojantiems pagal pateiktą teminį eskizą; 2) minimalistinė, kur pateikiamos dviejų kuršių etninei muzikai būdingų liaudies dainų etnorekonstrukcijos bei vienas giesmės pobūdžio darinys. Svarbi ir vaizdo instaliacija su kopų smėlio, žirgų įvaizdžiais. XVI a. išnykusių savo žemėse kuršių ir pradėjusių keltis iš Latvijos vadinamųjų kuršininkų istorija atskleidžiama oratorijos pabaigoje rodomu dešimties minučių filmu apie grįžusius iš Švedijos į Kuršių neriją iš čia kilusius tris brolius kuršininkus.

In his oratory “Kuršiai”, V. Bartulis perpetuated the Curonians as the western Balts and displayed their ethnic identity by musical means. Two stylistic musical directions are concorded in the oratory – 1) intuitive, when the main role is attributed to solo singers that implement the idea of composer to improvise according the given thematic sketch, and 2) minimalistic, when an ethno-reconstruction of two characteristic Curonian folk songs and one church song are concorded. An instalation with sea coast sand and symbols of horses is also important. There is also displayed a history of Kuršiai that became extinct as a separate ethnic group in their own land and began to settle from Latvia to Lithuanian sea coast in the 16th century (being named Kuršininkai, or Kursnieki) in the oratory, and a 10 minutes film is shown at the end of a piece about three brothers Kuršininkai that returned to Curonian Isthmus from Sweden.

Cipher: Pu_Arb-1994

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė. **Einige aspekte der nationalen Selbsteinschätzung bei der altansässigen Bevölkerung der Kurischen Nehrung nach 1945**. *Annaberger Annalen Nr.2*, p. 65–74. Jahrbuch über Litauen und deutsch- litauische Beziehungen, 1994

ISSN: 094-3484.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, pokaris, tapatybė, kalbų vartojimas, statistika

Keywords (En): The Curonian Spit, after-war, identity, language use, statistics

Straipsnyje trumpai pristatoma Kuršių nerijos gyventojų tapatybės istorinė raida, kalbų vartojimas, tačiau didesnis dėmesys skiriamas pokaryje likusių Kuršių nerijos gyventojų tapatybei apibūdinti, remiamasi apklausomis. Daugeliui senųjų gyventojų sunku apibūdinti savo nacionalinę priklausomybę dėl skirtingų sąvokų turinio interpretacijų, mišrių šeimų, kalbos ir pilietybės neatitikimo. Autorė pabrėžia, kad pokaryje senųjų ir naujųjų gyventojų tapatybės skyrėsi dėl istorinės atminties, propagandos, nepatiklumo, nežinojimo, ir jie ilgai nesudarė vientisos bendruomenės.

The article briefly presents the historical development of the Curonian Spit inhabitants' identity, use of languages; however, the main attention is paid to the description of the identity of those Curonian Spit inhabitants, who remained after the war, basing on the questionnaires. For the most of the inhabitants, it is difficult to define their national identity due to different interpretations of the notions, mixed families, language and citizenship discrepancies. The author emphasizes, that the identities of old and new inhabitants in the after-war differed due to historical memory, propaganda, distrust, and ignorance, thus they did not form a unified community for a long time.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė. **Kuršių nerijos autochtonų (senbuvų) tautybės suvokimo ypatumai.** *Mažosios Lietuvos istorija ir etnografija*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 1994

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, Kuršių nerija, autochtonai, tapatybė, dvikalbystė

Keywords (En): Klaipėda region, the Curonian Spit, autochthons, identity, bilingualism

Straipsnyje analizuojamas kuršininkų tapatybės klausimas. Aptariama skirtinguose istoriniuose šaltiniuose pateikiama statistika ir terminologinė painiava dėl tapatybės ir kalbos vartojimo nesutapimo. Autorė analizuoja duomenis, pateiktus 1956 m. ekspedicijos šeimų surašyme.

The article analyses the issue of the *Kursenieki* identity. The statistics from different historical sources and terminological confusion between identity and language use discrepancy are discussed. The author analyses the data, provided by family census, conducted in 1956 expedition.

Cipher: Pu_Arb-1995

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė. **Kuršių nerijos gyventojų socialiniai-demografiniai pokyčiai.**

Lietuvinkų kraštas, p. 372–398

. Kaunas, Litterae universitatis, 1995

ISBN: 9986-475-03-1.

Keywords (Lith): Demografija, migracija, Kuršių nerija, repatriacija, pokaris, žvejybos įmonės, kalba, mokykla

Keywords (En): Demography, migration, the Curonian Spit, repatriation, after-war, fishing companies, language, school

Straipsnyje dokumentais grindžiama pirmųjų pokario metų Kuršių nerijos gyventojų kaitos istorija. Pasakojama apie repatriantų šeimas, pirmąsias sovietines žvejybos įmones, krašto kolonizaciją, sovietizaciją, deportaciją.

In the article, there is a documental grounding for the history of change in the inhabitants of the Curonian Spit in the first after-war years. The article tells about the repatriant families, first Soviet fishing companies, the colonization of the area, Sovietization, deportation.

Cipher: Pu_Arb-2000

Document type: Article Language: German Country: Germany

Arūnė Liucija Arbušauskaitė. **Die Deportation der alteingesessenen Familien der Kurischen Nehrung 1949**, p. 479–487. *Altpreussische Geschlechterkunde. Blätter des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreussen*. Bd 30 48. H Jahrgang. Hamburg. Im Selbstverlag des Vereins, 2000

Notes: Individual publication, numbering of pages from a larger publication.

Keywords (Lith): Kuršių nerijos gyventojai, sovietų valdžia, deportacijos, šeimos

Keywords (En): The Curonian Spit inhabitants, the Soviet governship, deportations, families

Leidinį sudaro studija apie 1949 metais vykdytas sovietų valdžios represijas prieš vietinius Kuršių nerijos gyventojus. Studija paremta sovietinių archyvų medžiaga.

The edition consists of the study on the 1949 Soviet government's repressions against the local inhabitants of the Curonian Spit. The study is based on the archive data.

Document type: Book Language: Latvian, English Country: Latvia

Jānis Asaris, Vitolds Muižnieks, Arnis Radiņš ir kt.. *Kurši senātnē. Curonians in Antiquity*. Rīga, Latvijas nacionālais vēstures muzejs, 2008

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Archeologija, istorija, etnogenezē, kuršiai, Livonija, vikingai, kapavietēs

Keywords (En): Archaeology, history, ethno-genesis, the Curonians, the Vikings, burial places

Gausiai iliustruota kuršių istorija remiantis archeologijos duomenimis. Knygą sudaro keli skyriai nuo seniausių radinių iki kuršių genties nukariavimo XIII a. Išsamiai supažindinama su ankstesniais tyrinėjimais archeologijos ir etnogenezės klausimais. Knygoje daug dėmesio skiriama latvių ir lietuvių tyrinėjimų kompleksiskumui, naujausiems atradimams. Skaitytojai supažindinami su svarbiausiais kuršių radinių identifikavimo kriterijais: kapaviečių, gyvenviečių radinių ir papuošalų specifika. Knygos autoriai – mokslininkai, tačiau ji skirta plačiam skaitytojų ratui.

A richly illustrated history of the Curonians, based on the archaeological data. The book consists of several chapters from the oldest times to the defeat of the Curonians in the 13 c. It thoroughly introduces previous researches on archaeological and ethno-genesis matters. The book pays a lot of attention to the wholeness of the Latvian and Lithuanian researches, to the newest findings. The readers are introduced to the most significant evaluation criteria of the Curonian discoveries: the specifics of the burial places, settlements' findings, decorations. The authors of the book – the scientists, although it is aimed at a wide circle of readers.

Cipher: Pu_Avo-2016

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Ruta Avotiņa. **Papes ezera un tā apakārtnes toponīmi.** *Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra (tinklapis, žiūrēta 2016 11 02).* http://map.lgia.gov.lv/index.php?lang=0&cPath=3&txt_id=116&0&ap=67

Keywords (Lith): Toponimai, mikrotoponimai, Kurzemē, Papės ežeras, registras, lokalizacija

Keywords (En): Toponyms, micro-toponyms, Kurzeme, Papes lake, register, localization

Straipsnyje, remiantis XX a. 80-ųjų metų duomenimis, suregistruoti ir lokalizuoti Lietuvos ir Latvijos pasienio pajūryje esančio Papės ežero apylinkių vietovardžiai: hidronimai ir mikrotoponimai. Nurodoma kiekvieno mikrotoponimo vieta ir juo pavadinto objekto geografinė ir geologinė charakteristika. Tokiu principu detaliai aprašytos upės, kanalai, užpelkėjusios vietos, daubos, salelės, miškai ir kaimai. Kai kurie vietovardžiai etimologiškai artimi ir kitiems Baltijos pakrantės regiono vietovardžiams ir asmenvardžiams, visų pirmiausia Kuršių nerijai (Nida, Priediena, Pleikė, Vecenes, Smilšu rags ir pan.).

The article, basing on the data from the 80-ies, 20 c., provides a register and localization of place names (hydronyms and micro-toponyms) of Papes lake district, located at the seaside of the Lithuanian-Latvian border. Each micro-toponym's place is provided as well as the denoted object's geographical and geological characteristics. Using this principle, rivers, canals, swamped areas, ravines, isles, woods and villages are described in detail. Some of the place names are etymologically close to other Baltic seashore region's place and proper names, first of all, to the Curonian Spit (Nida, Priediena, Pleiki, Vecenes, Smilšu cape and other).

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Petras Babickas. *Gintaro krantas*. Kaunas, Lietuvos Šaulių sąjungos leidinys, 1932

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Lietuvos pajūris, Kuršių nerija, gamta, gyventojai, etnografija

Keywords (En): Lithuanian seaside, the Curonian Spit, nature, inhabitants, ethnography

Eseistine forma pasakojama apie Lietuvos pajūrį ir pamarij, gėrimasi gamta, supažindinama su įvairiais lankytiniais objektais. Pasakojami įspūdžiai iš susitikimų su vietiniais gyventojais, apibūdinama jų gyvensena, papročiai. Knyga atspindi to meto lietuvių visuomenės siekį geriau pažinti seniau jiems neprieinamą kraštą ir prieštaringai vertinamus gyventojus.

The book tells about Lithuanian seaside in an essayistic form; the nature is admired, and various objects to visit are introduced. The impressions from meeting local inhabitants are provided, their lifestyle and customs are described. The book reflects the aspiration of the Lithuanians of that time to know more about the area that was not available before and about the contradictorily perceived inhabitants.

Cipher: Pu_Bac-2008

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Egidijus Bacevičius. "**Muižės lietuvių**" tautosakos rinkinėliai. I dalis. *Šilainės sodas Nr. 21(69)*. http://www.silaine.lt/2008/2008-11-11/Berbomas_tautosakininkas-21.htm, 2008

Keywords (Lith): Muižės (Feilenhof) dvaras, Ernestas Berbohmas, etnografija, tautosaka, biografija

Keywords (En): Feilenhof mansion, Ernest Beerbohm, ethnography, folklore, biography

Straipsnyje supažindinama su garsaus Klaipėdos krašto tautosakos rinkėju, etnografu, žvejybos inspektoriumi ir vėtrungių „tėvu“ Ernstu Berbohmu. Pristatoma jo biografija, kultūrinė ir profesinė veikla, domėjimasis lietuviška pamario kultūra, jos propagavimas ir kūryba.

The article introduces a famous Klaipėda region folklore collector, ethnographer, angling inspector and weathervane “father” Ernest Beerbohm. His biography is presented, as well as cultural and professional activity, interest in Lithuanian seaside culture, its promotion and creations.

Cipher: Pu_Bac-2012

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Egidijus Bacevičius. **Mažosios (Prūsų) Lietuvos tautodailės tyrėjas Hansas S. Woede**. *Acta Historica Universitatis Klaipedensis 27, p. 245–252*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2013

ISSN: 1392-4095.

Keywords (Lith): Prūsijos Lietuva, tautodailė, kraštiečių draugija „Landsmannschaft Memellander“, vėtrungės, žvejyba, paveldas

Keywords (En): Prussian Lithuania, folk-art, community “Landsmannschaft Memellander”, weathervanes, fishing, heritage

Pristatomi H. Woedes, Rytprūsų kraštiečių draugijos kultūrininko, gyvenimas ir veikla, jo Rytprūsų kaimo medinių statinių ir tautodailės tyrimai, kuršvalčių vėtrungių pristatymas Vokietijos visuomenei, kiti darbai, skirti materialinio ir dvasinio paveldo sklaidai.

Hans Woede- the enthusiast and investigator of the former East Prussia cultural heritage in the East Prussia, wooden countryside architecture and handicrafts, in particular weathervanes. His contribution for the activities of the „Landsmannschaft Memellander“ society presented.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Egidijus Bacevičius. **Neringos muziejaus reikšmė siekiant pažinti Kuršių nerijos gamtinę aplinką ir saugoti gyventojų kultūrinę savastį.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis T. 27*, p. 228–244. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2013

ISBN: 1392-4095.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, gyventojų tautinė tapatybė, kuršiai, Nidos (Nėrungos, Neringos) muziejus, švietimas, tautosaka, paveldas, Kuršių nerija, Vakarų Lietuva, Mažoji Lietuva, Rytprūsiai, Henris Fuchsas

Keywords (En): Nehrungsmuseum, Nidden, Nida, Memel, Memelland, cultural identity, folklore, heritage, national minority, Curonian, Kuhren, West Lithuania, East Prussia, Henry Fuchs

Aprašoma Neringos muziejaus Nidoje (Das Nehrungsmuseum in Nidden) istorija 1928–1944 m.; apžvelgiamos jo įkūrimo aplinkybės, saugoti krašto gamtos (mineralų, augalų ir gyvūnų) pavyzdžiai, Nidos apylinkių archeologinių kasinėjimų radiniai, Kuršių nerijos gyventojų (kuršininkų) kultūriniam-istoriniam tapatumui svarbios vertybės (tautiniai drabužiai, buities, žvejybos ir žemės bei miško ūkio priežiūros darbo padargai ir kt.); Kuršių nerijos tautosakos vokiečių kalba rinkimas, spaudos apie Kuršių neriją apžvalga. Pristatoma Henrio Fuchso (Henry Fuchs, 1898–1980) asmenybė, jo kaip muziejaus steigėjo ir kraštotyrininko gyvenimas, pedagoginė bei kultūrinė veikla XX a. 3–4-ojo dešimtmečio politinių įvykių Klaipėdos krašte laikotarpiu.

The history of the Neringa museum in Nida (orig. Das Nehrungsmuseum in Nidden) and the complicated background of its foundation in 1928–1933 described. Museum's collections: minerals, herbarium and animals stuff, archaeological excavations artefacts from Nida surroundings, for Curonian spit residents (kuhren) important cultural-historic heritage: traditional clothing, household, agricultural and forestry tools, fishing tackle etc. Sampling and preservation of the Curonian verbal folklore examples (manuscripts), the review of the sources about the Curonian spit. Henry Fuchs (1898–1980) – the founder and the leader of the Neringa museum. His life, educational activity and participation in the local cultural movement are presented under socio-political circumstances in the Memel district (Memelgebiet) during 3-4th decade of the XX century.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Egidijus Bacevičius. **Pirmoji lietuviška knygelė apie Klaipėdos krašto žuvininkystę.** *Albatrosas.lt*. <http://www.albatrosas.lt/Pirmoji-lietuviska-knygele-apie-Klaipedos-krasto-zuvininkyste-p822.html#.VPTYfCKsW-0>, Paskelbta 2014-10-24

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, Kuršių marios, žvejybos istorija, žuvų rūšys, žvejybos įstatymai

Keywords (En): Klaipėda district, the Curonian Lagoon, history of fishing, types of fish, laws of fishing

Straipsnyje pristatoma Randomanskio knygelė „Mažosios Lietuvos žvejyba“ (1924) apie žvejybą Klaipėdos krašte. Autorius pabrėžia šios knygelės reikšmę tyrinėtojams, nes jos autorius – tuometinis žuvininkystės inspektorius – buvo gerai susipažinęs su iš vokiečių perimto regiono situacija ir žvejybos specifika.

The article presents Randomanski's book „Mažosios Lietuvos žvejyba“ (eng. *Fishing of Lithuania Minor*) (1924) about fishing in Klaipėda district. The author emphasizes the importance of this book to the researchers, since its author – inspector of fishing at that time – was well familiar with the situation and fishing specifics of the region, taken from Germany.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Ludwig Baczko. *Legenden, Volkssagen, Gespenster und Zaubergeschichten*, 1, 3. Halle un Leipcig, in der Ruffschen Verlagshandlung, 1815, 1818

Keywords (Lith): Prūsijos folkloras, sakmės, tikėjimai, tekstų šaltinis

Keywords (En): Prussian folklore, stories, beliefs, source of texts

Žymus mozūrų kilmės rašytojas, istorikas ir kultūros veikėjas, daug metų gyvenęs Karaliaučiuje, rinko tautosaką ir romantikams būdinga forma ją publikavo. Šiame rinkinyje skelbiama keletas tautosakos pagrindu sukurtų pasakojimų, kurių veiksmas vyksta Prūsijoje, netoli Karaliaučiaus ir pamario.

A famous writer, historian and cultural activist of Masurian origin, a long-time resident of Karaliaucius; collected folklore and published it in a romantic manner. This collection publishes several stories, based on folklore, where the action takes place in Prussia, close to Karaliaucius and seaside.

Cipher: Pu_Bader-2014

Document type: Manuscript

Bädermotorschiff Kurisches Haff. *Faraglione*. <http://www.navefaraglione.com/en>, 2014, 2016

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, laivininkystė, keleivinis laivas

Keywords (En): The Curonian Spit, the Curonian Lagoon, shipping, passenger ship

Dokumentas yra socialinio tinklo grupės pokalbių išrašas, kuriame dalijamasi informacija apie 1928 m. Klaipėdoje pastatyto motorinio keleivinio laivo, kursavusio Kuršių mariomis, istoriją. Baigiantis karui laivas išvyko į Vokietiją, o vėliau perstatytas kurį laiką plaukiojo Vokietijoje, vėliau Italijoje.

The document represents an entry of a social network group conversations, where information is shared about the history of a motor passenger ship, built in 1928 in Klaipėda, that commuted in the Curonian Lagoon. At the end of the war, the ship sailed to Germany, and later, after it was rebuilt, it sailed in Germany, later in Italy.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Mantas Bagočius, Vladislavas Domarkas, Jolita Sinkienė. **Lietuvos Respublikos paveldo apsaugos sistemos valdymo ypatumai: Kuršių nerijos atvejis.** *Viešoji politika ir administravimas. Public policy and administration*, T. 10, nr. 3 / Vol. 10, No 3, p. 357–372. Mykolo Riomerio universitetas, 2011

ISSN: 1648–2603 (print), 2029-2872 (online).

Keywords (Lith): Paveldas, paveldo tipai, paveldo apsaugos sistema

Keywords (En): Heritage, types of heritage, heritage protection system

Remiantis tarptautiniais ir nacionaliniais dokumentais, straipsnyje nagrinėjamos Lietuvos Respublikos paveldo apsaugos sistemos ypatybės, ypatingą dėmesį skiriant Kuršių nerijai. Aptariami svarbiausi paveldą ir jo apsaugą reglamentuojantys tarptautiniai ir nacionaliniai teisės aktai, atskleidžiami esminiai juose pateikiamų paveldo sąvokų apibrėžčių skirtumai, nurodomi bendrieji paveldo objektų apsaugos principai. Išsamiau analizuojamos Lietuvos Respublikos paveldo apsaugos politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos ir jų vaidmuo Kuršių nerijos atveju. Pagrindžiama, dėl kokių esminių teisinių ir institucinių veiksnių Lietuvos Respublikos paveldo apsaugos sistemai trūksta efektyvumo. Straipsnio pabaigoje aptariami Kuršių nerijos paveldo apsaugos sistemos trūkumai ir jų šalinimo galimybės.

Basing on international and national documents, the article explores the peculiarities of Lithuanian Republic heritage protection system, paying special attention to the Curonian Spit. Main international and national legal acts, defining the heritage and its protection, are discussed, crucial differences in definitions of heritage notions are revealed, general principles of protection of heritage objects are indicated. Institutions, forming and complementing Lithuanian Republic heritage protection policy are thoroughly analyzed, as well as their role in respect to the Curonian Spit. The reasoning is provided as for what essential legal and institutional factors cause the lack of effectiveness in Lithuanian Republic heritage protection system. In the end of the article, the Curonian Spit heritage protection system flaws and possibilities of their elimination are discussed.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Rimantas Balsys. **Latviškieji skoliniai Mažosios Lietuvos žvejų dainose.** *Tautosakos darbai XIV (XXI) P.* 172–181. Vilnius, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2001

ISSN: 1392-2831.

Keywords (Lith): L. Rėzos (L. Rhesa) dainų rinkinys, tautosaka, dainų skolinimasis, kultūriniai kontaktai

Keywords (En): Collection of L. Rhesa's songs, folklore, song borrowing, cultural contacts

Lietuvių ir latvių žvejų dainos neretai yra mozaikiškos, sudarytos iš atskirų kompozicinių fragmentų, kurie laisvai keliauja ne tik iš vieno dainos varianto, versijos, tipo į kitą, bet ir iš vieno dainų žanro į kitą. Tokie atskiri dainų kompoziciniai fragmentai (ar net ištisos dainos) gali būti vienos tautos paskolinti kitai. Paprastai kiekviena tauta tuos skolinius perdirba, t. y. pritaiko savo dainuojamajai tradicijai. Tačiau galimi ir kitokie variantai. Ypač tokiose teritorijose, regionuose, kur tautinė gyventojų sudėtis ilgesnį laiką yra mišri, vyksta nuolatinė migracija ir pan. Išskirtinis šiuo požiūriu būtų pamario kraštas. Analizuojant dainas, pradedant užrašytomis Rėzos, baigiant XX a. vid. ir paskutiniaisiais dešimtmečiais, pastebime tiek ištisų dainų, tiek jų fragmentų skolinimosi procesą. Tai leidžia kiek kitaip įvertinti kai kurias Rėzos užrašytas dainas, kurios buvo laikomos jo paties sukurtomis.

Both Lithuanian and Latvian fishermen's songs are mosaic-patterned, they are made up of individual compositional fragments, which wander freely not only from one variant or version of a song into another, but also from one song genre into another. It is understood that such individual compositional fragments of a song or even whole songs are lent by one nation to another. Usually, every nation processes the things it has borrowed, i.e. adapt them to its tradition of singing. However, other options are possible, too. Especially in such territories and regions, where the ethnic composition of the population has been mixed for a long time, where permanent migration exists etc. Lithuania Minor is exactly such a region and territory. When analyzing songs, starting from the ones published by L. Rėza in 1825 and finishing with songs written down in the second half and the last decades of this century, we can notice that the process of borrowing whole songs or individual compositional fragments among nations, which live side by side or in the neighbourhood, has been continuous. It allows us to get a different view of certain songs published by L. Rėza, which have been considered to be songs written by L. Rhesa himself.

Cipher: Pu_Baran-1999

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Mamertas Baranauskas. ***Dingę Karvaičiai.*** Klaipėda, Eldija, 1999

ISBN: 9986-11-062-9.

Keywords (Lith): Kuršių nerija. Karvaičiai (Carweiten), kopos, istorija, Cudnochovius, etnografija, Liudvikas Rėza

Keywords (En): Curonian Spit. Karvaičiai (Carweiten), dunes, history, Cudnochovius, ethnography, Ludwig Resa

Knygoje populiariai aprašoma Karvaičių kaimo istorija, pradedant archeologiniais radiniais, baigiant paskutiniais užpustymais 18 a. pabaigoje ir kaimo bendruomenės perkėlimu į kitus kaimus. Daug dėmesio skiriama kunigo Cudnochovijaus pastangoms apsaugoti kaimą ir bažnyčią nuo užpustymo ir profesoriaus Liudviko Rėzos biografijai. Glaustai aprašomi Kuršių nerijos gyvenimo ypatumai: žvejyba, laivai, gintaro gavyba, papročiai. Yra skyrelis apie Karvaičių motyvą literatūroje.

In the book, the history of Karvaičiai village is popularly conveyed, beginning with archaeological findings up to the latest sand sweep in the end of the 18 c. and moving of the village community to other villages. A lot of attention is paid to the priest Cudnochovius's attempts to protect the village and the church from the sweep, as well as to the biography of professor Ludwig Resa. Peculiarities of the Curonian Spit lifestyle are briefly depicted: fishing, ships, amber gathering, customs. There is also a chapter on Karvaičiai motives in literature.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Darius Barasa. **Kuncų parapija 1569 m. bažnytinės vizitacijos duomenimis.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis*, T. 25, p. 212–221. Klaipėda, Klaipėdos universitetas, 2012

ISSN: 1392-4095.

Keywords (Lith): Bažnyčių vizitacija, Kuršių nerija, Kuncai, konfesionalizacija

Keywords (En): Church visitation, the Curonian Spit, Kuncai, confessionalization

Straipsnyje aptariami Kuršių nerijos Kuncų parapijos 1569 m. vizitacijos teikiami duomenys visų tuo metu vizituotų Sembos vyskupijos parapijų kontekste. Mėginama apžvelgti konfesinių normų įsitvirtinimo kasdienybėje mastą, bažnyčios tarnų išsilavinimo kokybę, parapijiečių indoktrinacijos lygį, parapijos materialinę padėtį ir kt. Į vizitacijos aktus norima pažvelgti per konfesionalizacijos koncepcijos aspektą, išvelgti šio proceso bruožus: kunigų asmens ir tarnybos ištyrimą, konfesijos pagrindu vykdytą pavaldinių kontrolę, pasaulietinių ir dvasinių valdžios institucijų bendradarbiavimą ir kt.

The article discusses the data provided by visitation of 1569 of the parish of Kuncai in the Curonian Spit in the context of all the visited parishes in Semba diocese. An attempt is made to review the scale of the rooting of confessional norms in daily life, the quality of clergymen's education, the level of parishioner indoctrination, the material situation of the parish, etc. The visitation acts are examined through the prism of the aspect of confessionalization, and the characteristics of the process are identified: the priests' personalities and performance are studied, as well as their control of the subordinates on the basis of the confession, the collaboration of the secular and church authorities, etc.

Cipher: Pu_Baras-2014

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Darius Barasa. **Rusnės parapija XVIII a. pab. (1774–1794 m.) bažnytinių vizitacijų duomenimis.** *Šilainės sodas*. 2014

Keywords (Lith): Rusnė (Russ), bažnyčia, vizitacija, bažnyčios dokumentai

Keywords (En): Russ, church, visitation, church documents

Straipsnyje populiariai pasakojama apie tai, ką liudija bažnyčios vizitacijos dokumentai: kaip kunigai laikėsi reglamento, kokia buvo bažnyčios pastatų būklė ir priežiūra, kaip gyventojai lankė pamaldas, kokie demografiniai pokyčiai parapijoje, sprendžiant pagal krikštų ir mirčių registrą ir kita istoriškai svarbi informacija apie to meto rusniškių gyvenimą.

The article popularly narrates what church attendance documents evidence: how the priests complied to the regulations, what the state and maintenance of the church buildings, how the parish members went to services, what were the demographical changes in the parish, basing on the christening and death register, and other historically important information about the life of Russ inhabitants.

Quellen / Unterschrift: <http://silaine.lt/silaine/rusnes-parapija-xviii-a-pab-1774-1794-m-baznytiniu-vizitaciju-duomenimis/>

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Darius Barasa. **Rusnės parapija 1774–1794 bažnytinių vizitacijų duomenimis.** *Kultūra – ekonomika – visuomenė: sąveika ir pokyčiai viduramžiais ir ankstyvaisiais naujaisiais laikais Baltijos rytinėje pakrantėje: mokslinių straipsnių rinkinys.* Sud. M. Ščavinskas, p. 310–321. Klaipėda, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas, 2015

ISBN: 9955188669.

Keywords (Lith): Istorija, dekonfesionalizacija, kunigų išsilavinimas, bažnyčių pastatų būklė, mokyklos

Keywords (En): History, deconfessionalisation; education of priests, church building condition, schools

Straipsnyje analizuojamas istorinis dokumentas – Rusnės bažnyčios 1774-1794 m. vizitacijos dokumentai. To amžiaus antroje pusėje religinis gyvenimas Prūsijoje patyrė didelių pokyčių, iš kurių svarbiausias konfesionalizacijos silpnėjimas. Matome pokyčius vidinėje bažnyčios disciplinoje ir apskritai religiniame gyvenime. Rastieji Rusnės bažnyčios vizitacijos įrašai, deja, yra labai formalizuoti, informacija mažai keičiasi, ataskaita užpildoma pagal šabloną. Iš tokios ataskaitos sunku rekonstruoti bent kiek pilnesnį parapijos gyvenimo vaizdą. Todėl šį dokumentą reikia koreliuoti ir lyginti su to paties laikotarpio kitų parapijų šaltiniais.

The article deals with the historical document –parish records of Rusne (Russ) church 1774-1794. During the second half of that century religious life in Prussia underwent great change, at first weakening of confessionalisation. In this period we can clear signs of decline in internal church discipline and religious life in general. The visitation records from Rusne are marked by their formulaic content, information that changed little year on year and cliché-ridden texts. We are hardly likely to discover any deep cross-section of parish life here. We should correlate and compare visitation records with other contemporary sources.

Cipher: Pu_Barn-1979

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Sigita Barniškienė. **Kuršių nerijos gamta ir gyventojų buitį Ludwigo Passarge's kelionių aprašymuose „Aus baltischen Landen“.** *Res humanitariae XV.* Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 1979

Keywords (Lith): L. Passarge, Kuršių nerijos kraštovaizdis, kelionių aprašymai, kuršininkų papročiai

Keywords (En): Passarge, Curonian landscape, travel literature, Curonian customs

Straipsnyje siekiama išryškinti Ludwigo Passarge's, kaip kelionių literatūros autoriaus, rašymo ypatumus bei parodyti Kuršių nerijos aprašymo originalumą. Autorius pateikia daug įdomių etnografinių, istorinių detalių, apibūdinančių XIX a. pabaigos Kuršių nerijos gyventojų papročius, gyvenimo būdą, socialinius santykius. L. Passarge's filologiniai svarstymai ir nerijos kraštovaizdžio aprašymai liudija jį buvus talentingą rašytoją. Straipsnyje daroma išvada, kad kelionių aprašymai skaitytojui gali ne tik duoti faktinių žinių, bet ir suteikti estetinį pasigėrėjimą bei atskleisti autoriaus intelektualines savybes.

The article draws attention to the distinctive features of Louis Passarge's art of travel writing and to his originality best seen in the descriptive rendering of the Curonian landscape. The author offers many interesting ethnographic and historical details to describe the customs, the social relationships – the way of life prevalent among late nineteenth century Curonians. Passarge's philological analyses, no less than his descriptions of landscapes, show that he was a writer of considerable talent. The article's conclusions suggest that, in addition to factual information, Passarge's work provides esthetic enjoyment as well as evidence of the intellectual attributes that characterized the writer.

Document type: Manuscript Language: Latvian Country: Latvia

Bārtas vietu vārdi. 1960

Keywords (Lith): Latvija, Kuržemē, Barta, onomastika, sodybų vardai, fonetinė transkripcija

Keywords (En): Latvia, Kuzeme, onomastics, homestead names, phonetic transcription Barta

Dokumentas yra Latvijos mokslų akademijoje saugomų kortelių kopijos. Jose Bartos apylinkių onomastika, užrašyta 1960 m. fonetine transkripcija, su kirčio ženklais. Kai kurie vietovardžiai gali būti kuršiškos kilmės.

The document represents a copy of cards, stored at Latvian Science Academy. They contain onomastics of Barta neighborhood, phonetic transcription, recorded in 1960, with stress marks. Some of the place name could be of Curonian origin.

Quellen / Unterschrift: Latvių kalbos institutas; signatūra ant kiekvienos kortelės

Cipher: Pu_Bau-2005

Document type: Article Language: German Country: Germany

Gerhard Bauer. **Baltismen im ostpreussischen Deutsch.** *Annabegrer-annalen 2005 (13).*

Keywords (Lith): Leksika, Rytų Prūsijos vokiečių kalba, baltizmai, kuršininkų kalba, lituanizmai

Keywords (En): Lexis, German language of Eastern Prussia, baltisms, the Kursenieki language, lithuanisms

Straipsnyje remiantis daugiausia Hermanno Frischbiero žodyno medžiaga ir kitais šaltiniais lingvistiniu požiūriu tiriami baltizmai (lituanizmai, prūsicimai ir kuronizmai) Rytprūsių vokiečių tarmėse. Daugelis baltizmų yra etnografizmai ir vietovardžiai. Baltizmų sąrašas sudarytas alfabeto tvarka, kiekvienas žodis pristatomas su pavyzdžiais ir etimologiniu aiškinimu.

The study provides the origin analysis of the identified baltisms in the H. Frischbier's dictionary (lithuanisms, latvianisms, curonianisms, prussianisms). Among the words analyzed, there are many ethnographisms with broader meaning explanations, as well as place names.

Quellen / Unterschrift: http://annaberger-annalen.de/jahrbuch/2005/AnnabergNr.13_Kap1.pdf

Cipher: Pu_Bau-2006

Document type: Article Language: German Country: Germany

Gerhard Bauer. **Ostpreussische Ortsnamen in Sprichwörtern und Redensarten.** *Annaberger- Annalen 2006.* <http://annaberger-annalen.de/jahrbuch/2006/Annaberg%20Nr.14%20Kap6.pdf>

Keywords (Lith): Rytprūsiai, vietovardžiai, priežodžiai, tautosaka, Rossitten, Sarkau, varnų valgymas

Keywords (En): East Prussia, place names, proverbs, folklore, Rossitten, Sarkau, crow eating

Studija, kurios medžiaga – Rytprūsių vietovardžiai, minimi priežodžiuose ir posakiuose. Šių posakių esmę sudaro kaimynų įvaizdžio stereotipai apie papročius buitį, verslą, manieras, aprangą, istorinės detalės ir kt.. Nemažai kaimynų dėmesio nusipelno ir Kuršių marių pakrančių kaimai (Rasytė/Rossitten, Šarkuva/Sarkau, Labguva/Labiau, Nemuno žemupys), kuršininkų paprotys valgyti varnas kaimynų kalboje buvo davęs etnonimą „varnakandžiai“ (Krähenfresser). Pridedamas vietovardžių sąrašas su autoriaus etimologinėmis pastabomis.

The study, which object – East Prussian place names, mentioned in proverbs and sayings. The essence of these sayings are stereotypes of neighbor's image: customs, daily life, business, manners, clothing, historical details, etc. Quite a lot of attention is paid to the Curonian Lagoon coast villages (Rossitten, Sarkau, Labiau, lowlands of Nemunas), the *Kursenieku* custom of eating crows had given an ethnonym *Krähenfresser* („crow biters“) in neighbors' language. A list of place names is provided with the author's etymological remarks.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Johann Pantaleon Becker. *Die Sprache der kurischer Fischer in Perwelk. Inaugural Dissertation.* Goettingen, Druck der Univ. –Buchdruckerei von E. A. Huth, 1904

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Pervalka, žvejų kalba, kalbos studija

Keywords (En): The Curonian Spit, Pervalka, fishermen language, language study

Leidinyje pristatoma Pervalkos kaimo žvejų kalbos studija. Pateikiamas trumpas fonetikos, daiktavardžių ir veiksmažodžių kaitybos aprašas. Autorius remiasi savo užrašytais pavyzdžiais. Remiamasi vokiška rašyba, tačiau naudojami ir papildomi diakritikai, kurių sąrašas darbo pradžioje.

The publication presents a study of Pervalka village fishermen's language. A brief phonetic description is provided, the description of noun declination and verb conjugation. The author bases on his recorded examples. German writing is used, although additional diacritics are also used, which are provided in a list in the beginning of the work.

Cipher: Pu_Bels-2007

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Alberts Bels. *Cilvēki laivās.* Jumava, 2007

ISSN: 978-9984-38-284-5.

Keywords (Lith): Romanas, Kuršių nerija, Kuršių marios, istorija, tradicijos, etninė tapatybė

Keywords (En): Novel, the Curonian Spit, the Curonian Lagoon, history, traditions, ethnic identity

Romane laisvai interpretuojama istorinė Kuršių nerijos tema: apmąstomi etninės tapatybės klausimai, asimiliacija, kultūros ir kalbos nykimas. Romane plėtojama meilės, kartų kaitos, kultūrinės atminties, individo ir visuomenės santykių tema.

The novel freely interprets historic subject of the Curonian Spit: ethnic identity issues are addressed, assimilation, decline of culture and language. The novel expands on topics of love, generation shift, cultural memory, individual relationships with society.

Cipher: Pu_Ben-1880

Document type: Article Language: German Country: Germany

Berthold Benecke. *Beiträge zur Geschichte der Fischerei in Ost- und Westpreussen. Altpreussische Monatschrift 17*, S. 300–332, 385–416. Königsberg in Pr.Ferd. Beyer's Verlag 1880

Keywords (Lith): Žvejyba, Rytprūsiai, Kuršių marios, žuvų pavadinimai, žvejybos įrankiai, žvejybos būdai

Keywords (En):

Straipsnis susideda iš 2 dalių, jame aprašyta žvejybos Rytų ir Vakarų Prūsijoje istorija. Pristatomi įstatymai ir tvarka, žvejojimo plotai, žuvų rūšys, laivų tipai, žvejybos įrankiai, žvejybos tradicijos. Naudojami ne tik vokiečių kalbos, bet ir vietinių kalbų pavadinimai.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Berthold Benecke. *Fische, Fischerei un Fischzucht in Ost- und Westpreussen*. Königsberg in Pr. Hartungsche Verlagdruckerei, 1881.

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Žvegyba, žuvys, Rytų ir Vakarų Prūsijos žvegybos vietos, žvegybos istorija, žuvų ūkio valdymas

Keywords (En): Fishing, fish, East and West Prussia fishing places, history of fishing, fish farm management

Knygoje aprašyti žvegybos istorija ir papročiai Vakarų ir Rysų Prūsijoje: Aistmarėse, Kuršių mariose, Mozūrijos ežeruose ir Baltijos pakrantėje. Nuosekliai aprašomos čia sugaunamos žuvų rūšys, pateikiami jų pavadinimai ne tik lotyniškai, bet ir lietuvių, kuršininkų bei kitomis vietinėmis kalbomis. Aprašyti žuvų gaudymo būdai, žvegybos įrankiai, žvegybos istorija, žvegybos ūkio reguliavimas. Knyga gausiai iliustruota, pateikiama alfabetinė terminų rodyklė.

The history and customs of fishing in West and East Prussia are depicted in the book: in Frisches Haff, the Curonian Lagoon, Mozuren lakes and Baltic coast. Fish types are thoroughly described, their names are provided not only in Latin, but also in Lithuanian, the *Kursenieku*, and other local languages. Fish catching methods, tools are described, as well as the history of fishing, regulation of the fish farms. The book is abundantly illustrated, alphabetical index of the terms is provided.

Cipher: Pu_Berb-2016

Document type: Brochure, leaflet Language: Lithuanian Country: Lithuania

Ernstas Vilhelmas Berbomas. Kintų Vydūno kultūros centras, 2016

Keywords (Lith): Žvegyba, etnografija, Kuršių marios, Muižė (Feilenhof), vėtrungės, biografija

Keywords (En): Fishing, ethnography, the Curonian Lagoon, Feilenhof, weathervanes, biography

Dokumentas yra muziejaus lankstinukas, skirtas su pažindinti su Ernstu Vilhelmo Berbomo, žymaus Klaipėdos krašto etnografo, žvegybos inspektoriaus veikla ir nuopelnais.

The document represents a museum brochure, intended to introduce the works and merits of Ernst Wilhelm Beerbohm, a famous ethnographer of Klaipėda district and fishing inspector.

Quellen / Unterschrift: <http://www.silute.lt/publ/paveldas/berbomas.pdf>

Cipher: Pu_Bere-1869

Document type: Book Language: German Country: Germany

G. Berendt. *Geologie des Kurischen Haffes und seiner Umgebung*. In Commission bei W. Koch, Königsberg, 1869

Notes: Maps.

Keywords (Lith): Geologija, marios, Kuršių nerija, Kuršių marios, slenkantis smėlis, Kuršių marių pakrantės kaimai

Keywords (En): Geology, lagoon, the Curonian Spit, the Curonian Lagoon, drifting sand, villages of the Curonian Lagoon coast

Knyga yra mokslinė studija apie Kuršių marių geologinę kilmę, nerijos susiformavimą, marių kaitą, smėlio judėjimą, miškus, pakrantės ypatybes nerijoje ir Nemuno deltoje. Trumpai pristatoma žmonių veikla nuo seniausių laikų: archeologijos ypatumai, gintaro kasimas, krantinių tvirtinimas, kopų sutvirtinimas ir kt. Autorius pateikia spėjimus dėl nerijos kaimų likimo.

The book is a scientific study on the geological origin of the Curonian Lagoon, formation of the spit, lagoon shift, sand drifting, forests, and coastal peculiarities of the spit and the delta of Nemunas. People's activity from the earliest times are briefly introduced: archaeological peculiarities, amber mining, embankment reinforcement, sand sweeps, dune reinforcement, etc. The author wonders about the fate of the spit villages.

Quellen / Unterschrift: Iš googlebooks

Document type: Book Language: German Country: Germany

Adalbert Bezenberger. *Lettische Dialekt-Studien*. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht's Verlag, 1885

Keywords (Lith): Latvių kalba, gramatika, rašyba, tarmės

Keywords (En): Latvian language, grammar, writing, dialects

Knyga yra pirmasis profesionalus latvių tarmių aprašas. Jam medžiagą autorius rinko pats ir su padėjėjais Latvijoje, naudojosi ankstesnėmis publikacijomis. Fonetikai užrašyti naudoja Bilenšteino rašybą, papildydamas savo ženklais. Knygą sudaro trys dalys: tekstų rinkinys, tyrinėjimai ir pastabos apie gramatiką bei tarmių leksikos pavyzdžiai, tarp jų ir iš rašytinių šaltinių. Pastebėjęs vidurinių tarmių (Kuržemės ir Vidžemės) panašumą į „latvių kalbą“, jis vis dėlto randa skirtumų atskirų tarmių plotuose. Kai kurios autoriaus užfiksuotos tarmių ypatybės mūsų dienomis jau išnykusios, todėl latvių tarmių istorijai šis Becenbergerio darbas tarnauja kaip XIX a. tarminių faktų šaltinis.

The book represents the first professional description of the Latvians. The author gathered the data for it himself, with the help from Latvia, using previous publications. Bielenstein's writing was used to document the phonetics, adding his own signs. The book consists of three parts: a collection of texts, research and remarks on grammar, as well as examples of dialect lexis, some of them from written sources. While noticing the resemblance between the middle dialects (Kurzeme and Vidzeme) and „Latvian language“, he, nevertheless, found the differences in the areas of separate dialects. Some of the peculiarities, recorded by the author, are gone by present, thus, for the history of Latvian dialects, Becenberger's work provides more of a source of 19 c. dialect facts.

Cipher: Pu_Bezz-1888

Document type: Book Language: German Country: Germany

Adalbert Bezenberger. *Ueber die Sprache der preussischen Letten*. Vandenhock und Ruprechts Verlag, Goettinegn, 1888

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, latvių kalbos tarmė, tekstai, fonetika, leksika, morfologija

Keywords (En): The Curonian Spit, the Kursenieki language, dialect of Latvian language, texts, phonetics, lexis, morphology

Knyga yra pirmasis išsamus ir profesionalus kuršininkų kalbos tyrinėjimas, paremtas XIX a. lyginamosios lingvistikos metodu, autorius yra žinomas archeologas, baltistas ir mokslinių draugijų narys. Knygoje pristatomas fonetinis, morfologinis ir leksinis kuršininkų kalbos aprašas, analizuojama daug pavyzdžių. Be Kuršių nerijos kuršininkų, čia analizuojami pavyzdžiai ir iš Klaipėdos apylinkių – Karklės, Melnragės. Knygoje yra pirmasis kuršininkų kalbos tekstų rinkinys.

The book is the first thorough and professional exploration of the Kursenieku language, based on the 19 c. comparative method; the author is a famous archaeologist, Baltic languages specialist and member of scientific societies. The book presents a phonetic, morphologic and lexical description of the language, numerous examples are analyzed. Beside the Kursenieki of the Curonian Spit, examples from Klaipėda district are analyzed as well – Karkle, Melnrage. The book is the first collection of Kursenieki texts.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Adalbert Bezzenger. *Die Kurische Nehrung un ihre Bewohner*. Stuttgart, Verlag von Engelhorn, 1889

Keywords (Lith): Kuršių nerija, istorija, geografija, etnografija, vietovardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit, History, Geography, Ethnography, place names

Žytaus baltisto studija, apimanti kelias mokslo šakas. Daugiausia dėmesio skiriama istorijai, remiamasi gausiais kitų autorių bei archyvų šaltiniais. Nuosekliai aprašyta visų Kuršių nerijos kaimų atsiradimo ir išnykimo istorija, gyventojų sudėtis, svarbiausi istorijos faktai: nuo pirmųjų paminėjimų istoriniuose šaltiniuose, pilių, karčemų, bažnyčių, mokyklų įkūrimo iki naujausių to meto raidos tendencijų. Atskiras dėmesys skiriamas gyventojams, migracijos procesams, asmenvardžiams, vietovardžiams. Prieduose vietovardžių sąrašas bei kaimų raidos dinamika.

A study by a famous Baltic scientist, involving several scientific branches. Most attention is paid to history, basing on profound resources by other authors and archives. Thorough descriptions are provided for all of the Curonian Spit villages' appearance and disappearance, population composition, significant historical facts: from the first mentions in historical sources, the founding of castles, taverns, churches, schools, to the most modern development tendencies of that time. Separate attention is paid to the inhabitants, processes of migration, personal names, place names. In the attachments, there is a list of place names and the description of dynamics of village development.

Cipher: Pu_Bilk-1936

Document type: Book Language: German Country: Germany

V. Biļķins. *Kuršu brīvības cīņas*. Valtera un Rapas a.s. Generālkomisija, 1936

Keywords (Lith): Kuršiai, istoriniai šaltiniai, XIII a. karai

Keywords (En): Kuršiai, historical sources, 13 c. wars

Knygoje aprašyta kuršių istorija nuo XIII a. pradžios iki 1267 m., daugiausia dėmesio skiriant kovoms. Naudojantis istoriniais šaltiniais, aprašomos kuršių kovos, pateikiami duomenys apie jų vadus, svarbiausius mūšius. Įvadiniame straipsnyje pateikiamos naudotų vokiškų šaltinių apžvalgos ir juose išreikštas požiūris į kuršius.

The book describes the history of Kuršiai from the beginning of the 13 c. to 1267, paying most of the attention to the fights. Using historical sources, the fights of Kuršiai are described, data on their names is provided, as well as the essential battles. The introductory article provides reviews of the German sources used, and attitude towards Kuršiai.

Cipher: Pu_Bla-1986

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Grasilda Blažienė. **Keletas pastabų dėl prūsų Sembos mikrotoponimų**. *Baltistica XXII (2)*. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1986

ISSN: 0132-6503.

Keywords (Lith): Prūsų kalba, toponimika, etimologija, rašyba

Keywords (En): Prussian language, toponymy, etymology, writing

Straipsnyje pristatoma grupė mikrotoponimų, iki šiol neregistruotų prūsų vardyne. Tai dvaro laukų pavadinimai, kurių kilmė yra baltiška, nors užrašymo laikas vėlyvas- XVI a., dėl to užrašymai rodo vokiečių kalbos įtaką šių vardų formoms.

The article presents a group of microtoponyms, not registered in Prussian name list so far. They are the names of manor fields, the origin of which is Baltic, although the time of registering is late – 16 c., hence the writing indicates the influence of German language on forms of these names.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Grasilda Blažienė. **Sembos vietų vardai – istorijos šaltinis.** *Istorija T. 53*, p. 15–21. Vilnius, Lietuvos edukologijos universitetas, 2002

ISSN: 1392-0456.

Keywords (Lith): Prūsija, Semba (Samland), vietovardžiai, asmenvardžiai, etimologija, istorija, archyviniai šaltiniai

Keywords (En): Prussia, Samland, place names, personal names, etymology, history, archival sources

Straipsnyje analizuojamas Sembos vietovardžių ryšys su istorija. Prūsijos istorijos tyrimui – tai papildomi ir svarbūs duomenys. Ypač svarbu užrašyti iš įvairių istorinių šaltinių, chronologizuoti įrašus, rekonstruoti baltų kalbų formas remiantis germanizuotomis vardu formomis įrašuose. Didžioji dalis vietovardžių kilę iš asmenvardžių ir teikia duomenų apie krašto apgyvendinimo raidą.

The article analyzes the connection of Samland's place names to the history. They provide additional important data for the research of Prussian history. It is crucial to record the various historical sources, put the recordings in chronological order, reconstruct the forms of the Baltic languages basing on the Germanized name forms in the records. The vast majority of the place names originated from the personal names, thus they provide the data on the development of the district inhabitation.

Cipher: Pu_Bla-2002b

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Grasilda Blažienė. **Sembos oikonimų variantai ir jų santykis su krašto raidos istorija.** *Istorija T. 54*. Vilnius, Lietuvos edukologijos universitetas, 2002

Keywords (Lith): Prūsija, Semba (Samland), vietovardžiai, rašyba, istorija

Keywords (En): Prussia, Samland, place names, writing, history

Straipsnyje parodoma, kaip įvairūs vietovardžių raidos etapai atskleidžia krašto istorijos ypatumus. Nemažai Sembos vietovardžių, remiantis rašytiniais dokumentais, turi po kelis vardus. Vardų kaita susijusi su demografiniais, landšafto ir urbanizacijos pokyčiais krašte, todėl jų ištyrimas svarbus istorikams. Autorė mano, kad ankstyvuosiuose šaltiniuose ne visada vokiškos kilmės vietovardžiai nukonkuruodavo prūsiškus.

The article reveals how various place names development stages reveal the historical peculiarities of the district. Quite a lot of Samland's place names, basing on the written documents, have several names. Name shift is related to demographical, landscape and urbanization changes in the district, thus their investigation is valuable for historians. The author reveals that in the early written sources, German origin place names did not always outrival the Prussian ones.

Cipher: Pu_Ble-1929

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Ernests Blese. **Pārskats par studijām Prūsijas valsts archīvā Karaļaučos 1929 vasaras komandējuma laikā.** *Latvijas universitātes raksti. Filoloģijas un filosofijas fakultātes sērija T.1–3*, 17–64. Rīga, 1929/1931

Keywords (Lith): Istoriniai šaltiniai, Prūsijos archyvas, onomastika, XVI a. Kurzemės dokumentai

Keywords (En): Historical sources, Prussian archive, onomasiology, 16 c. Kurzeme documents

Straipsnyje išsamiai pristatoma ataskaita apie Karaliaučiuje buvusio Prūsijos archyvo medžiagą, susijusią su XVI a. Kurzemės pietvakarinės dalies istorija: žemės mokesčiai, bažnyčių knygos, susirašinėjimas ir kt. Autorius teigia, kad tai vertinga medžiaga ne tik istorijos, bet ir onomastikos tyrinėjimams. Ši medžiaga vėliau buvo panaudota Blesės onomastikos darbuose.

The article thoroughly presents a report on Prussian archive, which was in Kenigsberg, data, related to the 16 c. history of the southwest Kurzeme: land taxes, church books, correspondence, etc. the author claims that it is an important data not only for historical, but also for onomasiological researches. This data was used later in Blese's onomasiological works.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Ernests Blese. *Latviešu personu vārdu un uzvārdu studijas I t.* Rīga: A. Gulbis, 1929. XII

Notes: Missing pages 155-278 and 329-337.

Keywords (Lith): Onomastika, asmenvardžiai, XIII – XVI a. dokumentų įrašai, Kuržemės ir kitų Latvijos regionų gyventojų vardai

Keywords (En): Onomastics, personal names, 13-16 c. document records, names of Krzeme and other Latvian regions' inhabitants

Studijoje pateikiama Latvijos Kuržemės istorinių dokumentų asmenvardžių analizė. Tai svarbus baltų lyginamosios onomastikos darbas, paremtas lingvistine metodologija: rašybos, darybos, semantikos, istorinių įrašų analize.

The study presents the analysis of personal names in historical documents of Latvian Kurzeme. It is an important work of Baltic comparative onomastics, based on linguistic methodology: the analysis of writing, word formation, semantics, historical records.

Cipher: Pu_Ble-1930

Document type: Article Language: German Country: Latvia

Ernests Blese. **Die Kuren und ihre Sprachliche Stellung im Kreise der Baltischen Volkstämme.** *Congressus secundus archeologorum balticorum.* Rīga, 1930

Keywords (Lith): Kuršiai, istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, kuršių kalbos ypatybės, prūsų kalba, kuršininkai

Keywords (En): Curonians, history, personal names, place names, peculiarities of Curonian language, Prussian language, Kursenieki

Straipsnyje išdėstomas kuršių kilmės, istorijos ir kalbinės priklausomybės klausimas. Autorius pritaria K. Būgos nuomonei, kad senoji kuršių kalba buvusi artimesnė prūsų kalbai, negu lietuvių ir latvių. Straipsnyje išvardijamos kuršių kalbos fonetinės ir morfologinės ypatybės, aptariami būdingi asmenvardžiai.

Nurodomas ryšys tarp Kuržemės kuršių palikuonių ir kuršininkų, kuriais vadinami Kuršo persikėlėliai į Klaipėdos kraštą.

In the article, the issue of Curonian origin, history and language belonging is stated. The author agrees with Buga's opinion that the Old Curonian was closer to Prussian language than to Lithuanian or Latvian. The article enumerates phonetical and morphological peculiarities of the Curonian language, discusses peculiar personal names. The link is indicated between the descendants of Kurzeme's Curonians and *Kursenieki*, which refer to the Curonian settles in Klaipėda district.

Document type: Article Language: English Country: Lithuania

Audronė Bliujienė. **The Origin and the main ornamentation features of the Curonian animal style.** *Acta Academiae artium Vilnensis. Dailė. T. 20*, p. 127–139. 2000

ISSN: 1648-6706.

Keywords (Lith): Kuršiai, germanai, zoomorfinis/gyvūninis stilius, papuošalai, lankinės segės, apvaliosios segės, pasaginės segės, apyrankės, Didysis tautų kraustymosi laikotarpis, vikinginis laikotarpis, zoomorfinis stilius

Keywords (En): Curonians, Germans, zoomorphic/animal style, ornaments, crossbow fibulas, round flat fibulas, penannular fibulas, bracelets, Great Migration Period, Viking Period

Zoomorfinių, arba gyvūninių motyvų ornamentika formavosi Europos Šiaurėje IV–V a. Lietuvos teritorijoje gyvūninės ornamentikos randama nuo VI a.. Rytų Pabaltijo zoomorfinė ornamentika, kurios ištakos siekia V a. II pusę – VI a., taip pat IX–XII a. pavyzdžiai iš esmės skiriasi nuo germanų gyvūninio stiliaus radinių. Nuo pat VI a. baltų genčių (ir kuršių) juvelyrų dirbiniams būdingas vis didesnis geometrizationas, o germanų menininkai tobulino realistiškesnes formas. VIII–XII a. kuršių juvelyrai, remdamiesi bendraeuropinėmis zoomorfinio meno tradicijomis, sukūrė savitą šio stiliaus variantą, skirtingai pasireiškusį atskirose papuošalų grupėse. Kuršių juvelyrikoje galima stebėti zoomorfinio stiliaus užuomazgas, tobulėjimo stadijas. Kuršių kaip ir apskritai baltų zoomorfinio stiliaus įvaizdžiu buvo pasirinktas roplys.

The ornamentation of zoomorphic or animal motifs formed in the northern part of Europe in the 4th–5th centuries. The Eastern Baltic zoomorphic ornamentation, which dates back to the second half of the 5th century and the 6th century, as well as the findings from the 9th–12th centuries are basically different from the Germanic animal style findings. Starting with the 6th century the articles of jewellers of the Baltic tribes (including the Curonians) are characterised by greater geometrisation, whereas the Germanic artists perfected more realistic shapes. In the 8th–12th centuries, basing on the general European zoomorphic art traditions, Curonian jewellers created their own distinctive variant of this style which was differently expressed in individual groups of jewellery. Curonian jewellery demonstrates the start and development stages of zoomorphic style. A reptile was chosen to represent the image of the Curonian, and generally the Baltic, zoomorphic style.

Cipher: Pu_Bock-1896

Document type: Book Language: German Country: Germany

Bock. **Die Vorgeschichte der Kurischen Nehrung, ihre Festlegung und Auffortung.** Druck un Verlag Guernauerschen Buchdruckerei Otto Grunwald Bromberg, 1896

Keywords (Lith): Kuršių nerijos istorija, nerijos susidarymas, kopos, miškai, pustymas

Keywords (En): The Curonian Spit history, formation of the spit, dunes, forests, sand sweep

Knygoje trumpai pristatoma Kuršių nerijos susidarymo istorija, aiškinama kai kurių žodžių kilmė, aprašomas kraštovaizdis, atkreipiamas dėmesys į miškus ir smėlio pustymą. Remiamasi ankstesnių autorių tyrinėjimais (A. Bezenberger).

The book briefly presents the history of the Curonian Spit formation, the origin of certain words is explained, landscape is depicted, paying attention to the forests and sand sweep. Previous authors' explorations are referred to (A. Bezenberger).

Quellen / Unterschrift: / P 1896.5786

Document type: Book Language: German Country: Latvia

Gustav Brasche. *Allererste Anleitung zum Gebrauch der lettischen Sprache*. Libau, Verlag G.L Zimmermann, 1875

Keywords (Lith): Latvių kalba, gramatika, žodynas, leksikografija, Kuržemės dialektas.

Keywords (En): Latvian language, grammar, vocabulary, lexicography, dialect of Kurzeme.

Tai XIX a. latvių kalbos paminklas: gramatika, latvių- vokiečių ir vokiečių- latvių žodynas, pokalbių ir frazių žodynėlis. Gustavas Bražė (Gustav Brasche) buvo kunigas Nycoje ir Liepojoje, todėl jo sudarytame žodyne bei gramatikos aprašuose naudojama to meto vakarinių Kuržemės tarmių kalbinė medžiaga.

This is the 19 c. Latvian language monument: grammar, a Latvian-German and German – Latvian dictionary, a vocabulary of conversations and phrases. Gustav Brasche was a priest in Nyca and Liepaja, thus, the language data of western Kurzeme dialects of that time is used in his dictionary and grammar descriptions.

Cipher: Pu_Bug-1958-01; Pu_Bug-1959-02; Pu_Bug-1961-03

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Kazimieras Būga. *Raštai I–III*. Vilnius, Vaga, 1958–1961

Keywords (Lith): Kuršiai, baltų kalbų istorija, fonetika, gramatika, onomastika, etimologija

Keywords (En): The Curonians, history of Baltic languages, phonetics, grammar, onomatology, ethimology

Žymaus lietuvių kalbininko klasikinių darbų rinkinys, kuriame pateikiami svarbiausi jo tyrinėjimai baltų kalbų istorijos, leksikologijos, dialektologijos, etimologijos klausimais. Tai daugiausia lyginamosios kalbotyros studijos, straipsniai, pavienės pastabos, laiški. Darbuose, be kitų baltų kalbų, pateikiama išsami senosios kuršių kalbos relikto analizė, ypatingas dėmesys skiriamas istoriniams kalbos faktų fiksavimams bei onomastikai.

The classical works collection by a famous lithuanian linguist, where his most significant researches on the history of Baltic languages, lexicology, dialectology, ethimology are presented. These are mainly comparative linguistics studies, articles, singular observations, letters. Besides other Baltic languages, the works also present a thorough analysis of the old Curonian language relicts, paying special attention to the historical recording of language facts and onomatology.

Cipher: Pu_Bug-Ro

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Zigmas Zinkevičius (sud.). *Būga. Raštai. Rodyklės*. Vilnius, Vaga, 1962

Keywords (Lith): Būgos raštų rodyklė, indoeuropiečių kalbos, baltų kalbos, leksika

Keywords (En): Index of Buga's manuscripts, the Indo-European languages, the Baltic languages, lexis

Tai K. Būgos raštų (Būga. K. Raštai. Vilnius, 1958-1961) indeksas, juo remiantis galima rasti ieškomą žodį ar jo dalį K. Būgos veikalė.

This is the index of Būga's manuscripts (Būga. K. Raštai. Vilnius, 1958-1961), with the help of which a word or its part can be found in Būga's work.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Jonas Bukantis. **Dėl šiaurinių klaipėdiškių „žadininkavimo“ ir balsio *a* labializacijos.** *Tiltai. Priedas.* 2001, Nr. 5, p. 18–20. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla

Keywords (Lith): Vakarų žemaičiai, monoftongizacija, labializacija, Karklė (Karkelbeck)

Keywords (En): West Samogitians, monophthongization, labialization, Karkelbeck

Straipsnyje aptariami dialektologijos darbai, kuriuose buvo nurodoma, kad šiaurinėje vakarų žemaičių (Klaipėdos krašto) tarmės dalyje vietoj bendrinės kalbos *o* ir *ai* yra tariamas labializuotas *ao*. Straipsnyje pateikta medžiaga nerodo, kad tas reiškinys vis dar reguliarus, tačiau šiaurinėje tarmės dalyje pasitaiko balsio *a* labializacijos atvejų.

The article provides a discussion of dialectology works, where it is indicated, that in the southern part of West Samogitian dialect (Klaipėda district), instead of common language *o* and *ai*, it should be a labialized *ao*. The article data does not reveal whether this phenomenon is still regular, although, in the northern part of this dialect, cases of vowel *a* labialization still occur.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Jonas Bukantis. **Vakarų žemaičių tarmės ypatybės.** *Tautosakos darbai XXXIV* 2007, p. 194–206. Vilnius, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

ISSN: 1392-2831.

Keywords (Lith): Vakarų žemaičiai; tarmė; fonetika; leksika; asmenvardžiai

Keywords (En): Western Samogitian; dialect; phonetic system; lexis; family names

Straipsnyje aptariama vakarų žemaičių tarmės padėtis XX a. pabaigoje. Apžvelgiama lingvistinė Klaipėdos krašto situacija, pateiktos ryškiausios fonetikos, morfologijos ir leksikos ypatybės, skiriančios vakarų žemaičius nuo kitų žemaičių. Nurodomos atskirų vakarų žemaičių šnektų ypatybės, bandoma nustatyti tų šnektų atsiradimo priežastis. Analizuojami Klaipėdos krašto asmenvardžiai. Darbui panaudota 1980–2005 m. Klaipėdos universiteto studentų ir straipsnio autoriaus iš vakarų žemaičių tarmės ploto surinkta ir autoriaus iššifruota tarminė medžiaga, taip pat 1941 m. sudaryto Klaipėdos apskrities gyventojų sąrašo duomenys. Vakarų žemaičių tarmė yra bene sparčiausiai nykstanti iš visų tarmių, todėl išlikusių jos faktų užfiksavimas yra labai svarbus. Transkripcijai naudoti lietuvių dialektologijoje įprasti ženklai.

The article analyzes the situation of the Western Samogitian dialect at the end of the 20th century, overviews the linguistic situation in Klaipėda, presents most prominent phonetic, morphological and lexical peculiarities, separating the Westerners from other Samogitians, specifies the peculiarities of individual sub-dialects, attempts to identify the reasons for emergence of such sub-dialects and analyzes personal names of Klaipėda area. The study employs the dialect materials, collected by Klaipėda University students and the author of the article in the dialect area and deciphered by the author in 1980–2005 and the data of Klaipėda area residents list, drawn in 1941. The dialect is the most rapidly disappearing therefore registration of its remaining facts is especially important. Signs, usual in the Lithuanian dialectology were used for transcription. The dialect is heterogeneous. Different opinions existed on its sub-dialects. In 1936 Walter Fenzlau stated that the dialect is formed of three sub-dialects – those of Klaipėda, Priekulė and Šilutė areas residents. In 1973 Vladas Grinaveckis described four Klaipėda Samogitian sub-dialects, i. e. the Southwestern, Southern, Middle and Northern. The classifications, provided by all the said linguists are approximate, the sub-dialect differences are specified only in general terms. In 1966 Zigmąs Zinkevičius noticed that the Klaipėda Samogitian dialect occupies such a small area that any smaller differentiation is no longer necessary. Most isophones of the sub-dialects are common both to Northerners and Southerners. The Northern part of the Klaipėda area residents seems as a continuation of the Kretinga area residents, the Middle part – as a continuation of the Varniai area residents and the Southern part – as a continuation of the residents of Raseiniai area and the Western Upper Lithuanians.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Brigita Bušmane. *Nīcas izloksne*. Rīga, Zinātne, 1989

Keywords (Lith): Latvija, Vidurinė tarmė, Kurzemės patarmė, fonetika, morfologija, leksika, tautosaka

Keywords (En): Latvia, Middle dialect, sub-dialect of Curzeme, phonetics, morphology, lexis, folklore

Monografijojē pateikiama sinchroninē Kurzemēs pietvakarijū patarmēs analizē, tuo pat metu, remiantis istoriniais šaltiniais ir tautosaka, diachroniniu požiūriu aiškinami tarmės faktai, jų priežastys. Nemažai dėmesio skiriama kuršių kalbos reliktais, kalbų kontaktams, lietuvių kalbos įtakai. Pridedamas iš apyvartos išeinančių žodžių žodynėlis.

The monograph presents a synchronic analysis of south-western Kurzeme sub-dialect while, basing on the historic sources and folklore, the dialect facts and their reasons are explained through the diachronic perspective. A lot of attention is paid to the relics of the Curonian language, contacts of languages, influence of Lithuanian. A vocabulary of words that go out of use is attached.

Cipher: Pu_Busm-2010

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Brigita Bušmane. **Jura Plāķa darbā «Kursenieku valoda» apkopotā leksika LVDA materiālu kontekstā.** *Linguistica Lettica T. 19*. Rīga, Latviešu valodas institūts, 2010

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, leksika, J. Plakis, latvių kalbos atlasas

Keywords (En): The Kursenieku language, lexis, J. Plakis, atlas of Latvian language

Straipsnyje kuršininkų kalbos žodžiai, kuriuos knygos „Kursenieku valoda“ žodynyje paskelbė jos autorius Juris Plakis, lyginami su bendrinėje latvių kalboje ir tarmėse žinomomis leksemomis. Iš jų 74 papildoma publikuota Latvių kalbos atlasą, apie 100 yra atlaso kartotekoje.

The book «Kursenieku valoda» by J. Plāķis published in 1927 comprises more than 3200 lexical units attested in Kursenieku language as a sub-system of Latvian. From them, 74 names of real or natural phenomena and notions have been rather completely reflected in the Vocabulary volume of the «Dialect Atlas of Latvian» (DAL); about 100 names are present in the card-file of the Atlas.

Cipher: Pu_Buss-1979

Document type: Article Language: Latvian Country: Lithuania

Ojārs Bušs, Valija Dambe. **Richard Pietsch. Fischerleben auf der Kurischen Nehrung.** Recenzija. *Baltistica XV (2)*. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1979

ISSN: 0132-6503.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, etnografija, leksika, gramatika, klaidos

Keywords (En): The Curonian Spit, the Kursenieki language, ethnography, lexis, grammar, mistakes

Straipsnyje kritiškai vertinama Richardo Pyčo (Richard Pietsch) knyga, vienas iš svarbiausių ir išsamiausių etnografijos darbų apie Kuršių neriją. Autorių dėmesio centre – mirštanti kuršininkų kalba, latvių kalbos dialektas. Knyga vertinama ne tik kaip etnografijos, bet ir kaip kalbos paminklas, ypač dėl daugybės ir vertingos leksikos. Straipsnyje reiškiamas kritika dėl nenuoseklios rašybos, nesuderintų formų, vokiečių sintaksės įtakos rašytinei kalbai.

The article critically evaluates Richard Pietsch's book, one of the most significant and thorough ethnography works about the Curonian Spit. In the authors' focus – the dying Kursenieki language, the dialect of Latvian. The book is assessed not only as ethnography, but also as language monument; it is especially praised for abundant and valuable lexis. The article directs criticism on inconsecutive writing, incoherent forms, and German syntax influence on written language.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vigmantas Butkus. **Kuršių nerija latvių literatūroje**. *Baltiška, tautinė, regioninė savimone baltų literatūrose ir kultūrose*. Vilnius, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2015. P. 186–206

ISBN: 9786094251467.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, literatūrinė recepcija, geopoetika, geografiniai vaizdiniai

Keywords (En): The Curonian Spit, literary reception, geopoetics, geographical images

Straipsnį sudaro dvi dalys. Pirmojoje konspektyviai aiškinama, kodėl ir kuo Kuršių nerija ir jos gyventojai autochtonai kuršininkai artimi latviškajai savimonei, kuo aktualūs latvių kultūrai, literatūrai. Antrojoje analizuojami latvių literatūros kūriniai Kuršių nerijos tema, prieš tai pristačius jų priešistorę – analogiškos tematikos kūrinių vertimus iš vokiečių kalbos. Pagrindiniu straipsnio objektu, analizuojamu daugiausia geopoetiniu metodologiniu rakursu, tampa Ačio Keninio (Atis Ҙeniņš), Margerio Zarinio (Margeris Zariņš), Alberto Belo (Alberts Bels) kūriniai.

The article consists of two parts. The first part provides a synoptic explanation of how and in what way the Curonian Spit and its inhabitants, the autochthons-Curonians, are close to the Latvian self-awareness and how they are related to Latvian culture and literature. Due to their common origin and language, the Curonian Spit was never an alien land for Latvians. There was a search for contacts, for historical, cultural and even existential dialogue, for a relation which inspired a contemplation of Latvian nationalism, its expansions and boundaries.

In the second part of the article, Latvian literary works about the Curonian Spit are analysed, having introduced their prehistory before; they are translations of works on analogical topics into the German language. The main object of the analysis are: Atis Keninis' (Atis Ҙeniņš, 1874–1961) poem 'The Curonians of the Spit' ('Kāpu kurši', 1935) and Curonian Spit Poem (Kuršu kāpu poēma, 1946) based on it, Margeris Zarinis' (Margeris Zariņš, 1910–1993) narrative Chordophonist in the Vault Kingdom (Koklētājs pazemē, 1985) and the story 'The Ballade about The Currish Lagoon' ('Balāde par Kuršu mari', 1985), Alberts Bels' (Alberts Bels, born in 1938) novel People in Boats (Cilvēki laivās, 1987). Those works are analysed from a geopoetic point of view.

Cipher: Pu_Butkev-1958

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

I. Butkevičius. **Kuršių neringos žvejų gyvenamieji namai**. *Iš Lietuvių kultūros istorijos* (vyriaus. red. J. Žiugžda). Vilnius. T. 1. 1958. P. 174–184

Keywords (Lith): Architektūra, tradiciniai žvejų namai, Kuršių nerija, kultūrų sąveika

Keywords (En): Architecture, traditional fishermen's houses, the Curonian Spit, cultural intercourse

Straipsnyje trumpai aprašomi tradiciniai žvejų namai Kuršių nerijoje, lyginami su kitos marių pusės sodybomis, daug dėmesio skiriama specifiniams statiniams ir regioninėms detalėms, kultūrų sąveikai.

The article briefly describes traditional fishermen houses on the Curonian Spit, they are compared to the manors on the other side of the lagoon, a lot of attention is paid to the specific buildings and regional details, cultural intercourse.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Nijolė Čepienė. **Die Briefe Adalbert Bezenbergers an Hugo Scheu.** *Annaberger-annalen Nr.11*, p. 186–190. 2003

Keywords (Lith): Laiškai, lietuvių kalba, vietovardžiai, informacijos rinkimas, dialektologija, morfologija, fonetika

Keywords (En): Letters, Lithuanian language, place names, information collecting, dialectology, morphology, phonetics

Straipsnyje apžvelgiami A. Bezenbergerio laišškai savo draugui kraštotyrininkui ir Šilutės (Heydekrug) kultūros mecenatui Hugo Šojui (Hugo Scheu). Daugiausia dėmesio skiriama įvairiems kalbos ir kultūros klausimams, kurie iškilo profesoriui ir kuriuos jis nori išsiaiškinti, papildydamas ir patikslindamas autentišką medžiagą. Laiškuose jis užduoda konkrečius klausimus iš fonetikos, morfologijos, leksikos, prašydamas patikrinti medžiagos autentiškumą ar pasakyti savo nuomonę dėl kilmės. Neretai pasitaiko ir prašymų patikslinti vietovardžių formas ir jų vartosenos šnekamosios kalbos tradiciją. Kai kuriuose laiškuose jis kritikuoja nemokslinį medžiagos rinkimo būdą, kurį naudojo kai kurie kolegos.

In the article, Bezenberger's letters to his friend, local lore scientist and Heydekrug culture mecenat Hugo Scheu are reviewed. Most of the attention is paid to various language and culture issues, which interest the professor, and which he is determined to clarify, complementing and specifying the authentic data. In the letters, he asks specific questions on phonetics, morphology, lexis, asking to check the authenticity of the data or provide a personal opinion on the origin. Requests to clarify place name forms and tradition of their daily usage also occur. In some letters, he criticizes an unscientific method of collecting data, used by some of his colleagues.

Cipher: Pu_Daug-2010

Document type: Article Language: English Country: Poland

Anna Daugavet. **Syllable length in Latvian and Lithuanian: searching for the criteria.** *Baltic Linguistics 1*, p. 83–114. University of Warsaw, 2010

ISSN: 1503-4621.

Keywords (Lith): Kirtis, kompensacinis pailgėjimas, priebalsių geminacija, priegaidė, priegaidės, skiemens ilgumas, skiemens reikšmė, skiemens svoris

Keywords (En): Syllable stress, compensatory lengthening, consonant gemination. stress, syllable length, syllable tone, syllable weight, tones

Straipsnyje analizuojami baltų kalbų skiemenų ilgumo kriterijai. Tradiciškai laikoma, kad skiemens ilgumas skaičiuojamas pagal toną, tačiau ir kiti kriterijai gali būti svarbūs. Lietuvių kalboje skiemens ilgumas padarė poveikį pagrindinio kirčio nukėlimui, latvių kalboje jis yra vienas iš antrinio kirčio susidarymo faktorių. Kai kurie balsių ilginimo, trumpinimo ir išnykimo atvejai gali būti aiškinami prielaida, kad šie procesai tarnauja prisitaikyti prie vienos kokybinės visumos. Tam tikrais atvejais tradicinis požiūris į skiemens ilgumą gali būti peržiūrimas

Although the traditional account of syllable length in the Baltic languages confines itself to its connection with syllable tones, other phenomena are also found to be length sensitive. In Lithuanian, syllable length can influence the position of primary stress, while in Latvian it is one of the factors in secondary stress assignment. Several cases of vowel and consonant lengthening, shortening, and deletion can be explained on the assumption that these processes serve the purpose of fitting into a particular unit of quantity. In some instances, the traditional view of the composition of long syllables may need to be revised.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Kurt Degimm. **Von der Kurischen Nehrung durch sowjietische Straflager im Ural nach Lipezk un von dort aus über Moskau und Berlin nach Bremerhaven. Verlorene Jugendjahre eines Sarkauer Fischerjungen.**

Books on Demand, 2013

ISBN: 978-3-482-9111-3.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, Šarkuva (Sarkau), žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, sovietų valdžia, tremtis, Sibiras
 Keywords (En): East Prussia, the Curonian Spit, Sarkau, fishing, traditions, the Curonian Lagoon, Soviet government, exile, Siberia

Iš Šarkuvos (Sarkau) kilusio žvejų sūnaus prisiminimai apie vaikystę Kuršių nerijoje. Didelę pasakojimo dalį užima detalus įvairių žvejybos būdų aprašymas, gyventojų buitį, papročiai, gebėjimas prisitaikyti prie gamos sąlygų. Antrąją dalį sudaro pasakojimas apie nerijos gyventojų bėgimą į Vakarų ir šeimos, nespėjusios pasitraukti į Vokietiją, likimas: klajonės po Rytprūsius, badas, priverstiniai darbai, Sibiras ir pasitraukimas į Vokietiją.

Memories of a Sarkau-born fisherman's son about the childhood on the Curonian Spit. Prominent part of the narration takes a detailed description of various fishing methods, domestic life of the inhabitants, customs, ability to adapt to nature's conditions. The second part consists of narration about the inhabitants' escape to the west and destiny of a family, that did not manage to flee to Germany: its wanderings through East Prussia, hunger, compulsory works, Siberia, and retreat to Germany.

Cipher: Pu_Dem-2011

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Kęstutis Demereckas (sud.). ***Nerijos tradicinė architektūra*** [Autoriai: Kęstutis Demereckas, Margarita Ramanauskienė, Juozapas Algimantas Januševičius, Gintarė Baltrūnė, Rimas Adomaitis]. Klaipėda, Libra memelensis, 2011

Notes: Abundantly illustrated.

Keywords (Lith): Rytų Prūsija, Lietuva, Kuršių nerija, tradicinė architektūra, žvejo sodyba, ikonografija
 Keywords (En): Eastern Prussia, Lithuania, the Curonian Spit, traditional architecture, fishermen manor, iconography

Studijoje apžvelgiama tradicinė Kuršių nerijos architektūra, senieji žvejų kaimai ir pastatai. Darbui panaudota visa iki šiol žinoma ikonografinė medžiaga iš muziejų, archyvų, privačių kolekcijų bei šiandieninės fotografijos. Aptariami tradicinių pastatų tipai, jų konstrukcija ir puošyba. Pateikiama kurortinės architektūros ir pastatų, atsiradusių po 1945 m., architektūros apžvalga bei paskutinio statybų etapo Kuršių nerijoje po 1990 m. vertinimas. Pasiūlymų dalyje autoriai pateikia vertingiausias urbanistinius-architektūrinius tradicinės ir kurortinės architektūros komponentus.

The study reviews traditional architecture of the Curonian Spit, old fishermen villages and buildings. The work uses all known iconographic data from museums, archives, private collections and present day photography. The types of traditional buildings are discussed, their construction and decoration. The review of resort architecture is provided, as well as the architectural review of the buildings that appeared after 1945 and evaluation of the last stage of buildings in the Curonian Spit after 1990. In the suggestion section, the authors propose the most valuable urban-architectural components of traditional and resort architecture.

Document type: Book Language: Lithuanian, English, German, Russian Country: Lithuania

Kęstutis Demereckas. *Kuršių nerija senuose atvirukuose*. Klaipėda, Libra Memelensis, 2012

Notes: Illustrated. ISBN: 978-9955-544-98-2.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, fotografijos, architektūra, žvejai, butis, gamta, kurortai

Keywords (En): The Curonian Spit, photographs, architecture, fishermen, domestic life, nature, resorts

Knyga yra įvairių autorių atvirukų, fotografuotų XIX a. pab. - XX a. pr. rinkinys. Nurodomi autoriai ir leidėjai. Tokius atvirukus Kuršių nerijos poilsiautojai išsiųsdavo savo artimiesiems kaip atvirlaiškį. Juose ne tik gamtos vaizdai ir kurortų architektūra, bet ir įvairios žvejų gyvenimo ir buties scenos: žvejyba, žuvų džiovinimas, namo vidus, drabužiai. Juose galima matyti gyvenviečių vaizdus, kurių dabar nebėra arba jie yra labai pasikeitę. Dėl to šie atvirukai turi ne tik meninę, bet ir istorinę vertę.

The book is a collection of postcards, made by various authors in the 19 c. end – 20 c. beg. The authors and publishers are indicated. Vacationers would send such cards to their relatives as postcards. They contained not only sights of nature and resort architecture, but also various scenes from fishermen's life: fishing, fish drying, inside of houses, clothing. They portray views of settlements that are now gone or considerably changed. Thus, these postcards represent not only artistic, but also historical value.

Cipher: Pu_Detz-1980

Document type: Manuscript Language: German, Curonian Country: Germany

Herta Detzkeit-Paul. **Rankraštiniai tekstai**. apie 1980

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, vokiečių kalba, atsiminimai, tautosaka, papročiai, rašyba

Keywords (En):

Dokumentas yra Hertos Detzkeit–Paul rankraštiniai tekstai kuršininkų ir vokiečių kalbomis. Naudojama mišri vokiška ir lietuviška rašyba. Tekstų turinį sudaro atsiminimai apie vaikystę ir jaunystę Kuršių nerijoje: apie šeimą, namus, kaimynus, žvejų papročius ir tikėjimus.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Cipher: Pu_Die-1883

Document type: Book Language: German Country: Latvia

Victor Diederichs. **Die kurische Nerung und die Kuren in Preussen**. *Magazin hrsg. von der Lettisch-Literarischen Gesellschaft*. 17. Bandes 1. Stück.. Mittau, Stephenhagen un Sohn, 1883

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, istorija, rašytiniai šaltiniai, Pallas, Voelkel

Keywords (En): The Curonian Spit, the Kursenieki language, history, written sources, Pallas, Voelkel

Dviejų dalių su dviem priedais darbas – diachroninė analizė apie Kuršių nerijos gyventojų istorines šaknis, papročius, kalbą. Laikantis chronologijos vartojami terminai *kuršių kalba* ir *latvių kalba*. Remiamasi ankstesnių autorių darbais, pristatomas Pallaso žodyne “Linguarium totius orbis vocabularia comparativa” pateiktas kuršininkų kalbos žodžių sąrašas, kita medžiaga, nepraradusi mokslinės vertės iki mūsų dienų.

A two-part work with two appendices – a diachronical analysis about the historical roots, customs, language of the Curonian Spit inhabitants. Relying on chronology, the terms *Curonian language* and *Latvian language* are used. The works of earlier authors are referred to, the Kursenieki word list, provided in the dictionary of Pallas “Linguarium totius orbis vocabularia comparativa”, is presented, as well as other data that is scientifically valuable up to date.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Hans Heinz Diehlmann. *Die Türkensteuer im Herzogtum Preußen 1540. Nr. 88/2 Bd 1 Fischhausen-Schaaken-Neuhausen-Labiau*. Harnburg, 1998. Selbstverlag des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreußen e.V.

ISBN: 3-93 1577-19-8.

Keywords (Lith): Istorija, mokesčių registras, dvarai ir ūkiai, asmenvardžiai, vietovardžiai

Keywords (En): History, tax register, manors and farms, personal names, toponyms

Knygoje publikuojamas istorinis XVI a. dokumentas, vadinamieji „Turkų mokesčiai“. Tai vienas retų šaltinių, fiksuojančių dvarų ir žemės valdų padėtį Prūsijoje XVI a. viduryje, su dalykiniu aprašymu, rodyklėmis ir paaiškinimais. Apmokestinamųjų sąrašuose minimi visi valdovui – Prūsijos hercogui – mokėję asmenys, apmokestintos sritys ir mokesčių surinkimo struktūra. Šiuos dokumentus galima lyginti su visuotiniu mokesčių deklaravimu. Dokumentas itin vertingas istorikams ir onomastikos specialistams. Jame gausu asmenvardžių bei istorinės informacijos apie gyventojų socialinę padėtį, bei asmenvardžių. Šioje dalyje publikuojamas tekstas apie Fischhausen-Schaaken-Neuhausen-Labiau apskričių mokesčių surinkimą.

In the book, a historical 16 c. document is published, the so-called “Turkish taxes”. It one of the rarest sources, recording the position of manors and land holdings in Prussia in the 16 c. mid. with subject description, indices and explanations. The taxpaying public list mentions all people who paid to the master – Prussian Herzog, the taxable spheres and structure of tax collection. These documents can be compared to the overall tax declaration. The document is of special value for the historians and onomatology specialists. It contains abundant historic information showing the inhabitants’ social position, and toponyms. The text about Fischhausen-Schaaken-Neuhausen-Labiau districts’ tax collection is published in this part.

Cipher: Pu_Dieh-2006

Document type: Book Language: German Country: Germany

Hans Heinz Diehlmann. *Die Türkensteuer im Herzogtum Preußen 1540. Nr. 88/2 Bd 2 Memel- Tilsit*. Harnburg, 2006. Selbstverlag des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreußen e.V.

ISBN: 3-93 1577-35-X.

Keywords (Lith): Istorija, mokesčių registras, dvarai ir ūkiai, asmenvardžiai, vietovardžiai

Keywords (En): History, tax register, manors and farms, personal names, toponyms

Knygoje publikuojamas istorinis XVI a. dokumentas, vadinamieji „Turkų mokesčiai“. Tai vienas retų šaltinių, fiksuojančių dvarų ir žemės valdų padėtį Prūsijoje XVI a. viduryje. Su dalykiniu aprašymu, rodyklėmis ir paaiškinimais. Apmokestinamųjų sąrašuose minimi visi valdovui – Prūsijos hercogui – mokėję asmenys, apmokestintos sritys ir mokesčių surinkimo struktūra. Šiuos dokumentus galima lyginti su visuotiniu mokesčių deklaravimu. Dokumentas itin vertingas istorikams ir onomastikos specialistams. Jame gausu asmenvardžių bei istorinės informacijos apie gyventojų socialinę padėtį, bei asmenvardžių. Šioje dalyje publikuojamas tekstas apie Klaipėdos (Memel) ir Tilžės (Tilsit) apskričių mokesčių surinkimą.

In the book, a historical 16 c. document is published, the so-called “Turkish taxes”. It one of the rarest sources, recording the position of manors and land holdings in Prussia in the 16 c. mid. With subject description, indices and explanations. The taxpaying public list mentions all people who paid to the master – Prussian Herzog, the taxable spheres and structure of tax collection. These documents can be compared to the overall tax declaration. The document is of special value for the historians and onomatology specialists. It contains abundant historic information showing the inhabitants’ social position, and toponyms. The text about Klaipėda (Memel) and Tilze (Tilsit) districts’ tax collection is published in this part.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Pietro Umberto Dini. *Baltų kalbos: lyginamoji istorija* [iš italų kalbos vertė Henrikas Zabulis]. Vilnius, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000

Notes: Bibliography: p. 427-518. Index of personal names p. 519-538.. ISBN: 5420014440.

Keywords (Lith): Baltų kalbos, kuršių kalba, lietuvių kalba, prūsų kalba, kalbos istorija, vakarų baltai, rytų baltai.

Keywords (En): Baltic languages, Curonian language, Lithuanian language, Prussian language, history of language, Western Balts, Eastern Balts

Baltų kalbos – svarbiausias Pietro U. Dini veikalas, konceptualus šiuolaikinis baltų filologijos ir kalbotyros įvadas, kokio neturi ir patys baltai. Jame pateikiama baltų kalbų raida nuo seniausių laikų iki dabarties, nagrinėjami gyvų ir jau mirusių baltų kalbų tarpusavio ryšiai bei sąsajos su kitomis kalbomis. Knyga imponuoja gebėjimu kalbų ir tarmių istoriją susieti su genčių bei tautų socialine, politine ir kultūrine raida. Tai panoraminis baltų filologijos ir jos istorijos veikalas, kuriame apibendrinti daugybės įvairių kartų mokslininkų – kalbininkų, archeologų, istorikų, etnologų, mitologų – tyrimai. Juose žymus ir paties autoriaus indėlis.

Baltic languages – is the most significant work of P. U. Dini, a conceptual contemporary introduction to Baltic philology and linguistics that even Balts do not have. It presents the development of Baltic languages from the old times up to the present, analyses the interrelations between still living languages and those that are already dead, as well as connections to other languages. The book is attractive due to the ability to connect the history of languages and dialects to the social, political and cultural development of the tribes and peoples. It is a panoramic work on Baltic philology and its history that summarizes the researches of many different generations' scientists – linguists, archaeologists, historians, ethnologists, mythologists. The author's contribution is eminent as well.

Cipher: Pu_Dor-1881

Document type: Presentation text Language: German Country: Germany

Julius Döring (sud.). **Über die Herkunft der kurländischer Letten.** Apie 1881

Keywords (Lith): Istoriniai šaltiniai, kuršiai, lyviai, latviai, žemgaliai, vietovardžiai

Keywords (En): Historical sources, Kuršiai, Liven, Latvians, Semigallians, place names

Dokumentas yra publikacijos, kuri nurodoma kaip Julius Döring skaityto pranešimo tekstas, kopija iš nenurodyto šaltinio. Tekstas yra istorinių dokumentų pagrindu atlikta studija apie Kuršo gyventojus, į kuriuos įeina kelios etninės grupės: lyviai, kuršiai ir žemgaliai. Pateikiama nemažai vietovardžių su nuorodomis į istorinius šaltinius.

The document is an unidentified source copy of publication, indicated as text of Julius Doring report. The text represents a study, based on historical documents, of Kuršas inhabitants, consisting of several ethnic groups: Liven, Kuršiai, and Semigallians. Many place names are provided with references to historical sources.

Quellen / Unterschrift: Latvijos nacionalinė biblioteka nr. 57-22942

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vincentas Drotvinas. **Kada parašytas vadinamasis Krauzės žodynas?** *Baltistica XX (2)*, p. 163–167. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1984

Keywords (Lith): XVIII a. leksikografija, Prūsijos lietuvių tarmės, rankraštis, anoniminis žodynas, datavimas

Keywords (En): Lexicography of the 18 c., dialects of Prussian Lithuanians, manuscript, anonymous dictionary, dating

Straipsnyje keliamas rankraštinio Rytprūsių vokiečių-lietuvių žodyno datavimo ir autorystės klausimas. Autorius nustato, kad rankraštį reikia datuoti pusšimčiu metų vėliau, negu iki šiol buvo manoma (apie XVIII a. 3–4 dešimtmetį). Žodyne įtraukta Prūsijos lietuvių kalbos leksika, joje esama ir leticizmų bei galimų kuronizmų.

The article raises the issue of East Prussian German – Lithuanian manuscript dictionary dating and authorship. The author determines that the manuscript should be dated half a century later than it has been previously (about 18 c. 3-4 decades). The dictionary includes Prussian Lithuanian lexis, there are also Lettonisms and probable Curonisms.

Cipher: Pu_Dru-1933

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

J. Druva, H. Zariņš, E. Jansons ir kt.. **Kurschu zemē un ļaudīs.** Rīgā, „Brihwās Zemes“ isdevums, 1933

Notes: 4-6, 24, 36, 44 pages in the book are empty. Illustrated by pictures.

Keywords (Lith): Latvijos ir Lietuvos santykiai, Kuršių nerija, kaimai, kultūra, žmonės

Keywords (En): Latvian – Lithuanian relations, the Curonian Spit, villages, culture, people

Knygoje kelių Latvijos autorių tekstai, supažindinantys Latvijos skaitytojus su Kuršių nerija, jos gyventojais, istorija, regiono gamta. Joje atskleidžiamos tuometinės Latvijos pastangos Kuršių nerijos gyventojus suartinti su jų protėvyne Latvija. Iliustracijose gamtos ir kaimų vaizdai ir asmenų portretai.

The book contains texts of several Latvian authors who introduce Latvian readers to the Curonian Spit, its inhabitants, history, region's nature. It reveals the attempts of that time Latvia to bring the Curonian Spit inhabitants closer to their ancestry. The illustrations depict the sights of nature and villages and portrays of people.

Cipher: Pu_DubenKalp-1926

Document type: Postcards Language: Lithuanian, English, German Country: Lithuania

Olga Dubeneckienė-Kalpokienė. **Klaipėdos krašto kaimų: Nidos (Hakeno, Skruzdynės ir Purvynės), Preilos ir Klaipėdos miesto tautodailės rinkinys.** Sud. Irmantė Šarakauskienė, 1926

Keywords (Lith): Kuršių nerija, dailė, tautodailė, architektūra, laivai, antkapiai

Keywords (En): The Curonian Spit, fine art, folk art, architecture, ships, tombstones

Lietuvos tarpukario dailininkės Olgos Dubeneckienės-Kalpokienės dailės darbų reprodukcijos. Jose fiksuojami Kuršių nerijos kaimų architektūros ir žvejybos paveldo objektai: namai ir jų puošyba, antkapiniai paminklai, laivai ir jų dalys. Tai ne tik vertingi meno darbai, bet ir dokumentuota etnografinė medžiaga objektų, kurių didelė dalis jau išnykusi.

Reproductions of fine art works by a Lithuanian interwar artist Olga Dubeneckiene-Kalpokiene. They portray objects of the Curonian Spit village architecture and fishing heritage: houses and decorations, tombstones, ships and their parts. They are not only valuable works of art, but also documented ethnographic data of now extinct objects.

Document type: Article Language: Russian Country: Russia

E. A. Dzandzugazova. **Саги Куршской косы. Современные проблемы сервиса и туризма** № 4 / 2012.
<http://cyberleninka.ru/article/n/sagi-kurshskoy-kosy>

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, miškai, ornitologija, mitologija

Keywords (En): The Curonian Spit, nature, forests, ornithology, mythology

Straipsnyje, skirtame populiariosios literatūros skaitytojams ir turistams, pristatoma Kuršių nerijos, ypač jos pietinės dalies miškai, kopos, paukščių įvairovė. Atskiras dėmesys skiriamas mitologijai, ypač milžinės Neringos įvaizdžiui.

The article, intended for popular literature readers and tourists, presents the Curonian Spit (especially its southern part) dunnes, variety of birds. Separate attention is paid to the image of the giant Neringa.

Cipher: Pu_Ele-2002

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dainius Elertas. **Kurėnas pakelia bures.** *Muziejininkystės biuletėnis*, 2002, Nr. 3. Internetinis leidinys:
http://www.muziejai.lt/prev_vers/Informacija/Kureno_bures.htm

Keywords (Lith): Kuršių marių tradicijos, tradicinis burinis žvejybos laivas kurėnas (Kurenkahn), rekonstrukcija, Lietuvos Jūrų muziejus, ekspedicija

Keywords (En): Traditions of the Curonian Lagoon, traditional fishing sail boat "kurenas" (Kurenkahn), reconstruction, Lithuanian Sea museum, expedition

Pasakojama apie Jūrų muziejaus iniciuotą tradicinio Kuršių marių žvejybos laivo kurėno atkūrimą, 2002 m. surengtą ekspediciją Kuršių mariomis į pietinę marių pusę, visuomenės dėmesį paveldui.

The narration is about the Lithuanian Sea museum's initiative the reconstruct the Curonian Lagoon fishing ship Kurenkahn expedition through the Curonian Lagoon to the southern part of the Lagoon, organized in 2002; society's attention for the heritage.

Cipher: Pu_Ele-2010

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dainius Elertas. **XVI a. pirmos pusės Klaipėdos valsčiaus dvarai Sambijos srities socialinės struktūros kontekste.** *Žemaitijos ir Klaipėdos krašto dvarų bruožai*. Sud. L. Klimka. Vilnius, 2010. Elektroninis leidinys
http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=7131&p_d=94566&p_k=1

Keywords (Lith): Istorija, Klaipėdos krašto dvarai, 1539–1563 m. „Turkų mokesčių“ sąrašai, vietovardžiai, asmenvardžiai

Keywords (En): History, manors of Klaipėda area, 1539 – 1563 „Die Türkensteuer“ lists, place names, personal names

Straipsnis apžvelgia ir analizuoja istorinius šaltinius, kurie teikia gausių duomenų apie Klaipėdos krašto, tarp jų ir pamario, dvarų istoriją, gyventojus. Straipsnyje gausiai pateikiama vietovardžių ir asmenvardžių.

The article reviews and analyses the historical roots that provide abundant data on Klaipėda area, including the seacoast, history of manors, inhabitants. The article presents many place names and personal names.

Document type: Article Language: Latvian Country: Lithuania

Jānis Endzelīns. **Kuršu pēdas Rietumu Vidzemē.** *Filologu biedrības raksti T. 3*, p. 5–7. Rīga, 1923

Keywords (Lith): Kuršiai, Vidzemē, Kurzemē, fonetika, kirčiavimas, daryba, priesagos

Keywords (En): The Curonians, Vidzeme, Kurzeme, phonetics, word stress, composition, suffixes

Straipsnyje atkreipiamas dėmesys į kai kurias Vidžemės latvių tarmines ypatybes, kurias autorius kildina iš Kuržemės: kai kurių formų neįprastą kirčiavimą ir priesaginių vedinių su –ietis ir –nieks mišimą.

The article pays attention to certain dialectal peculiarities of Vidzeme Latvian, which the author originates from Kurzeme: unusual stress of some forms and mixture of suffixal derivations with –ietis and –nieks.

Cipher: Pu_Endz-1924

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. **K. Būga. Lietuvių kalbos žodynas. 1 sąsiuvinis, Kaunas. 1924.** *Filologu biedrības raksti. T. 4*, p. 102–104. Rīga, Filologu biedrības izdevums, 1924

Keywords (Lith): Leksikografija, vietovardžiai, kuronizmai, kuršių kalbos ypatybės, fonetika, substratas, lietuvių žemaičių tarmės

Keywords (En): Lexicography, place names, Curonianisms, peculiarities of the Curonian language, phonetics, substrate, dialects of Lithuanian zemaiciai

Straipsnyje kritiškai vertinamas K. Būgos Lietuvių kalbos žodyno 1 sąsiuvinis, kuriame, anot autoriaus, pasitaiko klaidų vertinant Kuržemės onomastiką tiek fonetikos, tiek morfologijos požiūriu, tokiu būdu neteisingai interpretuojant kuršių kalbos substratą tiek onomastikoje, tiek dabartinėse Kuržemės ir žemaičių tarmėse.

The article critically evaluates the 1st notebook of K. Buga's Lithuanian language dictionary, where, according to the author, mistakes occur while evaluating the onomasiology of Kurzeme from both morphological and phonetic perspectives, thus interpreting incorrectly the substrate of the Kursenieki language in onomasiology as well as in contemporary dialects of Kurzeme and zemaiciai.

Cipher: Pu_Endz-1924a

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. **Latviešu vārdi ar īsu patskani o no u.** *Filologu biedrības raksti 4*. Rīga, Filologu biedrības izdevums, 1924

Keywords (Lith): Kuržemės tarmės, fonetika, vokalizmas

Keywords (En): Dialects of Kurzeme, phonetics, vocalism

Trumpame straipsnyje autorius pateikia pastebėjimus apie Kuržemės vakarinėse tarmėse registruotą balsių platinimą, kurį laiko senosios kuršių kalbos reliktu.

In his brief article, the author presents observations on vowel extension, registered in the western dialects of Kurzeme, and considers it to be a relic of the Old Curonian language.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. **Par Rietumkurzemes izloksnēm. Piezīmes par zemgaļu vārdu un dialektu.** *Filologu biedrības raksti V*, 5–9. Rīga, 1925

Keywords (Lith): Vakarų Kuržemės tarmės, fonetika, dvigarsių ilgumas ir artikuliacija, balsių įterpimas

Keywords (En): Dialects of western Kurzeme, phonetics, the length of diphthongs and articulation, vowel interception

Straipsniuose analizuojamos vakarų Kuržemės ir Žiemgalos tarmių fonetinės ypatybės. Konstatuojama, kad ne visose Kuržemės patarmėse ilginami balsiai dvigarsiuose prieš r, atkreipiamas dėmesys į pirmojo komponento diftongizaciją. Kalbėdamas apie dvigarsių tarimą žiemgališkose tarmėse autorius konstatuoja pirmojo komponento trumpumą ir įterpiamus balsius.

The articles analyze the phonetic peculiarities of western Kurzeme and Ziemgale dialects. It is stated that not all of the Kurzeme subdialects have prolonged vowels in diphthongs before r; the attention is paid to the diphthongization of the first component. When talking about the diphthongs' pronunciation in Ziemgale dialects, the author ascertains the shortening of the first component and intercepted vowels.

Cipher: Pu_Endz-1926

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. **Piezīmes par „Latvijas vietu vārdiem“. Par plato ē skaņu j priekšā dažās vidus izloksnēs.** *Filologu biedrības raksti VI*, 7–10. Rīga, 1926

Keywords (Lith): Dialektologija, Kuržemės tarmės, fonetika, onomastika, vietovardžiai, kuršių kalba

Keywords (En): Dialectology, dialects of Kurzeme, phonetics, onomasiology, place names, the Curonian language

Du to paties autoriaus straipsniai: pirmasis skirtas onomastikai, ypač kuršių kalbos pėdsakams Kuržemės vietovardžiuose, antrasis – vidurinės tarmės (vidus dialekts), ypač Kuržemės tarmių fonetinei ypatybei – balsio e platinimui.

Two articles by the same author: the first is devoted to onomasiology, especially to the traces of the Curonian language in Kurzeme place names; the second – to the middle dialect (vidus dialekts), especially the phonetic peculiarity of Kurzeme dialects – spread of the vowel e.

Cipher: Pu_Endz-1932

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. **Sīkumi.** *Filologu biedrības raksti XII*, p. 62. Rīga, 1932

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, veiksmažodis, priesagų -ēt ir -īt niveliacija

Keywords (En): The Kursenieku language, verb, levelling of suffixes -ēt and -īt

Straipsnyje kalbama apie netaisyklingą kuršininkų kalbos veiksmažodį *pradēt* ir priesagų -ēt ir -īt niveliaciją ne tik kuršininkų, bet ir kitose latvių tarmėse.

The article tells about the irregular Kursenieku verb *pradēt* and levelling of suffixes -ēt ir -īt not only in Kursenieku, but also in other Latvian dialects.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. *Latviešu valodas gramatika*. Rīga, Latvijas valsts izdevniecība, 1951

Keywords (Lith): Kalbotyra, latviešu valoda, gramatika, fonetika, valodas vēsture, dialekti

Keywords (En): Linguistics, Latvian language, grammar, phonetics, language history, dialects

Knygos autorius – žymus latviešu kalbininkas. Jo gramatika aprēpja visus valodas sluosņus, remiasi faktais iš įvairių valodas šaltinių: tarmių, senųjų raštų, tautosakos. Pateikiamas sinchroninis valodas vaizdas su diachroniniais aiškinimais, paralelėmis giminiškose valodose.

The author of the book – a famous Latvian linguist. His grammar involves all language layers, it is based on facts from various sources: dialects, old manuscripts, folklore. Synchronic language approach is presented with diachronic explanations, parallels in related languages.

Cipher: Pu_Endz-1971-1982

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Jānis Endzelīns. *Darbu izlase I–IV*. Rīga, Zinātne, 1971–1982

ISSN: 4 L En 275.

Keywords (Lith): Kalbotyra, latviešu valoda, baltų valodas, etimologija, gramatika, fonetika, onomastika

Keywords (En): Linguistics, Latvian language, the Baltic languages, grammar, phonetics, onomastics

Knyga yra svarbiausių ir dažniausiai cituojamų latviešu kalbotyros klasiko darbų rinktinė, kurioje skelbiami įvairių laikotarpių publikuoti straipsniai, studijos, recenzijos bei kai kurių darbų rankraščiai. Tai tyrinėjimai latviešu valodas istorijos, lyginamosios baltų kalbų gramatikos, etimologijos, onomastikos klausimais. Darbai skelbiami įvairiomis valodomis, kaip autorius juos publikavo. Kiekvieno tomo gale yra santrumpų sąrašas. Pridedama autoriaus svarbiausių gyvenimo įvykių kronika.

The book represents a collection of the most prominent and frequently cited works by a Latvian linguistics scholar, publishing articles of various periods, studies, reviews, and manuscripts of some works. These are the researches of the Latvian language history, comparative grammar of the Baltic language, etymology, onomastics issues. The works are published in various languages, the way the author published them. At the end of each tome, there is a list of shortenings. The chronicle of the author's main events in life is attached.

Cipher: Pu_Eng-www

Document type: Article Language: German Country: Germany

Christoph Engels. **Lovis Corinths Fischerfriedhof auf Nidden von 1893**. *Kunst-tour*. kunst-tour.de/downloads/kunst-tour_corinth_fischerfriedhof-auf-nidden.pdf

Keywords (Lith): Dailė, Nida, dailininkų kolonija, paveikslo genezė

Keywords (En): Fine arts, Nida, the colony of artists, genesis of a painting

Straipsnyje pasakojama garsaus dailininko sukurto paveikslo genezė visame jo kūrybos kontekste. Daug dėmesio skiriama Nidai ir jos atmosferai, dailininkų kolonijos istorijai.

The article narrates describes the genesis of a painting, created by a famous painter, in the whole context of his creative work. A lot of attention is paid to Nida and its atmosphere, as well as the history of the artists' colony.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Alfred Erhardt. *Die Kurische Nehrung*. Verlag Heinrich Ellermann, Hamburg, 1938

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kopos, nuotraukos

Keywords (En): The Curonian Spit, dunes, pictures

Knyga yra nuotraukų albumas su Kuršių nerijos kopų vaizdais.

The book contains a photoalbum with the pictures of the Curonian Spit dunes.

Cipher: Pu_Etn_Bart-1891

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Bārtavas-Priekules izloksne. Etnografiskas Zinas par Latveescheem. *Deenas Lapas peelikums. Nr.5.* 01.05.1891

Keywords (Lith): Kuržemē, etnografija, papročiai, tikėjimai, tarmės, liaudies medicina

Keywords (En): Kurzeme, ethnography, customs, beliefs, dialects, folk medicine

Ištraukoje iš laikraščio „Dienas lapa“ publikuojami kelių autorių tekstai: etnografinės žinios apie papročius (Gavėnios papročiai, tikėjimai, orų spėjimai, sapnų aiškinimai), liaudies mediciną, vietines tarmes.

In the extract from „Dienas lapa“ newspaper, texts by several authors are published: ethnographic knowledge of customs (Lent customs, beliefs, weather predictions, interpretation of dreams), folk medicine, local dialects.

Cipher: Pu_Etn_Nic-1892

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Nīcas-Lejnieku izloksne. Etnografiskas Zinas par Latviesiem. *Deenas Lapas peelikums, No 247.* 1892

Keywords (Lith): Kuržemē, etnografija, papročiai, tikėjimai, tarmės, liaudies medicina

Keywords (En): Kurzeme, ethnography, customs, beliefs, dialects, folk medicine

Ištraukoje iš laikraščio „Dienas lapa“ publikuojami kelių autorių tekstai: E. Wolters apie latvių ir lietuvių liaudies instrumentus, Jonines, Alksnis apie liaudies mediciną, Springis apie Kuržemės tarmes. Ten pat yra skyreliai apie kitus regionus: pravardės Ogrės (Ogre) apylinkėse, daiktų pavadinimai Ēvelėje (Ēvele).

In the extract from „Dienas lapa“ newspaper, texts by several authors are published: E. Wolters on Latvian and Lithuanian folklore instruments, Saint John's Eve; Alksnis on folk medicine, Springis on dialects of Kurzeme. There are also chapters on other regions: nicknames in Ogre district, object names in Evele).

Document type: Article Language: German Country: Germany

Zwei deutsche Frauen in Nidden – Schicksale in schwieriger Heimat. *fehmar24*.
<http://www.fehmar24.de/lokales/reportagen/report-frauen-645216.html>, 2014

Keywords (Lith): Nida, kuršininkai, biografija, pokaris, Lietuva, kapinės

Keywords (En): Nida, the Kursenieki, biography, post-war, Lithuania, cemetery

Straipsnyje vokiečių skaitytojams pasakojama apie dvi Nidoje gyvenančias moteris – Christel Sakuth ir Renate Peleikis, žvejų dukras, kurioms vaikystėje teko išgyventi karą, bėgimą, išsiskyrimą su tėvais, grįžimą į užimtus namus ir sunkų pokario vokiečių vaiko likimą sovietų užimtoje tėvynėje. Abi moterys prižiūri savo šeimos ir buvusių kaimynų kapus etnografinėse Nidos kapinėse.

The article presents two women, living in Nida – Christel Sakuth and Renate Peleikis, fishermen's daughters, who had to survive the war in childhood, fleeing, separation from parents, coming back to an occupied house, and a hard destiny of an after-war German kid in Soviet-occupied homeland. Now, the women take care of their family and former neighbours' graves in Nida ethnographic cemetery.

Cipher: Pu_Fenz-1936

Document type: Book Language: German Country: Germany

Walter Fenzlau. *Die deutschen Formen der litauischen Orts- und Personennamen des Memelgebiets*. Halle, Max Niemeyer Verlag, 1936

Keywords (Lith): Lietuvių kalba, vokiečių kalba, asmenvardžiai, vietovardžiai, dialektai, šnektos, gramatinės formos, fonetinė adaptacija

Keywords (En): Lithuanian language, German language, personal names, place names, dialects, subdialects, grammatic forms, phonetic adaptation

Knyga yra lingvistinė studija, analizuojanti baltiškų vietovardžių ir asmenvardžių vokietinimo raidą ir formas Klaipėdos krašte. Pateikiamas ir lietuvių tarmės Klaipėdos krašte skirstymas į patarmes (šnektas). Autorius atsižvelgia į nevienodas vokiečių kalbos vartojimo tradicijas rašomojoje ir šnekamojoje kalboje, vokiečių tarmių palikimą užrašant vietovardžių formas. Dėmesį jis skiria ne tik vokiškai užrašytoms vietovardžių ir asmenvardžių formoms, bet toms, kokios vartojamos šnekamojoje Klaipėdos krašto vokiečių kalboje. Medžiaga analizuojama tiek fonetiniu, tiek morfologiniu aspektu.

The book is a linguistic study, analyzing the development of Germanization and forms of Baltic place names and personal names in Klaipėda district. Division of Lithuanian dialect in Klaipėda district into subdialects is also provided. The author notices tradition of uneven German language use in written and spoken language, writing the heritage of German dialects in place name forms. He pays attention not only to place and personal name forms, written in German, but also to those, which are used in spoken German of Klaipėda district. The data is analyzed both phonetically and morphologically.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Filoloģijas materiāli. Rīga, Latvijas universitātes filoloģijas un filosofijas studentu ramave, 1933

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Dialektologija, fonetika, leksikologija, etnografija, drabužiai, patiekalai, folkloro pateikėjai, Saldus, asmenvardžiai, Stendē, Langijs

Keywords (En): Dialectology, phonetics, lexicology, ethnography, clothing, dishes, folklore presenters, Saldus, personal names, Stende, Langijs

Knygoje, skirtoje Janio Endzelyno 60 metų jubilejui, publikuojami įvairių autorių straipsniai latvių dialektologijos, folkloro, etnografijos ir kalbos istorijos klausimais: apie tradicinius Kurzemės patiekalus, Rucavos krašto drabužius, liaudies dainininkus, Saldus tarmės fonetiką, Stendės apylinkių asmenvardžius iš XIX a. šaltinių, pastabos Langijo žodyno klausimu.

The book, dedicated to Janis Endzelynas's sixtieth jubilee, publishes various authors' articles on Latvian dialectology, ethnography and language history issues: traditional dishes of Kurzeme, clothes of Rucava district, folklore singers, phonetics of Saldus dialect, Stende district personal names from 19 c. sources, remarks on Langijs's dictionary.

Cipher: Pu_Fil-2005

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Daiva Filipavičiūtė. **Kova su pustomu smėliu Kopgalio - Juodkrantės apylinkėse.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis. T.11.* Klaipėda, Klaipėdos universitetas, 2005

ISSN: 2351-6526.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, slenkantis smėlis, kopų tvirtinimas, miško sodinimas, Klaipėdos uostas

Keywords (En): The Curonian Spit, drifting sand, reinforcement of dunes, forest planting, port of Klaipeda

Straipsnyje apžvelgiama Kuršių nerijos istorijos dalis, susijusi su miškų išskirtimu ir dėl to sustiprėjusiu smėlio pustymu, kurį reikėjo sustabdyti: nuo jo kentėjo kaimai, tranzitinis pašto kelias ir Klaipėdos uostas, kurio farvateris seklėjo. Straipsnyje kalbama, kokių priemonių buvo imtasi kovojant su pustymu šiaurinėje nerijos dalyje. Remiamasi istoriniais šaltiniais – memorandumu tarp uosto vadovybės ir kopų inspektoriaus. Nuosekliai išdėstoma kopų tvirtinimo ir apželdinimo darbų istorija, pasakojama apie darbininkų darbo sąlygas.

The article reviews the part of the Curonian Spit history, related to deforestation and sand sweeps, related to that, which had to be stopped: it threatened the villages, the transit post road, and Klaipeda port, the fairway of which shallowed. The article describes the ways of fighting the sweeps in the northern part of the spit.

Quellen / Unterschrift: http://briai.ku.lt/downloads/AHUK_11/11_177-183_Filipaviciute.pdf

Cipher: Pu_FiloBR_03-1923(42-47)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti III. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1923

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Dialektologija, Kurzemės tarmės, Līniņš, Abavas pagasts, prozodija

Keywords (En): Dialectology, Kurzeme dialect, Linins, Abavas pagasts, prosody

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais. Vienas iš jų – ilgas Kurzemės Abavos valsčiaus žodžių, tariamų su tęstine priegaide (stieptā intonacija) sąrašas.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology issues are published. Among them, a long list of Kurzeme Abavas words, pronounced with prolonged intonation (stieptā intonacija).

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti VIII. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1928

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Žuvu vārdi, zandarts „sterkas“, prūsų kalba, Rytprūsiai, prūsų katekizmo istorija, Sarkanmuižas tarmē

Keywords (En): Fish names, zander, Prussian language, East Prussia, history of Prussian catechism, Sarkanmuiža dialect

Leidinyje publikuojami įvairių autorių darbai lyginamosios baltų kalbotyros klausimais, Latvijos tarmių tyrinėjimai (Sarkanmuižas tarmė), prūsų kalbos katekizmo vertimo klausimai, Prūsijos lietuvių ir prūsų katechizacijos istorija.

In the work, various authors' studies on comparative Baltic linguistics issues are published, along with studies on Latvian dialects (Sarkanmuiža dialect), issues of Prussian catechism translation, catechization of Prussian Lithuanians and Prussians.

Cipher: Pu_FiloBR_09-1929

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti IX. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1929

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Kurzemē, tarmēs, Gramzda, Dundaga, fonetika, morfologija, prozodija, eksperimentinē fonetika

Keywords (En): Kurzeme, dialects, Gramzda, Dundaga, phonetics, morphology, prosody, experimental phonetics

Publikojama Abelēs didelē Gramzdos tarmēs studija (fonetika, morfologija, leksika) bei vienas iš pirmųjų latvių eksperimentinės fonetikos darbų – Abelēs atliktas Dundagos tarmēs priegaidžių tyrinėjimas iš fonogramų, pastebimi kai kurie fonomorfoliginiai Kurzemės tarmių ypatumai.

A large Abele's study (phonetics, morphology, lexis) published on Gramzda dialect, and one of the first works of Latvian experimental phonetics – a research of Dundaga dialect intonations, conducted by Abele from the phonograms. Certain phono-morphological peculiarities of Kurzeme dialects are noticeable.

Cipher: Pu_FiloBR_10-1930

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti X. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1930

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Prūsų kalba, lietuvių kalba, latvių kalba, lyvių kalba, etimologija, prozodija, Tukums

Keywords (En): Prussian language, Lithuanian language, Latvian language, language of the Liven, etymology, prosody, Tukums

Leidinyje publikuojami įvairių autorių darbai: Endzelyno prūsų kalbos tyrinėjimai, Plakio lietuvių ir latvių kalbų priegaidžių dvigarsiuose klausimai, Tukumo vardo kilmė lyvių ir latvių kalbos kontekste.

In the publication, works of different authors are presented: Endzelins' studies of Prussian language, Plakis' issues of Lithuanian and Latvian intonations in diphthongs, the origin of Tukums name in context of Liven and Latvian languages.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XI. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1931

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Prūsų kalba, Kuržemē, istorija, tarmēs, vietovardžiai, leticizmai, Daukantas

Keywords (En): Prussian language, Kurzeme, history, dialects, place names, leticisms, Daukantas

Straipsniai įvairiomis temomis prūsų kalbos, Kuržemės, daugiausia šiaurinės dalies, istorijos, vardų ir tarmių klausimais: Piltenės istorija ir vardo kilmė, tarminių žodžių aiškinimai, latvių kalbos žodžiai Daukanto darbuose, prūsų kalbos fonetikos, morfologijos tyrinėjimai.

Articles on various subjects, issues of Prussian language, history of Kurzeme, mostly the northern part, names and dialects: history of Piltene and origin of the name, explanations of dialectal words, Latvian words in Daukantas' works, explorations of Prussian phonetics, morphology.

Cipher: Pu_FiloBR_12-1932

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XII. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1932

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Kuršo tarmės, fonetika, kuršininkų kalba, prūsų kalba, tautosaka

Keywords (En): Dialects of Courland, phonetics, the Kursenieku language, Prussian language, folklore

Šiame tome publikuojami įvairios apimties straipsniai, susiję su kuršių kalbos pėdsakais latvių tarmėse, etimologinės pastabos lyginamosios baltistikos klausimais, Kuržemės tikėjimai, užrašyti fonetine transkripcija, Endzelyno pastabos pavieniais prūsų kalbos klausimais, jo straipsnis apie latvių kalbos *dž, č* kilmę Kuržemės tarmėse ir kuršininkų kalboje.

In this tome, various volume articles are published, related to the traces of Curonians' language in Latvian dialects, to etymological remarks on comparative Baltistics, beliefs of Kurzeme, written in phonetic transcription, Endzelins' remarks on separate issues of Prussian language, also Endzelins' article on the origin of Latvian *dž, č* in Kurzeme dialects and the Kursenieku language.

Cipher: Pu_FiloBR_13-1933(99-107); Pu_FiloBR_13-1933(108-113); Pu_FiloBR_13-1933(113); Pu_FiloBR_13-1933(157-185)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XIII. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1933

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Kuržemē, kuršių istorija ir kalba, Liepoja, Saldus, vietovardžių kilmė, istoriniai šaltiniai, Endzelīns, Blesse, Bergmane, Skrunda, dialektologija, fonetika, morfologija

Keywords (En): Kurzeme, history and language of the Curonians, Liepaja, Saldus, origin of place names, historical sources, Endzelins, Blesse, Bergmane, Skrunda, dialectology, phonetics, morphology

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais. Čia Endzelyno ir Blesės straipsniai apie Liepojos ir Saldus vardų kilmę, paremti istorinių šaltinių analize, analizuojamas veiksmažodžių su priesaga *-āt* atliepimas Kuržemės ir kitose tarmėse, Bergmanės studija apie Skrundos tarmę.

In the book, various authors' articles are published on history of Latvian language and dialectology. There are articles by Endzelin and Blesse on the name origin of Liepaja and Saldus, based on the analysis of historical sources; reflection of verbs with suffix *-āt* in Kurzeme and other dialects; Bergmane's study on Skrunda dialect.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XIV. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1934

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Dialektologija, lietuvīu žveju tarmē, Gerullis, Kurzemēs tarmēs, Pūre, Bičole, fonetika, morfologija

Keywords (En): Dialectology, the dialect of Lithuanian fishermen, Gerullis, Kurzeme dialects, Pūre subdialect, Bičole, phonetics, morphology.

Knygoje skeljami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais. Čia yra keletas Endzelyno pastebėjimų apie Gerullio knygą „Lietuvių žvejų tarmė prūsiose“ ir L. Bičolės studija apie Pūrės tarmę Kuržemėje: fonetika, prozodija, morfologija, tekstų pavyzdžiai.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology are published. There are several Endzelins' remarks on Gerullis' book „Lietuvių žvejų tarmė prūsiose“ and L. Bičole's study on Pūre subdialect in Kurzeme: phonetics, prosody, morphology, examples of texts.

Cipher: Pu_FiloBR_15-1935(200)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XV. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1935

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Dialektologija, Kuržemēs tarmēs, kuršininkų kalba, Bezenberger

Keywords (En): Dialectology, Kurzeme dialects, Bezenberger, the Kursenieku language

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais. Tarp jų – skirtų Kuržemės ir Kuršių nerijos kalbai, t.y. Augstkalno pastabos ir atsakymas Bezenbergeriui dėl kuršininkų *jāt*.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology are published. Among them – devoted to Kurzeme and Curonian Spit language, i.e. Augstkalns' remarks and reply to Bezenberger about the Kursenieku *jāt*.

Cipher: Pu_FiloBR_16-1936(108-129)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XVI. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1936

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Dialektologija, Kuržemēs tarmēs, Pope, fonetika, morfologija

Keywords (En): Dialectology, Kurzeme dialect, Pope subdialect, phonetics, morphology

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais. Didžiausią vietą užima Puopės (Pope) patarmės aprašas pagal to meto tarmių aprašų schemą: prozodija, fonetika, kalbos dalys ir jų kaitymas.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology are published. The largest work is the description of Pope subdialect, according to that time's dialect description scheme: prosody, phonetics, speech parts and their inflection.

Cipher: Pu_FiloBR_17-1937(22-42); Pu_FiloBR_17-1937(98-102); Pu_FiloBR_17-1937(162); Pu_FiloBR_17-1937(165-166)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XVII. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1937

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Dialektologija, Langijs, Arbuzovs, Kuldīga, istoriniai šaltiniai, asmenvardžiai

Keywords (En): Langijs, Arbuzovs, Kuldiga, dialectology, historical sources, personal names

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais: Endzelyno pastabos apie atskirus Langijo žodyne užfiksuotus faktus, vardo „baltai“ klausimu, apie žemaitiškų tarmių įvardžius, pavienės pastabos įvairių latvių tarmių fonetikos ir morfologijos klausimais, istoriko Arbuzovo studija apie 17 a. Kuldygos valstiečių sąrašą, kuriame gausu asmenvardžių.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology are published: Endzelins' remarks on separate facts, recorded in Langijs' dictionary, question of name "baltai", pronouns of Samogitian subdialects, separate remarks on various phonetic and morphological issues of Latvian dialects, historian Arbuzovs' study on 17 c. Kuldyga peasant list, which contains many personal names.

Cipher: Pu_FiloBR_18-1938(18-31); Pu_FiloBR_18-1938(31);
Pu_FiloBR_18-1938(122); Pu_FiloBR_18-1938(123-135);
Pu_FiloBR_18-1938(135); Pu_FiloBR_18-1938(197-199)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XVIII. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1938

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Endzelīns, dialektologija, fonetika, Pērkone, Snēpele

Keywords (En): Endzelins, dialectology, phonetics. Perkone, Snepele subdialect

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais: Endzelyno pastabos apie siaurojo ir plačiojo e tarimą latvių, ypač Kuržemės) tarmėse, Perkuonės ir Snēpelės patarmių aprašai.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology are published: Endzelins' remarks on the pronunciation of the narrow and wide e in Latvian, Especially Kurzeme, subdialects; descriptions of Perkone and Snepele subdialects.

Cipher: Pu_FiloBR_19-1939(21_26-27); Pu_FiloBR_19-1939(51-56); Pu_FiloBR_19-1939(95); Pu_FiloBR_19-1939(204-212);
Pu_FiloBR_19-1939(219-221)

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XIX. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1939

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Recenzija, Endzelīns, Plāķis, onomastika, Stende, folkloras, Draviņš, Šmits, Gerulis, fonetinė adaptacija

Keywords (En): Review, Endzelins, Plakis, onomastics, Stende, folklore, Dravins, Gerulis, Smits, phonetic adaptation

Knygoje skelbiami įvairių autorių straipsniai latvių kalbos istorijos ir dialektologijos klausimais: J. Endzelyno recenzija Plakio darbu apie latvių onomastiką, šiaurinės Kuržemės (Stendės) liaudies dainų tekstų analizė (Draviņš), šiaurės Kuržemės tarmių pavyzdžiai, Gerulio pastebėjimai apie lietuvių ir latvių vietovardžių adaptavimą vietinių vokiečių kalboje, straipsnis apie P. Šmito kaip folkloristo veiklą.

In the book, various authors' articles on Latvian language history and dialectology are published: J. Endzelins' review of Plakis' work about Latvian onomastics, analysis of northern Kurzeme (Stende) folk songs texts (Dravins), examples of northern Kurzeme dialects, Gerulis' notices on adaptation of Lithuanian and Latvian place names in local German language, article about P. Smits' activity as a folklorist.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Filologu biedrības raksti XX. Rīga, Latviešu Filologu biedrības izdevums, 1940

Notes: Selected Articles.

Keywords (Lith): Kuržemēs tarmēs, Ventspils, Kiparsky, Endzelīns, leksika, etimologija

Keywords (En): Kurzeme dialects, Endzelins, Ventspils, Kiparsky, lexis, etymology

Knygoje skelbiami straipsniai: šiaurės vakarų Kuržemės apie Ventspilį tarmių aprašai, Kiparskio darbo „Die Kurenfrage“ recenzija, rašyta J. Endzelyno, smulkesni leksikos ir pavienių žodžių etimologijos klausimai.

Articles, published in the book: descriptions of north-west Kurzeme, around Ventspils, dialects, review of Kiparsky's work „Die Kurenfrage“ by J. Endzelins, smaller issues of lexis and separate words' etymology.

Cipher: Pu_Fors-1981

Document type: Article Language: German Country: Germany

Kurt Forstreuter. **Das Volk der Kurischen Nehrung.** *Wirkungen des Preusslandes. Studien zur Geschichte Preußens*, 33, S. 280–296. Grote, 1981

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojai, kuršiai, kuršininkai, istorija, archeologija, kalba

Keywords (En): The Curonian Spit, inhabitants, the Curonians, the Kursenieki, history, archaeology, language

Straipsnyje supažindinama su Kuršių nerijos gyventojų kilmės klausimais: kas gyveno Kuršių nerijoje priešistoriniais laikais, ką kalba archeologiniai radiniai, ar tie, kurie gyveno nuo 15-16 a. iki antrojo pasaulinio karo, yra senųjų kuršių palikuonys? Kaip buvo apgyvendinta Kuršių nerija ir kaip kito jos gyventojų sudėtis?

The article introduces the issues of the Curonian Spit inhabitants' origin: who lived on the spit in pre-historic era, what do the archaeological findings suggest, whether those, who lived there from the 15-16 c. to the WW2, are the descendants of the old Curonians. How was the spit inhabited and how was the population composition changing?

Cipher: Pu_Fuch-1971

Document type: Book Language: German Country: Germany

Henry Fuchs. **Bewohner der Kurischen Nehrung im Spiegel ihrer Sagen.** Oldenburg, Siebert Verlag, 1971

Keywords (Lith): Rytprūsiai, tautosaka, Kuršių nerija, kuršininkai, gyventojai, kultūra

Keywords (En): East Prussia, folklore, the Curonian Spit, the Kursenieki, inhabitants, culture

Knygos autorius yra Nidos mokyklos mokytojas ir muziejaus kūrėjas. Joje pateikiami autoriaus atpasakoti Kuršių nerijos kuršininkų tautosakos tekstai vokiečių kalba. Daugelis šių tekstų turi analogų ir kituose, kuršininkų kalba užrašytuose, folkloro rinkiniuose (P. Šmits). Knygoje vertingas ir įvadinis straipsnis, paremtas autentiškais prisiminimais apie kuršininkų tradicijas, tikėjimus ir savimonę.

The author of the book is a Nida teacher and a museum founder. In the book, the author retells the Kursenieki folklore texts in German. Many of these texts have analogues in other folklore collections, written in the Kursenieku language (P. Smits). The introductory article in the book is also valuable, it is based on authentic memories of the Kursenieku traditions, beliefs and identity.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Kazimieras Garšva. **Mažosios Lietuvos tarmės ir jų fonetika**. *Tiltai 2001,3 (16)*, p. 15–20. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2001

ISSN: 1392-3137.

Keywords (Lith): Dialektologija, Mažoji Lietuva, fonetika, vakarų žemaičių tarmė, neringiečių, pamarėnų, klaipėdiškių patarmės; vakarų aukštaičių tarmė, striukių, baltsermėgių patarmės

Keywords (En): Dialectology, Lithuania Minor, phonetics, Western Lowlanders dialect, Curonian Spit dialect, Klaipėda's district, Curonian Lagoon subdialect; Western Highlanders dialect, Striukai, Baltsermegiai subdialects

Nuo seniausių laikų lietuvių apgyventoje ir nuo XV a. vokiečių siena nuo pagrindinio lietuvių kalbos ploto izoliuotoje Mažojoje Lietuvoje (pietvakariniame lietuvių kalbos pakraštyje) yra dvi tarmės ir penkios patarmės, suskilusios į šnektas. Straipsnyje pristatomos svarbiausios skiriamosios fonetinės ypatybės.

Since the oldest times settled by Lithuanians and since the 16th century isolated by the German wall from the main language area there were in Lithuanian Minor (in the southwest edge of the Lithuanian language area) two dialects split into five subdialects and more small subdialects. The article presents the main features of phonetic distinction.

Cipher: Pu_GerStan-1933

Document type: Book Language: German Country: Lithuania

Georg Gerullis, Christian Stang. **Lietuvių žvejų tarmė prūsiose / Das Fischerlitauisch in Preussen**. Kaunas, 1933

Keywords (Lith): Dialektologija, lietuvių tarmė, žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, etnografija, tautosaka

Keywords (En): Dialectology, Lithuanian dialect, fishing, traditions, the Curonian Lagoon, ethnography, folklore

Knygoje aprašyta kelių žvejų kaimų prie Kuršių marių lietuvių kalbos tarmė. Dabar šie kaimai priklauso Kaliningrado sričiai. Studiją sudaro įvadinė dalis ir tarmės aprašas pradedant fonetika, baigiant kalbos dalimis, pridėdamas tekstų rinkinį ir žodynėlis. Studijos tekstas parašytas vokiškai, naudojama fonetinė pavyzdžių transkripcija.

In the book, a Lithuanian dialect of several fishermen villages by the Curonian Lagoon is described. Now these villages belong to Kaliningrad district. The study consists of an introductory part and dialect description from phonetics to speech parts; collection of texts is attached with a dictionary. The study is written in German, using phonetic transcription for examples.

Cipher: Pu_Geru-1922

Document type: Book Language: German

Georg Gerullis. **Die altpreußischen Ortsnamen**. Berlin und Leipzig, Vereinigung wissenschaftlicher Verleger, W. de Gruyter & co., 1922

Keywords (Lith): Prūsija, baltų kalbos, prūsų kalba, lietuvių kalba, vietovardžiai, asmenvardžiai, istoriniai šaltiniai, etimologija

Keywords (En): Prussia, the Baltic languages, Prussian language, Lithuanian language, place names, personal names, historical sources, etymology

Knygoje registruojami ir lingvistiškai analizuojami iš įvairių istorinių šaltinių surinkti Prūsijos vietovardžiai, pateikiami jų kilmės aiškinimai, lyginama su lietuvių ir latvių atitikmenimis.

The book registers and linguistically analyzes Prussian place names, collected from various historical sources, explanations on the place names' origin are provided, as well as comparisons to Lithuanian and Latvian equivalent.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Geschichte der Stadt Labiau. Ostpreussen. <http://ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?stadt=35>

Keywords (Lith): Labguva/Labiau/ Полесск, Kuršių marios, žvejyba, istorija, pilis, bažnyčia, asmenybės

Keywords (En): Labiau, the Curonian Lagoon, fishing, history, castle, church, personalities

Straipsnyje trumpai aprašyta Labguva/Labiau/ Полесск istorija, žymiausi kultūros įvykiai, bažnyčios ir konfesijos, supažindinama su keletu žymesnių asmenybių. Kadangi šios gyvenvietės raidai didelę reikšmę turėjo padėtis prie vandens ir vandens keliai, išskiriami su tuo susiję gyvenimos aspektai.

In the article, the history of Labiau is briefly described, with the most remarkable cultural events, churches and confessions; several famous persons introduced. Since the proximity of the sea and waterways played a great role in the development of the settlement, aspects, related to that, are emphasized.

Cipher: Pu_Gier-2013

Document type: Article Language: Polish Country: Poland

Andrzej Gierszewski. **Procesy demograficzne wśród ludności rybackiej w rejonie zalewu Kurońskiego w XVI wieku** (Demographic processes of fishermen population in the region of the Curonian lagoon). *Prutenia T 8*. Olsztyn, Towarzystwa Naukowego Pruthenia, Ośrodku Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, 2013

ISSN: 1897-0915.

Keywords (Lith): Migracija, žvejai, žvejų bendruomenės, istorinė demografija, žvejyba, viduramžiai, naujieji amžiai, Kuršių marios, Kuršių nerija, kuršiai, prūsai

Keywords (En): Migration; fishermen; fishermen societies; historical demography; fishery; medieval ages; modern ages; Curonian Lagoon; Curonian Spit; Curonians; Prussians

Kuršių marių žvejų migracijos priežastys ilgai nebuvo mokslinių tyrinėjimų objektas. Straipsnio tikslas – remiantis istoriniais demografijos tyrimo metodais parodyti Kuršių nerijos žvejų migracijos mechanizmą. Tyrinėjimas paremtas 1539-1569 mokesčių sąrašais su asmenvardžių žvejų, kurie gyveno Kuršių marių regione ir turėjo mokėti mokesčius Prūsijos kunigaikštystei ir Sembos vyskupui. Remdamasis šia informacija istorikas gali įvertinti gyventojų skaičių Kuršių nerijoje, bei migracijos procesus bei kryptis. Rašytiniai šaltiniai teikia informacijos apie rotacijos fenomeną (persikėlimą) per dvi kartas (30 metų), kuris nebuvo pastebėtas mokslinėje literatūroje. Rezultatai visiškai skiriasi nuo tų, kuriuos fiksavo XIX–XX a. vokiečių istorikai, ir rodo, kad demografinių procesų tyrinėjimui svarbu įvertinti specifinį kontekstą, ypač objektyvius ir antropogeninius faktorius.

The issue of migration of fishermen from the Curonian Lagoon has not been a subject of detailed research. The purpose of this paper is to present mechanisms behind migration of fishermen from the Curonian Spit based on methodology of historical demography.

The source base for this subject is based on tax censuses from the period 1539–1569, which present the names, surnames or nicknames of fishermen, who inhabited the region of the Curonian Lagoon and sometimes possessed livestock, which was the basis to evaluate the size of the tax by the administration of Duchy of Prussia and the bishop of Samland. Based on those information a historian can estimate the size of the population living in the Curonian Spit, as well as the size of families of fishermen, provide information about directions of migration of fishermen. Written sources provide also information about the phenomenon of rotation (replaceability) of populations inhabiting fishery settlements during the span of one or two generations (30 years), which was not presented in scientific literature.

Document type: Manuscript Language: Latvian, Swedish Country: Sweden

Miķelis Giga. *Kāzas Rucavā*. 1960

Keywords (Lith): Kuržemē, Rucava vestuvēs, etnografija, folkloras, tarmē

Keywords (En): Kurzeme, Rucava, weddings, ethnography, folklore, dialect

Dokuments yra Švedijoje Lundo universiteto bibliotekoje saugomo rankraščio kopija, gauta iš Latvijos Nacionalinės bibliotekos. Tai platus etnografinis vestuvių pagal Rucavos krašto tradicijas aprašas. Įterpta daug liaudies dainų tekstų vietine tarme.

The document represents a copy of a manuscript, kept in the library of Swedish Lund University, received from the National library of Latvia. It is a thorough description of weddings according to the traditions of Rucava district. A lot of folk song texts in local dialect are added.

Quellen / Unterschrift: Latvijos nacionalinė biblioteka nurodo pirminį šaltinį Švedijoje: Årsbok 1957/1958 utgiven av Seminarierna för slaviska språk, jämförande språkforskning, finsk-ugriska språk och östasiatiska språk vid Lunds universitet. Lund: Lunds universitet.

Cipher: Pu_Glag-1970

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Otto Glagau. *Per Rytprūsių Sacharą. Lietuvininkai*. Vilnius, Vaga, 1970

Notes: Chapter from the book.

Keywords (Lith): Kalionės aprašymas, Kuršių nerija, Kuršių marios, gyventojai, tradicijos, buitės

Keywords (En): Travel description, the Curonian Spit, the Curonian Lagoon, inhabitants, traditions, domestic life

Knygoje publikuojami iš vokiečių kalbos versti įvairių etnografų, keliautojų tekstai apie Rytprūsių Lietuvą ir jos gyventojus lietuvininkus. Vokiečių rašytojo Otto Glagau pasakojimas apie įspūdžius Kuršių nerijoje kupinas emocijų ir etnografinių detalių. Nepaisant subjektyvumo, jis teikia daug informacijos apie pamario gyventojų buitį, jų prisitaikymą prie gamtos sąlygų, apie tradicijas, gintaro kasimą, miškų sodinimą ir kitus nerijos gyvenimo aspektus.

The book publishes various ethnographers, travellers' texts, translated from German, about East Prussian Lithuania and its inhabitants Lietuvininkai (Prussian Lithuanians). German writer Otto Glagau's narration about impressions of the Curonian Spit, full of emotions and ethnographic details. Despite the subjectivity, he provides a lot of information about the seashore inhabitants' daily life, adaptation to the nature's conditions, about traditions, amber mining, forestation, and other aspects of life on the spit.

Document type: Manuscript Language: German Country: Germany

Irena Godow. **Als ich ein kleines Mädchen war.** 1995

Notes: 15 files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėda, Juodkrantė, Karaliaučius (Koenigsberg), vaikystė, karas, atsiminimai

Keywords (En): Schwarzort, Klaipeda, Koenigsberg, childhood, war, memories

Dokumentas yra Irenos Pflug- Godow memuarų rankraštis. Mintis aprašyti šį laikotarpį autorei kilo po Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo lankantis Juodkrantėje. Autorė gimė ir augo Klaipėdoje, tačiau vasaras leisdavo pas senelius Juodkrantėje ir Karaliaučiuje. Ypač ryškūs įspūdžiai iš vasarų Juodkrantėje, kur mergaitė žaisdavo su žvejų vaikais, iš arti matė jų gyvenimą. Artėjant frontui mergaitė keletą savaitių praleido pas močiutę, lankė mokyklą, iš ten šeima su paskutiniu garlaiviu išplaukė Vakarų kryptimi. Atmintyje liko ne tik sunkus bėglių kelias, bet ir Juodkrantės peizažas, gatvės ir namai, kurių daugelio jau nebeliko.

The document represents a memoir manuscript by Irena Pflug-Godow. The idea to describe this period rose occurred during early visits to Schwarzort, since Lithuania regained its independence. The author was born and raised in Klaipeda, although she used to spend the summers by her grandparents in Schwarzort and Koenigsberg. Especially vivid impressions from time in Schwarzort, where the girl used to play the fishermen's children and saw their life in close distance. As the front was approaching, she spent several weeks in Schwarzort, where she went to school; from there, the family took the last steamboat to the west. In the memory, not only the hard escapee's road remained, but also the landscape, streets and houses of Schwarzort, most of which are now gone.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Cipher: Pu_Grau-1924

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Ž. Grauds-Graudevics, Jānis Endzelīns. **Sabiles izloksne. Izlokšņu teksti.** *Filologu biedrības raksti IV*, 63–69. Rīga, 1924

Keywords (Lith): Kuržemės tarmės, Sabilė, Dundaga, fonetika, morfologija, tekstai

Keywords (En): Kurzeme dialect, Sabile, Dundaga, phonetics, morphology, texts

Dvi susijusios publikacijos apie šiaurines Kuržemės tarmes. Pirmojoje aut. Ž. Grauds aprašo Sabilės tarmės ypatybes, daugiau dėmesio skirdamas fonetikai ir morfologijai. Antrojoje fonetine transkripcija skelbiami Dundagos tarmės tekstai (aut. J. Endzelynas).

Two interconnected publications about the northern dialects of Kurzeme. The first is by an author Z. Grauds describes the peculiarities of the dialect, paying most attention to the phonetics and morphology. In the second publication, Dundaga dialect texts are published in phonetic transcription (author J. Endzelins).

Cipher: Pu_Grau-1925

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Ž. Grauds-Graudevics. **Sabiles izloksne II. Darbības vārds.** *Filologu biedrības raksti V*, 102–105. Rīga, 1925

Keywords (Lith): Kuržemės tarmės, veiksmažodis, struktūra, formų daryba, morfologija

Keywords (En): The dialects of Kurzeme, the verb, structure, composition of forms, morphology

Straipsnyje aprašomas Sabilės tarmės veiksmažodis: struktūra, išvestinių formų darybos ypatumai, dalyvių daryba ir vartosena.

The article describes the Sabile dialect verb: the structure, peculiarities of derivatives' formation, formation and use of the participles.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Ž. Grauds-Graudevics, Līzbe Paula. **Ugales izloksne. Zlēku Izloksne**. *Filologu biedrības raksti VII*, 12–55. Rīga, 1927

Keywords (Lith): Kuržemēs tarmēs, fonetika, transkripcija, kirčiavimas, morfologija, leksika, kuršu kalba, tautosaka

Keywords (En): Dialects of Kurzeme, phonetics, transcription, word stress, morphology, lexis, the Curonian language, folklore

Straipsnīos tradicionāli aprašotā būdā pristatomas divas Kuržemēs patarmes, kuriose autori ir izvēlēti senās kuršu valodas substrātu. Akcentuotās ryškiausias fonētikas, morfologijas īpatnības. Pateikta tautosakas pavyzdžiū, naudojama fonētine transkripcija.

The articles present in a traditional descriptive method two Kurzeme dialects, in which the authors see the substrate of the old Curonian language. The most conspicuous phonetic, morphological features are emphasized. Folklore examples are provided, phonetic transcription is used.

Cipher: Pu_Gri-2016

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Augustinas Gričius. **Ką veikia Lietuvoj Tomas Manas**. *Šilainės kraštas*, 2016 10 21. <https://www.silaineskraštas.lt/kultura/silaines-sodas/ka-veikia-lietuvoj-tomas-manas/>

Keywords (Lith): Augustinas Gričius, Nida, Thomas Mann, lietuvių ir vokiečių santykiai, kuršininkai

Keywords (En): Augustinas Gričius, Nidden, Thomas Mann, Lithuanians-Germans relations, the Kurseniki

Straipsnyje perpublikuojamas 1932 m. žurnalo „Bangos“ straipsnis. Jo autorius, vėliau žinomas rašytojas Augustinas Gričius, tuo metu dirbo šio žurnalo redakcijoje. Straipsnis įdomus savo autentiškumu, atspindi to laiko dvasią, Lietuvos ir Vokietijos konfrontaciją ir paties autoriaus pažiūras. Gyvai pateikiamas pokalbis su vokiečių rašytoju. Taip pat piešiamas vietinių gyventojų paveikslas ir šaržuojama jų kalba.

The article re-published an article from 1932 magazine „Banga“. Its author – later famous writer Augustinas Gričius – at that time worked in the office of this magazine. The article is interesting for its authenticity, it reflects the spirit of that time, confrontation between Lithuania and Germany and the author’s opinions. A conversation with a German writer is presented live. Also, the portray of local inhabitants is painted and their language caricatured.

Cipher: Pu_Gud-1998

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vytautas Gudelis. **Lietuvos pajūris ir jūris**. Vilnius, Lietuvos mokslas, 1998

Notes: Illustrated. ISSN: 9986-795-01-0X.

Keywords (Lith): Geografija, geologija, Kuršių nerija, Lietuvos pajūris, kopos, žvejyba, aplinkosauga

Keywords (En): Geography, geology, the Curonian Spit, Lithuanian seaside, dunes, fishing, environment protection

Knygoje atskleidžiama Lietuvos pajūrio susiformavimo istorija, aprašomas nerijos kopų susiformavimas ir sandara, remiamasi daugiausia paties autoriaus ir jo mokinių mokslinių tyrimų duomenimis, tačiau supažindinama ir su svarbiausiais tyrinėjimais bei tuo metu prieinama kartografija. Daug dėmesio skiriama krantosaugai, pajūrio ir pamario gyventojų santykiams su gamta, jų gyvenamosios specifikai, žvejybos, laivų gamybos ir jūreivystės tradicijoms.

The book reveals the history of the Lithuanian seaside formation, the formation and composition of the dunes; it is based mostly on the author and his students’ scientific research data, however, it also introduces the main researches and cartography, available at that time. A lot of attention is paid to the coast protection, the relations of the seaside and seacoast inhabitants with the nature, the specifics of their lifestyle, and traditions of fishing, shipbuilding and maritime.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vytautas Gudelis. *Lietuvos pajūrio žvejų marinistikos įvardai*. Vilnius, 2006

ISSN: 9986-711-91-06.

Keywords (Lith): Žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, laivai, įrankiai, pavadinimai, leksika

Keywords (En): Fishing, traditions, Curonian lagoon, ships, instruments, names, lexics

Knygoje skelbiamas autoriaus surinktas 400 žodžių Lietuvos pajūrio ir pamario žvejų žodynėlis. Ją sudaro trys skyriai. Tai įvairių laivų, jų dalių, žvejybos būrų ir įrankių pavadinimai, kurie neverčiami į kitas kalbas. Knyga gausiai iliustruota.

About 400 terms used by lithuanian seacoast fishermen are presented in the dictionary (glossary). The heritage of the seacoast fishermen marinistic term is unique and, therefore, not translated into other languages. Chapter 3 contains unique illustrations, and literature references are given.

Cipher: Pu_Gud-2014

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vytautas Gudelis. **Kuršių marių laivai ir žvejai**. *Istorija*, 2014 rugsėjo 28.

Keywords (Lith): Kuršių marios, žvejybos laivai, laivo dalys ir jų pavadinimai, žvejybos būdai, vėjų pavadinimai

Keywords (En): The Curonian Lagoon, fishing ships, ship parts and their names, fishing methods, wind names

Mokslo populiarinimo straipsnyje pristatoma Kuršių marių žvejybos būdai, laivai ir jų dalys, pasakojama apie įvairius žvejybos būdus, priklausomai nuo to, kokios žuvys gaudomos. Įterpiama ir tikėjimo, papročių aprašų.

Popular science article presents the methods of fishing in the Curonian Lagoon, ships and their parts; the narration tells about various fishing methods depending on what fish is being caught. Descriptions of beliefs and customs are inserted.

Quellen / Unterschrift: perpublikuota <http://www.gowild.lt/kursiu-mariu-laivai-ir-zvejai>

Cipher: Pu_Haarh-nd

Document type: Article Language: German Country: Germany

Julius Haarhaus. **Die Kurische Nehrung**. *ND*. XX a. pr.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, kopos, smėlio pustymas, kopų apželdinimas, miškas, ornitologija, gyventojai, papročiai

Keywords (En): The Curonian Spit, geography, nature, forest planting, inhabitants, customs

Straipsnyje vokiečių publicistas ir etnografas pasakoja apie Kuršių neriją, daugiausia dėmesio skirdamas gamtai ir žmonių kovai su smėliu, dalijasi įspūdžiais apie vietinių gyventojų išvaizdą, gyvenseną, papročius. Straipsnis gausiai iliustruotas.

In the article, a German publicist and ethnographer tells about the Curonian Spit, devoting most of the attention to the nature and people's fight against the sand; he shares the impressions of the local inhabitants' appearance, lifestyle, customs. The article is richly illustrated.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Jörg Hackmann. **Tautinių santykių Rytų ir Vakarų Prūsijoje problema vokiečių istoriografijoje.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis. T.8*, p. 149–158. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2001

Keywords (Lith): Istorija, historiografija, tendencingumas, ideologija, tautiniai santykiai, Lietuva, Lenkija, Vokietija

Keywords (En): History, historiography, tendencies, ideology, national relationships, Lithuania, Poland, Germany

Straipsnyje aptariamos istoriografinės tendencijos vertinant Vakarų ir Rytų Prūsijos istoriją, pastebima tų tendencijų kaita, atsisakant vienpusiško nacionalinio požiūrio ir interpretacijų. Šios tendencijos ilgai vyravo tiek vokiečių, tiek lietuvių ir lenkų istoriografijoje. tačiau prijungus buvusios Prūsijos žemes prie Lenkijos reikėjo platesnių istorinių interpretacijų, kadangi istorijos interpretacija vien per lenkiškos istorijos prizmę netiko Rytprūsiams ir Pamario istorijai. Analogiškas istorijos ir politikos sąsajas galima rasti ir gausybėje lietuvių publikacijų, kur taip pat siekiama įrodyti šio krašto lietuviškumą. Šio krašto istorija negali būti traktuojama vien tik pavienių nacijų kontekste, tačiau reikia ypač atsižvelgti į vokiečių ir lenkų, vokiečių ir lietuvių bei lietuvių ir lenkų santykius, į europinį kontekstą.

Historiographic tendencies are discussed in the article, considering the history of West and East Prussia; the shifting of these tendencies is noticeable, rejecting a one-direction national attitude and interpretations. For a long time, these tendencies had been prevailing in both German and Lithuanian and Polish historiography; however, after joining former Prussian lands to Poland, wider historical interpretations were needed, since a purely Polish historical prism did not suit East Prussian and Pamaris history. Analogic historical and political links can be found in many Lithuanian publications, where it is sought to prove Lithuanian nature of the district. The history of this district cannot be interpreted in purely single nations' context; however, it is necessary to consider German and Polish, German and Lithuanian, and Lithuanian and Polish relationships, as well as the European context.

Cipher: Pu_Hinz_KZ_B1-1, Pu_Hinz_KZ_B1-2, Pu_Hinz_KZ_B2,
Pu_Hinz_KZ_B3, Pu_Hinz_KZ_B4, Pu_Hinz_KZ_B5,
Pu_Hinz_KZ_B6, Pu_Hinz_KZ_B7

Document type: Manuscript Language: German Country: Germany

Friedhelm Hinze. *Wortregister der Nehrungskurischen Sprache 1 (2d.)*–7. Apie 1980

Notes: A scanned copy of a paper copy, the original is in the archive of the compiler's family.
Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, žodžių registras, žodynas, kartoteka, leksikografija

Keywords (En): The Kursenieku language, word register, dictionary, card file, lexicography

Dokumentas yra Friedhelmo Hinzės pradėto rengti kuršininkų kalbos žodyno žodžių registras. Surinkti antraštiniai žodžiai iš įvairių šaltinių: kuršininkų kalbos tekstų, žodynų, ekspedicijų ir kt., pateikiamas leksemų lingvistinis aprašas, pagrindinės formos, reikšmė, užrašymo variantai, pavyzdžiai, pateikiama etimologinių pastabų.

The document represents a word register of the *Kursenieku* dictionary, that was started by Friedhelm Hinze. Title words from various sources had been gathered: from the *Kursenieku* texts, dictionaries, expeditions, etc.; a linguistic description of lexemes is provided, along with basic forms, meaning, writing variations, examples; etymological remarks provided.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Manuscript Language: German Country: Lithuania

(sud.). *F. Hinze Wortregister der Nehrungskurischen Sprache 1(2d.)–7. Nuorašas*. Sud. Dalia Kiseliūnaitė, Dalia Jakulytė, 2014–2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, žodžių registras, žodynas, kartoteka, leksikografija

Keywords (En): The Kursenieku language, word register, dictionary, card file, lexicography

Dokumentas yra Friedhelmo Hinzes sudaryto kuršininkų kalbos žodžių registro kortelių nuorašas. Iššifruotas rankraštis, tekstas perrašytas kompiuteriu, patikslintos nuorodos, esant būtinybei pridedamos redakcinio pobūdžio pastabos.

The document is a written copy of the Kursenieku language word register, made by Friedhelm Hinze, cards. The manuscript is deciphered, the text re-written on the computer, references specified, if necessary, remarks of editorial type are attached.

Cipher: Pu_Hinz-1976

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Friedhelm Hinze. **Hat Matthäus Prätorius (um 1635-1707) ein „Kurisches“ Vaterusner gekannt?** *Acta Baltico-Slavica. T. 10*. Białostockie Towarzystwo Naukowe, 1976

ISSN: 2392-2389.

Keywords (Lith): Raštijos paminklai, kuršių kalba, latvių kalba, kuršininkų kalba

Keywords (En): Monuments of writing, the Kursenieku language, Latvian language, the Curonian language

Straipsnyje analizuojami keli senosios latvių kalbos „Tēve mūsū“ tekstai. Tiriamas jų tarpusavio ryšys, analizuojami iš lingvistikos pusės. Peržiūrima teorija apie Lacijaus vadinamųjų „Mekleburgo vendų“ tekstų kilmę ir tie tekstai lyginami su Pretorijaus „Tēve mūsū“, kurį jis laikė kuršišku. Autorius svarsto, ar tai negalėjo būtų kuršininkų kalbos tekstas.

In the article, several texts of the Old Latvian „Tēve mūsū“ (The Lord's Prayer) are analyzed. Their interrelation is explored, analyzing the linguistic aspect. The theory of Lacijus „Meklenburgo vendos“ texts' origin is reviewed and the texts are compared to Pratorius' „Tēve mūsū“, which he considered to be Curonian. The author speculates whether that could be the Kursenieku language text.

Cipher: Pu_Hinz-1989

Document type: Article Language: German Country: Germany

Friedhelm Hinze. **Zum Problem der Mehrsprachigkeit bei der Fischerbevölkerung auf der Kurischen Nehrung.** *Jahrbuch für Volkskunde und Kulturgeschichte T. 32 (17)*. Berlin, Akademie-Verlag, 1989

Keywords (Lith): Daugiakalbystė, kalbų kontaktai, kuršininkų kalba, vokiečių kalba, lietuvių kalba, Kuršių nerija

Keywords (En): Multilingualism, contacts of languages, the Kursenieki language, German language, Lithuanian language, Lithuanian language, the Curonian Spit

Straipsnyje analizuojami Kuršių nerijos gyventojų kalbų vartojimo klausimai: daugiakalbystės raida, istorinės ir socialinės priežastys ir pasekmės, lietuvių ir vokiečių kalbų įtaka kuršininkų leksikai.

The article analyses the language use issues of the inhabitants of the Curonian Spit: the development of multilingualism, historic and social reasons and consequences, the influence of Lithuanian and German languages on the Kursenieki lexis.

Document type: Article Language: German Country: Poland

Friedhelm Hinz. **Die slawischen lexikalischen Elemente im Nehrungskurischen Wortschatz, die das Alltagsleben der Nehrungskuren bezeichnen. Versuch einer Systematisierung.** *Contributions to Baltic linguistics, Monograph supplement series, 2.* S. 43–52. Poznań, UAM (Linguistic and Oriental studies from Poznań. Michał Hasiuk (Hg.), 1993

ISSN: 12306029.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, skoliniai, slavizmai, klasifikacija

Keywords (En): The Curonian Spit, the Kursenieku language, borrowings, Slavisms, classification

Straipsnyje analizuojami kuršininkų kalbos slavizmai, vartojami buitinėje kalboje. Autorius juos skirsto į 4 grupes pagal atėjimo į kuršininkų kalbą kelią ir žodžio struktūrą. Grupėse žodžiai analizuojami alfabeto tvarka.

The article analyzes the Slavisms in the *Kursenieku* language, used in domestic sphere. The author categorizes them into 4 groups, according to the way it came into the *Kursenieku* language and a word's structure. Inside the groups, the words are analyzed alphabetically.

Cipher: Pu_Hinz-1997

Document type: Article Language: German Country: Germany

Friedhelm Hinz. **Niddener Familiennamen auf der Kurischen Nehrung, wie sie in Johannes Kuhrs Erinnerung erhalten sind.** *Wort und Name im deutsch-slavischem Sprachkontakt. Hrsg. von Karlheinz Hengst, Dietlind Krüger, Hans Walther unter Mitarbeit von Inge Bily.* 20, S. 203–221. Festschrift Eichle, 1997

Keywords (Lith): Onomastika, pavardės, Kuršių nerija, etimologija, kalbų kontaktai

Keywords (En): Onomasiology, surnames, the Curonian Spit, etymology, contacts of languages

Straipsnyje pristatomas nedidelis Kuršių nerijos XX a. gyventojų pavardžių sąrašas, kurio pateikėjas yra Fritz Kuhr. Pateikiamos etimologinės versijos, lyginama su atitinkamų pavardžių formomis Pietscho ir Plakio darbuose.

The article presents a short list of 20 c. Curonian Spit inhabitants' surnames, the presenter of which is Fritz Kuhr. Etymological versions are provided, as well as comparisons to the corresponding surname forms in Pietsch and Plakis's works.

Cipher: Pu_Hoffm-www

Document type: Book Language: German Country: Germany

E. T. Hoffmann. **Das Majorat.** Fundacja Nowoczesna Polska, 1994:
<http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/hoffmann-das-majorat>

Keywords (Lith): Romanas, Kuršių nerija, tėvų ir vaikų konfliktas, romantizmas

Keywords (En):

Knyga yra garsaus vokiečių romantizmo autoriaus E.T. Hoffmanno romanas. Jo veiksmas vyksta apleistoje Rasytės pilyje Kuršių nerijoje. Romane persipina kelios linijos. Porevoliucinės Europos permainos ir nostalgija praeičiai, kurioje vyravo paprotinė šeimos teisė, sukelia kartų konfliktą. Nueinančios kartos vertybes simbolizuoja griūvantis pilies bokštas. Svarbią vietą užima nelaimingos meilės linija, jauno žmogaus ieškojimai, gyvenimo ir mirties tema.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arina Ivanickaja, Dalia Kiseliūnaitė. **Kuršių nerijos kuršininkų tarmės nykimo požymiai: daiktavardžių linksniavimo pokyčiai rašytiniuose paminkluose.** *Baltiška, tautinė, regioninė savimone baltų literatūrose ir kultūrose*, p. 207–225. Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2015

ISBN: 978-609-425-146-7.

Keywords (Lith): Kuršių nerijos kuršininkų kalba, rašytiniai šaltiniai, morfologija, linksniavimas, paradigmos nykimo požymiai, kalbų sąveika

Keywords (En): Language of the Curonian Spit, Kursenieku, written sources, morphology, declension, signs of paradigm's decline, linguistic interaction

Straipsnyje tiriama, kokį poveikį Kuršių nerijos gyventojų gimtosios kalbos gramatikai yra padaręs ilgalaikis bilingvizmas, vėliau sporadiškas gimtosios kalbos vartojimas emigracijoje. Vienu iš svarbių kalbos nykimo požymių yra laikomas gramatinės sistemos irimas. Straipsnyje nagrinėjamas Kuršių nerijos autochtonės Hertos Deckait-Paul (Herta Detzkeit) (gim. 1924 Nidoje), nuo 1944 gyvenančios Vokietijoje, rankraštis – kuršininkų ir vokiečių kalbomis rašytų nedidelės apimties tekstų rinkinys.. Atsižvelgiama ne tik į tai, kad kuršininkų kalba buvo išstumta į vartojimo paribius, bet ir į tai, kad ši kalba neturėjo rašto, todėl kitų kalbų rašmenimis sukurtas tekstas fonomorfologijos ypatybes atspindi netiesiogiai ir nenuosekliai. H. Detzkeit rašytame tekste yra nemažai autentiškos kalbos atspindžių, rodančių tiek archajiškas tarmės ypatybes, tiek būdingas vidinės raidos ir visos etninės bendruomenės kalbinių kontaktų inovacijas. Tačiau greta to akivaizdžios yra ir kalbos užmiršimo pasekmės, kurios reiškiasi nereguliariu ir nedėsningu linksnių formų varijavimu, vokiečių, rečiau lietuvių kalbos morfologinės sistemos spaudimu.

The article investigates the impact of the long-term bilingualism on the grammar of the mother tongue of the Curonian Spit population (Kursenieku), and later the sporadic use of the mother tongue in emigration. The destruction of the grammatical system is considered to be one of the important signs of language disappearance. A manuscript – collection of 8 small texts written in Kursenieku and German languages by an indigene of the Curonian Spit Herta Detzkeit-Paul (born in 1924, Nida), who is living in Germany since 1944, has been investigated in the article. It has been taken into account that the Kursenieku language was squeezed into limited usage, but also that this language did not have a writing, thus the text, created using scripts of other languages, indirectly and inconsistently reflects the features of phono–morphology. There are many reflections of the authentic language in H. Detzkeit's texts, which show both, the archaic features of the dialect and the characteristic innovations of the internal development and the linguistic contacts of the whole community. However, the consequences of forgetting the language are also obvious and are expressed in non-regular and irregular variation of case forms, and by the contraction of a German, rarely Lithuanian morphological system.

Cipher: Pu_Ivanic-2015

Document type: Studio Language: Curonian, Latvian, Lithuanian Country: Lithuania

Arina Ivanickaja (sud.). **Herta Detzkeit-Paul. Iššifruotas rankraštis (apie 1980).**

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rankraščiai, tautosaka, atsiminimai, vaikystė, Kuršių nerija, rašyba

Keywords (En):

Dokumentas yra Hertos Detzkeit- Paul rankraštinių tekstų faksimilė ir teksto, parašyto kuršininkų kalba, perrašas. Rankraštį sudaro 8 tekstai kuršininkų kalba. Juose pasakojimai apie vaikystę, papročius, tikėjimus. Tekstas perrašytas keliais būdais: nuorašas originalia rašyba, latviškais rašmenimis, vertimas į latvių kalbą ir vertimas į lietuvių kalbą.

Quellen / Unterschrift: Klaipėdos universiteto rankraštinis archyvas

Document type: Book Language: German Country: Latvia

Werner Jaeger. *Fischerkähne auf der Kurischen Nehrung*. 1995

Notes: Illustrated. ISBN: 3-89534-160-6.

Keywords (Lith): Žvežyba, tradicijos, Kuršių marios, Rytprūsiai, etnografija, žvežyba, laivų statymas

Keywords (En): Fishing, traditions, the Curonian Lagoon, east Prussia, ethnography, ship building

Knygoje aprašyti žvežybos papročiai Kuršių mariose. Surinkęs didelį medžiagos kiekį autorius aprašė įvairius Kuršių marių laivų tipus, aprašė kiekvieno tipo paskirtį ir žvežybos ypatybes, pateikė detalius laivų ir jų dalių brėžinius, fotografijas.

The book describes fishing customs in the Curonian Lagoon. The author, after collecting a large amount of data, described various Curonian Lagoon ship types, each type's purpose and fishing peculiarities, provided detailed drafts and pictures of the ships and their parts.

Cipher: Pu_Jank-2004

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Irena Jankevičiūtė (sud.). *Kuršių nerijos istorijos datų kalendorius*. Klaipėda, S. Jokužio leidykla-spaustuvė, 2004

Notes: Illustrated. ISBN: 9986-31-108-X.

Keywords (Lith): Kuršių nerijos istorija, faktografija, gyvenvietės, asmenybės, vietovardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit history, factography, settlements, persons, place names

Švietėjiško pobūdžio knygoje pateikiama datų, susijusių su Kuršių nerijos istorija, apžvalga. Autorių nuožiūra atlikta istorijos faktų atranka remiama įvairiais lietuvių kalba išleistais bibliografiniais šaltiniais. Pateikiami autorių pasirinktais kriterijais atrinkti vietovardžių etimologijos aiškinimai. Knyga gausiai iliustruota.

Educational book provides a review of the dates, related to the Curonian Spit history. The selection of historical facts, conducted upon the authors' discretion, is grounded by various bibliographic sources, translated into Lithuanian. Etymological explanations of place names, selected according to the authors' criteria, are provided. The book is abundantly illustrated.

Cipher: Pu_Jans-1928

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Jēkabs Janševskis. *Nīca. Latvijas novadi IV*. Rīga, Valstspapīru spiestuves izdevums, 1928

Notes: illustrated.

Keywords (Lith): Kuržemē, istorija, etnografija, gyventojai, kultūriniai ryšiai

Keywords (En): Kurzeme, history, ethnography, inhabitants, cultural relations

Knygoje aprašyta vieno Kuržemės etnografinio regiono istorija, gamta, gyventojų buitis, etnografija, papročiai. Daug dėmesio skiriama žvežybos kultūrai ir žvejų folklorui.

The book describes one of Kurzeme ethnographic regions history, nature, domestic life of the inhabitants, ethnography, customs. A lot of attention is paid to fishing culture and fishermen folklore.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Jarosch. **Der Krähenfang auf der Kurisehen Nehlung.** *Der Naturforscher. Jahrgang*, p. 166–167. Berlin 1924

Keywords (Lith): Kuršių nerija, varnų gaudymas, papročiai, mityba

Keywords (En): The Curonian Spit, crow catching, customs, diet

Nedideliame straipsnyje gamtininko akimis parašomas Kuršių nerijos gyventojų paprotys gaudyti varnas maistui. Pridedamos unikalios nuotraukos su komentarais.

In the small article, the Curonian Lagoon inhabitants' custom of crow catching for food is depicted through a naturalist's eyes. Unique pictures with comments are attached.

Cipher: Pu_Jok-2014

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Kristina Jokubavičienė. „**Nuostabioji žemė**“ – **Vilniuje ir Klaipėdoje.** *Lietuvos dailės muziejus (interneto svetainė)*. 2014

Keywords (Lith): Draugija „Nidden“, A. Popovo rinkinys, paroda, Rytų Prūsija, Klaipėdos kraštas, XIX a. dailė, XX a. pirmos pusės dailė, Karaliaučiaus dailės akademija, Nidos dailininkų kolonija

Keywords (En): Community „Nidden“, collection of A. Popov, exhibition, East Prussia, Klaipeda district, fine arts of the 19 c., fine arts of the first half of the 20 c., Königsberg Fine Arts Academy, Nidden artist colony

2013 m. spalio 21–2014 m. kovo 13 d. Lietuvos dailės muziejaus (LDM) Vilniaus paveikslų galerijoje veikė paroda „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX a.–XX a. pirmos pusės tapyba iš Aleksandro Popovo rinkinio“. 2014 m. gegužės 8 d. dvigubai didesnė paroda, papildyta tapybos, grafikos darbais, atidaryta LDM Prano Domšaičio galerijoje Klaipėdoje. Abi parodos – ir Vilniuje, ir Klaipėdoje (iki 2016 m. pradžios) – yra didžiausi iki tol įvykę Aleksandro Popovo rinkinio pristatymai Lietuvos visuomenei. Rytų Prūsijos mylėtojų draugija „Nidden“ įkurta 2009 m., joje iš pradžių buvo nedidelė etnografijos ir istorijos mylėtojų grupelė. Draugijos tikslas – tirti, kolekcionuoti ir propaguoti Rytų Prūsijos temai skirtus dailės kūrinius.

Domšaičio galerijoje parodoje pristatomi 142 autorių 276 įvairios technikos darbai, reprezentuojantys Rytprūsių kultūros centro Karaliaučiaus dailės akademiją ir Nidos dailininkų koloniją.

Exhibition „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX a.–XX a. pirmos pusės tapyba iš Aleksandro Popovo rinkinio“ (Wonderful land. Artists in East Prussia. 19 c. – 20 c. first half painting from A. Popov collection) was open in Vilnius picture gallery of Lithuanian Arts Museum on 21st October 2013 – 13th March 2014. Double-size exhibition, complemented with painting, graphic works, was opened on the 8th May 2014 in Lithuanian Art Museum's Pranas Domsaitis gallery in Klaipeda. Both exhibitions – in Vilnius and in Klaipeda (up to the beg. of 2016) – are the biggest presentations of A. Popov's collection to Lithuanian society.

The community of East Prussia lovers „Nidden“ was founded in 2009, primarily by a small group of ethnography and history lovers. The aim of the community – explore, collect and promote art creations, devoted to East Prussia. In the exhibition at Domsaitis gallery, 276 various technique works by 142 authors are displayed, representing Königsberg Art Academy of East Prussia Culture center and Nidden colony of artists.

Quellen / Unterschrift: http://old.ldm.lt/LDM/PDF/Metrastis_17/4. (reikia patikrinti, ar veikia nuoroda)

Document type: Article Language: German Country: Lithuania

Kristina Jokubavičienė. **Künstlerkolonie Nidden traditionsreiche Inspirationsquelle.** *Goetheinstitut Litauen* 2016. <https://www.goethe.de/ins/lt/de/kul/sup/kur/20550060.htm>

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, dailininkų kolonija, dailė

Keywords (En): The Curonian Spit, Nidden, artist colony, fine art

Straipsnyje pristatomi žymiausi Nidos dailininkų kolonijos kūrėjai, jų geografija, svarbiausi darbai Kuršių nerijos tema.

The article introduces the founders of a famous Nidden artist colony, their geography, the most important works on the Curonian Spit subject.

Cipher: Pu_Jon-2015

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

46 gyvenimo metus paskyrė Kuršių nerijos istorijos, kultūros vertybių puoselėjimui. *Neringos savivaldybė.* <http://neringa.lt/go.php/lit/46-gyvenimo-metus--paskyre-Kursiu-nerijos-istorijos--kulturos-vertybiu-puoselejimui/4954>, 2015 07 09

Keywords (Lith): Kuršių nerija, istorijos muziejus, Eleonora Jonušienė

Keywords (En): The Curonian Spit, History Museum, Eleonora Jonušienė

Straipsnyje trumpai apžvelgiama ilgametės Kuršių nerijos istorijos muziejaus direktorės Eleonoros Jonušienės veikla.

The article briefly reviews the work of long-time director of the Curonian History Museum, Eleonora Jonušienė.

Cipher: Pu_Jon-2015a

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

V. Jonušienė: užuot kolekcionavęs ir slėpęs, mano vyras viską atidavė muziejams. *Voruta* 2015-06-22. <http://www.voruta.lt/v-jonusiene-uzuot-kolekcionaves>

Keywords (Lith): Etnokultūra, Kuršių nerija, antkapiai (krikštai), liaudies menas

Keywords (En): Ethnoculture, the Curonian Spit, tombs (christenings), folk art

Straipsnis apie tautodailininką Eduardą Jonušą – Kuršių nerijos burinių laivų (kurėnų) atkūrėją, medinių antkapių (krikštų) restauratorių, muziejininką.

The article is about a folklore artist Eduardas Jonušas – the reconstructor of the Curonian Spit sale ships (kurenai), restorer of wooden tombs (christenings), museum worker.

Cipher: Pu_Jun-2017

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dainius Junevičius. **Papildant Nidos kroniką.** *Kultūros barai* 2017 1, p. 90–92.

ISSN: 0134-3106.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida (Nidden), ekspedicija, Latvija, Tāļivaldis. Pēteris Abuls

Keywords (En): The Curonian Spit, Nidden, expedition, Latvia, Talivaldis, Peteris Abuls

Straipsnyje pasakojama apie Latvijos susidomėjimą Kuršių nerija. Pristatoma mažai žinoma medžiaga iš Latvijos nacionalinio muziejaus. Tai bene pirmosios latvių ekspedicijos 1895 m. Kuršių nerijoje ataskaita, kurioje esama ir nuotraukų. Jos autorius Pēteris Abuls, pasirašęs Talivaldžio slapyvardžiu.

The article narrates about Latvian interest of the Curonian Spit. A less known data from the Latvian National Museum is presented. It is a report from probably the first Latvian expedition to the spit of 1895. It contains pictures as well. The author is Peteris Abuls, using Talivaldis nickname.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Juodkrantės bažnyčios jubiliejus. *Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčios tinklalapis.*

<http://www.liuteronai.lt/Parapijos/Juodkrantes-parapija/Naujienos/Juodkrantes-baznycios-jubiliejus>

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Juodkrantė/Schwarzort, bažnyčios istorija, jubiliejaus iškilmės

Keywords (En): The Curonia Spit, Schwarzort, church history, jubilee celebration

Straipsnis skirtas Juodkrantės bažnyčios istorinei sukakčiai, pristatoma bažnyčios ir parapijos istorija nuo seniausių laikų iki dabartinių dienų, pasakojama apie bažnyčios nusavinimą ir nuniokojimą sovietmečiu, atgavimą ir tarnavimą dviem bendruomenėms – liuteronų ir katalikų. Aprašomos bažnyčios jubiliejaus iškilmės.

The article is devoted to the Schwarzort church historical date; the history of the church and parish is presented from the oldest times to present days. Church nationalization and devastation during the Soviet period are described, as well as regain and serving to two communities – Lutheran and Catholic. Jubilee celebrations are described.

Cipher: Pu_Jur-2005

Document type: Brochure, leaflet Language: German Country: Germany

Michael Jürging, Andreas Tangen, Anke Tydecks-Jürging (sud.). **Eine Wanderung durch das Städtchen Rusnė im Memeldelta.** *Zeitsprünge.* Hannover, M. Jürging, 2005 / Lietuvos gamtos fondas

ISBN: 3-00-015661-5.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, Rusnė, Nemuno delta, gamta

Keywords (En): Klaipeda district, Russ, delta of Nemunas-river, nature

Straipsnyje trumpai pasakojama Rusnės istorija, supažindinama su gamtos sąlygomis, pateikiama istorinių nuotraukų.

The article briefly tells the history of Rusne, introduces the nature's conditions, and provides historical pictures.

Cipher: Pu_Kap-2013

Document type: Dissertation Language: Latvian Country: Latvia

Krišs Kapenieks. **Kursenieku etniskā kopiena XIX gadsimta beigās – XX gadsimta pirmajā pusē: skaits, izvietojums, vēstures procesi.** Promocijas darbs (disertācijas rankraštis). Latvijas universitāte, Vēstures un filozofijas fakultāte, 2013

Keywords (Lith): Istorija, Rytų Prūsija, Kuršių nerija, kuršininkai, Latvija, Vokietija, Lietuva, gyventojų skaičiaus dinamika, etniniai santykiai, tapatybė

Keywords (En): History, Eastern Prussia, the Curonian Spit, the Kursenieki, Latvia, Germany, Lithuania, the dynamics of the inhabitants' number, ethnic relations, identity

Disertacijoje nagrinėjamas kuršininkų bendruomenės susiformavimas Kuršių nerijoje, kalbos ir tapatybės klausimai, gyventojų skaičiaus dinamika, socialinis statusas ir jo dinamika, kultūrinė raiška, germanizacija, Latvijos ir Lietuvos interesai kuršininkų atžvilgiu. Darbe naudojama daug istorinių dokumentų.

The dissertation explores the formation of the Kursenieki community in the Curonian Spit, the issues of language and identity, the dynamics of the inhabitants' number, social status and its dynamics, cultural expression, germanisation, the interests of Latvia and Lithuania towards the Kursenieki. A lot of historical documents are used in the work.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Karwaiten (Ortschronik). *Memeller Dampfboot Nr. 2, Januar 1969*, S. 22–23. Arbetisgemeinschaft der Memellandkreise e.V.

Keywords (Lith): Istorija, Karvaičiai /Karwaiten, bažnyčia, Liudvikas Rėza

Keywords (En): History, Karwaiten, church, Ludwig Rhesa

Bendro pobūdžio šviečiamoji publikacija, skirta Kuršių nerijos užpustyto kaimo istorijai. Jame trumpai apžvelgiama kaimo susikūrimas, istoriniai paminėjimai, svarbiausi įvykiai, bažnyčios ir mokyklos istorija, atskiras dėmesys skiriamas kaimo užpustymo faktui ir Liudviko Rėzos asmenybei bei darbų apžvalgai, cituojamas jo eilėraščio fragmentas.

A general educational publication, devoted to the history of the swept Curonian village. It briefly reviews the formation of the village, historical mentioning, essential events, history of church and school; separate attention is paid to the fact of sand sweep and personality and works of Ludwig Rhesa,; an extract from his poem is cited.

Cipher: Pu_Kaun-2016

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Domas Kaunas. **Nidos mokyklos kronika: praėjusio laiko metmenų knyga.** *Knygotyra* 67, p. 226–253.

ISSN: 2345-0053.

Keywords (Lith): Recenzija, Kuršių nerija, Nida, mokyklos istorija

Keywords (En): Review, the Curonian Spit, Nidden, school history

Tai leidinio „Nidos mokyklos kronika“ (sud. V. Gerulaitenė, G. Nausėda) lietuviško vertimo recenzija. Išsamus kritinis vertinimas, pagrįstas tiek pačios knygos analize, tiek istorinio konteksto vertinimu. Ypač recenzentas gilinasi į sudėtingą vieno iš mokyklos kronikos rašytojų Henry Fuchso vaidmenį tarpukario Lietuvai priklausiusiame Klaipėdos krašte. Autorius kritiškai vertina įvadinio straipsnio autorės N. Strakauskaitės atsiliepimą apie minėtąjį mokytoją ir jo nuopelnus Nidos gyvenvietės kultūriname gyvenime ir pedagoginėje veikloje. Problema - tarpukario Lietuvos politika Klaipėdos krašte ir valstybei nelojalus mokytojo vaidmuo.

The document is a review of „Nidos mokyklos kronika“ (by V. Gerulaitenė, G. Nausėda) Lithuanian translation. A thorough critical evaluation, based on the analysis of the book and historical context evaluation. The reviewer delves into a complicated role of one of the school chronicle writer Henry Fuchs in Klaipėda district, which belonged to Lithuanian in the inter-war period. The author critically evaluates the comment of the introductory article author N. Strakauskaite about the teacher and his merits in Nidden cultural life and pedagogic activity. The problem – the policy of the inter-war Lithuania in Klaipėda district and the role of the state-disloyal teacher.

Quellen / Unterschrift: DOI : <http://dx.Doi.Org/10.15388/Knygotyra.2016.66.10028>

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Gitana Kavaliauskaitė. **Nežinomas Paulius Kwauka**. *Mokslas ir gyvenimas*, 2000/3. Vilnius, Vilniaus pedagoginis universitetas, 2000

Keywords (Lith): Paul Kwauka, Nida, Kuršių nerija, Klaipėda, kuršininkų kalba

Keywords (En): Paul Kwauka, Nida, the Curonian Spit, Klaipeda, the *Kurseniki* language

Straipsnyje pasakojama kuršininkų kalbos žodyno autoriaus ir ilgamečio Klaipėdos mokytojo P. Kwaukos biografija. pabrėžiami jo nuopelnai vokiečių ir kuršininkų kalbų tyrinėjimams. Straipsnyje nevengiama „nepatogių“ biografijos faktų, susijusių su Vokietijos ir Lietuvos konfliktu tarpukaryje ir P. Kwaukos politinėmis pažiūromis.

The article tells the biography of P. Kwauka, an author of the *Kurseniki* language dictionary and a long-time teacher in Klaipeda. His merits for the research of German and *Kurseniki* languages are emphasized. The article does not avoid some of the “uncomfortable” facts of the biography, related to the inter-war conflict between Germany and Lithuania and P. Kwauka’s political views

Cipher: Pu_Kazl-1968

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Jonas Kazlauskas. **Dėl kuršių vardo etimologijos**. *Baltistica IV (1)*. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1968

Keywords (Lith): Kalbotyra, baltų kalbos, etimologija, kuršių kalba, onomastika

Keywords (En): Linguistics, the Baltic languages, etymology, the language of Kuršas, onomastics

Straipsnyje pateikiama vienas iš kuršių etnonimo etimologinių aiškinimų, tačiau ir jis paties autoriaus nelaikomas galutiniu. Jis atkreipia dėmesį į šaknies paplitimą lietuvių ir latvių tarmėse bei onomastiką.

The article presents one of the etymological explanations of the Kuršas ethnonym, although it is not considered as final by the author himself. He pays attention to the root expansion in Lithuanian and Latvian languages and to onomastics.

Cipher: Pu_Ken-1972

Document type: Book Language: German Country: Germany

Horst Kenkel. **Amstbauern un Kölmer im nördlichen Ostpreussen um 1736**. Familienforschung in Ost-uns Westpreussen e.V. 23, Hamburg, Selbstverlag des Vereins, 1972

Keywords (Lith): Rašytiniai šaltiniai, vietovardžiai, asmenvardžiai, mokesčių knygos, Rytprūsių šiaurinė dalis

Keywords (En): Written sources, place names, personal names, tax books, northern part of East Prussia

Knygoje pateikiamas šiaurinės Rytprūsių dalies valstiečių registras, sudarytas remiantis istoriniais dokumentais. Suskirstyta valsčiais, nurodomas žemės plotas ir pastaba – geras ar blogas ūkininkas. Antroje dalyje pridedamas vietovardžių ir asmenvardžių registras.

The book provides a register of the northern East Prussian peasants, drawn basing on historical documents. Divided into parishes, it indicates land slots and contains a remark – good farmer or bad. In the second part, the register of place and personal names is attached.

Document type: Scenarijo Language: Latvian Country: Latvia

Jēkabs Kīburs. *Kāzas Dižbūdos*. Apie 1925–1929

Keywords (Lith): Kuržemē, etnografija, vestuvēs, paproči, liaudies dainas, tarmē

Keywords (En): Kurzeme, ethnography, weddings, customs, folklore songs, dialect

Dokuments yra Kuržemės Bartos miestelio ansamblio įkūrėjo (Jēkabs Kīburs) parašytas scenarijus liaudies vaidinimui. Jo tema – Bartos krašto vestuvės ir žmonių charakteriai. Scenarijaus kalboje ryški vietinė tarmė. Veiksmas perpintas dainomis, kurių tekstai pridedami scenarijuje, šokiais, šmaikščiais pasakojimais ir replikomis.

The document represents a folk play script, written by the founder of Barta town's ensemble in Kurzeme (Jekabs Kiburs). Its theme – Barta district weddings and people characters. In the script's language, there is a prominent local dialect. The action is interwoven with songs, the texts of which are provided in the script, dances, funny narrations and remarks.

Quellen / Unterschrift: Latvijos nacionalinė biblioteka BSM 74

Cipher: Pu_Kipar-1939; Pu_Kipar-1939_zem

Document type: Book Language: German Country: Finland

Valentin Kiparsky. *Die Kurenfrage*. Helsinki, Annales Academiae scientiarum Fennicae, 42, 1939

Notes: With maps.

Keywords (Lith): Istorija, kalbotyra, kuršių kalba, finų kalbos, baltų kalbos, onomastika

Keywords (En): History, linguistics, the language of Kuršas, Finnish languages, Baltic languages, onomastics

Knyga yra viena iš išsamiausių kuršių kalbai skirtų studijų. Joje kompleksiskai analizuojami lingvistiniai ir istoriniai duomenys apie kuršius ir jų kalbą. Daugiausia dėmesio skiriama onomastikai: vietovardžiams ir asmenvardžiams. Minimi kuršių pėdsakai Kuršių nerijoje bei Kuršių marių pakrantėje. Autoriaus nuomone, senoji kuršių kalba iš visų baltų kalbų turėjo būti artimiausia dabartinei latvių kalbai.

The book is one of the most thorough studies, devoted to the language of Kuršiai. It comprehensively analyzes linguistic and historic data on Kuršiai and their language. Most of the attention is paid to the onomastics: place names and personal names. The traces of Kuršiai on the Curonian Spit and on the lagoon shore are mentioned. According to the author, the old language of Kuršiai, of all the Baltic languages, had to be the closest to the modern Latvian language.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Kuršių nerijos kuršininkų kalbos ir etninio identiteto klausimai**. *Baltistica XXX(2)*, 52–64. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1995

ISSN: 0132-6503.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etninė tapatybė, kuršininkai, vokiečiai, lietuviai, pilietybė, kalbos nykimas, kalbos dokumentavimas

Keywords (En): The Curonian Spit, ethnic identity, the Kursenieki, Germans, Lithuanians, citizenship, language extinction, language documenting

Straipsnyje pristatomas Kuršių nerijos autochtonų kuršininkų etninės tapatybės ir kalbos vaizdas neseniai nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje. Konstatuojamas mirstančios kalbos mokėtojų (ne vartotojų) skaičius, dalijamasi įžvalgomis apie jų etninę ir kalbinę savimonę ir jos pokyčius vienos kartos gyvenime, ieškoma tų pokyčių priežasčių. Argumentuojama būtinybė dokumentuoti kalbos ir etninės kultūros faktus bei mokslinis poreikis tirti šią baltų kalbą.

The article presents the state of ethnic identity and language of the Curonian Spit autochthons Kursenieki in recently independent Lithuania. The number of the dying language knowers (not users) is stated, the insights are shared on their ethnic and language awareness and its changes during one generation's life, the reasons for these changes are looked for. The necessity to document the facts of the language and ethnic culture is argument-based, as well as the scientific necessity to explore this Baltic language.

Cipher: Pu_Kis-2001

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Vėjų pavadinimai Lietuvos pajūryje ir pamaryje**. *Tiltai. Priedas. Nr. 5*, p. 31–36. Klaipėda, Klaipėdos universitetas, 2001

ISSN: 1648-3979.

Keywords (Lith): Kuršininkų tarmė, kuršių ir prūsų kalbos, lietuvių ir latvių kalbos, vėjų pavadinimai, žvejybos leksika

Keywords (En): Curonian and Prussian languages; Fishermen's vocabulary; Lithuanian Seacoast and Lagoon Coast dialects; Lithuanian and Latvian languages; Names of winds; Relics of the extinct Baltic languages; The Kursenieku dialect; The names of winds

Lietuvos pajūrio ir pamario tarmėse vartojami vėjų pavadinimai analizuojami etimologiniu, darybiniu ir semantiniu požiūriu. Vėjų pavadinimų raidos pagrindu siekiama nustatyti lietuvių ir latvių kalbų santykius šiame regione bei kitų kalbų įtaką žvejų žodynui, ypač pabrėžiami išnykusių baltų kalbų relikvai.

The names of winds of the Lithuanian Sea Coast dialects are analysed in terms of their etymology, word-building and semantics. On the basis of development of the names of winds an attempt is made to define the contacts of the Lithuanian and Latvian languages in the region, as well as the influence of other languages od fishermen's vocabulary, the Lithuanian and Latvian languages, the relics fo the extinct Baltic languages are emphasised.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Latvia

Dalia Kiseliūnaitė. **Pajūrio regioninio parko vietovardžiai: Kalotė, Placis/Plocis, Olandų Kepurė.** *Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums 7*, p. 69–76. Liepāja, 2003

ISSN: 1407-4738.

Keywords (Lith): Onomastika, vietovardžiai, kuršių kalba, lietuvių kalba, etimologija, Pajūrio regioninis parkas, kalbų kontaktai
 Keywords (En): Onomastics, place names, the Curonian language, Lithuanian language, etymology, Seaside regional park, language contacts

Straipsnyje analizuojami keli Pajūrio regioninio parko vietovardžiai, kurių etimologija ir istorija iki tol nebuvo gerai ištirta. Remiamasi rašytiniais šaltiniais, kartografija, tarminė medžiaga, aptariami kiti to paties objekto pavadinimai, rašybos variantai, kalbų kontaktų įtaka, tiriamieji vardai etimologizuojami didesniame geografiniame-istoriniame kontekste (lyginami su Kuršių nerijos vietovardžiais), nustatomos norminės formos. Jų kilmėje randama senosios kuršių kalbos pėdsakų.

The article analyzes several Seaside regional park place names, the etymology and history of which are still not well investigated. The basis – written sources, cartography, dialectal data; several names of the same object are discussed, along with the writing options, the influence of language contacts; place names under investigation are etymologized in a wider geographical-historical context (compared to the Curonian Spit place names), standard forms are established. The traces of the Old Curonian language are found in their origin.

Cipher: Pu_Kis-2004

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Latvia

Dalia Kiseliūnaitė. **Retesni Lietuvos pajūrio asmenvardžiai. Karklės gyventojų pavardės.** *Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums 8*, 128–136. Liepāja, 2004

Keywords (Lith): Ryptrūsiai, Karklė (Karkelbeck), Karklininkai, asmenvardžiai, baltų kalbų sąveika, vokiški asmenvardžiai, geolingvistika

Keywords (En): Eastern Prussia, Karkle (Karklebeck), Karklininkai, personal names, the interaction of the Baltic languages, German personal names, geo-linguistics

Straipsnio objektas – buvusios žvejų gyvenvietės, esančios į šiaurę nuo Klaipėdos, Pajūrio regioniniame parke, gyventojų kilmė onomastikos aspektu. Straipsniui naudojama istorinė medžiaga: žemėlapiai su žemės sklypų savininkų vardais, XVIII a. ir XX a. vidurio gyventojų sąrašai. Naudojant etimologinį ir geolingvistinį metodus, nustatyta, kad iki XX a. pradžios šio kaimo gyventojų daugumą sudarė baltų kilmės žmonės, kurių asmenvardžiai paplitę vakarinėse lietuvių ir latvių kalbos ploto dalyse. Dalis asmenvardžių užrašymų rodo kuršiškoms tarmės būdingus bruožus. Vokiškos kilmės vardų iki XX a. pr. buvo nedaug, tačiau išsiskiria kelios senos gausios giminės su vokiškais asmenvardžiais.

The object of the article – the origin (from onomasiological point of view) of the inhabitants in fishermen's former settlements, located to the north from Klaipėda, in Pajūrio regional park. Historical data is used for the article: maps with the names of land-plot owners, the 18 c. and mid. 20 c. inhabitants' lists. Using the etymological and geo-linguistic methods, it is established, that until the 20 c. beginning, the majority of the inhabitants was of the Baltic origin, whose personal names are spread in the western parts of Lithuanian and Latvian languages area. Part of the personal names' writing indicates features, peculiar for the Curonian dialects. There were not many names of German origin until the 20 c. beg., but several old abundant kinsfolks with German personal names stand out.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė, Laima Simutytė. *Kuršių nerijos vietų vardai*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2005

ISBN: 955-18-036-6.

Keywords (Lith): Rytų Prūsija, Kuršių nerija, Kuršių marios, onomastika, etimologija

Keywords (En): Eastern Prussia, the Curonian Spit, the Curonian Lagoon, onomatology, etymology

Monografijoje lingvistiškai analizuojami iš įvairių šaltinių surinkti Kuršių nerijos ir Kuršių marių vietovardžiai, įskaitant mikrotoponimus (žvejybos vietų, iškyšulių, įlankų, kopų, miškų ir kt. pavadinimus). Nustatoma vietovardžių kilmė, daryba, regioninės kuršininkų ir lietuvių tarmių ypatybės, atskiras dėmesys skiriamas kuršių kalbos paveldui, kalbų kontaktams.

The monograph linguistically analyzes the Curonian Spit and Curonian Lagoon place names, including micro toponyms (fishing places, capes, lagoons, dunes, woods, etc.), gathered from various sources. The origin of place names, their formation is detected, as well as the peculiarities of regional *Kursenieki* and Lithuanian dialects, with particular attention paid to the legacy of the Curonian language and contacts of the languages.

Cipher: Pu_Kis-2005a

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Balsių įterpimas Vakarų Lietuvos lietuvių ir latvių (kuršininkų) tarmėse**. *Tiltai. Priedas*. Nr. 26. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2005

ISSN: 1648-3979.

Keywords (Lith): Latvių kalba; Klaipėdos kraštas, Kuršininkai; anaptiksė; įterptiniai balsiai; redukcija; galūnė

Keywords (En): Latvian language, Klaipeda district, Kursenieki, Anaptyxis, vowel insertion, reduction, ending

Šiame straipsnyje siekiama atskleisti dviejų reiškinių – anaptiksės ir balsių įterpimo tr, sr tipo junginiuose – pasireiškimą, priežastis ir jų tarpusavio ryšį. Ankstesnių tyrinėjimų medžiaga papildoma naujais duomenimis iš vakarų žemaičių (Saugų) ir Kuršių nerijos latvių tarmių. Bandoma nustatyti senųjų baltų kalbų relikthus ir inovacijas. Nustatyta, kad nors iš esmės abiejų balsių įterpimo reiškinių priežastis – balsingumo siekimas, tačiau genetiškai jie nesietini, nes pasireiškia skirtingose pozicijose, skirtingu laikotarpiu ir kilmės požiūriu nesusijusiuose plotuose.

The article reviews the manifestation of two phenomena—anaptyxis and vowel insertion in tr and sr compounds—as well as their causes and interrelation. Materials of previous studies are supplemented with new data from West Žemaičiai (Saugos) and Curonian Latvian dialects. It aims at ascertaining relicts and innovations of old Baltic languages. It was ascertained that although the reason for both vowel insertion phenomena is the pursuit of vocalization, genetically they are not related because they are manifested in different positions, at different time, and in areas unrelated origin-wise.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Kuršių nerijos asmenvardžiai kaip gyventojų etninės sudėties liudininkai.** *Baltistica VI priedas*, p. 137–149. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 2005

ISSN: 0132-6503.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, asmenvardžiai, migracija, etninė tapatybė, etimologija

Keywords (En): The Curonian Spit, personal names, migration, ethnic identity, etymology

Straipsnyje iš lingvistinės perspektyvos nagrinėjama etninės tapatybės, gyventojų migracijos Kuršių nerijoje problema. Pristatomi etimologinio asmenvardžių, užrašytų įvairaus senumo rašytiniuose šaltiniuose, tyrimo rezultatai. Nustatyta, kad tiesioginės priklausomybės tarp asmenvardžio kalbinės kilmės ir asmens tapatybės nėra: Kuršių nerijoje migracijos procesai vyko keliomis bangomis, o kultūrinės integracijos ir gimtosios kalbos ryšys priklausė nuo daugelio, bet labiausiai nuo socialinių aplinkybių.

The article investigates the problem of ethnic identity, inhabitants' migration on the Curonian Spit from the linguistic perspective. The results of etymological research of place names, recorded in various age written sources, are presented. It is established that there is no direct dependency of a place name's linguistic origin and a person's identity: on the Curonian Spit, the migration processes were taking place in several stages, and the relation of cultural integration and native language depended on numerous, mostly social, circumstances.

Cipher: Pu_Kis-2008

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Dalia Kiseliūnaitė. **Kuršu kāpu kursenieku etnonīmi: vēsturiskie, politiskie un sociālie aspekti.** *Valodniecības raksti 1*, p. 24–34. Rīga, LU aģentūra „Latviešu valodas institūts”, 2008

ISBN: 978-9984-742-67-0.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalbos leksika, etnonimai, kilmė ir vartoseną

Keywords (En): Curonian Spit, lexis of the kursenieku dialect, ethnonyms, origin and use

Straipsnyje tiriama Kuršių nerijos kuršininkų tarmės leksika; atsižvelgiant į istorinį-kultūrinį regiono kontekstą analizuojami kuršininkų etnonimai, jų kilmė ir vartojimas. Etnonimai įvardija etninės grupės narius remiantis „savų“ ir „svetimų“ priešpriešos principu bei remiantis vėliau regioninėje tradicijoje susiformavusiais kriterijais: gyvenimo ar gimimo vieta, pilietybė, priklausymu kalbinei ar paprotinei bendruomenei, religijai, antropologiniais tipais ir pan. Straipsnyje siekiama atskleisti kuršininkų etnonimų kilmę, paaiškinti jų neutralios ir konototos vartosenos atvejus.

The paper examines the lexis of the kursenieku dialect from the Curonian Spit; with regard to the historical-cultural context of the region, it analyses kursenieku ethnonyms, their origin and use. Ethnonyms denote members of the ethnic group, based on the principle of the opposition between “own” and “other”, as well as based on the classification of the criteria that formed later in regional tradition: the place of residence or birth, citizenship, belonging to a linguistic or custom-based community, religion, anthropological types, etc. The paper aims to reveal the origin of kursenieku ethnonyms and explain cases of their neutral and connotative usage.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Pamirštas L. Pasargės tekstas: nepastebėti duomenys apie etninę kultūrą Kuršių nerijoje** / **Dalia Kiseliūnaitė**. *Res humanitariae Res humanitariae. T. 4*, p. 220–235. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2008

ISSN: 1822-7708.

Keywords (Lith): Etninė kultūra, giesmės, improvizacija, Kuršių nerija, Kuržemė, L.Passarge, liaudies dainos, Mažoji Lietuva, polifonija, Prūsija, stereotipai

Keywords (En): Chorals; Curonian spit, Ethnical culture; Folk songs; Improvisation; Kurzeme; L. Passarge, Lithuania Minor. Polyphony, Prussia, Stereotypes

Straipsnyje keliamas klausimas, ar vyraujanti nuostata apie Mažosios Lietuvos liuteroniškųjų giesmių monodiškumą nėra pernelyg apibendrinanti, neatsižvelgianti į atskirus regionus ir jų etninę raidą. Tokių abejonių autoriui kelia vienas iš pirmųjų Mažosios Lietuvos giedojimo tradicijų aprašų, paskelbtas L. Pasargės knygoje „Aus Baltischen Landen“ (1878). Straipsnyje ieškoma paralelių tarp Kuršių nerijos ir kaimyninių Rytprūsių regionų bei Kuržemės tradicijų. L. Pasargė mano, kad vargonų ir kantorius nebuvimas lemia paveldo gyvavimą ir praktiką. Polifoninės tradicijos ištakų autorė linkusi ieškoti Kuržemėje, nes ten iki mūsų dienų išsaugotas daugiabalsis dainavimas su burdonu. Autorė teigia, kad folklorines giedojimo tradicijas nustelbė vienabalsis vokiškų choralų giedojimas, akompanuojant vargonams. Daugiabalsis giedojimas tapo chorų prerogatyva, chorinis giedojimas XIX a. buvo praktikuojamas Mažosios Lietuvos bažnyčiose ir atsiskyrė nuo parapijinio giedojimo.

The article questions the traditional opinion on the prevalence of monodic singing of Lutheran chorals in the area of Prussian Lithuania (Mažoji Lietuva). Such generalization neglects chronological and regional differences and ignores the specificity of ethnic development of the population in different parts of the area. The object of the article is a fragment from L. Passarge's book "Aus Baltischen Landen" which can be considered as documentation of possible polyphonic relics of church singing in Nida (Curonian Spit) in the 19th c. The present research compares the descriptions of the Lutheran tradition and folklore materials in the neighbouring areas of Lithuania Minor and Kurzeme (Latvia) that a great part of the population of the Curonian Spit descended from.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). *Pamarių sakmės*. Klaipėdos universiteto leidykla, 2010

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių marios, kultūra, etnografija, tautosaka, kuršininkų kalba, vokiečių kalba, lietuvių kalba

Keywords (En): East Prussia, Curonian lagoon, culutre, ethnography, folklore, Kursenieku language, German language, Lithuanian language

Rinkinio medžiagą sudaro sakytinė tautosaka ir tikėjimai, užfiksuoti Lietuvos ir dab. Kaliningrado srities Kuršių marių pakrantės žvejų kaimuose, paskelbti ankstesniuose rinkiniuose bei surinkti ekspedicijose (per 420 vienetų). Rinkinio koncepcija grindžiama regioniniu principu, kuris leidžia išskirti būdingiausiai bruožus ir lyginti su panašiais regionais prie Baltijos. Be to, išryškėja pamario tautosakos ypatybės, kurios skiria šį regioną nuo kontinentinės Lietuvos: žvejybos tematika ir žvejų gyvenimosios ypatumai, atkuriamo ландшаfto specifika, vandenų personažai, ypatingas dėmesys pomirtiniam gyvenimui, siužetų ir jų elementų interferencija (baltų vs. ne baltų bei baltų etninių grupių tarpusavyje). Tekstų gyvavimą keliomis kalbomis vienu metu sąlygojo gyventojų etnis ir kultūrinis sumišimas, daugiakalbystė. Po Antrojo pasaulinio karo išsisklaidžius bendruomenėms ir nutrūkus perimamumui, kiekvienas Rytprūsių tautosakos vienetas laikytinas unikaliu, todėl vienas iš koncepcijos principų yra medžiagos atranka neignoruoiant neautentiškų (autorizuotų) tekstų bei perpublikuojant tekstus iš folkloristikos požiūriu vertingų leidinių. Rinkinyje pirmą kartą skelbiama vertimų iš kuršininkų bei vokiečių kalbomis rašytų šaltinių ir ekspedicijų.

The book represents narrative folklore on the Coast of the Curonian Lagoon. The materials of the collection consist of narrative folklore and beliefs recorded in the fishing villages on the coast of the Curonian Lagoon in Lithuania and in the present Kaliningrad Region, accumulated during research expeditions (over 420 units). The conception of the collection is based on the regional principle which allows to identify the most typical features and to compare them with similar regions at the Baltic Sea. The outstanding qualities of the seacoast folklore separate that region from the continental Lithuania: the theme of fishing and the characteristics of the fishermen's life; water characters; special attention to after-life; the interference of plots and their elements (Baltic vs. non-Baltic and some Baltic ethnic groups against others); and simultaneous life of texts in several languages. With the extinction of the communities and the continuity after WWII, each unit of the Eastern Prussian folklore is to be considered as unique, therefore, one of the principles of the conception is the selection of material including also non-authentic (edited) texts and re-publishing texts from valuable publications. In the collection, translations from the sources in the Kursenieku and German languages are published for the first time.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Dėl Preilos kilmės.** *Res Humanitariae XV*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2014

Keywords (Lith): Kuršių nerija, asmenvardžiai, vietovardžiai, kartografija, kuršių kalba, Kuršo tarmės

Keywords (En): Curonian Spit, personal names, place-names, cartography, kursenieku language, Curonian language, dialects of Courland

Straipsnyje analizuojama *Preilos*, Kuršių nerijos kaimo, vardo kilmė. Iki šiol nepateikta nė vienos aiškios ir neginčytinai įrodytos vardo kilmės versijos. Taip yra todėl, kad nerasta onimo kilmės lingvistinės motyvacijos vietinių gyventojų kalboje. Pats kaimas įkurtas tik XIX a., o dauguma lingvistų linkę ieškoti ankstyvos (kuršiškos arba prūsiškos) jo vardo kilmės. Tam pagrindo teikia tiek fonetinis, tiek morfologinis vardo statusas, tačiau trūko įrodymų, kad motyvuojanti leksema su kamieniu *preil-* galėjo būti išsaugota vietinių gyventojų kalboje ar onomastikoje iki minėtojo laikotarpio.

Straipsnyje pasitelkiami keli tyrimo metodai: lyginamasis, vidinės rekonstrukcijos, kartografinis, geolingvistinis. Paaiškėjus, kad onimas kartografijoje pasirodo dar iki gyvenvietės atsiradimo, autorė spėja Kuršių nerijoje buvus iki šiol paminkluose nepaliudytą asmenvardį, kurio pagrindu susiformavo vietovardis, iš pradžių galėjęs funkcionuoti kaip kiemo (viensėdžio) vardas ar mikrotoponimas.

The article discusses the origin of the place-name *Preila*. Preila is a settlement located in the Curonian Spit. To this day, there is no obvious and definitely proven interpretation of this name's origin. The reason for this is a failure to detect linguistic motivation of the origin of the onym in the *kursenieku* language. The settlement itself was set about as late as the 19th century, while most linguists tend to look for ancient (Curonian or Prussian) origin of its name. Both phonetic and morphologic structure of the name seems to support this approach, but there was a shortage of proof that motivating lexeme with the theme *Preil-* could survive through to the 19th century in the language or onomastics of *kursenieku* language.

The article employs several analysis methods, in particular: comparative, internal reconstruction, cartographic, geolinguistic. As some proof surfaced of presence of the onym in cartography prior to establishment of the settlement, the author makes assumption that it was an undocumented Curonian person's name that gave birth to a place-name, which could initially be just a name of a steading or a micro-toponym.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė. **Kuršininkų kalbos ir etninės kultūros duomenų rinkimo ir saugojimo problemos.** *Tarmės – Europos tautų kultūros paveldas*. Mykolo Romerio universitetas, 2015. <http://ebooks.mruni.eu>

ISSN: 9789955197669.

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, dialektologija, sociolingvistika, baltų kalbos, nykstanti kalba, kalbos dokumentavimas

Keywords (En): The Kursenieku language, dialectology, sociolinguistics, languages of the Balts, disappearing language, documentation of language

Straipsnyje apžvelgiama kuršininkų kalbos istorija, svarstomas jos statusas (kalba ar dialektas), apžvelgiama tyrinėjimų istorija. Atskiras dėmesys skiriamas dabartinėms šios kalbos tyrimo problemoms: dokumentavimui, rašytinių šaltinių analizei, būtinybei atlikti sinchroninį kalbos aprašą, išleisti žodyną ir kt. Autorė pabrėžia šios kalbos svarbą baltistikos mokslui ir būtinybę paspartinti jos tyrimus, skiriant daugiau žmonių ir finansinių resursų.

The article reviews the history of the *Kursenieku* language, contemplates on its status (language or dialect), research history is reviewed. Separate attention is paid to present problems of the language research: documenting, analysis of written sources, necessity to conduct a synchronic language description, prepare a dictionary, etc. The author emphasizes the importance of this language for the Baltistics as science and necessity to expedite its research, involving more people and financial resources.

Document type: Article Language: English

Dalia Kiseliūnaitė. **The sociolinguistic evaluation and recording of the dying Kursenieku language.** *Language Documentation & Conservation Special Publication No. 9 (January 2016): Language Documentation and Conservation in Europe ed. by Vera Ferreira and Peter Bouda.* P. 69–79. <http://hdl.handle.net/10125/24660>

ISBN: 978-0-9856211-5-5.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, kalbos statusas, kalbos ypatybės, dokumentavimas

Keywords (En): Curonian Spit, Kursenieku language, language status, language characteristic, documentation

Nuo Teutonų ordino laikų iki 1923 m. Kuršių nerijos pusiasalis buvęs Prūsijos, o vėliau Vokietijos dalis. Čia vyko įvairaus intensyvumo baltų genčių migracijos procesai. Tai sudarė pagrindą formuotis daugiatautei bendruomenei, gyvenusiai beveik išimtinai iš žvejybos. XVI a. ėmė dominuoti ateiviai iš Kuršo, kurie keliomis bangomis kėlėsi į neriją iki XVIII a. Tuo pat metu regione apsigyveno ir žmonių iš žemyninės dalies (didesnioji jų dalis buvo suvokietėję prūsai), kolonistai iš kitų vokiškų žemių bei lietuviai iš Klaipėdos krašto.

Kuršininkų kalba apibūdinama kaip vienas iš Kuršo latvių kalbos dialektų, ji iki II p.k. buvo vartojama žvejų šeimose. Sociolingvistiniu požiūriu laikoma atskira baltų kalba. Ji neturėjo rašytinės tradicijos, laikui bėgant buvo uždengta lietuvių ir vokiečių kalbų, dėl to turi mišrios kalbos požymių. Dėl politinių-istorinių aplinkybių ja kalbančiųjų skaičius sparčiai mažėjo, kol po II pasaulinio karo emigrantai išsisklaidė Vokietijoje, nebesudarė kalbinės bendruomenės, dėl to kalba mirė.

Chronologinė kuršininkų kalbos rekonstrukcija įmanoma ir baltistikos mokslui naudinga. Straipsnyje pristatoma sociolingvistinė kalbos apžvalga, iškeliami svarbiausi jos tyrimo uždaviniai.

Since the times of the Teutonic order until 1923, the Curonian Peninsula was a part of Prussia, and later – a part of Germany. Baltic tribes' migration processes of different intensity occurred here. In the 16th century the newcomers from Latvian speaking Courland started to dominate, moving to the spit in several waves up to the 18th century; at the same time, people from the continental part (the majority of them were Germanized Prussians), colonizers from other German lands, and Lithuanians from the Klaipėda area settled in the region. The Kursenieku language, also known as New Curonian (German *Nehrungskurisch*) can be categorized as a mixture of Latvian Curonian dialects with Lithuanian, German, and elements of the now extinct Old Prussian. Since it had no written form, Kursenieku was roofed by Lithuanian and later by German, which had functioned as languages of religion and education for a long time. The community disintegrated at the end of World War II. After the Kursenieki community left their homeland and settled in different towns and villages of Germany, there was no practical use for the maintenance of Kursenieku. The chronological reconstruction of the Kursenieku is possible and useful for the Baltic studies; however, there is no motive for revitalization: nowadays, there is no community willing to use this language. This article briefly presents the development of the Kursenieku language in its ethnocultural context. Moreover, it raises the discussion around its status (variety or language), provides its sociolinguistic characteristics, describes the work that has been done with the language, and presents urgent goals and research perspectives.

Document type: Article Language: Polish Country: Poland

Dalia Kiseliūnaitė, Karina Kukure. **Pruski *cawx*, litewski *kaukas*, kuroński *kauks* – rozwój mitonimu od pierwszych wzmianek do czasów teraźniejszych.** *Pruthenia, T. VI*, p. 185–201. 2011

ISSN: 1897-0915.

Keywords (Lith): Baltų kultūra, mitologija, folkloras, mitonimas, prūsų kalba, lietuvių kalba, kuršių kalba

Keywords (En): Baltic culture, mythology, folklore, mythonim, Prussian language, Lithuanian language, Curonian language

Prūsų *cawx*, lietuvių *kaukas*, kuršių *kauks* – mitonimo raida nuo pirmųjų paminėjimų iki mūsų dienų. Straipsnio tikslas – atskleisti kalbinę ir tautosakinę kelių mitologinių įvaizdžių tarpusavio sąveiką. Problema sudaro sudėtinga baltų leksemos **kauk-as* reikšmių sklaida leksikografijoje, onomastikoje ir tautosakoje. Turime kelias mitologines baltų būtybes, atliekančias iš pažiūros panašias ar besidubliuojančias funkcijas, kalboje šie konceptai reiškiami skirtingomis leksemomis. Bandoma pagrįsti V. Mažiulio mintį, kad „pr. *kauk(a)s* paprastų žmonių (vokiškai nesupratusių ir labai mažai težinojusių apie krikščionybę) lūpose ilgai išliko senovine reikšme ‚kaukas, tam tikras penatas‘ (ne velnias, Teufel). Tai remiama onomastikos ir folkloro medžiaga: 1. šaknies *kauk-* ir jos variantų išplitimas baltų onomastikoje, jos semantinė bei geografinė sklaida; 2. mitonimo *kauk-* paplitimas baltų folklore (funkcijos, įvaizdis, sinonimika, reikšmių transformacijos); 3. krikščionybės ir kultūrų sąveikos įtaka šio mitonimo raidai.

The aim of the article was the reflection of the cooperation of several mythological representations within the language and folk frames. The problem is spread of meanings in lexicography, onomastics and folk of Baltic lexeme **kauk-as*. There are several creatures in Baltic mythology, which seemingly have similar functions, but in language they are defined with different lexemes. This article tries to justify the idea of V. Maziulis that the meaning of Prussian *kauk(a)s* for the ordinary people (who didn't understand German and knew little about Christianity) stayed as long as some kind of penates – favourable creature not the devil. The base is onomastics and folklore: 1. Spreading root *kauk-* and its variants in Baltic onomastics, semantics and in the geographic frame. 2. Spreading of mythonym **kaukas* in Baltic folk (functions, picture, synonymic, transformations of meanings). 3. The influence of cooperation between Christianity and other cultures to the evolution of the mythonym.

Cipher: Pu_KlaipGyvViet-1926

Document type: Collection of Articles Language: Lithuanian, German Country: Lithuania

Klaipėdos krašto apgyventų vietų sąrašas. Sud. Klaipėdos krašto statistikos biuras, 1926

Keywords (Lith): Vietovardžiai, geografija, administracija, Klaipėdos kraštas

Keywords (En): Place names, geography, administration, Klaipėda district

Knygoje suregistuoti visi to meto Klaipėdos krašto gyvenamųjų vietų vardai (lietuviškomis formomis) su apskričių, pašto vietų, geležinkelio stočių, valsčių, valsčiaus teismo apygardų, policijos stočių, parapijų, mokyklų, gyventojų skaičiaus ir vietų dydžio nurodymais. Įvade pateikiamas paaiškinimas bei statistikos duomenys apie gyventojų skaičių ir jų pasiskirstymą pagal apskritis. Yra ir kitų duomenų: ūkio, transporto, bažnyčių statistika.

The book provides a register of all Klaipėda district that time settlements' place names (in Lithuanian forms) with indications of districts, post offices, railway stations, court districts, police offices, parishes, schools, population and size. In the introduction, an explanation and statistic data on population and its distribution in districts are provided. There is also other data: household, transport, church statistics.

Quellen / Unterschrift: M. Mažvydo nacionalinės bibliotekos fondų kopija (GC 59)

Document type: Brochure, leaflet

Klaipėdos krašto maudyklių laikraštis Nr. 13. F.W. Siebert Memeler Dampfboot Akt.-Ges., 1936

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kurortai, reklama, poilsiautojai

Keywords (En): The Curonian Spit, resorts, advertisement, holidaymakers

Dokumentas yra reklaminis Klaipėdos krašto kurortinių gyvenviečių leidinys. Čia yra skelbimų, garlaivių tvarkaraščiai, pateikiami svečių sąrašai, kuriuose matyti, iš kur atvykdavo poilsiautojai į Kuršių neriją.

The documents is an advertisement publication of Klaipėda district's resort settlements. There are adverts, steamboats' schedules, guest lists, where it is seen where did the holidaymakers come from to the spit.

Quellen / Unterschrift: LNB e.paveldas: UDK ind. 613.472(474.5)(054)

Cipher: Pu_Kle-2011

Document type: Article Language: German Country: Germany

Paul Kleff. **Weltkriegsflucht. Die verlorene Retterin.** *Spiegel online* 2011.09.06.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Pilkopa pabėgėliai, atsiminimai

Keywords (En): Curonian Spit, Pillkopen escapees, memories

Straipsnyje buvęs vokiečių armijos kareivis pasakoja apie paskutiniąsias Kuršių nerijos vokiškosios istorijos dienas. Traukdamiesi kartu su gyventojais 1944 m. rudenį vokiečių kareiviai sustojo Pilkopos kaime, kuri vietiniams gyventojams buvo įsakyta palikti jau kitos dienos rytą. Pasakotojo refleksijose jaunos kaimo moters portretas. susidūrimas su mirtimi ir nežinia, karo palikta tuštuma Kuršių nerijos peizaže.

In the article, a former German army soldier tells about the last days of the German history on the Curonian Spit. While retreating with the inhabitants in autumn of 1944, German soldiers stopped in Pillkopen village, which was told to be abandoned by its local inhabitants the very next morning. In the narrator's reflections, there is a young village woman's portray, encounter with the death and uncertainty, the emptiness in the Curonian Spit landscape, left by the war.

Quellen / Unterschrift: <http://www.spiegel.de/einestages/weltkriegsflucht-a-949401.html>

Cipher: Pu_Klin-1883

Document type: Book Language: German Country: Latvia

Ernst Klinge. **Kurische Volks-Geschichten.** Riga, 1883

Keywords (Lith): Apsakymas, Kuržemė, papročiai, valstiečiai

Keywords (En): Short story, Kurzeme, customs, peasants

Knygoje yra 4 apsakymai, kuriuose romantišku stiliumi perteikiamos meilės, tėvų ir vaikų santykių istorijos. Veiksmas vyksta Kuržemėje, kūriniuose gausu etnografijos ir buitės aprašymų.

The book contains four stories, which provide romantic narrations about love, parent and children relationships. The story takes place in Kurzeme; the stories contain numerous descriptions of ethnography and domestic life.

Document type: Article Language: English Country: Lithuania

Libertas Klimka. **Weather vanes of the sailing boats on the Curonian spit.** *Internetinis Šilutės bibliotekos puslapis.* www.silutevb.lt/media/public/.../en_apie_vetrunges.pdf

Keywords (Lith): Vėtrungės, laivai, Kuršių nerija, simbolika

Keywords (En): Weathervanes, boats, Curonian Spit, symbolic

Autorius iš etnologo pozicijų aiškina kurėnų vėtrungių ženklų simboliką.

Author of the article is explaining the symbolic of the weathervanes of the boats, used on Curoniana Lagoon from the ethnological point of view.

Cipher: Pu_Koch-1898

Document type: Article Language: German Country: Germany

R. Koch. **Die Lepra-Erkrankungen im Kreise Memel.** *Klinisches Jahrbuch, Bd. VI.* Jena, Verlag von Gustav Fischer, 1898. Publikuota <http://edoc.rki.de/documents/rk/509-670-680/PDF/670-680.pdf>

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, medicina, raupsai, pajūrio gyvenvietės, gyvenimo būdas

Keywords (En): Klaipeda district, medicine, leprosy, seaside settlements, lifestyle

Straipsnyje aprašytas raupsų plitimas Klaipėdos krašte, išsamiai analizuojama medicininė ir socialinė-buitinė aplinka, pateikiamos išsamios ligonių gyvenimo charakteristikos iš medicininės, socialinės pusės, pateikiama statistika, nurodomi kaimai, kuriuose fiksuojami šios sunkios ligos atvejai. Straipsnyje atspindimi ir to laikotarpio gyventojų požiūris į mediciną, ligonines, gydymo būdus.

The article analyses the spread of the leprosy in Klaipeda's district; it thoroughly analyses the medical and social-domestic environment. Detailed life characteristics of patients are presented from medical, social perspective; statistics is provided, villages indicated, where the cases of this hard disease were recorded. The article also reflects the attitude of that time's inhabitants towards the medicine, hospitals, treating methods.

Cipher: Pu_Kos-2012

Document type: Article Language: German Country: Germany

Alexander Kosenina. **Frido Mann: "Mein Nidden. Auf der Kurischen Nehrung".** *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, S. 30. 19.06.2012

Keywords (Lith): Recenzija, Thomas Mann, kultūros palikimas, sovietmetis

Keywords (En): Review, Thomas Mann, cultural heritage, Soviet times

Recenzijoje pristatoma rašytojo Tomo Mano (Thomas Mann) anūko knyga, kuri laikoma politiniu veikalu, ryškiai besiskiriančiu nuo „nostalgijos turistų“ rašinių apie Nidą. Autorius įvertina sovietmetį ir posovietinės Lietuvos laikmečius kultūros paveldo saugojimo aspektu.

The review presents a book by the grandson of a writer Thomas Mann, which is considered to be a political work, drastically different from the essays of “nostalgic tourists” about Nida. The author evaluates the Soviet and post-Soviet Lithuanian periods through the cultural heritage protection perspective.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Rolandas Kregždys. **Sūduvių knygelė – vakarų baltų religijos ir kultūros šaltinis: formalioji analizė.** *Tautosakos darbai XXXVIII*. Vilnius, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2009

ISSN: 1392-2831.

Keywords (Lith): Etninis identitetas, kultūros elementų genezė, mitologijos šaltinis

Keywords (En): Ethnical identity, genesis of cultural elements, mythology source

Straipsnyje aptariamas svarbus XVI a. baltų mitologijos šaltinis – Sūduvių knygelė. Be bibliografinio kūrinio aprašo, pateikiama veikalo sukūrimo, paskirties, datavimo ir autorystės, faktografinės medžiagos etninės priklausomybės interpretavimo apžvalga. Sūduvių knygelėje pateikiama informacija yra rėmęsi daugelis baltų religijos ir mitologijos, kalbotyros bei kultūros placiaja prasme tyrėjų (Bezenberger, Sembrzycki, Bertuleit ir kt.). Įvairiai buvo aiškinamas jos parašymo laikas, struktūra ir menama autorystė. Bene brandžiausią veikalo analizę yra atlikęs W. Mannhardtas (1936). Ją svariai papildė Norbertas Vėlius bei Ingė Lukšaitė (BRMŠ II 123–127). Šių mokslininkų iškeltos hipotezės verčia dar kartą persvarstyti veikalo faktografinę medžiagą.

In the article one of the most important sources of the Baltic mythology of the 16th century, the “Yatvigion book” is analyzed. Along with the structural analysis, the bibliographic description of the source is presented. Also possible circumstances of its creation, purpose, dating, problem of authorship, and problematic of the ethnic attribution of the material are separately described. Der vnglaubigen / Sudauer ihrer bock / heiligung mit sambt / andern Ceremonien / so sie tzu brauchen gepflegeth; Der Sudauenn / wourschaity, welcher / Ihren Bock heiliget (this is an original name of the most ancient transcription of the source) has been repeatedly discussed by many authors belonging to different epochs and research disciplines (A. Bezenberger, J. K. Sembrzycki, H. Bertuleit, etc.). Dating and structural typology of the source, and possible authorship received diverse interpretations. The most valuable analysis of the source in question was carried out by Wilhelm Mannhardt. Subsequently, it was essentially explicated by Lithuanian scientists Norbertas Vėlius and Ingė Lukšaitė. On the basis of hypotheses put forward by them it is possible and necessary to once again reconsider the available facts and propose different explanation of the actual material and structural typology of the source.

Cipher: Pu_Kud-1954

Document type: Book Language: German Country: Germany

Fritz Kudnig. **Das Wunder am Meer : das Lied einer Landschaft.** München, Gräfe und Unzer Verlag, 1954

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, poezija

Keywords (En): Eastern Prussia, the Curonian Spit, poetry

Kuršių nerijos poetu tituluojamo autoriaus eilėraščių knyga. Daugumos eilėraščių įkvėpimo šaltinis – Kuršių nerijos gamta ir kraštovaizdis, kuriama žvejų gyvenmenos ir portretų idilė.

A book of poems by an author, titled as the Curonian Spit poet. The source of inspiration for most of the poems – the nature of the Curonian Spit and its landscape; the idyll of fishermen lifestyle and portrays is created.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Lilija Kudirkienė. **Palangos apylinkių latviška tautosaka.** *Tautosakos darbai, T. 21.* Vilnius, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2001

ISSN: 1392-2831.

Keywords (Lith): Tautosaka; kuršiai; latviai; lietuviai, kuršininkai

Keywords (En): Curonians; Latvians; Lithuanians, kursenieki

Vilniaus universiteto etnografinė ekspedicija 1993 metų vasarą Būtingės ir Palangos apylinkėse ieškojo kuršininkų - senųjų kuršių palikuonių, gyvenančių Lietuvoje, - tradicinės kultūros pėdsakų. Apklaustųjų pateikta tautosaka yra arba lietuviška, arba latviška (pastaroji daugiausia tokia pat, kaip ir įvairiose Latvijos vietose; didelę latviškų dainų dalį sudaro naujųjų laikų romansai). Tai rodo tebesant aktyvų ryšį su Latvija. Ekspedicijos užfiksuotos senųjų tikėjimų liekanos papročiuose nėra išskirtinis šios vietos bruožas, jis būdingas būtent Latvijai. Šioje publikacijoje pateikiamos ekspedicijos metu užrašytos su šeimos papročiais susijusios dainos: vestuviniai apdainavimai, krikštynų dainos, laidotuvių, vaišių užbaigos dainos. Deja, jos gerokai primirštos, ir daugumos beužrašyta fragmentai.

The ethnographical expedition from Vilnius University, which was arranged in Summer of 1993 in the areas of Būtingė and Palanga searched for traits of the traditional culture of descendants of the old Curonians, living in Lithuania, old traditions and beliefs, folklore was searched for. The folklore, provided by the respondents is either Lithuanian or Latvian (the latter is mostly the same as in other different locations of Latvia; romance ballads of the new times formed a large share of the Latvian songs), which shows a still active relation with Latvia. The remnants of old beliefs in the traditions, recorded by the expedition are not an exceptional trait of the area, it is characteristic of entire Latvia. The publication presents the songs, recorded during the expedition and related with family traditions: wedding songs, christening songs and funeral songs. Unfortunately the songs are quite forgotten and only fragments of most of them are recorded.

Document type: Article Language: Russian Country: Lithuania

Владимир Кулаков. **Находки из ареалов куршей и скальвов в описи копий Центрального Римско-Германского Музея (г. Майнц).** *Archaeologia Litwana. T. 10*, p. 65–83. Vilnius, Vilniaus universitetas, 2009

ISSN: 1392-6748.

Keywords (Lith): Archeologijos mokslo istorija, archeologiniai radiniai, muziejai, Prūsija, Kuršiai, skalviai, archeologinių radinių kopijos, Romėnų - germanų centrinis muziejus, Maincas

Keywords (En): History of archaeology, archaeological findings, museums, Prussia, Curonians, Scalvians, copies of archaeological artefacts, Roman-Germanic Central Museum, Mainz

Vakarų Europoje esama muziejų, kurių fonduose saugoma amžių senumo informacija apie vakarų baltų archeologijos tyrimus ankstyvajame etape. Tai - Centrinis romėnų-germanų muziejus Maince (RGCM). Informacija apie Prusia-Museum (muziejus „Prūsija“) daiktų kopijų atsiradimą šiame muziejuje kol kas neaptikta. Galima spėti, kad kai kuriuos daiktus iš Rytų Prūsijos iš Fizikų ir ekonomistų draugijos provincijos muziejaus (būsimasis „Prussia“ muziejus) atgabeno jo direktorius Otto Tischleris. Greičiausiai, kuršių ir skalvių regiono daiktai galėjo patekti į meistrų-kopijuotojų iš RGCM rankas dar „Bezenbergerio eroje“. RGCM kopijų kataloge pasisekė surasti 20 daiktų, kilusių iš dabartinės Vakarų Lietuvos ir iš Kaliningrado srities Nemano rajono. Reikia pažymėti, kad kopijoms buvo atrinkti labai vertingi daiktai iš buvusio Klaipėdos krašto, parodantys kuršių kultūros, kuri formavosi VI-VIII a. vietinio etnokultūrinio substrato bazėje, specifika. Prie šios kultūros formavimosi prisidėjo ir kitos etninės grupės (V a.), matyti ir skandinaviška įtaka (VI a.).

In Western Europe there are museums, the funds of which keep the century-old information regarding the archeological researches of the early stage of Western Balts. It is the Roman-Germanic Central Museum (RGCM) in Mainz. Information on the origin of copies of some things in the Prussia-Museum (museum “Prussia”) currently is not detected. We may suppose that some things from East Prussia from the province museum of Physics and Economists Association (future museum Prussia) were delivered by its director It is likely that things from Curonian and Scalovian regions came to hands of craftsmen-copiers from RGCM in the Bezenberger era. In the copy catalogue of RGCM we succeeded to find 20 items deriving from the present Western Lithuania and Nemuno region of Kaliningrad sphere. It must be indicated that very precious things were selected for making copies from former Klaipėda region. These things showing the specificity of Curonian culture, which was formed in 6th-8th century in the local etnocultural substratum base. Other ethnic groups (5th century) also contributed to the formation of this culture, Scandinavian influence is also noticed.

Cipher: Pu_Kun-1966

Document type: Book Language: German Country: Germany

Margarete Kundnig. **Vom Bernsteinland.** Landsmannschaft Ostpreussen, Abt. Jugend und Kultur, 1966

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Gintaras, gintaro atsiradimas, istorija, įstatymai, gintaro kasyklos, naudojimas, Rytprūsiai, Baltijos pakrantė. Agnes Miegel

Keywords (En): Amber, amber genesis, history, laws, amber mining, use, East Prussia, the Baltic seashore, Agnes Miegel

Knygoje pristatoma informacija apie gintarą – nuo aiškinimo apie jo kilmę, rūšis, radimo vietas iki gintaro dirbinių, jų funkcijų. Taip pat pridedami žymių žmonių įspūdžiai apie gintarą, Rytprūsių poetų eilėraščiai, kuriuose jis minimas.

In the book, the information about amber is presented – from explanations about its origin, types, finding places to amber articles, their functions. Also, famous people’s impressions of amber are provided, East Prussian poets’ poems, where it is mentioned.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Margarete Kundnig. *Die Kurische Nehrung*. Landsmanschaft Ostpreussen, Abteil „Kultur“, 1983

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, gyventojai, eilėraščiai, sovietmetis

Keywords (En): The Curonia Spit, nature, inhabitants, poems, Soviet period

Leidiny sudarytas iš trumpų gamtos ir istorijos aprašymų, prisiminimų, eseistinių pasakojimų, trumpų prozos ir tautosakos kūrinėlių ir eilėraščių, kuriuose ryškios nostalgijos gaidos. Yra ir pasakojimų apie žvejų gyvenimą sovietmečiu.

The publication consists of brief depictions of nature and history, memories, esthetic narrations, short prose, folklore works and poems with prominent nostalgic shades. There are narrations about the fishermen's life during the Soviet period as well.

Cipher: Pu_Kunst-2016

Document type: Brochure, leaflet

Kunst- und Kulturreise auf den Spuren der Niddener Künstlerkolonie. Baltictravel.de 2016.

<http://www.baltictravel.de/reise-zur-niddener-kuenstlerkolonie.html>

Keywords (Lith): Dailė, kelionės, Kuršių nerija, istorija

Keywords (En): Fine art, travels, the Curonian Spit, history

Reklaminėje informacijoje skelbiamos kelionės, renkamos grupės į Kuršių neriją. reklamuojamos kelionės tema – dailė, todėl pateikiamos Nidoje kūrusių dailininkų darbų kopijos.

In the advertisement, the trips are announced, groups to the Curonian Spit are gathered. The theme of the trip – fine art, thus the copies of works by artists, who worked in Nidden, are provided.

Cipher: Pu_KunstNidden-www

Document type: Article Language: German Country: Germany

Die Künstlerkolonie in Nidden/Nida. Baltictravel. <http://www.kuenstlerkolonie-nidden.de/kuenstlerkolonie-in-nidden/kuenstlerkolonie-nidden-maler-der-kuenstlerkolonie-.html>

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, dailininkų kolonija, kelionės, Carl Knauf

Keywords (En): The Curonian Spit, Nidden, artists colony, travels, Carl Knauf

Reklaminis kelionių agentūros straipsnis tinklalapyje. Jame informuojama apie teminę kelionę į Kuršių neriją susipažinti su Europos dailininkų pamėgta kūrybos ir poilsio vieta Nida. Pristatomi žymiausi to meto kūrėjai, buvę dailininkų kolonijos nariai arba svečiai. Atskiras dėmesys skiriamas Carlui Knaufui.

An advertising travel agency article on the internet site. It informs about a thematic trip to the Curonian Spit to see a beloved European artists' place to create and rest, Nidden. The most famous artists of that time are presented, former members of the artists colony or guests. Separate attention is paid to Carl Knauf.

Cipher: Pu_Kur-1904

Document type: Dissertation Language: German Country: Germany

Eugen Kurtz. *Die Dünengestalten der Kurischen Nehrung*. Königsberg, 1904

Keywords (Lith): Geologija, Kuršių nerija, kraštovaizdis, kopos

Keywords (En): Geology, the Curonian Spit, landscape, dunes

Knygoje pateikta studija apie tai, kaip susidarė Kuršių nerijos kopos ir slėniai, skiriama dėmesio pavienėms kopoms ir jų grandinėms, atskirai išskiriamos šiaurinės ir pietinės nerijos dalies kopos.

The book presents the study on how the Curonian Spit dunes and valleys were formed, separate dunes and their chains; special attention is paid to the dunes of the north and south parts of the spit.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Janīna Kursīte (sud.). *Kursenieki mainīgajā pasaulē*. Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2007

Notes: Illustrated. ISSN: 978-9984-802-67-1.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kaliningrado sritis, Latvija, kuršininkai, ekspedicijos, istorija, kalba

Keywords (En): The Curonian Spit, the Kaliningrad (Konigsberg) district, Latvia, the Kursenieki, expeditions, history, language

Knygoje publikuojami kelių autorių straipsniai apie Kuršių nerijos autochtonus kuršininkus. Temų ratas įvairus: istorija, folkloras, kalba, Latvijos universiteto ekspedicijos 2003-2006 į Kuršių neriją ir buvusią Rytų Prūsiją. Aprašomos Latvijos pastangos stiprinti kuršininkų tapatybę, mokant juos latvių kalbos (Krišs Kapeņieks). Taip pat publikuojami kai kurie senesni darbai – 1932 m. Roberto Malveso rankraštis apie kelionę į Kuršių neriją ir Olgerto Auno ir Gunto Eninio fotografijos.

In the book, several authors' articles are published about the Curonian Spit autochthons Kursenieki. The specter of themes is various: history, folklore, language, Latvian University expeditions to the Curonian Spit and former East Prussia in 2003-2006. Latvia's attempts to reinforce the Kursenieki identity by teaching them Latvian (Krišs Kapeņieks) are described. Moreover, some older works are published – 1932 Roberts Malvess' manuscript about a trip to the Curonian Spit and Olgerts Auns and Guntis Enins' photographs.

Cipher: Pu_Kwa-1960

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Paul Kwauka. **Das Kurische im nördlichen Ostpreußen**. (*Leidinys nežinomas*), p. 1–16. Oldenburg, Siebert, 1960

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojai, latvių kalba, kuršininkų kalba, leksika

Keywords (En): The Curonian Spit, inhabitants, Latvian language, the *Kursenieki* language, lexis

Klaipėdoje dirbusio mokytojo P. Kwaukos, R. Pyčo (R. Pietsch) žodyno bendraautorius, straipsnyje pasakojama kuršininkų etninės grupės istorija, daugiausia dėmesio skiriama kalbai. Autorius pateikia leksikos pavyzdžių, bando lyginti su latvių kalba.

The article by a teacher P. Kwauka, who worked in Klaipėda, and who is the co-author of R. Pietsch's dictionary, tells about the history of the Kursenieki ethnic group, paying most of the attention to the language. The author provides examples of lexis, attempts to make comparisons with Latvian language.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Paul Kwauka, Richard Pietsch. *Kurisches Wörterbuch*. Nordostdeutsches Kulturwerk, 1987

Notes: Illustrated; Map: DoKa_PieKurisch-1987. ISSN: 3-922296-40-8.

Keywords (Lith): Leksikografija, žodynas, Kuršių nerija, kuršininkų kalba, vokiečių kalba, rašyba, žvejojimo terminologija, Erich Hoffmann

Keywords (En): Lexicography, dictionary, the Curonian Spit, the Kursenieku language, German language, writing, fishing terminology, Erich Hoffmann

Iki šiol didžiausios apimties kuršininkų kalbos žodynas, parašytas dviejų autorių, iš kurių Richard Pietsch mokėjo dokumentuojamą kalbą iš vaikystės. Kadangi nė vienas iš autorių nėra profesionalus kalbininkas, juos konsultavo prof. Erich Hoffmann, kuris parašė šiam darbui įvadinį straipsnį. Žodyne pateikiami kuršininkų kalbos žodžiai su vertimu į vokiečių kalbą. Kai kurie žodžiai, ypač žvejojimo terminai, paaiškinami plačiau. Žodžiai pavyzdžiais neilustruojami, taip pat netradiciškai pateikiamos pagrindinės formos, naudojami lietuviški ir latviški rašybos ženklai su kai kuriais papildomais diakritikais. Knygos gale yra iliustracija – Kuršių nerijos žvejų laivo piešinys su dalių pavadinimais.

Currently the biggest volume dictionary of the *Kursenieku* language, written by two authors, one of which, Richard Pietsch, has known the language since his childhood. Since neither of the authors is a professional linguist, they were consulted by professor Erich Hoffmann, who wrote an introductory article for this work. The dictionary provides words from the *Kursenieku* language with translation into German. Some words, especially fishing terms, are explained in more detail. Words are not illustrated by examples; also, the main forms are presented unconventionally, using Lithuanian and Latvian writing signs with certain additional diacritics. At the end of the book, there is an illustration – a drawing of a Curonian fishing ship with names of its parts.

Cipher: Pu_Lang-1685

Document type: Book Language: Latvian, German Country: Latvia

Ernests Blese (red.). *Nīcas un Bārtas mācītāja Jāņa Langija 1685. gada latviski-vāciskā vārdnīca*. Rīga, 1936

Keywords (Lith): Leksikografija, Kurzemės tarmės, žodynas

Keywords (En): Lexicography, dialects of Kurzeme, dictionary

XVII a. pabaigos latvių kalbos rašto paminklas, leksikografinis darbas, latvių – vokiečių kalbų žodynas. Tai pirmasis žodynas, kuriame kompaktiškai skelbiama Kurzemės tarmių (ypač Nycos ir Bartos) leksikos medžiaga, jo pavyzdžiai atspindi to meto autentišką Kurzemės kalbą.

The written monument of 17 c. end Latvian language, lexicographical work, dictionary of Latvian-German languages. This is the first dictionary, which compactly declares the data of Kurzeme dialects (especially Nica and Barta), its examples reflect the authentic Kurzeme language of that time.

Cipher: Pu_Laub-1924

Document type: Article Language: German Country: Germany

B. Laubscher. **Vom 'Krähengang auf der Kurischen Nehrung**. *Der ornitologische Beobachter*, XXII. Offizielles organ der Schweizerischen gessellschaft fuer Vogelkunde und Vogelschutz, November 1924

Keywords (Lith): Kuršių nerija, ornitologija, papročiai, varnų gaudymas

Keywords (En): The Curonian Spit, ornithology, customs, crow catching

Straipsnyje trumpai pristatomas Kuršių nerijos paprotys gaudyti maistui varnas, autorius stebisi ir laiko tokį paprotį barbarišku. Pridedamos trys mažiau žinomos nuotraukos.

The article briefly introduces the custom of the Curonian Spit to catch crows for food; the author wonders and considers barbarian. Three less known pictures are attached.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Benita Laumane. *Zivju nosaukumi latviešu valodā*. Rīga, Zinātne, 1973

Notes: Maps.

Keywords (Lith): Baltijos jūra, ežera, latvių kalba, žuvų pavadinimai, etimologija, žvejyba

Keywords (En): The Baltic Sea, lakes, Latvian language, fish names, etymology, fishing

Knygoje surinkti ir etimologiškai išanalizuoti latvių kalbos žuvų pavadinimai – tiek oficialieji, moksliniai, tiek įvairūs leksiniai ir morfologiniai variantai tarmėse. Paašškinta pavadinimų kilmė, kuri ištirta lyginamosios kalbotyros metodu, lyginant su atitikmenimis kitose baltų kalbose bei kalbose, su kuriomis latvių kalba turėjo ar turi kontaktų. Parodytas pavadinimų paplitimas, pridedama žemėlapių.

The book provides a collection of etymologically analyzed Latvian fish names – both official and scientific, and various lexical and morphological variants in dialects. The origin of the names is explained, after investigating it with a comparative linguistic method, comparing with correspondences in other Baltic languages and languages, that Latvian had or has contacts with. The spread of the names is shown, maps attached.

Cipher: Pu_Laum-1987

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Benita Laumane. *Zvejvietu nosaukumi Latvijas piekraste*. 1987

Keywords (Lith): Latvijos pajūris, onomastika, žvejybos vietų vardai, etimologija

Keywords (En): Latvian seaside, onomatology, toponyms for fishing, etymology

Knyga skirta Baltijos jūros pakrantės (Latvijos dalyje) žvejybos vietų vardų dokumentavimui, jų lingvistinei analizei. Aiškinama vietovardžių kilmė, vardų rašybos ir darybos variantai, pateikiami etimologiniai ir semantiniai atitikmenys iš lietuvių ir kitų kalbų.

The book is devoted to the documentation of the toponyms for fishing on the Baltic Sea coast (Latvian part), and their linguistic analysis. The origin of the toponyms is explained, as well as the spelling and derivation variants; etymological and semantic equivalents from Lithuanian and other languages are provided.

Cipher: Pu_Laum-1989

Document type: Article Language: Latvian Country: Lithuania

Benita Laumane. *Apelativī un toponīmi ar -ēj -ij un -ien Kurzemē*. *Baltistica III (1)*. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1989

ISSN: 0132-6503.

Keywords (Lith): Latvių kalba, Kurzemė, žodžių daryba, priesagos, vietovardžiai, kuršių kalbos pėdsakai

Keywords (En): Latvian language, Kurzeme, word formation, suffixes, place names, traces of the Curonian language

Straipsnyje tiriamas latvių kalbos žodžių su priesagomis *-ēj -ij* ir *-ien* paplitimas Kurzemėje. Tarp jų yra ir toponimų, ir apeliatyvų įvairiomis reikšmėmis. Autorė mano, kad kai kurios priesagos galėjo būti kuršių kalbos reliktas. Priesagų funkcijos ir kilmė lyginami su kitomis baltų kalbomis, remiamasi gausia medžiaga iš tarmių, folkloro ir senųjų raštų.

The article analyzes the spread of Latvian words with *-ēj -ij* and *-ien* suffixes in Kurzeme. Among them, there are toponyms and appellatives with various meanings. The author believes that some suffixes could have been the relics from the Curonian language. Functions and origin of the suffixes are compared to other Baltic languages, relying on profound data from the dialects, folklore and old writings.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Benita Laumane. *Zeme, jūra, zvejvietas*. Rīga, 1996

ISSN: 5-7'966-0654-9.

Keywords (Lith): Latvijas pakrantē, latvių kalba, onomastika, vietovardžiai, mikrotoponimai, etimologija, daryba, semantika

Keywords (En): Latvian seashore, Latvian language, onomasiology, place names, micro-toponyms, etymology, formation, semantics

Monografijoje lingvistikos požiūriu analizuojami Latvijos pajūrio vietovardžiai: reljefo objektai, orientyrai, žvejybos vietų vardai. Pateikiama jų etimologija, vardu formos, analizuojama darybos ir semantikos ypatybės, paralelės su giminiškų kalbų analogais. Ši leksika atspindi ne tik baltų kalbų istoriją, bet ir žvejyba užsiimančių gyventojų pasaulėžiūrą, jos vaizdą kalboje.

The monography analyzes Latvian seaside place names from the linguistic perspective: relief objects, landmarks, names of fishing places. Their etymology is provided, forms of the names; formation and semantics peculiarities are analyzed, as well as the parallels with the analogues in relative languages. This lexis not only reflects the history of the Baltic languages, but also the worldview of the inhabitants, who were fishing, its reflection in the language.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Benita Laumane. **Personvārdu cilmes uzvārdi. Rucavā.** *Vārds un tā pētīšanas aspekti 13 (1)*, 77–87. Liepāja, 2009

ISSN: 1407- 4737.

Keywords (Lith): Onomastika, asmenvardžiai, krikšto vardai, kilmė, Kurzemės tarmės

Keywords (En): Onomasiology, personal names, christian names, origin, dialects of Kurzeme

Straipsnyje nagrinėjami krikšto vardai, vartojami Rucavos apylinkėse. Tyrinėti šaltiniai siekia 16 -17 a. Daugiausia vardu kilę iš hebrajų, graikų, lotynų ir germanų, rečiau iš slavų kalbų. Daugelis tokių vardu išlikę kaip namų (sodybų) vardai Kurzemėje, Vidžemėje, Latgaloje. Paralelės su Lietuvos, Lenkijos ir Vokietijos atitinkamų sluoksnių onomastika rodo glaudžius kontaktus, bendrą religinę simboliką ir žmonių migraciją išplatinant šiuos vardus.

The article deals with that part of surnames (not derived from suffixes) in Rucava whose origins arise from Jewish, Greek, Latin, and German, less from Slavic Christian names or their shortened forms. The registered relative chronology in the 16th / 17th century historical sources and the respective spread of house names in Kurzeme, Latgale, Vidzeme are evidence of the geographical distribution and use of surnames. The parallels between personal names, their reduced forms and origins in Western Lithuania, Poland and Germany show cultural and historical contacts that were relatively established in a common historicocultural area with similar symbols for Christian names; the migration of the people in the region has contributed to the spread of surnames.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Benita Laumane. *Jūra latviešu valodā un folklorā: etnolingvistiskais aspekts*. Liepāja, 2013

ISBN: 978-9984-864-89-1.

Keywords (Lith): Etnolingvistika, jūros konceptas, folkloras, leksika, frazeologija, latvių kalba, dialektai

Keywords (En): Ethno-linguistics, the concept of sea, folklore, lexis, phraseology, Latvian language, dialects

Monografija tiria jūros konceptu latvių bendrinėje kalboje, rašytiniuose šaltiniuose, folklore, mitologijoje. Latvių kalbos analizė remiama lyginimu su kitomis baltų kalbomis bei kaimyninėmis Baltijos finų bei slavų (rusų, lenkų, kašubų) kalbomis. Latvių kalbos medžiaga klasifikuojama pagal temines grupes, atspindinčias žvejų ir prie jūros gyvenančių žmonių pasaulėvaizdį. Kultūrinis konceptas įtraukia buities, darbo, santykių tarp žmonių ir socialinių grupių, mitologijos, tikėjimų refleksiją.

The study presents linguistic material about the sea within Latvian written language, dialects and phraseology in context of Latvian folklore (folksongs, legends, fairy-tales and beliefs) and mythology. The analysis of Latvian language and folklore materials is completed by linguistic items of Baltic languages (Lithuanian, Prussian), Finnic languages of the Baltic Sea (e.g. Livonian, Estonian) as well as Slavic languages (Polish resp. Cassubian, Russian) and other languages.

Latvian language and folklore materials are presented thematically in order to create a cultural overview of the inhabitants/ fishermen at the eastern coast of the Baltic Sea in the context of the widespread farmer culture. The cultural concept includes household and occupation phenomena, relationships between individuals and social groups, dietary habits, real life and mythical concepts, beliefs etc.

Cipher: Pu_Lenz-1918

Document type: Article Language: German Country: Germany

Waldemar Lenz. **Die gesundheitsverhältnisse der Bevölkerung auf der Kurischen Nehrung.** *Veröffentlichungen aus dem Gebiete der Medizinalverwaltung. VIII. Band 3. Heft.* Verlagsbuchhandlung von Richard Schoetz, 1918

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojų sveikatos būklė, higienos sąlygos, ligos, gyventojų mirties priežastys

Keywords (En): The Curonian Spit, health condition of the inhabitants, hygiene conditions, illnesses, inhabitants' death causes

Straipsnyje pateikiami vertingi duomenys apie Kuršių nerijos gyventojų sveikatos būklę plačiame socialiniame kontekste: demografinė situacija ir pokyčiai XIX a. paskutiniaisiais dešimtmečiais atskirose Kuršių nerijos gyvenvietėse, aprašomos klimatinės, darbo ir buities sąlygos, dažniausios ligos, kūdikių ir jaunų žmonių mirčių rodikliai ir priežastys.

The article provides valuable data on the health state of the Curonian Spit inhabitants in a wider social context: demographic situation and changes in the last decades of the 19 c. in separate Curonian Spit settlements; climate, work and domestic conditions are described, frequent diseases, infant and youth death rates and reasons.

Cipher: Pu_Lesn-www

Document type: Article Language: German Country: Germany

Lesnoe – Sarkau. <http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1503>

Keywords (Lith): Šarkuva, Sarkau, gyvenvietė, istorija, gyventojai, papročiai

Keywords (En): Sarkau, settlement, history, inhabitants, customs

Straipsnyje trumpai išdėstyta gyvenvietės istorija, svarbiausi faktai, aprašytas gyvenimo būdas, trumpai pristatoma dabartinė gyvenvietė Lesnoe, pridėta keletas nuotraukų.

The article briefly presents the history and main facts of the settlement; the lifestyle is described; present day settlement in Lesnoe is briefly presented, with several pictures attached.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Norbertas Vėlius (red.). *Lietuvininkų kraštas* [Autoriai: Raimonas Kunskas, Vladas Žulkus, Jonas Genys, Arūnė Arbušauskaitė, Laura Kazlauskienė, Vytautas Gocentas, Klemensas Čėrbulenai, Martynas Purvinas]. Kaunas, Literae universitatis, 1995

ISBN: 9986-475-03-1.

Keywords (Lith): Žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, Rytprūsiai, gyventojai, kultūra, etnografija, ekologija
Keywords (En): Fishing, traditions, the Curonian Spit, East-Prussia, inhabitants, culture, ethnography, ecology

Straipsnių rinkinys supažindina su Prūsijos Lietuvos priešistorė, istorijos ir etnografijos bruožais, pateikia duomenų iš valstybinių ir asmeninių archyvų, ekspedicijose surinktos medžiagos. Daug dėmesio skiriama Kuršių marių pakrantės žvejų kaimų raidai, kultūrai, architektūrai, dokumentais grindžiama Kuršių nerijos demografinių pokyčių istorija.

The collection of articles introduces the pre-history of Prussian Lithuania, the features of its history and ethnography, presents the data from state's and personal archives, and data collected in expeditions. A lot of attention is paid to the development, culture, architecture of the Curonian Lagoon coastal fishermen villages; the history of demographical changes in the Curonian Spit being based on documents.

Cipher: Pu_LiePaj-1931

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Lietuvos pajūris. Lietuvos geležinkelių valdyba, 1931

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Lietuvos kurortai, turistinis vadovas, Palanga, Kuršių nerija, Giruliai, Melnragė
Keywords (En): Lithuanian resorts, tourist guide, Palanga, the Curonian Spit, Giruliai, Melnrage

Nedidelėje gausiai iliustruotoje knygoje aprašyti svarbiausi to meto Lietuvos pajūrio kurortai, jų gamtos išskirtinumas, lankytini objektai, poilsavimo sąlygos.

In a small, but profoundly illustrated book, the main Lithuanian resorts of that time are described, the exclusivity of their nature, placed to visit, conditions for the rest.

Cipher: Pu_Lin-1922

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

K. Līniņš. **Par zilbju pagarināšanu un saīsināšanu**. *Filologu biedrības raksti II*, 56–59. Rīga, Filologu biedrības izdevums, 1922

Keywords (Lith): Aizputės patarmė, Kurzemė fonetika, vokalizmas, kirčiavimas
Keywords (En): Aizpute subdialect, Kurzeme, phonetics, vocalism, word stress

Straipsnyje aprašoma Kurzemės regiono Aizputės šnekto fonetika: balsių ilginimas ir trumpinimas įvairiose pozicijose, kirčio ypatumai.

The article describes the phonetics of Aizpute (region of Kurzeme) subdialect: prolongation and shortening of the vowels in different positions, peculiarities of word stress.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Fr. Lindner. *Die Preussische Wüste einst und jetzt*. Osterwieck/ Hartz, Druck und Verlag von A. W. Zickfeldt, 1898

Notes: Illustrated; 2 maps.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, ornitologija, žvejyba, papročiai

Keywords (En): The Curonian Spit, nature, ornithology, fishing, customs

Knygoje įvertinami Kuršių nerijos gamtos tyrinėtojo Chuno ir kopų inspektoriaus Ephos nuopelnai. Aprašomi svarbiausi gamtos ypatumai: smėlio kopos, miškai, paukščių rūšys, žvejyba. Daug dėmesio skiriama klajojančiam smėliui ir kopų sutvirtinimo istorijai. Aprašoma gyventojų kalba, buitės, papročiai.

In the book, the merits of the Curonian nature researcher C. Chun and dune inspector Epha. The most essential nature peculiarities are described: sand dunes, forests, bird types, fishing. A lot of attention is paid to the drifting sand and dune reinforcement history. The inhabitants' language, domestic life, customs are depicted.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Eugen Lotto. *Illustrierter Führer durch das Seebad Schwarzort (zweite Aufgabe)*. Memel, Druck und Verlag von F. W. Siebert, 1910

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Juodkrantė (Schwarzort), kurortas, istorija, gamta, viešbučiai, žvejų kaimas, etnografija, gintaro kasykla, paplūdimys, vietovardžiai, reklama

Keywords (En): The Curonian Spit, Schwarzort, resort, history, nature, hotels, fishermen's village, ethnography, amber mining, seaside, place names, advertising

Knyga yra išsamus turistinis vadovas po Juodkrantę. Čia pristatoma gyvenvietės istorija, viešbučiai, kurorto pramogos, pasivaikščiavimo vietos, pasakojama apie gamtos ypatybes, kaimo gyvenimą, žvejybą, žvejų tradicijas, kopas ir kitus dėmesio vertus objektus. Tai vienas iš išsamiausių rašytinių šaltinių apie tuo metu intensyviai augusį kurortą. Daugelis objektų mūsų dienomis pakeitę savo pavidalą, funkcijas arba nėra išlikę. Minima daug vietovardžių ir asmenvardžių. Kaip ir dera turistiniam vadovui, čia reklamuojasi viešbučių savininkai ir prekiautojai.

The book represents a thorough tourist guide of Schwarzort. The history of the settlement is presented, the hotels, resort attractions, places for walks; the narration goes about nature's peculiarities, village life, fishing, fishermen's traditions, dunes and other attention-worthy objects. It is one of the most thorough written sources of the resort that had been intensively developing at that time. Most of the objects nowadays have changed their appearance, functions, or haven't remained at all. Many place names and personal names are mentioned. As a typical tourist guide, the book advertises numerous hotel owners and entrepreneurs.

Document type: Scenario Language: German Country: Germany

Henning von Löwis. *Das geteilte Paradies – der Nationalpark Kurische Nehrung*. 2012.
<http://www.deutschlandfunk.de/das-geteilte-paradies-der-nationalpark-kurische-nehrung-pdf.media.eab5ab6a4bf6b349b6a05b879d1dc300.pdf>

Keywords (Lith): Kuršių nerija, nacionalinis parkas, poezija, Lietuvos ir Rusijos požiūris į Kuršių neriją, istorija, gamtosauga, turizmas

Keywords (En): The Curonian Spit, national park, poetry, Lithuanian and Russian points of view towards the Curonian Spit, history, environment protection, tourism

Radijo laidos scenarijus, perpintas muzikos ir poezijos, apima keletą svarbių nacionalinio parko klausimų, į kuriuos Rusija ir Lietuva žiūri skirtingai ir neranda bendrų sprendimų. Primenama krašto istorija, kaimai ir jų dabartis, paliečiamos turizmo plėtotės problemos.

A script of a radio program, invigorated by music and poetry, covers several important issues of the national park, to which Russian and Lithuania have different points of view and do not find common decisions. The history of the area is reminded, the villages and their condition at present, tourism development problems are adverted.

Cipher: Pu_Luda-2001

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Jurgita Ludavičienė. **Bernsteinmuseum - galerie in Nida und Vilnius**. *Acta Academiae artium Vilnensis. Dailė*. t. 22, p. 273–280. 2001

ISSN: 1648-6706.

Keywords (Lith): Gintaras; Gintaro galerija-muziejus Nidoje; Gintaro muziejus-galerija Vilniuje; Kazimieras ir Virginija Mizgiriai; juvelyriniai dirbiniai; Mizgirių gintaro galerija-muziejus; gintaro papuošalai; gintaras Lietuvoje

Keywords (En): Amber; Amber gallery-museum in Nida; Amber museum-gallery in Vilnius; Kazimieras and Virginija Mizgiris; jewellery; Mirgiriai amber gallery-museum; amber charms; amber in Lithuania

Privatų gintaro muziejų Virginija ir Kazimieras Mizgiriai 1993 m. įsteigė Nidoje (Kuršių Nerija). Muziejus įsikūręs sename žvejo name, kuris kartu yra ir architektūros paminklas. Pagrindinė muziejaus idėja – populiarinti gintarą, teikti informaciją apie gintaro sandarą bei formavimąsi, skirtingas gintaro rūšis, eksponuoti vertingesnius gintaro radinius ir dirbinius iš gintaro. Reikšminga gintaro kolekcija. Muziejaus savininkai įgyvendino siekį įkurti gintaro galeriją ir muziejų Vilniuje (pradėjo veikti 1998 m.) Jame pristatoma ne tik gintaro ir gintaro gaminių istorija, bet yra ir du salonai, kuriuose pristatomi šiuolaikinių menininkų gintaro gaminiai. Gintaro muziejus Vilniuje (šv. Mykolo gt. 8) įsikūrė dviaukščiame XVII a. pr. pastate, kuris dabar restauruotas. Pirmajame aukšte įsikūrė muziejus. Itin įdomus eksponatas šiame muziejuje yra kopija sensacingo Juodkrantės lobio, rasto 1860–1881 m. Šioje kolekcijoje 434 gaminiai. Originali kolekcija prazuvo per Antrąjį pasaulinį karą, išliko tik radinių aprašai ir piešiniai. Iš jų Prano Gudyno restauravimo centre pagamintos kopijos, kurias šiuo metu galima pamatyti gintaro muziejuose Nidoje ir Vilniuje. Antrajame aukšte eksponuojami šiuolaikiniai gintaro gaminiai.

The private amber museum was established by Virginija and Kazimieras Mizgiriai in 1993 in Nida (Curonian Spit). The museum is housed in an old fisherman's cottage, which is also a monument of architecture. The main idea of the museum – to popularize amber, provide information on its composition and formation, to introduce to different types of amber, and to exhibit some amber artifacts of higher value, and articles of amber. The museum offers a significant collection of amber inclusions (with flies, bees, cockroaches, spiders, mosquitoes, ants, crop residues). The owners of the museum have achieved their goal to set up amber gallery and museum in Vilnius (opened 1998).. The Amber Museum in Vilnius (Šv. Mykolo St. 8) is housed in a two-storey building of the 17th century that has been restored now. Especially interesting exhibit in this museum is a copy of the sensational Juodkrantė treasure, found in 1860-1881. This collection includes 434 items. The original collection was lost during the WWII, and only the descriptions and drawings of found items remained. Based on them, Pranas Gudynas restoration center produced copies which can now be seen at amber museums in Nida and Vilnius. There is a gallery on the second floor where contemporary articles of amber are exhibited.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Friedrich Mager. *Die Landschaftsentwicklung der Kurischen Nehrung*. Königsberg (Pr.), Gräfe und Unzer, 1938

Notes: Maps, illustrations.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, geologija, landšaftas, gyvenvietės, kraštotyra, kultūra

Keywords (En): Eastern Prussia, the Curonian Spit, geology, landscape, settlements, local lore, culture

Knygoje supažindinama su geologine Kuršių nerijos kilme, kraštovaizdžio ypatumais. Daug dėmesio skiriama žmonių veiklai ir jų poveikiui gamtai. Supažindinama su Kuršių nerijos gyvenvietėmis, gyventojų kova su smėlio pustomu, susisiekimo būdais. Pristatomi žvejybos verslo ypatumai, kai kurie papročiai ir kitos kultūros apraiškos.

The book introduces the geological origin of the Curonian Spit, landscape peculiarities. A lot of attention is paid to the people's activity and their effect on nature. The Curonian Spit settlements are introduced, the fight of the inhabitants with the sand sweeps, means of intercommunication. Peculiarities on fishing business are depicted, some of the customs and other displays of culture.

Cipher: Pu_Mayr-1992

Document type: Article Language: German Country: Germany

Walter Mayr. **Wie's messer in'n Schmand**. *Der Spiegel* 53, p. 136–143.

<http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/13683147>, 1992

Keywords (Lith): Kuršių marios, sovietmetis, Gilija (Gilge), Kazachstano vokiečiai, tapatybė, istorija

Keywords (En): The Curonian Lagoon, Soviet period, Gilge, Kazakhstan's Germans, identity, history

Straipsnyje pasakojama apie naujus rusų atsikėlėlius į Kuršių marių pakrantę (Gilija/Gilge). Tai daugiausia Kazachstano vokiečiai, atvykę apie 1990-uosius, nemokantys vokiečių kalbos ir mažai žinantys apie Vokietijos prie Kuršių marių istoriją. Pasakojimą sudaro pokalbiai su jais ir prieš pusę šimtmečio po karo atsikėlusiais rusais, kuriems mokyklose šio krašto istorija prasidėdavo tik nuo karo pabaigos. Straipsnio esmę sudaro pokalbiai apie tapatybę.

The article narrates about Russian newcomers on the Curonian Lagoon coast (Gilge). They are mostly Kazakhstan's Germans, who came around 1990-ies, and who don't know German and barely know the history of Germany by the Curonian Lagoon. The narration consists of conversations with them and with Russians, who came here after the war, about fifty years ago, for whom the history of this district at school would start only from the end of the war. The essence of the article – conversations about identity.

Cipher: Pu_MarNar-2008

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Liene Markus-Narvila (red.). *No Sventājas līdz Ancei*. Liepāja, LiePA, 2008

Notes: Illustrated. ISBN: 978-9984-821-54-2.

Keywords (Lith): Kuržemė, tarmės, tekstai, transkripcija, Baltijos jūra, žvejyba, žvejų kaimai

Keywords (En): Kurzeme, dialects, texts, transcription, the Baltic Sea, fishing, fishermen villages

Knygoje skelbiami Liepojos universiteto ekspedicijose surinkti ir fonetine transkripcija užrašyti tarmių tekstai iš Latvijos Kuržemės pajūrio kaimų. Įvado autorė Benita Laumane. Tekstai sudėti geografiniu principu – nuo Lietuvos latvių (kuršininkų) tarmės Palangos-Šventosios apylinkėse iki Ventspilio.

The book publishes dialect texts from Latvian Kurzeme seaside villages, gathered in Liepāja University expeditions and written in phonetic transcription. The author of introduction – Benita Laumane. The texts are combined in geographical principle – from Lithuanian Latvians (kursenieki) dialect in the area of Palanga-Šventoji to Ventspils.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Liene Markus-Narvila. **Rucavas izloksnes *āio*-celmu verbi**. *Linguistica lettica* 19, p. 20–36. Rīga, Latviešu valodas institūts, 2010

ISSN: 1407-1932.

Keywords (Lith): Latvių kalba, veiksmažodis, dialektologija, morfologija, struktūra, Rucavos patarmė

Keywords (En): Latvian language, verb, dialectology, morphology, structure, Rucava- subdialect

Straipsnyje apibendrinama *āio*-kamieno veiksmažodžių medžiaga, nustatoma jų kilmė, vartosenos ypatumai kelių kartų kalboje. Veiksmažodžiai, kurie neatitinka bendrinės kalbos, laikomi morfologiniais, leksiniais arba semantiniais dialektizmais. Naudojami įvairūs šaltiniai: Latvių kalbos žodynas, Abelės Rucavos tarmės studija, tarmės tekstai iš publikuotų rinkinių bei nepublikuoti Liepojos universiteto archyvai.

The author has tried to summarize the *āio*-stem verb material and determine the origin of the verbs; also find out area aspects of their spread and use in the language by different generations. Verbs that do not fit in the literary language verb system, respectively morphologic, lexical and lexical semantic dialecticisms, are in the focus of the study. The sources of this study includes A. Ābele publications about Rucava dialect, K. Mülenbach's and J. Endzelīns' «Latvian Language Dictionary» and its supplements, Rucava dialect texts from the collection «In Rucava, there in Paurupe...», as well as unpublished sources like Liepāja University dialect word files and others.

Cipher: Pu_MarNar-2011

Document type: Dissertation Language: Lithuanian Country: Lithuania

Liene Markus-Narvila. **Rucavas izloksnes vārdnīca: leksikogrāfiskais un leksiskais aspekts**. Liepājas universitāte, 2011

Keywords (Lith): Latvija, vidus dialekts, kuršiškiosios patarmės, dialektologija, leksikografija

Keywords (En): Latvia, Vidus dialect, Curonian subdialects, dialectology, lexicography

Disertacijos turinį sudaro teorinių leksikografijos principų taikymas naudojant dabartinių Latvijos tarmių medžiagą. Daug dėmesio skiriama Rucavos patarmės medžiagos analizei sinchroniniu ir diachroniniu aspektu. Darbe remiamasi tiek ankstesnių autorių atliktais tyrinėjimais ir sukaupta medžiaga, tiek naujausių ekspedicijų duomenimis.

The content of the dissertation is the application of theoretic lexicography principles using the data of contemporary Latvian dialects. A lot of attention is paid to Rucava dialect data analysis using synchronic and diachronic approaches. The work is based on both earlier research and collected data of other authors, and the data from the newest expeditions.

Document type: Book Language: Russian Country: Russia

Альбомъ Мейеберга. Виды и бытовья картины Росіи въѣка. Объяснительныя примѣчания къ рисункамъ, составлены О. Аделунгомъ. Пояснение к альбому Мейерберга. Shokarev.. С-Петербургъ, издание А.С. Суворина, 1903

Keywords (Lith): Dailė, Rusijos vaizdai, Prūsija, Žemaitija, Kuršas, architektūra

Keywords (En): Fine arts, Russian sights, Prussia, Samogitia, Kuršas, architecture

Knyga yra garsaus vokiečių keliautojo Mejebergo albumo, saugomo Drezdene, kopijų albumas. Piešinius Mejebergas užsakė. Dokumente yra knygos ištraukos su Kuršo, Prūsijos ir Žemaitijos XVII a. vaizdais. Atskiru dokumentu pridama leidinio „Объяснительныя“ kopija, kurioje nuo 169 p. yra paaiškinimai prie minėtųjų eskizų iš Kuršo ir Žemaitijos. Albumo paaiškinimas yra dokumente „Пояснение к альбому Мейерберга (Shokarev)“. Pati Mejebergo albumo kopija papildyta kito albumo ar leidimo, kurio originalo iki šiol nepavyko rasti, kopijomis su piešiniais iš Šventosios ir Kuršių nerijos (Nagliai/Negeln). Fotografuota buitiniu fotoaparatu parodoje Rygos Universiteto istorijos fakultete. Kaip nurodo parodos rengėjai, šių piešinių autorius šveicaras Johann Rudolf Sturn, eskizai turėjo būti kitame Mejerbergo albume ar kitame leidime.

The book is an album of a famous German traveler Mayerberg's album copies, stored in Dresden. The drawings were ordered by Mayerberg. In the document, there are extracts with sights of 17 c. Kuršas, Prussia and Samogitia. As a separate document, a copy of publication "Объяснительныя" is attached, where, from page 169, there are explanations on the drawings from Kuršas and Samogitija. The explanaton of the album itself is in the document „Пояснение к альбому Мейерберга (Shokarev)“. The copy of Mayerberg's album was complemented with copies from another album or some other publication, the original of which was not found. The copies contain drawings of Šventoji and Curonian Spit (Nageln). The pictures were made with a domestic camera at an exhibition in the Faculty of History of Riga University. As the exhibition organizers indicate, the author of these drawings is Johann Rudolf Sturn; the drafts were supposed to be in another Mayerberg's album or another publication.

Quellen / Unterschrift: <http://www.runivers.ru/lib/book4753/58861/>

Cipher: Pu_Mes-1957

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

J. Mešys. *Kuršių neringa*. Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1957

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Turistinis vadovas, Kuršių nerija, istorija, gamtovaizdis, tautosaka, žvejyba, sovietinis laikotarpis

Keywords (En): Tourist guide, the Curonian Spit, history, landscape, folklore, fishing, the Soviet period

Knygoje sovietų laikų skaitytojams pristatomas kelionių vadovas į Kuršių neriją. Gausiai iliustruotame leidinyje pasakojama apie kaimų istoriją, gamtą, gyvenimo būdą, kovą su smėlio stichija, pateikiama tautosakos. Patetiškomis spalvomis piešiama sovietinio gyvenimo tikrovė žvejų kaimuose.

The book presents a tourist guide to the Curonian Spit for the Soviet-times readers. In the abundantly illustrated publication, it is told about the history of villages, nature, lifestyle, fight against the nature's fury; folklore is provided. The reality of life in the fishermen villages during the Soviet period is portrayed in pathetic colours.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Vilnis Mitlers. **Dundagas izloksne**. *Kubalu skolas muzeja raksti III*. Mežsausterē, 2013

Keywords (Lith): Kuržemēs tarmēs, Dundagos patarmē

Keywords (En): Dialects of Kurzeme, Dundaga subdialect

Straipsnyje pateikiamas Dundagos pateikėjo sudarytas tarmės žodynėlis iki M raidės. Jame atsispindi fonetika, morfologija, pateikiama pavyzdžių.

The article provides the Dundaga presenter's compiled dialect dictionary to the letter M. It reflects the phonetics and morphology; provides examples.

Cipher: Pu_Myk-2012

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Aurelija Mykolaitytė. **Vietos dvasia Martyno Liudviko Rėzos kūryboje**. *Česlavo Milošo skaitymai* 5 34–42. 2012

ISSN: 2029-8552, el. versija 2029-8692.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kraštovaizdis, literatūra, vietos liudijimas

Keywords (En): Curonian Spit; Landscape; Literature; Significance of place

Šiuo tyrimu gilinamasi į M. L. Rėzos kūrybinį palikimą ir bandoma atskleisti, ką garsiausiam Kuršių nerijos lietuviui reiškė jo gimtinė. Analizės objektu pasirenkami vokiškieji tekstai iš „Prutenos“ (1–2 d., 1809, 1825), tyrinėjamos vokiečių kalba rašytos „Filologinės-kritinės pastabos lietuviškai Biblijai, naujojo leidimo lietuviško teksto redagavimo komentarai“ (1–2 d., 1816, 1824), lietuvių ir vokiečių kalbomis paskelbtos „Dainos“ (1825). Antikos autoriaus Vergilijaus metaforiška sąvoka genius loci (vietos dvasia) pasirenkama kaip įgalinanti aprėpti labai skirtingus šio autoriaus tekstus, kuriuose vienaip ar kitaip yra paliudyta konkreti vieta.

The article analyzes how the landscape of the Curonian Spit was understood in Rėza's poetry book "Prutena", in the collection of Lithuanian "Dainos" and other literary and linguistic works, what was the most important to the writer. Rėza described the place which was for him homeland. The Curonian Spit has very big significance for this author comparing with other Lithuanian origin writers from Germany. The focus is made on the literary description of the Curonian Spit in the different texts, which were published firstly in the 19th century. The writer tried to express individual emotional and intellectual experience, and to revive the cultural memory of this place. His works were very significant stimulus for other Lithuanian authors who wrote about Curonian Spit later. This article explores the literary and linguistic texts of the 19th century which were written in the East Prussia by Martynas Liudvikas Rėza (1776–1840). He was a professor of Theology, Director of Lithuanian Seminary and the author of "Prutena" (1809, 1825). His native place was Karvaičiai, the very small village in the Curonian Spit. The writer always remembered the time when the place was covered with quicksand and disappeared without signs. There was no other text devoted to the memory of his homeland. The metaphoric term "genius loci" is applied to describe the specifics of the perception of place.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Aurelija Mykolaitytė. **Kuršių nerija kultūros atmintyje: Martyno Liudviko Rėzos intertekstai.** *Gimtasai kraštas. Mokslo darbai. Literatūrologija* 6, p. 12–16. Žiemgala, 2013

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kultūros atmintis, intertekstas, tapatybė, baltiškasis paveldas

Keywords (En): The Curonian Spit, cultural memory, intertext, identity, Baltic heritage

Kultūrinė Kuršių nerijos atmintis XX a. antrosios pusės lietuvių poezijoje labai dažnai siejama su Martynu Liudviku Rėza (1776–1840): įvairių autorių tekstuose pasirodo šio Lietuvai svarbaus kultūros žmogaus vardas, jo biografijos detalės, kūrybos citatos. Ypač tokių kūrinių pagausėjo Nepriklausomybės išvakarėse ir pačioje laisvos valstybės kūrimosi pradžioje. Tai liudija to meto kultūrinę savimonę, siekį aprėpti platų kultūrinių prasmų lauką, reikšminius baltiškojo paveldo ženklus. Kuršių nerija ir jai atstovaujantis M. L. Rėza tampa integralia lietuvių kultūrinės tapatybės dalimi.

The cultural memory of the Curonian Spit in the Lithuanian poetry of the second half of the 20th century is very often associated with Martynas Ludvikas Rėza (1776–1840): in various authors' texts there appear the name, details of biography, and creative works' quotes of this important to Lithuania man. In particular, the number of these works increased on the eve of Independence, and in the beginning of the formation of the free Aurelija Mykolaitytė KURŠIŲ NERIJA KULTŪROS ATMINTYJE: MARTYNO LIUDVIKO RĖZOS INTERTEKSTAI state. This evidences the current cultural self-awareness, the desire to cover a wide range of cultural meanings, and meaningful symbols of Baltic heritage. The Curonian Spit and its representative Rėza becomes an integral part of the Lithuanian cultural identity.

Cipher: Pu_ML-1932

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vds. **Tautiškos šventės Rambyne ir Juodkrantėje.** *Mažoji Lietuva, Nr. 1. 1932*, p. 18-19. Mažosios Lietuvos lietuvių draugija

Keywords (Lith): Lietuviškas patriotizmas, Joninių šventė, Rambyno kalnas, Juodkrantė, Vydūnas. A. Brakas

Keywords (En): Lithuanian patriotism, St. John's fest, Rombinus-Berg, Schwarzort, Vydunas, A. Brakas

Nedidelis straipsnis, rašytas greičiausiai Vydūno, atspindintis to laikotarpio lietuviškojo patriotizmo dvasią, pasakoja apie Lietuvos pastangas prisijungti germanizuotą Klaipėdos kraštą ne tik administraciniu, bet ir kultūriniu - dvasiniu požiūriu. Tuo tikslu buvo rengiamos įvairios lietuviškos šventės, kuriose įtraukiami ir aktyvesni lietuviškai nusiteikę klaipėdiškiai. Straipsnyje trumpai aprašomos Rambyne ir Juodkrantėje surengtos Joninių šventės, kuriose dalyvavo žymiausi to meto Klaipėdos krašto lietuviškos kultūros atstovai: Vydūnas, A. Brakas ir kiti.

A small article, probable written by Vydunas, reflecting that time's Lithuanian patriotism spirit, narrates about Lithuanian attempts to connect a Germanized Klaipėda district not only from the administrative perspective, but from the cultural-spiritual as well. For that purpose, various Lithuanian celebrations were organized, with active pro-Lithuanian Klaipėda citizens. The article briefly describes St. John's fests at the Rombinus-Berg and Schwarzort, where that time's most famous representatives of Lithuanian culture in Klaipėda district took part: Vydunas, A. Brakas, and others.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Christliebe El Mogharbel. *Nehrungskurisch. Dokumentation einer moribunden Sprache*. Frankfurt am Main, 1993

ISBN: 3-9801832-8-9.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, fonetika, gramatika, žodynėlis

Keywords (En): Curonian Spit, *Kursenieku* language, phonetics, grammar, vocabulary

Knygoje sinchroniniu aspektu aprašomi kuršininkų kalbos fonetikos ir morfologijos bruožai. Remiamasi autentiškų įrašų, surinktų Vokietijoje 1980–82 m., iššifruota medžiaga. Naudojama fonetinė transkripcija, pateikiamas žodynėlis.

Phonetic and morphologic features of the *Kursenieku* language are depicted through the synchronic aspect in the book. The basis is the authentic recordings, gathered in Germany in 1980-82, decoded data. Phonetic transcription is used, and a vocabulary provided.

Cipher: Pu_Moll-2007

Document type: Brochure, leaflet Language: German Country: Germany

Ernst Mollenhauer, Thomas Weber, Walter Vitt. *Ernst Mollenhauer (Tapiau 1892 - 1963 Düsseldorf) ; Arbeiten Auf Leinwand Und Papier*. Köln: Galerie Boisseree, 2007

Keywords (Lith): Ernst Mollenhauer, Nida, dailininkų kolonija

Keywords (En): Ernst Mollenhauer, Nida, artists' colony

Ekspressionisto Ernsto Mollenhauerio darbų katalogas, įvadinis tekstas pasakoja apie dailininko biografiją ir kūrybos kelią, ypač daug dėmesio skiriama laikotarpiui Nidoje.

A catalogue of expressionist Ernst Mollenhauer's works, with an introductory text telling about the artist's biography and creative path; a lot of attention is paid to the period in Nida.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Gertrud Mortensen. *Beiträge zu den Nationalitäten-und Siedlungsverhältnissen von Per. Litauen*. Memelland-Verlag, Berlin Nowawes, 1927

Notes: Maps.

Keywords (Lith): Istorija, istorinės baltų žemių ribos, kolonizacija, administraciniai padalijimai Ordino laikais

Keywords (En): History, historical boundaries of the Balts' lands, colonization, administrative divisions in the times of the Order

Tai istorijos moksle gerai žinomas darbas, kuriame autorė iškelia tikslą, remdamasi A. Bezenbergerio kalbinėmis prielaidomis apie prūsų ir lietuvių genčių ribas bei Trautmanno atliktu prūsų vardyno tyrinėjimu, pagrįsti ar kritiškai įvertinti remiantis istoriniais dokumentais. To meto ideologija atsispindėjo ir šios autorės metodologijoje – knygoje neslepama išankstinė nuostata paneigti lietuvių pretenzijas į Mažąją Lietuvą kaip istoriškai nepagrįstas ir įrodyti, kad Skalvos (Schalauen), Nadruvos (Nadrauen), Karšuvos (Carsovia) žemės istoriškai nebuvo lietuviškos, kad iš esmės jas kolonizavo lietuviai po Melno sutarties. Nors Mortensenai tiesiogiai nekalba apie šių žemių „vokiškumą“, o skiria jas baltų gentims, kurias dažniausiai įvardina tų genčių pavadinimais, šis ir vėlesni Gertrudos ir Hanso Mortensenų darbai sukėlė daugelį istorikų ir lingvistų diskusijų, kurios tebevyksta iki šiol.

It is a well-known for the history science work, where the author raises a goal, basing on A. Bezenberger's linguistic assumptions on the borders of Prussian and Lithuanian tribes and Trautmann's research on Prussian names, to prove and critically evaluate them, using historic documents. Ideology of that time is reflected in the methodology of the author – in the book, the preconceptions of denying Lithuanian claims to Lithuania Minor as historically unjustified, and proving, that the lands of Schalauen, Nadrauen, Carsovia historically were not Lithuanian, but rather colonized by Lithuanians after the Treaty of Melno, are visible. Although the Mortensens do not say directly that these lands were German, but rather attach them to the Baltic tribes, and name them after those tribes; this and later works by Gertruda and Hans Mortensens have risen many discussions among historians and linguists, that have not receded up to present.

Cipher: Pu_MortH-1923

Document type: Book Language: German Country: Germany

Hans Mortensen. *Siedlungsgeographie des Samlandes*. Stuttgart, Verlag von J. Engelhorn's Nachf, 1923

Notes: Maps.

Keywords (Lith): Istorija, Semba (Samland), apgyvendinimas, vietovardžiai, asmenvardžiai, istoriniai šaltiniai

Keywords (En): History, Samland, settling, place names, personal names, historical sources

Knygoje aprašyta Sembos (Samland) apgyvendinimo istorija. Kadangi tuo metu ištirta buvo tik mažų miestelių ir kaimų medžiaga, čia neįtraukiama didžiųjų miestų, tokių kaip Karaliaučius (Koenigsberg) apgyvendinimo istorija. Daugiausia remiamasi Ordino ir Rytprusių foliantų medžiaga (Ordens Folianten ir Ostpreussische Folianten), vietovardžių ir asmenvardžių ir jų formų paplitimu. Kadangi Sembos gyventojai turėjo tiesioginių kontaktų (santuokos, migracija) su Kuršių marių pakrantės gyventojais, šio regiono tyrinėjimai yra svarbūs ir Kuršių marių pakrantės tyrinėtojams.

The book depicts the history of Samland settling. Since at the time only a small part of data on towns and villages had been explored, bigger cities are not included (such as Koenigsberg sttling story). It is mostly based on data of Ordens Folianten and Ostpreussische Folianten, place and personal names and their forms' spread . since Samland inhabitants had direct contact (marriage, migration) with the inhabitants of the Curonian Lagoon coast, the exploration of this region are important for the researchers of the Curonian Lagoon as well.

Document type: Book Language: Lithuanian, English, German Country: Lithuania

Danutė Mukienė, Vitalija Teresė Jonušienė. *Neringa. Žemaičių kultūros draugija*, 1998

Notes: Illustrated. ISBN: 9986-9207-2-8.

Keywords (Lith): Istorija, Kuršių nerija, turizmas, gyvenvietės, lankytini objektai

Keywords (En): History, the Curonian Spit, tourism, settlements, sights

Knygoje trimis kalbomis trumpai išdėstyta Kuršių nerijos istorija nuo seniausių laikų, aprašytos gyvenvietės, gyventojų darbas, butis, gamtos ypatumai ir lankytini objektai.

The book briefly presents (in three languages) the history of the Curonian Spit from the oldest times, settlements are described, work of the old inhabitants, domestic life, nature's peculiarities, and visit-worthy sights.

Cipher: Pu_Neg-1905

Document type: Article Language: German Country: Germany

Julius von Negelein. **Aberglauben auf der Kurischen Nehrung**. *Globus*: Illustr. Zs. Länder u. Völkerkunde 82. S. 236-239, 280-292, 1902

Keywords (Lith): Etnografija, tikėjimai ir prietarai, Kuršių nerija

Keywords (En): Ethnography, beliefs and superstitions, the Curonian Spit

Straipsnyje aprašomi ir analizuojami Kuršių nerijos gyventojų papročiai ir tikėjimai, su jais susijusios tradicijos, pasakojama apie žmonių darbą ir ypatingą ryšį su gamta. Kuršių nerijos gyventojai laikomi „gamtos vaikais“, mažai paliestais civilizacijos, gerai prisitaikiusiais prie ypatingų gamtos, sunkių buitinių sąlygų, sudariusiais draugišką žvejų bendruomenę, kurioje didelės šeimos rėmėsi savitarpio pagalba.

The article describes and analyses the customs of the Curonian Spit inhabitants and beliefs, traditions related to them, people's narrations about work and a special connection to the nature. The inhabitants of the Curonian Spit are considered "the children of nature", barely influenced by civilization, well-adapted to peculiar natural conditions, tough domestic conditions, gathered into a friendly fishermen society with big families and mutual support.

Cipher: Pu_Ness-1851

Document type: Book Language: Lithuanian, German Country: Germany

G. H. F. Nesselmann. *Wörterbuch der Littauischen Sprache*. Königsberg, Verlag der Gebrüder Bornträger, 1851

Keywords (Lith): Lietuvių kalbos paminklas, leksikografija, lietuvių-vokiečių kalbų žodynas

Keywords (En): Monument of Lithuanian language, lexicography, Lithuanian – German dictionary

Žymaus vokiečių filologo žodyną sudaro apie 35000 lietuviškų žodžių. Į savo žodyną Neselmanas surašė nemažai archaizmų, provincializmų, kartais net ir tikrinių vardų. Jis tris kartus apimtį viršijo savo pirmtako G. Milkaus darbą. Iki F. Kuršaičio žodynų pasirodymo daugiau negu du dešimtmečius Neselmano žodynas mokslininkams buvo pagrindinis lietuvių kalbos leksikos šaltinis. Turėjo nemažą reikšmę lyginamajai indoeuropiečių kalbotyrai. Žodynas itin vertingas Rytprūsių lietuvių kalbos leksikos tyrimams.

The dictionary of the famous German philologist comprised about 35,000 Lithuanian words. Nesselmann included many archaisms, provincialisms, sometimes even proper names. He competed his precursor G. Milkus's work three times in volume. Before the dictionaries by F. Kuršaitis appeared, Nesselmann's dictionary had been the main source of Lithuanian language lexis for more than two decades. It had considerable influence on comparative Indo-European linguistics, the dictionary is especially valuable for the research of Eastern Prussia Lithuanian lexis.

Document type: Book Language: Lithuanian, German Country: Lithuania

Nidos sąsiuviniai [Autoriai: Helga Grebing, Krzysztof Zanussi, Mantas Adomėnas, Michael Krüger]. Thomo Manno kultūros centras, 2006

Notes: Illustrated. ISSN: 1822-2587.

Keywords (Lith): Thomas Mann, Krušių nerija, Nida, literatūrologija, kultūrologija

Keywords (En): Thomas Mann, the Curonian Spit, Nidden, literatureology, culturology

Literatūros almanache publikuojami keturi straipsniai, kuriuose atskleidžiama kultūrinė Nidos reikšmė tarpukaryje, kai vasaromis ten apsigyvendavo Vokietijos intelektualai ir menininkai. Visus straipsnius sieja Thomo Manno kūrybos idėjos ir inspiracijos. Pirmajame straipsnyje pasakojama apie stiprėjančiam 4-ajame dešimtmetyje nacionalsocialistų režimui nepalankių asmenų susibūrimą Nidoje. Kitame straipsnyje garsus režisierius dalijasi refleksijomis apie Thomo Manno kūrybą ir kiną. Apie intelektualų atsakomybę, pareigą visuomenei išvalgomis dalijasi trečiojo straipsnio autorius. Ketvirtajame straipsnyje apmąstoma kūrėjų vieta šiandieninėje Vokietijoje.

The literature almanac published four articles, where the cultural importance of Nidden during the inter-war period is revealed, when German intellectuals and artists would spend summers there. All the articles are connected by the themes of Thomas Mann's works and inspirations. The first article narrates about a gathering of people, not favorable to the nationalist regime that was gaining strength in the forties, in Nidden. In another article, a famous director shares reflections on Thomas Mann works and cinema. Author of the third article shares the insights on intellectuals' responsibility, duty for the community. The fourth article provides considerations about the place of the artists in modern Germany.

Cipher: Pu_Nidos-2013

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nidos ev. liuteronų bažnyčiai – 125. „Lietuvos evangelikų kelias“, 2013 Nr.9.

<http://www.liuteronai.lt/Parapijos/Nidos-parapija/Naujienos/Nidos-ev.-liuteronu-baznyciai-125>

Keywords (Lith): Nida, evangelikų- liuteronų bažnyčios istorija, jubiliejus, pamaldos, koncertas, konferencija

Keywords (En): Nidden, history of Evangelical Lutheran church, jubilee, service, concert, conference

Straipsnyje rašoma apie Nidos evangelikų liuteronų bažnyčios 125 m. jubiliejaus iškilmes. Aprašomos šventinės pamaldos, trumpai pristatoma bažnyčios istorija, čia dirbę kunigai, taip pat šiai datai skirta mokslinė konferencija, kurioje buvo skaitomi pranešimai apie bažnyčios istoriją, Kuršių nerijos gyventojų dvasinį gyvenimą. Minimios ir kitos šventės dalys: buvusių bažnyčios parapijiečių apsilankymas, šventinis koncertas.

The article narrates about the Nidden Evangelical Lutheran church 125 jubilee celebration. Celebratory service is described, the history of the church is briefly presented, as well as the priests, who worked there. A scientific conference was devoted to this date, where the reports on church history and Curonian inhabitants' spiritual life were presented. Other parts of the celebration are mentioned: visits of former parishers, celebratory concert.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Denisas Nikitenka. *Vėtrungė jų „krikštatėviui“*. Socialinis tinklalapis Facebook, 2014

Keywords (Lith): Kuršių marios, istorija, Berbohm, vėtrungės, folkloro festivalis, kūrybinės dirbtuvės

Keywords (En): The Curonian Lagoon, Beerbohm, weathervanes, folklore festival, creative workshop

Informacija apie folkloro festivalio „Parbėg laivelis“ kūrybinių dirbtuvių programą. Joje straipsnio autoriaus iniciatyva buvo gaminamos burlaivių vėtrungės pagal XIX a. pab. - XX a. pradžios Kuršių marių žvejų tradicijas, išlaikant proporcijas, spalvas, simboliką. Projekto tikslas – padaryti vėtrungę, skirtą įamžinti žvejybos inspektoriaus E. Berbohmo atminimą. Informacinėje publikacijoje pateikiama duomenų apie patį Berbohumą.

Information about creative workshop program of folklore festival „Parbėg laivelis“. In it, with the article author's initiative, sail ship weathervanes were produced, basing on 19-20 c. beg. Curonian fishermen's traditions, retaining proportions, colors, symbols. The aim of the project – to create a commemoration weathervane to a fishing inspector E. Beerbohm. Data on Beerbohm is also provided in the informational publication.

Cipher: Pu_Nimtz-1986

Document type: Book Language: German Country: Germany

Wanda Nimtz-Wendlant. *Die Nehringer Volkstum- Brauchtum-Volksglaube auf der Kurischen Nerhung*. N. G. Elwert Verlag Marburg, 1986

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Rytprūsiai, žvejyba, tradicijos, gyventojai, kultūra, etnografija, folkloras, kuršininkų kalba

Keywords (En): The Curonian Lagoon, East Prussia, fishing, traditions, inhabitants, culture, ethnography, folklore, the Kursenieku language

Knygos autorė kilusi iš Pilkopos (Pillkopen), ten tarp Kuršių marių žvejų prabėgo jos vaikystė. Knygoje keli skyriai, kuriuose pasakojama apie XX a. pirmosios pusės neringiškių gyvenimą, darbą ir buitį, kalendorinius ir šeimos papročius. Vertingas skyrius apie tikėjimus, kurių būta daugybės, prisimenami vaikų žaidimai ir žaislai, šokiai ir posakiai. Nors tuo metu, kaip nurodo autorė, kaime buvo kalbama daugiausia „platt“ (vokiečių kalbos Rytprūsių šnekamąja atmaina), mokyklose mokoma vokiečių aukštaičių, tačiau vietiniai žvejai dar prisiminė kuršininkų kalbą, kuri buvo jų tėvų žvejų gimtoji, todėl daug įvairių etnografinių terminų ir su žvejyba susijusių žodžių čia užrašyti autentiška kalba. Didžiąją knygos dalį sudaro autorės autentiški prisiminimai, tačiau naudojami ir rašytiniai šaltiniai.

The author of the book comes from Pillkopen, her childhood flew past there, among the Curonian Lagoon fishermen. The book has several chapters, where the narration goes around the lifestyle of the 20 c. first half Curonian inhabitants, their work and routine, calendar and family customs; there is a chapter on beliefs, which are recorded here in abundance. The author reminisces on children's games and toys, dances and sayings. Although at that time, as the author indicates, „platt“ (a spoken East Prussian replacement of German) was mostly being used in the village, and *Hochdeutsch* was being taught at schools, the local fishermen still remembered the *Kursenieku* language, which was native for their fishermen parents, therefore, many various ethnographical terms and fishing-related words are used here authentically. The major part of the book is comprised by the author's authentic memories, though written sources are addressed as well.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Auksė Noreikaitė. **Lietuvos latvių kultūrinis tapatumas: regioninės ypatybės.** *Acta humanitarica universitatis Saulensis. T. 14*, p. 78–90. Šiaulių universitetas, 2012

ISSN: 1822-7309.

Keywords (Lith): Leksikografija, kuršininkų kalbos žodynas, Prūsijos latvių tarmė, rašyba, giminės formos, klaidos

Keywords (En): Lexicography, the Kursenieku language dictionary, dialect of Prussian Latvians, writing, gender forms, mistakes

Latvių, gyvenančių Lietuvos ir Latvijos paribyje, tapatybė nėra monolitiška. Skirtumus nulėmė istorinės, kultūrinės ir ekonominės sąlygos. Straipsnyje tiriama, kaip formavosi latvių, gyvenančių Lietuvos ir Latvijos pasienyje, kultūrinė tapatybė, rasti bendrumų ir skirtumų. Lyginama Palangos ir Biržų apylinkių latvių bendruomenių tyrimo duomenys, surinkti ekspedicijoje, naudojami istoriniai šaltiniai, lyginamasis metodas.

The cultural identity of Latvians, living in the Lithuaniaian-Latvian borderland is not monolithic and it has distinctive regional features determined by different historical cultural. and economic factors. The aim of the artic.le is to investigate how• the cultural identity of Latvians living in the Lithuanian-Larvian borderland is formed and what features are coomonin different districts The situation in Palanga and Biržai districts are compared using the ethnographic (collected during the field research in 2011 by the author) and historical data. The comparative methods is used as well.

Cipher: Pu_Ostpr_XXa

Document type: Brochure, leaflet Language: German Country: Germany

Ostpreussen: An der Bernsteinküste. Samland, Ermland, Pregelgau. Verjehrsverband Samland- Ermland- Pregelgau. Sitz Koenigsberg Per. (metai nenurodyti)

Notes: Illustrated; map.

Keywords (Lith): Turistinis maršrutas, Kuršių nerija, Karaliaučius, Semba, gyvenvietės, gamta

Keywords (En): Tourist route, the Curonian Spit, Königsberg, Samland, settlements, nature

Tai turistinis prospektas keliaujantiems po Rytprūsius. Išleistas XX a. pradžioje, iliustruotas nuotraukomis su gamtos, gyvenviečių, architektūros ir kultūros objektų vaizdais. Aprašuose pateikiama to meto keliautojams įdomi informacija. Dabar daugelio šių objektų nebėra išlikusių.

It is a tourist brochure for travelers in East Prussia. Printed in the beg. of 20 c., illustrated with pictures of nature, settlements, architecture, and cultural objects. In the descriptions, information, interesting to that time's travelers, is provided. Now, most of these objects are gone.

Cipher: Pu_Ostpr-1956

Document type: Article Language: German Country: Germany

Heute in den Fischerdörfern am Kurischen Haff. *Das Ostpreussen Blatt J.7/F.8*, p. 9–10. Hamburg, 25. Februar 1956

Keywords (Lith): Kuršių nerija, istorija, etnografija, buitįs, pokaris, žvejų kolūkiai

Keywords (En): The Curonian Spit, history, ethnography, domestic life, collective farms

Straipsnyje pasakojama apie Kuršių marių žvejų gyvenimą pirmaisiais pokario metais, kai į Rytprūsius atėjo nauji gyventojai iš Sovietų Sąjungos. Atskiras dėmesys skiriamas žvejybos būdo pasikeitimui, naudojant motorinius laivus ir Rusijos vandenyse įprastus žvejybos metodus. Pasakojama apie tradicinių Kuršių marių laivų (kurėnų) likimą, pirmuosius žvejų kolūkius Rusijos teritorijoje likusiuose kaimuose. Atskiras dėmesys skiriamas gyvenimo būdo pasikeitimui, girtavimui.

The article narrates about the life of the Curonian Lagoon fishermen in the first after-war years, when new settlers from the Soviet Union came to the Eastern Prussia. Particular attention is paid to the change in fishing methods, using motor boats and other usual in Russia methods in the waters. Destiny of traditional Curonian Lagoon ships (Kurenkahn) is described, as well as the first fishermen collective farms in the villages that remained on Russian territory. Separate attention is paid to the change in the lifestyle, drinking.

Document type: Article Language: Latvian Country: Lithuania

Ieva Ozola. **Divdabji vidus dialekta Kurzemes izloksnes. Tiltai. Priedas Nr. 9.** Klaipēda, Klaipēdos universiteto leidykla, 2002

ISSN: 1648-3979.

Keywords (Lith): Latvių kalba, dialektologija, Kuršo patarmė, dalyvis, padalyvis

Keywords (En): Latvian language, dialectology, subdialect of Kurzeme, declinable participles, indeclinable participles

Straipsnyje aptariami latvių kalbos vidurio tarmės dalyviai ir padalyviai: formų paplitimas, vartosenos raida, bendrinės kalbos įtaka. remiamasi publikuotais tarmių ir tautosakos tekstais, latvių kalbos tarmių atlaso medžiaga.

The article deals with declinable and indeclinable participles in Middle Latvians subdialects of Kurzeme: the prevalence of forms, the development of usage, the influence of the literary language. It focuses on the published dialects and the texts from folklore, unpublished materials the Dialectal Atlas of Latvian.

Cipher: Pu_Ozo-2009

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Ieva Ozola. **Vajadzības modalitāte Lejaskurzēmē: par kādu reti dzirdamu konstrukciju. Vārds un tā pētīšanas aspekti 13 (1), 292–297.** Liepāja, Liepājas universitāte, 2009

ISSN: 1407-4737.

Keywords (Lith): Pietų Kuržemės dialektas, Langijas, modalumas, reikiamybės nuosaka, morfologinė ir sintaksinė raiška

Keywords (En): Eastern Kurzeme dialect, Langijs, modality, necessity mood, morphological and syntactic expression

Straipsnyje analizuojamos dabartinėje latvių kalboje retos modalumo raiškos formos, kurios XVII a. fiksuojamos Kurzemės autorių raštuose, jų pavyzdžiai lyginami su XX a. Rucavos tarmės atitikmenimis. Tarp jų yra ir Kuršių nerijos ir Šventosios kuršininkų tarmėms būdingų konstrukcijų, sudarytų iš *turēt* ir infinitivo. Autorė mano, kad Kurzemės tarmėse buvusias analitines konstrukcijas yra pakeitusios vėlesnės debityvo formos su *jā*-.

The article analyzes rare in contemporary Latvian language forms of modality expression, which were recorded in the 17 c. writings of Kurzeme authors; examples of them are compared to the 20 c. Rucava dialect corresponding items. Among them, there are constructions, peculiar for the Kursenieku dialects of the Curonian Spit and Šventoji. The constructions are made of *turēt* and the infinitive. The author believes that analytic constructions in Kurzeme dialects were replaced by later debitive forms with *jā*-.

Document type: Book Language: Russian Country: Russia

Владимир Паевский. *Птицеловы от науки. Воспоминания куршского орнитолога*. Sankt- Peterburg, 2001

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija Rasytė/Rossitten/ Рыбачий, ornitologija, pokaris, prisiminimai

Keywords (En): The Curonian Spit, Rossitten, ornithology, after-war, memories

Knygoje aprašomas mokslininko darbas ir patirtis. Autorius – prityręs ornitologas, dirbęs ne vienoje mokslo institucijoje, po karo daugiau kaip 30 metų Kuršių nerijoje Rasytėje. Knygoje pasakojama apie pirmosios pasaulyje vokiečių ornitologinės stoties likimą, sovietinės mokslininkų kartos pirmuosius žingsnius šiame regione, darbo kolegas ir atmosferą, mokslininkų ir paukščių mylėtojų santykius.

The book describes an ornithology scientist's work and experience. The author – an experienced ornithologist, who worked in numerous scientific institution for over 30 years after the war on the Curonian Spit in Rossitten. The book narrates about the destiny of the first German ornithology station in the world, the first steps of the Soviet scientists' generation in this region, colleagues and atmosphere, scientists and bird lovers' relationships.

Quellen / Unterschrift: <http://www.rbcu.ru/information/272/22633/>

Cipher: Pu_Pain_Moll-www

Document type: Article Language: English Country: Germany

Paintings by Ernst Mollenhauer (1892-1963). *Das Alte Nidden*. http://www.das-alte-nidden.de/engl/art/art_mollenhauer.htm

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, dailė, tapyba

Keywords (En): The Curonian Spit, Nidden, fine arts, painting

Straipsnis vokiečių tinklalapyje anglų kalba. Pristatomi keli Nidos viešbučio savininko, aktyvaus dailininkų kolonijos vadovo Ernsto Molenhauerio darbai.

An article in English in a German web site. Several works by Ernst Mollenhauer, Nidden hotel owner and active leader of an artists' colony, are presented.

Document type: Book Language: Russian, Latin Country: Russia

Peter Simon Pallas. *Linguarum totius orbis vocabularia comparativa*. Sankt Peterburg (Petropolis), Typis Iohannis Caroli Schnoor, 1787

Keywords (Lith): Žodynas, pasaulio kalbos, kalbos paminklas, baltų kalbos, kuršininkų kalba

Keywords (En): Dictionary, world languages, language monument, Baltic languages, the Kursenieku language

Knygos pirmojoje dalyje skelbiamas 130, antrojoje 154 žodžių registras su jų vertimu į rusų kalbą. reprezentuojama 200 Europos ir Azijos kalbų. Visų kalbų žodžiai užrašyti rusų alfabeto raidėmis. Baltų kalboms čia atstovauja lietuvių, latvių ir kuršininkų, kurių autorius vadina „Krivingo- livonskij“ ir nepriskiria jokiai kalbų grupei. Medžiaga grupuojama pagal žodžių reikšmes, pradėdant reikšme „dievas“, skyriuose numeruojamos reprezentuojamos kalbos, šios tvarkos laikomasi visame darbe. Baltų kalbų pavyzdžiai turi numerius: 42, 43, 44. Šis žodynas laikomas pirmuoju publikuotu kuršininkų kalbos paminklu (neskaičiuojant kelių leksemų Ruigio žodyne). Dar ankstesni yra to paties žodyno rankraštiniai sąsiuviniai (saugomi Rusijos Mokslų akademijos Sankt- Peterburgo archyve), kuriuose baltų kalbų žodžiai užrašyti lotyniškais raidėmis.

In the first part of the book, a 130 words register is published with translation into Russian. 200 European and Asian languages are represented. Words of all the languages are written with Russian alphabet letters. Baltic languages are represented by Lithuanian, Latvian and the Kursenieku, which is called „Krivingo- livonskij“ by the author, and not attributed to any language group. The data is grouped according to the word meaning, starting with the meaning of „god“; represented languages are numbered in the chapters, this order is preserved throughout the whole work. Examples of the Baltic languages have numbers: 42, 43, 44. This dictionary is considered to be the first published monument of the Kursenieku language (not taking into account several lexemes in Ruigys dictionary). Even older are the notebooks of the same dictionary (stored at Russian Science Academy's St. Petersburg archive), there Baltic words are written in Latin letters.

Cipher: Pu_Pal-2003

Document type: Article Language: Russian Country: Lithuania

Letas Palmaitis. **Предложение по научной руссификации исконных наименований перешедшей в состав России северной части бывшей Восточной Пруссии.** *Европейский институт рассеянных этнических меньшинств.* <http://donelaitis.vdu.lt/prussian/Restit.pdf>, 2003

Keywords (Lith): Onomastika, Prūsijos vietovardžiai, Kaliningrado sritis, prūsų kalba, lietuvių kalba, vokeičių kalba, rekonstrukcija

Keywords (En): Onomatology, Prussian place names, Kaliningrad district, Prussian language, Lithuanian language, German language, reconstruction

Leidinyje pateikiamos rekomendacijos, kaip dabartinėje Rusijos teritorijoje Kaliningrado srityje esančius vietovardžius, 1946 metais visiškai pakeistus, grąžinti ir adaptuoti rusų kalbai remiantis istoriniais prūsiškais, vokiškais ir lietuviškais vardais.

The publication presents recommendations of how to return the place names in Kaliningrad district, modern Russian territory, that were completely changed in 1946, and adapt them for Russian language basing on historical Prussian, German and Lithuanian names.

Document type: Manuscript

Kuršininkų kalbos žodynas (be pavadinimo). Prieš 1787

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Peter Simon Pallas, kuršininkų kalba, žodynas, vertimas, rusų kalba, leksikologija, leksikografija

Keywords (En): Peter Simon Pallas, the Kursenieku language, dictionary, translation, Russian language, lexicology, lexicography

Dokumentas yra žymaus Rusijos mokslininko Pallaso 1787 m. rusiškais rašmenimis išspausdinto žodyno „Linguarum totius orbis vocabularia comparativa“ parengiamojo darbo rankraštis: 15 p. žodynėlis, kuriame 286 rusiškų žodžių vertimas į kuršininkų kalbą. Kuršininkų kalbos žodžiai parašyti lotyniškais rašmenimis. Publikuotame žodyne yra mažiau leksemų negu šiame rankraštyje ir jos užrašytos rusiškais rašmenimis. Tai kol kas pirmasis žinomas kuršininkų kalbos rašto paminklas.

The document is an unknown author's preliminary work manuscript of „Linguarum totius orbis vocabularia comparativa“ dictionary, published in 1787, written by a famous Russian scientist Pallas using Russian characters. It is a fifteen-page dictionary, consisting of translation of 286 Russian words into the *Kursenieku* language. Words in *Kursenieku* are written using Latin characters. The published dictionary contains less lexemes than this manuscript and they are written using Russian characters. It is the first known monument of the *Kursenieku* writing so far.

Cipher: Pu_PallLat-1787

Document type: Manuscript

Language: Latvian, Russian

Country: Russia

Собрание Российских слов с латышским переводом. Prieš 1787

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Peter Simon Pallas, latvių kalba, žodynas, vertimas, rusų kalba, leksikologija, leksikografija

Keywords (En): Peter Simon Pallas, Latvian language, dictionary, translation, Russian language, lexicography, lexicology

Dokumentas yra žymaus Rusijos mokslininko Pallaso rusiškais rašmenimis 1787 m. išleisto žodyno „Linguarum totius orbis vocabularia comparativa“ parengiamojo darbo rankraštis, sudarytas nežinomo autoriaus: 15 p. žodynėlis, kurį sudaro 286 rusiškų žodžių vertimas į latvių kalbą. Latviški žodžiai parašyti lotyniškais ir rusiškais rašmenimis.

The document is an unknown author's preliminary work manuscript of „Linguarum totius orbis vocabularia comparativa“ dictionary, published in 1787, written by a famous Russian scientist Pallas using Russian characters. It is a fifteen-page dictionary, consisting of translation of 286 Russian words into Latvian. Latvian words are written using Latin and Russian characters.

Quellen / Unterschrift: Санкт-Петербургский филиал Архива Российской академии наук. Ф.94. Оп.2. Д.82 . 16 lapų

Cipher: Pu_Pas-1878

Document type: Book

Language: German

Country: Germany

Ludwig Passarge. *Aus Baltischen Landen*. Glogau; Verlag von Carl Flemming, 1878;<http://mobile.dspace.ut.ee/handle/10062/30387>

Keywords (Lith): Kelionių aprašymas, Kuršių nerija, Krušių marios, Prūsija, gamta, kultūra, gyventojai

Keywords (En):

Knyga yra garsaus keliautojo Liudviko Pasargės (Ludwig Passarge) įspūdžių aprašymas. Autorius nuosekliai ir vaizdžiai pasakoja apie kelionę po kelias Baltijos žemes: Prūsijos Sembą ir Kuršių neriją, Prūsijos lietuvių žemes, atskirai skirdamas dėmesio Tolminkiemii ir Donelaičiui, rašo apie Riugeno, Visbio ir Gotlando salas. Jis apibūdina gamtovaizdį, pateikia eseištinio pobūdžio pastebėjimų apie krašto žmones, jų buitį, papročius, kultūrą, ypač išryškindamas pozityvius įspūdžius. Kūrinyje atsiskleidžia ne tik aprašomų kraštų gamtos ir tautų įvairovė, bet ir autoriaus intelektas bei vaizduotojo talentas.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Ludwig Passarge. *Eine Wanderung auf der Kurischen Nehrung in Jahre 1868*. Königsberg (Pr), Gräfe und Unzer Verlag (Gebundene Ausgabe, 1940)

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyvenvietės, gamta

Keywords (En): Curonian Spit, nature, village

Garsaus keliautojo ir literato knygoje patraukliai ir išsamiai aprašoma Kuršių nerijos gamta. Kiekvienai gyvenvietei skiriama atskira tema, knygą puošia vertingos grafikos iliustracijos.

In the book of a famous traveler and writer, the Curonian Spit nature is appealingly and thoroughly depicted. A separate topic is attributed to each settlement; the book is decorated with valuable graphic illustrations.

Cipher: Pu_Pas-2002

Document type: Book Language: German Country: Germany

Ludwig Passarge. *Die Kurische Nehrung*. Frankfurt am Main, Europäischer Verlag der Wissenschaften, 2002

Notes: Illustrated. ISBN: 3-631-0353-9.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, istorija, gamta, kelionių aprašymai, gyvenvietės, etnografija, gyventojų tapatybė

Keywords (En): The Curonia Spit, history, nature, travel descriptions, settlements, ethnography, inhabitants' identity

Knygoje publikuojami keli garsaus keliautojo L. Passargės darbai, parašyti XIX a. antroje pusėje, kuriuose aprašoma Kuršių nerija. Knyga susideda iš kelių skyrių, įvadą parašė Henning Sietz. Jame plačiai supažindinama ne tik su šios knygos gimimo istorija, bet ir su autorium. Knygoje akcentuojamos kelios svarbiausios temos: gamta ir jos poveikis žmogui, žvejų kaimų kova su stichija ir išgyvenimo sąlygos, etninės tapatybės ir kalbos klausimai, gyvenviečių ypatybės, atskiras dėmesys skiriamas įspūdžiams apie Nidą.

The book publishes several works by a famous traveler L. Passarge, written in the second half of the 19 c., depicting the Curonian Spit. The book consists of several chapters, the introduction was written by Henning Sietz. It broadly introduces not only the story of this book's birth, but the author as well. The book emphasizes several important topics: nature and its effect to people, fishermen villages' fight with nature's fury and conditions of survival, ethnic identity and language issues, peculiarities of the settlements; separate attention is paid to impressions of Nidden.

Cipher: Pu_Pau-1926

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

Līzbeta Paula. **Īvandes izloksne**. *Filologu biedrības raksti T. 6*, p. 48–62. Rīga, 1926

Keywords (Lith): Dialektologija, Kurzemės tarmės, fonetika, kirčiavimas, morfologija, kuršių kalbos reliktai, folkloras, fonetinė transkripcija

Keywords (En): Dialectology, dialects of Kurzeme, phonetics, word stress, morphology, relics of the Curonian language, folklore, phonetic transcription

Straipsnyje XX a. pradžios kalbotyroje įprastu metodu aprašomas Kurzemės subdialektas: svarbiausios fonetinės ir akcentuacijos ypatybės, morfologinė sandara, pateikiama tautosakos tekstų. Naudojama fonetinė transkripcija.

The article describes the subdialect of Kurzeme in a usual for the 20 c. linguistics method: the most significant phonetic and accentuation features, morphological composition. Folklore texts are provided. Phonetic transcription is used.

Document type: Article Language: English Country: Germany

Anja Peleikis. **Whose heritage? Legal pluralism and the politics of the past. A case study from the Curonian spit (Lithuania).** *Journal of Legal Pluralism T. 53–54*, p. 209–237. Max Planck Institute for Social Anthropology. Halle/Saale, 2006

ISSN: 0732-9113.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, istorija, paveldas, istorija, bažnyčia, konkurencija, politinė priklausomybė

Keywords (En): Curonian Spit, Nida (Nidden), history, heritage, church, competition, political affiliation

Straipsnio tikslas atkreipti dėmesį į juridinio pliuralizmo situaciją Lietuvoje. Autorė koncentruojasi į Mažosios Lietuvos regioną, kuris išgyveno keletą politinių ir juridinių pokyčių per priklausymo įvairioms valstybėms laikotarpį XX a. Ši prieštaringa nacionalinė padėtis nulėmė daugybę įvairių juridinio pliuralizmo apraiškų įvairiais istoriniais laikotarpiais. Imdama Nidos atvejį, autorė koncentruojasi į šiandienines juridinio pliuralizmo išraiškas ir analizuoja, kaip veikia praeties žymės, socialiniams veiksniams konkuruojant dėl kultūrinio palikimo ir vietovės praeties. Autorė aprašo, kaip buvę Vokietijos gyventojai, dabartiniai Lietuvos gyventojai ir vietinė bei politinė valdžia kovoja dėl simbolikos ir juridinio šeiminko statuso, dėl vietinės bažnyčios ir kapinių.

It is the aim of this article to focus on such legal plural situations in postsocialist Lithuania. Author concentrates on the region of Lithuania Minor which has experienced several shifts in its political and legal order due to its changing affiliations to different nation-states in the course of the 20th century. This inconsistent national affiliation has led to various constellations of legal pluralism at different points in history. Taking the case study of the village of Nida (Ger. Nidden)⁵ in the northern part of the Curonian Spit⁶, this article focuses on present-day legal plural articulations and analyses how traces of the past have become relevant in the struggle of competing social actors over the cultural heritage and past of the place. Author describes how the former German inhabitants, the present local Lithuanian population, and local and national political representatives struggle over the symbolic and legal ownership of the local church and cemetery.

Document type: Article Language: English Country: Lithuania

Anja Peleikis. **Tourism and the making of cultural heritage: the case of Nida (Curonian Spit).** *Acta historica universitatis Klaipedensis. T. 12*, p. 101–114. Klaipėda, Klaipėdos universitetas, 2006

ISSN: 1392-4095.

Keywords (Lith): Kultūros paveldas, Kuršių nerija, Lietuva, Lietuviškasis identitetas, Mažoji Lietuva, sociokultūrinė antropologija, sovietinis identitetas, turizmas, vokiškasis identitetas

Keywords (En): Cultural heritage, Curonian Spit, German identity, Lithuania Minor, Lithuanian identity, Socio-cultural anthropology, Soviet identity, Tourism

Straipsnyje analizuojamas paveldo produkcijos vaidmuo Kuršių nerijos šiaurinėje dalyje. Šis regionas pasižymi priklausymo atskiroms nacionalinėms valstybėms kaita (Vokietija, Tarybų Sąjunga, Lietuva), migracija ir gyventojų mobilumu. Kartu nuo pat XIX amžiaus pabaigos Kuršių nerija buvo ir lieka turistams patraukli vieta. Nidos pavyzdžiu straipsnyje atskleidžiama, kaip čia buvo pasitelktas senasis kuršių paveldas ir kaip jį įvairiais laikotarpiais kūrė įvairūs socialiniai subjektai. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1991 metais nacionalinės ir vietinės politinės pastangos buvo sutelktos naujai turizmo infrastruktūrai Kuršių nerijoje kurti, bandant transformuoti jos sovietinį įvaizdį ir pakeisti jį europietišku. Kuršių nerijos istorija ir kultūrinio paveldo kūrimas, atrodo, yra diskutuotinas ir lankstus procesas. Paveldas nėra sustingusi sąvoka; jis formuojamas ir performuojamas, žvelgiant istoriškai, remiantis politiniais, ekonominiais ir visuomeniniais interesais ir procese dalyvaujančių socialinių veikėjų galių ištekliais.

The region of Lithuania Minor to which the northern part of the Curonian Spit belongs, has been characterized by changing national affiliation in the course of the twentieth century (Germany, Soviet Union, Lithuania) and the resulting change of population. The following article analyses how different social actors have recurred to and managed the Curonian Spit's cultural heritage. It shows how Curonian cultural heritage has been mobilized for the making of nationalist identities. Taking the case of the village of Nida (Nidden) it is shown that heritage is nothing fixed or given but is, in fact, produced over the course of time depending on the political, economic and social interests of the social factors involved as well as on the societal background. The example of the Curonian Spit and the making of cultural heritage is a contested and flexible process. Heritage is nothing fixed or given but is made and remade over the course of time, depending on the political, economic and social interests and power resources of the social factors involved. My examples have shown how the production of Curonian heritage has flexibly contributed to the making of German, Soviet as well as Lithuanian identities.

Document type: Article Language: German Country: Lithuania

Anja Peleikis. **Reisen in die Vergangenheit: deutsche Heimattouristen auf der Kurischen Nehrung.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis XIX, Studia Anthropologica III*, 2009, p. 115–129. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2009

Keywords (Lith): Vokiečių „tėviškės turizmas“, Kuršių nerija, Nida, Lietuva, vietos mitologizavimas, nostalgija, atmintis
 Keywords (En): German roots tourism, Curonian Spit, Nida, Lithuania, place-myth, nostalgia, memory.

Nuo 1990 metų daug vokiečių turistų keliauja į buvusias Vokietijos žemes Rytų Europoje, iš kur Antrojo pasaulinio karo metu jie patys ar jų giminaičiai turėjo priverstinai išsikelti. Viena tokių vietovių – Nida (vok. Nidden) Kuršių nerijoje, istorinėse Rytų Prūsijos žemėse. Straipsnyje pateikiamos ir apibendrinamos šiame mieste darytų retrospektyvinių „tėviškės turizmo“ (vok. Heimattourismus) tyrimų išvados. Biografinių interviu surinktoje medžiagoje liudijama, kad kiekvienas tokio sugrįžimo į ilgai neprieinamą tėviškę atvejis visų pirma skatina tokius asmenis gerai prisiminti ir iš naujo išgyventi ištisą savo gyvenimo istoriją. Tai yra nelengvas ir emociškai varginantis procesas, tad nemaža atvykėlių dalis jo vengia, siekdami būti paprastais turistais. Kiti atvirkščiai – dar labiau sustiprina savo gimtinės emocinio mitologizavimo, idiliško rojus kampelio Baltijos pajūryje vaizdinius. Straipsnyje bandoma atskleisti, kaip šis turizmas leidžia palyginti idealizuotas tokio gyvenimo rekonstrukcijas su realybe.

Since 1990 many Germans travel to the former German regions in Eastern Europe from which they or their relatives had been displaced in the course of World War II. Studying the case of Nida on the Curonian Spit in Lithuania – the former Nidden in East Prussia and the Memel district, respectively – the article examines the role of ‘roots-tourism’ (Heimattourismus) for the visitors as well as for the town Nida. Visits to the former homeland spark the examination of one’s own life story. This enables the former inhabitants to overcome their homesickness so that they gradually become ‘normal’ tourists. In this process they reinforce the ‘place-myth’ of this region as an idyllic paradise at the Baltic Sea. Tourism, thus, provides for continuity by reconstructing the past in the mind of the visitors as well as in the tourist place. The article points out how the tourism industry tunes its ears to the visitors’ demands and offers different approaches to the past.

Cipher: Pu_Per-2008

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Klaidas Perminas. **Žvalgomieji tyrinėjimai Klaipėdos pilies griovyje.** *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2007 metais*. Vilnius, 2008

ISSN: 978-9955-9913-3-5.

Keywords (Lith): Archeologija, Klaipėdos pilies rekonstrukcija, pylimo griovys
 Keywords (En): Archaeology, reconstruction of Klaipėda castle, moat of the rampart

Straipsnis yra ataskaita apie povandeninius radinius Klaipėdos (Memel) piliavietės griovyje. Nustatyta, kad labai senų radinių jame nerasta, ankstyviausi – XX a. pradžios, daugiausia griovyje rasta sovietmečio šiukšlių.

The article is a report on underwater discoveries in the moat of Klaipėda castle. It is established that there were no old findings discovered, the earliest – from the 20 c. beginning; there was mostly Soviet-time rubbish found in the moat.

Document type: Article Language: English Country: Germany

Klaidas Perminas. **Fishing in the Curonian Lagoon: some aspects of Fischermen's Life.** *Die Lagomar Haffe. Einzigartige maritime Kulturlandschaften im wissenschaftlichen Diskurs und interdisziplinären Vergleich. The Lagomar Lagoons. Unique Maritime Cultural Landscapes in a Scientific Focus and in an Interdisciplinary Comparison.* Friedland/Meckl. Steffen Verlag, 2009

ISBN: 978-3-940101-27-3.

Keywords (Lith): Žvejyba, Kuršių marios, įrankiai, laivai, gyvenimo būdas, gyvenviečių struktūra, papročiai, tautosaka

Keywords (En): Fishing, the Curonian Lagoon, tools, ships, lifestyle, settlement structure, customs, folklore

Straipsnyje populiariai, remiantis moksliniais tyrinėjimais, pristatomas Kuršių marių žvejų gyvenimo būdas, žvejybos tradicijos, įstatymai. Trumpai apibūdinami svarbiausi gyvensenos ypatumai: laivų rūšys ir paskirtis, darbo įrankiai ir jų vardai, gyvenamoji erdvė ir jos struktūra, supažindinama su kultūros specifika, pabrėžiama kultūrų sąveika.

The article presents (popularly, but basing on the scientific research) the Curonian Lagoon fishermen's lifestyle, fishing traditions, laws. The main lifestyle peculiarities are briefly described: types of the ships and their purpose, work tools and their names, living area and its structure; the specifics of the culture are introduced, and cultural intercourse emphasized.

Cipher: Pu_Per-2013

Document type: Studio Language: Lithuanian Country: Lithuania

Klaidas Perminas. *Buvusio Kopgalio kaimo vietos (be unikalaus kodo), Smiltynės g. 1, Klaipėdos m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų 2012 m. ataskaita.* (nepublikuota). Klaipėda, 2013

Keywords (Lith): Klaipėda, Kopgalis (Süderspitze), archeologiniai tyrinėjimai, gyvenvietės rekonstrukcija

Keywords (En): Klaipeda, Kopgalis (Süderspitze), archaeological research, settlement reconstruction

Studijoje skelbiami archeologinių tyrimų rezultatai, susiję su Klaipėdos miesto dalies Kuršių nerijoje, Smiltynėje, tyrimais. Studija užsakyta planuojant dalinę Smiltynės kaimo rekonstrukciją. Istorinis buvusio kaimo aprašas remiasi D. Elerto tyrinėjimais. Studijoje gausu iliustracijų.

The study declares the archaeological research results, related to the part of Klaipeda city on the Curonian Spit, Smiltyne. The study was ordered while planning a partial reconstruction of Smiltyne village. The historic description of the former village is based on D. Elert's researches. The study contains abundant illustrations.

Cipher: Pu_Per-2013a

Document type: Studio Language: Lithuanian Country: Lithuania

Klaidas Perminas. *Klaipėdos miesto istorinės dalies (UK22012) Danės g.1, Klaipėdos m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų 2012 m. ataskaita.* rankraštis, Klaipėda, 2013

ISSN: 1392-5512.

Keywords (Lith): Archeologiniai kasinėjimai, kultūrinis sluoksnis, Šiaurės ragas

Keywords (En): Archaeological excavations, cultural layer, Šriaurės ragas

Archeologiniai tyrinėjimai užsakyti norint rekonstruoti ir naudojimui pritaikyti Danės ištakose esantį Šiaurės ragą. Vyrauja XX a. pradžios supiltas sluoksnis, rasti dervos viryklos pastato pamatai.

The archaeological excavations are ordered in attempt to reconstruct and adapt for use Šiaurės ragas (eng. Northern Horn), located in the Dane river outfall. The 20 c. layer prevails; the foundation of resin workshop building are discovered.

Document type: Studio Language: Lithuanian Country: Lithuania

Klaidas Perminas. *Buvusio Kopgalio karantino komplekso aplinkos (be unikalaus kodo), Smiltynės g. 3, Klaipėda. žvalgomųjų archeologinių tyrimų 2013 m. ataskaita* (nepublikuota). Klaipėda, 2014

ISSN: 2029-3593.

Keywords (Lith): Klaipėda, Kopgalis (Süderspitze), archeologiniai tyrinėjimai, gyvenvietės rekonstrukcija

Keywords (En):

Archeologiniai tyrinėjimai atlikti Kopgalio (Süderspitze) karantino teritorijoje Lietuvos Jūrų muziejaus. Žmogaus veiklą liudijantys radiniai datuojami XIX a., tirtoji struktūra – Karališkajai uosto statybos inspekcijai priklausiusio statinio liekanos.

Lithuanian Sea Museum's archaeological research in Kopgalis (Süderspitze) quarantine territory. The discoveries, proving human activity, are dated back to the 19 c., the explored structure – the remains of the building that belonged to the Royal Port Building inspection.

Cipher: Pu_Per-2015

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Klaidas Perminas. *XIX–XX a. pirmosios pusės žvejybos verslai Kuršių marių regione. Tiltai 3*, p. 65–81. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2015

ISSN: 1392-3137.

Keywords (Lith): Žvejyba, žvejai, verslai, Kuršių marios, valtys

Keywords (En): Fishing, fishermen, occupations, Curonian Lagoon, boats

Straipsnyje analizuojama žvejyba ir su ja susiję verslai Kuršių marių regione XIX–XX a. pirmojoje pusėje. Glaustai pristatoma žvejybos Kuršių mariose raida nuo seniausių laikų, istorinis kontekstas padeda geriau suvokti procesus, vykusius nagrinėjamoju laikotarpiu. Istorinių šaltinių teikiama informacija atskleidžia, kad Kuršių marių žvejai, be žvejybos, buvo priversti užsiimti ir kitais verslais. Tą vertė daryti sudėtingos regiono gamtinės sąlygos. Pagalbiniai žvejų verslai dažnu atveju buvo susiję su žvejojant įgytais įgūdžiais, tokiais kaip valčių statyba ir valdymas. Pirmą kartą publikuojama 2012 m. vykdytų archeologinių kasinėjimų buvusio Kopgalio kaimo vietoje medžiaga, kuri parodo svarbų lūžį, vykusį XIX–XX a. sandūroje Kuršių marių regione – perėjimą nuo tradicinės žvejybos prie naujos – kurortinės veiklos. Tyrime panaudota ir anksčiau nepublikuota amžininko kintiškio žvejo Henriko Cyrulio atsiminimų medžiaga.

The article analyses the fishing and related occupations in the Curonian Lagoon region in the 19th – first half of the 20th centuries. A brief history of fishing in the Curonian Lagoon from ancient times is presented, thus providing historical context which might provide a better understanding of the processes that took place during the period analysed in the article. Available information from historical sources shows that besides fishing the lagoon fishermen were forced to engage in other occupations. The main reason for this was hard natural conditions of the region. Auxiliary fishing occupation soften were related to the fishermen's skills acquired in fishing, such as boat building and management. Material of archaeological excavations carried out in 2012 at the site of former Kopgalis village is presented in the article. The material shows an important turning-point that took place in the 19 than 20th centuries in the region of the Curonian Lagoon – the transition from traditional fishing to a new activity – resort business. For the first time memoir material of Henrikas Cyrulis – native resident of Kintai village is presented in the study.

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

K. Pētersons. **Ķekātās iet (lēkt)**. *Filologu biedrības raksti T. 2*, p. 15–20. Rīga, Filologu biedrības izdevums, 1922

Keywords (Lith): Kuržemēs tradīcijas, tarmēs, fonetika, leksika, folkloras, frazeologija

Keywords (En): Traditions of Kurzeme, dialects, phonetics, lexis, folklore, phraseology

Straipsnyje pateikiama surinkta tautosakinė ir etnografinė medžiaga apie Kuržemės Užgavėnių tradicijas. Lingvistinių požiūrių vertingi tarminiai tekstai liudija archajišką regiono leksiką, straipsnyje yra lingvistinių autoriaus komentarų apie tarmių fonetiką ir kitas ypatybes.

The article provides the gathered folklore and ethnographical material about Shrovetide traditions in Kurzeme. Dialectal texts, valuable from the linguistic point of view, testify the archaic lexis of the region; the article contains linguistic comments of the author about the phonetics of the dialects and other features.

Cipher: Pu_Pet-2008

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Astrida Petraitytė. **Ch.Tepperis gyvenimas – išnykstančios Nidos liuteronų istorijos simbolis**. Lietuvos rytas 2008-09-05 (iš Lietuvos evangelikų kelias, 2008 Nr. 7–8). 2008

Keywords (Lith): Kuršininkai, Nida, asmenybės, Christel Sakuth-Tepperis, evangelikų liuteronų bažnyčia

Keywords (En): The *Kursenieki*, Nida, persons, Christel Sakuth-Tepper, Evangelist-Lutheran church

Straipsnyje pasakojama nidiškės Christel Sakuth biografija, daugiausia dėmesio skiriant nidiškių likumui karo pabaigoje ir pirmaisiais pokario metais, liuteronų bažnyčios Nidoje istoriniam tarpсниui sovietmečiu, etninės taptybės klausimams.

The article tells the biography of a Nida-resident, Christel Sakuth, paying most attention to the destiny of Nida inhabitants at the end of the war and the first years after the war, to the Soviet historical period of the Lutheran church in Nida, to the issues of ethnical identity.

Cipher: Pu_Petr-2008

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Astrida Petraitytė. **Tarsi Nidos istorijos simbolis**. *Lietuvos evangelikų kelias, 2008 liepa–rugpjūtis*, p. 8–9. Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia, 2008

Keywords (Lith): Nida, istorija, Christel Sakuth, biografija, pirmieji sovietmečio dešimtmečiai, bažnyčia

Keywords (En): Nida, history, Christel Sakuth, biography, the first decades of the Soviet regime, church

Straipsnyje kalbinama nidiškė kuršininkė Christel Sakuth-Tepperis. Ji pasakoja savo biografiją, atsiminimus iš vaikystės. Pasakojimo herojei teko karo vaiko likimas – išsiskyrimas su tėvais, repatriacija, alkis, sunkus darbas. Daug vietos skiriama Nidos bažnyčios istorijai pirmaisiais pokario dešimtmečiais, naujų ir senųjų gyventojų bendravimui

The article represents a conversation with Nida's *Kursenieki* inhabitant, Christel Sakuth-Tepperis. She tells her biography, memories from her childhood. The narrator has experienced a war child's faith – separation from her parents, repatriation, hunger, hard work. A lot of attention is paid to Nida's church history during the first after-war decades, communication between the new and the old inhabitants.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Astrida Petraitytė. **Istorikė, besidominti ne vien faktais, bet ir būtąja atmosfera.** *Lietuvos evangelikų kelias* Nr. 8–9, p. 4–5. Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia, 2011

Keywords (Lith): Istorija, Nijolė Strakauskaitė, Kuršių nerija, Thomas Mannas, L. Rėza

Keywords (En): History, Nijole Strakauskaite, Curonian Spit, Thomas Mann, L. Rhesa

Straipsnyje kalbinama istorikė Nijolė Strakauskaitė, daug metų tyrinėjanti Kuršių nerijos istoriją. Straipsnyje kalbama apie gyvą istorijos pažinimą, bendraujant su vietos gyventojais ir išeiviais iš Kuršių nerijos, apie Thomo Manno ir Liudviko Rėzos kultūros centrus.

The article provides an interview with a historian Nijole Strakauskaite, a long-time researcher of the Curonian Spit history. The article narrates about a live cognition of the history while communicating with locals and emigrants from the Curonian Spit, about Thomas Mann and Ludwig Phesa's cultural centers.

Cipher: Pu_Pie-1982

Document type: Book Language: German, Curonian Country: Germany

Richard Pietsch. **Fischerleben auf der Kurischen Nehrung.** Schriftenreihe Nordost- Archiv, 1982

Notes: Illustrated. ISBN: 3-921515-09-2.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, Rytprūsiai, žvejyba, tradicijos, gyventojai, kultūra, etnografija, kuršininkų kalba

Keywords (En): The Curonian Lagoon, the Curonian Spit, East Prussia, fishing, traditions, inhabitants, culture, ethnography, the Kursenieku language

Knygos autorius yra Nidoje užaugęs žvejų šeimos palikuonis, mokėjęs kuršininkų kalbą, kurią vartojo visos žvejų šeimos. Teksto pagrindą sudaro atsiminimai ir vaikystėje įgytos žinios apie žvejybą Kuršių mariose, prisiminimai apie papročius ir tradicijas, tikėjimus ir buitį. Knyga turi didelę etnografinę vertę, nes pagrįsta autentiška patirtimi. Ji parašyta dviem kalbomis: kuršininkų ir vokiečių ir yra medžiaga kuršininkų kalbos tyrinėtojams, o lygiagrečiai pateiktas tekstas vokiečių kalba padeda suprasti sunkesnes vietas. Vertingi priedai yra autoriaus sukurti piešiniai, iš kurių galima atkurti žvejų laivų, tinklų ir žvejybos būdų vaizdą. Yra ir kitų priedų: žodynėlių, kaimų gyventojų sąrašų ir kt.

The author of the book is a fishermen's family descendant, grown in Nidden, who knew the Kursenieku language, used by all fishermen families. The basis of the text – memories and knowledge, acquired in childhood, of fishing in the Curonian Lagoon, memories of the customs and traditions, beliefs and domestic life. The book has a great ethnographic value, since it is based on authentic experience. It is written in two languages: the Kursenieku and German, and provides data to the Kursenieku language researchers, and simultaneously given text in German helps to understand certain difficult points. Valuable attachments are the author's drawings, which help to recreate the picture of the fishermen's ships, nets, and methods. There are other attachments: mini-dictionaries, lists of the village inhabitants, etc.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Richard Pietsch. *Deutsch Kurisches Wörterbuch*. Lueneburg, Verlag nordostdeutsches Kulturwerk, 1991

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Leksikografija, žodynas, kuršininkų kalba, vokiečių kalba

Keywords (En): Lexicography, dictionary, the Kursenieki language, German

Vokiečių–kuršininkų kalbų žodynas, parengtas nidiškio Richardo Pyčo (Richard Pietch), kuris nebūdamas profesionalus kalbininkas, rinko ir iš atminties atgaivino daug kuršininkų kalbos žodžių. Autorius nesilaikė tradicinės leksikografijos praktikos, todėl jo darbe trūksta pavyzdžių, ne visada suprantami gramatikos dalykai, šiuo žodynu naudojantis reikia turėti omenyje, kad autorius daugelį metų gyveno dvikalbėje aplinkoje ir dar jaunas būdamas atsidūrė Vokietijoje, kur nuo gimtosios kalbos nutolo. Tačiau tai vienas iš didžiausių iki šiol turimų kuršininkų kalbos paminklų.

The dictionary of German-*Kursenieki* languages is compiled by Richard Pietch, from Nida, who, not being a professional linguist, collected and revived from his memory a lot of words from the Kusenieki language. The author did not follow the traditional lexicographical practice, therefore, there is a lack of examples in his work, and grammar issues are not always clear; when using this dictionary, it should be taken into account that the author had been living in a bilingual surrounding for a long time, and he came to Germany at a very young age, where he alienated from his native language. Nevertheless, it is one of the largest Kursenieki language monuments at present.

Cipher: Pu_Pie-1994

Document type: Manuscript Language: German

Richard Pietsch. *Aberglauben. Die Bedeutung meine Träume*. Apie 1994–95

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, tikėjimai, folkloras, etnografija, mitologija

Keywords (En): The Curonian Spit, beliefs, folklore, ethnography, mythology

Dokumentas Nidos gyventojų Richardo Pietscho rankraščio kopija. Jo sudarytojas yra kelių knygų autorius, kraštotyrininkas ir kuršininkų kalbos vartotojas. Tarp kitų jo surinktų duomenų yra nemažai pasakojamosios tautosakos. Kuršių nerijoje ilgai gyvavo senieji tikėjimai, kurie lydėjo XX a. pr. žvejų šeimų gyvenimą. Jie tikėjo antgamtinėmis jėgomis, mitinėmis būtybėmis, pranašystėmis, ypatingais sapnais, užkeikimais, naudojo įvairias liaudies medicinos priemones.

The document is a copy of Richard Pietsch, Nidden inhabitant, manuscript. Its composer is an author of several books, natural scientist, and the Kursenieku language user. Among other data, collected by him, there is a considerable amount of spoken folklore. On the Curonian Spit, old beliefs had lived for a long time, they accompanied lives of the 20 c. beg. fishermen families. They believed in supernatural forces, mythical creatures, prophesies, special dreams, spells, used various folk- medicine.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Article Language: German Country: Germany

Der alte Mann und die Sprache. *Ruprecht Nr. 80. 05.11.2002.*
<http://2006-2013.ruprecht.de/ausgaben/zeigartikel.php?id=701>

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, rašytinės kuršininkų kalbos paminklų autorius Richard Pietsch, Kuršių nerija

Keywords (En): The Kursenieku language, the author of the Kursenieku written language monuments Richard Pietsch, the Curonian Spit

Straipsnyje pristatomas kuršininkų kalba rašęs trijų knygų autorius nidiškis Richard Pietsch. Interviu su autoriumi jis pripažįsta, kad tuo metu nebuvo vienintelis, kalbantis šia kalba, tačiau buvo vienintelis, ja rašantis. 2002 m. jis pažinojo tik septynis šios kalbos mokėtojus. Trupai pristatoma jo biografija ir darbai.

The article introduces Richard Pietsch, the author of three books, who wrote in the *Kursenieku*. At the interview, he acknowledges that at the time, he was not the only one speaking the language; however, he was the only one who wrote it. In 2002, he knew only seven users of this language. His biography and works are briefly presented.

Cipher: Pu_Pie-2003

Document type: Article Language: German Country: Germany

Der letzte Kure: Ein Besuch bei Richard Pietsch. *Das Ostpreußenblatt / Preußische Allgemeine Zeitung / Landsmannschaft Ostpreußen e.V. / 22. Februar 2003.* <http://www.webarchiv-server.de/pin/archiv03/0803ob30.htm>

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, kuršininkų kalba, Richard Pietsch, kalbos dokumentavimas

Keywords (En): The Curonian Spit, Nida, the *Kursenieku* language, Richard Pietsch, language documenting

Straipsnyje pasakojama apie susitikimą su Richardu Pietschu Heidelberge. Jis pristatomas vokiečių skaitytojams kaip kelių knygų kuršininkų kalba autorius, pasakojama jo biografija.

The article provides a narration about meeting with Richard Pietsch in Heidelberg. He is introduced to the German readers as the author of several books about the *Kursenieku* language; his biography is provided.

Cipher: Pu_Pie-2003a

Document type: Article Language: German Country: Germany

Richard Pietsch. **Die kurische Sprache.** [*leidinys nežinomas*]. Heidelberg, 2003

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, kalbos vartotojai, Kuršių nerija, knygos kuršininkų kalba, recenzijos

Keywords (En): The Kursenieku language, language users, the Curonian Spit, books in the Kursenieku language, reviews

Straipsnyje trijų knygų autorius Richardas Pietschas pristato savo knygas, kurios yra laikomos kuršininkų kalbos paminklais, ir jų recenzijas. Autorius cituoja dideles ištraukas iš recenzijų, ir bando šiame straipsnyje atsakyti į kritiką ir pateikti paaiškinimus.

In the article, the author of three books Richard Pietsch introduces his works, which are considered to be the monuments of the *Kursenieku* language, and their reviews. The author cites large extracts from the reviews and tries to answer the critics and provide explanations in this article.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Piekienė. **Kuršių nerijos kraštovaizdis. Tapatybės išraiška.** *Mokslas – Lietuvos ateitis*, p. 242–247. Vilnius, VGTU leidykla, 2013

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kraštovaizdis, architektūra, UNESCO

Keywords (En): The Curonian Spit, landscape, architecture, UNESCO

Kuršių nerijos kraštovaizdis yra svarbus ne tik kaip kultūrinės raidos, bet ir kaip kasdieninio gyvenimo dalis, išreiškianti teritorijos tapatumą, išskirtinumą. Kuršių nerijos, kaip pasaulio paveldo vietovės, įrašytos į UNESCO pasaulinio kultūros paveldo sąrašą prioritetas – ieškoti priemonių kraštovaizdžio identitetui išsaugoti, šiandieninių Neringos gyvenviečių savitumui ir įvairovei praturtinti bei gyvenviečių formavimosi ypatybėms atskleisti.

Abstract Landscape in the Curonian Spit is not only an important part of our cultural development, but also of everyday life, revealing the identity of this territory and exclusivity of its unique formation. The top priority of the Curonian Spit, as a site enrolled on the UNESCO's World Cultural Heritage List is to find the means for preservation of the landscape identity, enrichment of the peculiarity and diversity of the Neringa settlements, as well as disclosure of formation specifics of these settlements.

Cipher: Pu_Plak-1927

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Juris Plāķis. **Kursenieku valoda.** Rīga, Latvijas universitātes raksti, Acta universitatis Latviensis XVI, 1927

Keywords (Lith): Kuršių nerija, latvių kalba, kuršininkų kalba, gramatika, fonetika, tekstai, žodynas, kirčiavimas, onomastika

Keywords (En): The Curonian Spit, Latvian language, Kursenieki language, grammar, phonetics, texts, vocabulary, word stress, onomatology

Mokslinė studija apie kuršininkų kalbą. Fonetikos, kirčiavimo, gramatikos aprašas, lyginimas su latvių bendrine kalba, tekstų rinkinys (surinkti J. Plakio ir perpublikuoti A. Bezznebergerio tekstai), žodynas su kirčiuotais antraštiniais žodžiais, onomastikos registras.

A scientific study of the Kursenieku language. Phonetics, word stress, grammar description, compared to Latvian common language; the collection of texts (collected J. Plakis texts and re-published A. Bezzneberger's texts), dictionary with stressed title words, register of onomatology.

Document type: Article Language: Latvian, German Country: Latvia

Juris Plāķis. **Vai tautosilabiskais voc.+N+cons. savienojums ir kuršu valodas iezīme? Die litauischen un lettischen Zusammensetzungen mit Praep. (Praep.+Nomen und Praep+Verbum) und das Problem ihrer Intonationen.** *Latvijas universitātes raksti XVII*, p. 53–59, 63–100. Riga, 1927

Keywords (Lith): Kuršių kalba, baltų kalbos, fonetika, dvigarsiai, prozodija, prielinksniai

Keywords (En): The Curonian language, Baltic languages, phonetics, diphthongs, prosody, prepositions

Straipsniuose sprendžiamos lyginamosios baltų kalbotyros problemos. Keliamas klausimas, ar dvigarsiai su n yra tik senosios kuršių kalbos relikvai. Autorius, surinkęs daug vietovardžių ir kitų šnekamosios kalbos žodžių, turinčių šiuos dvigarsius visoje latvių kalbos ploto dalyje, suabejojo K. Būgos argumentais laikyti juos tipiškais kuršių kalbos reliktais, kadangi išplitimas pastebimas, nors ne toks tankus, ir kituose Latvijos regionuose. Antrasis straipsnis tiria lietuvių ir latvių prielinksnių konstrukcijų ir priešdėlėtų žodžių kirčiavimo problemas, siejant jas su regionų kirčiavimo ypatybėmis.

In the articles, the issues of the comparative Baltic linguistics are being solved. The question is raised, whether diphthongs with n are only the Old Curonian relics. The author, after collecting a lot of place names and other spoken language words, containing these diphthongs in the whole Latvian language use area, questioned K. Buga's arguments that suggest to consider them as typical relics of the Curonian language, since the spread is noticeable, though not so thick, in other Latvian regions as well. The second article studies accentuation problems in Lithuanian and Latvian prepositional constructions and prefixed words, relating this to the peculiarities of regional accentuation.

Cipher: Pu_Plan-1996

Document type: Brochure, leaflet Language: German Country: Germany

Liesellotte Planger-Popp. ***Einst mein Land.*** Landsmanschaft Ospreussen Hamburg, 1996

Keywords (Lith): Dailė, grafika, Rytprūsiai, Kuršių nerija

Keywords (En):

Leidinyje pristatomi grafikės Lieselotte Planger-Popp kūriniai (1937-38) Rytprūsių tematika, nemaža jų dalis skirta Kuršių nerijai

The brochure presents the art works (1937-38) by Lieselotte Planger – Popp, dedicated to Eastern Prussian and particularly the Curoniana Spit.

Cipher: Pu_Plu-2006

Document type: Article Language: English Country: Lithuania

Eva Plucharova-Grigienė. **The Curonian Spit: Identity and Cultural Heritage.** (Internetinis leidinys). <http://conferences.ncl.ac.uk/unescolandscapes/files/PLUHAROVAEva.pdf>, 2006

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kultūros paveldas, turizmas, gamtosauga

Keywords (En): The Curonian Spit, cultural heritage, tourism, protection of nature

Pranešimo tekstas trumpai primena Kuršių nerijos istoriją ir svarbiausius kultūros paveldo bruožus, kalba apie turizmo plėtrą, gamtos ir žmogaus santykių darnos saugojimo būtinumą, auklėjimą ir santykius su verslo atstovais.

The text of the report briefly reminds the history of the Curonian Spit and the most important features of the cultural heritage, it also tells about the development of tourism, the necessity of balance between the nature and the human, fostering and relations with business representatives.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Germany

Ramūnas Povilanskas, Martynas Purvinas, Arvydas Urbis. *Minija ir Karklė. Pamario paveldo kaimai ir jų aplinka*. EUCC Leiden- Klaipėda, 2002

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Nemuno delta, Minija (Minge), Karklė (Karkeln. Mysovka), žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, Rytprūsiai, gyventojai, kultūra, etnografija, sovietmetis

Keywords (En): Nemunas delta, Minge, Karkeln, fishing, traditions, the Curonian Lagoon, East Prussia, inhabitants, culture, ethnography, the Soviet period

Knygoje aprašyta dviejų Nemuno deltos kaimų raida. Ji panaši ir kartu skirtinga: tai vadinamieji upiniai kaimai, kurių išplanavimas ir architektūra panaši, panašus ir gyvenimo būdas bei tradicijos, daugiausia susijusios su laivyba ir žvejyba, vėliau turizmo verslu, panašios gamtinės sąlygos ir prisitaikymas prie jų, gyvūnija ir augmenija. Tačiau jie skyrėsi ekonominiu išsivystymu dėl susisiekimo ir Nemuno vandens lygio reguliavimo specialia technine įranga. Sovietiniu laikotarpiu pasikeitė gyventojai ir valdymo forma, kolektyvizacija ir planinis ūkininkavimas abu kaimus smarkiai pakeitė. Leidinyje pateikiama įvairių laikotarpių statistika, atskiras dėmesys skiriamas gamtiniam ir architektūriniam paveldui.

The book describes the development of two Nemunas delta villages. It is both similar and different: the so-called river villages are of similar layout and architecture, have similar lifestyles and traditions as well, mostly related to ships and fishing, later tourism business; similar are the natural conditions and adaptation to them, fauna and flora; however, they were different in economic development due to communication and regulation of Nemunas water level with special technical equipment. During the Soviet period, inhabitants and governance hanged, collectivization and planned farming changed both villages greatly. In the publication, statistics from various periods is provided, separate attention is paid to the natural and architectural heritage.

Cipher: Pu_Pric-www

Document type: Article Language: German Country: Germany

Pricaly- Inse. *Ostpreussen/net*. <http://ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1215>

Keywords (Lith): Kuršių marios, istorija, landšaftas, gyvenvietė, architektūra

Keywords (En): The Curonian Lagoon, history, landscape, settlement, architecture

Straipsnyje pristatoma Insės gyvenvietės istorija, žmonių gyvenimo būdas, butis, papročiai, žymesni žmonės. Papildyta istorinėmis ir keliomis dabartinių laikų nuotraukomis.

The article introduces the history of Inse settlement, people's lifestyle, domestic life, customs, standout personalities. Complimented with historical and several modern pictures.

Cipher: Pu_Pron-1937

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Juozas Pronskus. *Lietuvos Sahara*. Klaipėda, 1937

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, gamta, tradicijos, vietovardžiai

Keywords (En): Curonian Lagoon, Curonian Spit, nature, traditions, toponyms

Knygoje pateikiamas romantizuotas Kuršių nerijos pristatymas lietuvių skaitytojui, populiariai supažindinama su istorija, gamta, folkloru, papročiais, minimi to meto vietovardžiai, vasarvietės. Tai antras leidimas (pirmasis pasirodė 1923 m.), skirtas sudominti Kuršių nerija lietuvių vasarotojus ir turistus.

The book provides a romanticized presentation of the Curonian Spit to the Lithuanian reader, it popularly introduces the history, nature, folklore, customs; place names of that time are mentioned, summer places. It is the second edition (the first came out in 1923), intended to raise the interest of Lithuanian holiday-makers and tourists in the Curonian Spit.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Pajūrio regioninis parkas. **Istorinė raida**. *Archive* '2014. http://archive-info-2014.com/info/p/2014-09-20-4596919_11/Istorin%C4%97-raida/

Keywords (Lith): Istorija, Rytprūsiai, Karklė (Karkelbeck), tarmė, paveldas

Keywords (En): History, Eastern Prussia, Karkle (Karklebeck), dialect, heritage

Internetinio Pajūrio regioninio parko archyvo informacija lankytojams ir gyventojams. Trumpa Karklės (Karkelbeck) ir kitų parkui priklausančių kaimų istorija, paveldo objektų sąrašas, paveldosaugos reikalavimai architektūrai ir trumpas tarmės žodynelis su pavyzdžiais, sudarytas ne lingvisto.

Information of the Seaside regional park internet archive for the visitors and inhabitants. A brief history of Karkle (Karklebeck) and other villages, belonging to the park, a list of heritage objects, heritage protection requirements for architecture, and a short dialect dictionary with examples, compiled by a non-linguist.

Cipher: Pu_Pui-1999

Document type: Article Language: German, English, French Country: Germany

Elzė iš Gilijos. Elz e's life – love was all she had. Regie: Algimantas Puipa.

https://www.berlinale.de/external/de/filmarchiv/doku_pdf/20001213.pdf. Kulturveranstaltungen des Bundes in Berlin (KBB) GmbH (DE)

Keywords (Lith): Meninis filmas. Ernst Wichert „Der Schaktarp“, anonsas, Kuršių marios, Gilija (Gilge)

Keywords (En): Art film, Ernst Wichert, Der Schaktarp, announcement, the Curonian Lagoon, Gilge

Tai vokiečių publikai pristatomo lietuviško meninio A. Puipos filmo „Elzė iš Gilijos“ anonsas. Filmo scenarijus sukurtas pagal E. Wicherto apsakymą „Šaktarpis“ (Der Scharktarp). Veiksmas vyksta Kuršių marių žvejų kaime Gilijoje (Gilge). Pristatomas filmo siužetas, pagrindiniai personažai, dramaturginio konflikto esmė: įstatymo ir sunkaus žvejų gyvenimo prieštaravimas, meilės linija, personažų charakteriai.

It is a teaser of Lithuanian art film „Elzė iš Gilijos“ by A. Puipa, presented to German audience. The script for the film is based on E. Wichert's short story „Der Scharktarp“. The action is set in the Curonian Spit fishermen village Gilge. The film's plot, main characters, essence of the dramatic conflict are presented: the contradiction between the law and fishermen's hard life, love line, features of the characters.

Cipher: Pu_Pur-2008

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Martynas Purvinas, Marija Purvinienė. **Kapinės Mažojoje Lietuvoje. Jų tyrimai**. I ir II d. *Šilainės sodas. Nr. 14, 15* (internetinė versija). Bendras Šilutės laikraščio "Šilokarčema" ir Šilutės kraštotyros draugijos projektas, 2008 liepos 22 d., rugpjūčio 5 d. <http://www.silaine.lt/2008/2008-07-22/Kapines-Id-14.htm>
http://www.silaine.lt/2008/2008-08-05/Kapines_IId-15.htm

Keywords (Lith): Rytprūsių Lietuva, Klaipėdos kraštas, liuteronų kapinės, antkapiniai paminklai, kapinių būklė

Keywords (En): East Prussia, Klaipeda district, Lutheran cemetery, tombstone monuments, state of cemeteries

Straipsnyje kritiškai vertinama Klaipėdos krašto ir Rytprūsių Lietuvos kultūrinio paveldo būklė. Aprašomi išskirtiniai šio regiono kapinių ypatumai, atskirų regionų laidojimo ir kapinių priežiūros tradicijos, antkapių savitumai. Atkreipiamas dėmesys į kapinių niokojimo ir aplaidumo faktus. Keliama kapinių inventorizacijos ir mokslinio bei pagarbaus požiūrio į sutvarkymą būtinybė.

The article critically evaluates the state of Klaipeda district and East Prussian Lithuania's cultural heritage. Exceptional peculiarities of the region's cemetery are described, burial and cemetery maintenance traditions of separate regions, tombstone peculiarities. Attention is paid to the cemetery destruction and neglect facts. The issue of cemetery inventurisation and scientific and respectful attitude towards maintenance necessity is raised.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Martynas Purvinas. *Mažosios Lietuvos tradicinė kaimo architektūra*. Vilnius, Etninės kultūros globos taryba, 2008

Notes: Illustrated. ISBN: 978-9955-9468-4-7.

Keywords (Lith): Prūsijos Lietuva, Klaipėdos kraštas, architektūra, paveldas, žemdirbių ir žvejų sodybos, apdaila, antkapiai
 Keywords (En): Prussian Lithuania, Klaipeda district, architecture, heritage, farmer and fishermen's homesteads, decorations, tombstones

Ilgamžė valstybinė siena tarp Lietuvos ir Prūsijos (vėliau Vokietijos) skyrė du europinius civilizacinius-kultūrinius arealus: germaniškosios ir skandinaviosios kultūros protestantišką Šiaurės Vakarų Europą ir slaviškosios bei romaniškosios kultūros katalikišką Vidurio bei Rytų Europą. Todėl Rytprūsių Lietuvos tradicinė kaimo architektūra daug kuo skyrėsi nuo architektūros Didžiojoje Lietuvoje ar jos dalyse (Žemaitijoje, Sūduvoje-Suvalkijoje ir kt.). Architektūros istoriko knygoje apžvelgiama ir aiškinama Prūsijos Lietuvos sodybų istorinė raida, tipiškas sodybų išplanavimas, pastatų bruožai, kuriuos autorius klasifikuoja pagal žmonių gyvenimo vietą ir gyvenimo būdą: žemdirbių, Kuršių nerijos žvejų, Nemuno deltos žvejų, pievininkų, pelkininkų ir kt. Daug dėmesio skiriama pastatų puošybai ir antkapiniams paminklams. Aprašomas architektūrinio paveldo likimas po II p k bei būklė knygos išleidimo laikotarpiu. Knygos pabaigoje autorius teikia pasiūlymus, ką ir kaip reikėtų išsaugoti.

A longtime state boundary between Lithuania and Prussia (later – Germany) separated two European civilizational-cultural habitats: protestant North West Europe of German and Scandinavian culture and catholic Middle and East Europe of Slavic and Roman culture. Thus, traditional village architecture of East Prussian Lithuania was very different from architecture in Lithuania Major or its parts (Samogitia, Sudovia-Suvalkia and other). The book of an architecture historian reviews and explains the historical development of Prussian Lithuanian homesteads, typical homestead design, buildings' features, that the author classifies according to people's place of residence and lifestyle: farmers, the Curonian fishermen, Nemunas delta fishermen, meadow workers, swamp workers, etc. A lot of attention is paid to the buildings' decorations and graves' tombstones. The destiny of the architectural heritage after the WW2 is described, as well as the state at the time of the book's publishing. At the end of the book, the author provides suggestions on what and how should be preserved.

Cipher: Pu_Pur-2011

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Martynas Purvinas. *Mažosios Lietuvos etnografiniai kaimai*. Trakai, Voruta, 2011

Notes: Abundantly illustrated. Selected Excerpts. ISBN: 978-609-950-4-0.

Keywords (Lith): Rytų Prūsija, etnografija, architektūra, istorija, Klaipėdos kraštas, Kuršių nerija, Nemuno delta
 Keywords (En): Eastern Prussia, ethnography, architecture, history, Klaipeda district, the Curonian Spit, the delta of Nemunas

Žymus Lietuvos etnografinės architektūros tyrėjas išsamiai aprašo Klaipėdos krašto etnografinius kaimus, kuriuose 20 a. buvo išlikę regionui būdingi statiniai, jų detalės, sklypų apstatymo tradicijos, kaimų architektūrinė struktūra. Remiamasi istoriniais šaltiniais ir gausia paties autoriaus ir jo mokinių ekspedicijų medžiaga.

A famous Lithuanian ethnographic architecture researcher thoroughly describes the ethnographic villages of Klaipeda district, where, in the 20 c., there were peculiar for this region buildings remained, their details, traditions of plots' furnishing, architectural structure of the villages. It is based on historical sources and the author and his students' expeditions' data.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Laima Putriuvienė. **Paskui svajonę su ištemptomis burėmis per marias.** *Pamarys*. 2015 09 01; Internetinė versija: <http://www.pamarys.eu/paskui-svajone-su-istemptomis-buremis-per-marias>

Keywords (Lith): Laivadirbystė, tradiciniai laivai, Kuršių marios, regata

Keywords (En): Ship craft, traditional ships, the Curonian Lagoon, regatta

Straipsnyje pasakojama apie Kintų gyventoją Lauryną Juodešką, kuris sumeistravo tradicinę Kuršių marių žvejų valtį, su kuria dalyvavo regatoje. Jūriniu paveldu besidominčių Lietuvoje daugėja, burvalčių ir burlaivių regata tampa tradiciniu renginiu.

The article tells about the inhabitant of Kintai Laurynas Juodeska, who crafted a traditional Curonian Lagoon fishing boat, with which he participated in a regatta. The number of interested in the marine heritage is growing in Lithuania, the sailing boats and sailing ships regatta is becoming a traditional event.

Cipher: Pu_R_Urbis_1993

Document type: Collection of Articles Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arvydas Urbis (sud.). **Kuršių nerijos vystymosi istorija, dabartinė būklė ir ateities prognozės.** Neringos savivaldybė, 1993

Keywords (Lith): Geologija, ekologija, biologija, istorija, architektūra, socialinė raida

Keywords (En): Geology, ecology, biology, history, architecture, social development

Dokumentas yra mokslinės konferencijos tezių rinkinys. Skelbiama pranešimų medžiaga įvairiomis temomis, susijusiomis su regiono gamtine ir urbanistine specifika, gyventojų ir turistų poreikiais ir nacionalinio parko koncepcija. Keletas klausimų skiriama etnokultūriniam paveldui, jo perimamumui ir tolimesnei raidai.

The document is a collection of theses from a scientific conference. Data from reports on various topics is published, related to the region's natural and urbanist specifics, the needs of the inhabitants and tourists, and the concept of the national park. Several questions are addressed to the ethno-cultural heritage, its transfer and further development.

Cipher: Pu_Rac-2003

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

V. Račiūnaitė. **Trumpa Nidos sklandymo mokyklos istorija.** *Aviacijos pasaulis*, nr.17. <http://www.vgc.lt/puslapiai/nidos-sklandymo-mokykla.html?vars/action/viewArticle/nID/116> 2003

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kopos, sklandytojų mokykla, Nida, istorija

Keywords (En): The Curonian Spit, dunes, gliding school, Nidden, history

Straipsnyje trumpai išdėstoma Nidos sklandymo mokyklos istorija. Dar anksčiau įkurta sklandymo mokykla Rasytėje buvo Vokietijos pusėje. Nerijos kopos buvo geros sąlygos pakilti bei sklandyti virš marių, traukė nemažą būrį aviacijos mylėtojų. Mokykla baigė darbą 1939 m. Vokietijai užėmus Klaipėdos kraštą ir nuo to laiko nebuvo atkurta.

The article briefly narrates the history of Nidden gliding school. Earlier established school in Rossitten was on the German side. The spit's dunes provided great conditions to rise and glide above the lagoon, attracted numerous aviation lovers. The school stopped its activities after Germany took Klaipėda district in 1939, and has not been reopened ever since.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Jochen Range. **Balten und Deutsche. Bemerkungen zum Nehrungskurischen.** *Acta Borussica: Beiträge zur ost-und westpreußischen Landeskunde. V*, p. 104–117. 1995

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, tyrinėtojai, Richard Pietsch, terminologija, kalbos dokumentavimas

Keywords (En): The Curonian Spit, the Kursenieku language, researchers, Richard Pietsch, terminology, language documentation

Straipsnyje pristatoma Kuršių nerijos kuršininkų kalba, jos tyrinėtojai, diskutuoti terminologijos ir tyrinėjimo metodologijos klausimai. Autorius plačiai apžvelgia ir moksliskai vertina Richardo Pietscho nuopelnus kuršininkų kalbos dokumentavimui.

The article presents the Curonian Spit's Kursenieku language, its researchers, debatable terminology and research methodology issues. The author broadly reviews and scientifically praises Richard Pietsch's merits in the Kursenieku language documenting.

Cipher: Pu_Rav-2012

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Raimonda Ravaitytė-Meyer. **Būtų didelė garbė, jei kas mane kuršiu pavadintų.** *Šiaurės Atėnai*. Vilnius, 2012

Keywords (Lith): Eduardas Jonušas, Kuršių marių laivai (kurėnai), antkapiai (krikštai), atkūrimas, paveldas, Mikelis Engelinai, Marija Gimbutienė (Maria Gimbutas)

Keywords (En): Eduardas Jonušas, the Curonian Spit ships (kurenai), tombs (christenings), restoration, heritage, Mikelis Engelinai, Maria Gimbutas

Straipsnyje supažindinama su tautodailininku, paveldo rekonstruktoriumi, kurėnų ir etnografinių antkapių atkūrėju Eduardu Jonušu, jo indėliu į paveldosaugą. E. Jonušas dalijasi prisiminimais apie susitikimą su kuršininku Mikeliu Engelinu, iš kurio sėmėsi informacijos, ir garsia archeologe Marija Gimbutiene.

The article introduces the folk artist, heritage reconstructor, the reviver of kurenai ships and ethnographical tombs Eduardas Jonušas, his input into heritage preservation. E. Jonušas shares his memories about the meeting with a kursenieki Mikelis Engelinai, from whom he drew information, and a famous archaeologist Maria Gimbutas.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Raimonda Ravaitytė-Meyer (red.). *Dorė. Kultūros almanachas*. Klaipėda, Druka, 2013

Notes: Illustrated; authors Nijolė Strakauskaitė, Vitalija Jonušienė, Viktoras Miliūnas and others..

Keywords (Lith): Kuršių nerijos istorija, pokaris, gyventojų atsiminimai, kultūros tyrinėtojai ir skleidėjai, grožinė literatūra

Keywords (En): The Curonian Spit history, the after-war, the inhabitants' memories, culture researchers and prophets, fiction literature

Knyga yra straipsnių rinkinys, skirtas Kuršių nerijos pokario laikotarpiui. Pasikeitus gyventojų sudėčiai, iš esmės keitėsi Kuršių nerijos gyvenimas: nauji žmonės atneša kitą kalbą, papročius, naujakuriai, išplėsti iš savo gimtinių, atvyksta į neįprastą erdvę, šalia jų dar kurį laiką gyvena senųjų gyventojų palikuonys, kurių dauguma netrukus palieka gimtinę. Knygoje pasakojami repatrijavusių gyventojų atsiminimai apie pokarį, apie sugyvenimo su naujakuriais sunkumus, karo pėdsakus žmonių buityje ir sąmonėje. Kituose straipsniuose pasakojama apie muziejaus kūrimą, miesto vardo suteikimą ir kitus istorijos epizodus neringiškių akimis, spausdinami keli grožiniai kūriniai.

The book is a collection of articles, devoted to the after-war period on the Curonian Spit. After the shift of the population consist, the life of the Curonian Spit changed largely: new people bring new language, customs; the newcomers, torn away from their relatives, arrive at unfamiliar space, where the descenders of the old inhabitants still live near them for a while, but then leave the native land. In the book, the memories of the repatriated inhabitants are told about the after-war, about the difficulties of co-living with the newcomer, about the traces of war on people's mode of life and on their consciousness. In other articles, it is told about the museum creation, the attribution of the name to the town and other historic episodes through the eyes of the spit inhabitants; a few fiction works are published as well.

Cipher: Pu_Rei-2015

Document type: Article Language: English Country: Germany

Mike Reich ir kt.. *Amber Collections Geoscience Museum. Göttingen*. www.geomuseum.uni-goettingen.de, 2015

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Archeologiniai gintaro radiniai. Kuršių nerija, Juodkrantė (Schwarzort).

Keywords (En): Archaeological amber findings. The Curonian Spit, Juodkrante (Schwarzort).

Reklaminiame kataloge pristatoma Göttingeno miesto muziejuje sukaupta buvusios Karaliaučiaus (Koenigsberg) gintaro kolekcijos dalis. Tarp eksponatų yra itin senų kultūros objektų – žmonių figūrėlių amuletų iš Juodkrantės archeologinių radinių, datuojamų 2500 m. pr. Kr.

The advertising catalogue presents a part of Königsberg former amber collection, gathered in Göttingen city museum. Among the exponents, there are especially old cultural objects – human figures' maggots from Juodkrante archaeological findings, dated back to 2,500 B.C.

Cipher: Pu_Reu-1863

Document type: Book Language: German Country: Germany

Rudolf Reusch. *Sagen des Preussischen Samlandes*. Königsberg, Druck un Verlag der Hartungschens Buschdruckerei, 1863

Keywords (Lith): Prūsija. Semba, folkloras, sakmės

Keywords (En): Prusia. Samland, folklore, tales

Knyga yra tautosakos šaltinis, joje pateikiami naratyvinio folkloro tekstai iš Sembos. Tekstai suskirstyti pagal temas ir iš dalies žanrus, remiantis tuo metu populiaria Jakobo Grimo (Jacob Grimm) klasifikacija, yra autoriaus įvadinis tekstas bei mitologinių būtybių ir objektų rodyklė.

The book is a source of folklore; it provides narrative folklore texts from Samland. The texts are divided according to the topics and partly according to the genres, basing on Jacob Grimm's' classification, popular at that time. There is an introductory text by the author and an index of mythological creatures and objects.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Liudvikas Rėza. *Lietuvių liaudies dainos I*. Valstybinė grožinės literatūros leidykla, Vilnius, 1958

Notes: With (musical) notes.

Keywords (Lith): Folkloras, Rytprūsiai, lietuviškos dainos, tekstai, natos, tyrinėjimas

Keywords (En): Folklore, East Prussia, Lithuanian songs, texts, musical notes, research

Knygos I dalyje yra skelbiamas publikuotas Karaliaučiaus universiteto profesoriaus L. Rėzos (kilusio iš Karvaičių kaimo Kuršių nerijoje) lietuvių liaudies dainų rinkinys „Dainos oder LitthauischeVolkslieder“. Leidinyje vienoje lapo pusėje pateikiamos pirmojo leidinio faksimilės, kitoje – dainų tekstų transkripcija dabartine rašyba. Didelis įvadinis straipsnis parašytas leidinio redaktorių, pridedami keli lapeliai su natomis, Rėzos studija „Lietuvių liaudies dainų tyrinėjimas“ (vert. iš vok. k.), alfabetinė dainų tekstų rodyklė, dainų tekstų komentarai, žodynėlis.

The first part of the book provides a Lithuanian folklore songs' collection „Dainos oder LitthauischeVolkslieder“, published by Königsberg University professor L. Rhesa. In the publication, on one page side facsimiles of the first edition are provided, on the other – transcription of the song texts in modern writing. A large introductory article is written by the publication's editors, several pages with musical notes are attached, Rhesa's study „Lithuanian folk songs research“ (from Germ.), alphabetical song texts' index, texts' comments, dictionary.

Cipher: Pu_Rez-1964

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Liudvikas Rėza. *Lietuvių liaudies dainos II*. Vilnius, Vaga, 1964

Keywords (Lith): Rytprūsių lietuvių folkloras, Liudvikas Rėza, Kuršių marios

Keywords (En): Folklore of the Eastern-Prussia Lithuanians, Ludwig Rhesa, the Curonian Lagoon

Knygoje skelbiamos Prūsijos lietuvių dainos, surinktos Liudviko Rėzos. Dainų tekstai redaguoti, pridedamos natos, kurias surinko kiti rinkėjai. Dainų leidėjas, poetas ir mokslininkas Liudvikas Rėza pagrįstai laikomas garsiausiu žmogumi, kilusiu iš Kuršių nerijos. Jo gimtąjį kaimą Karvaičius užpustė smėlis. Nemažai rinkinio dainų užrašyta pamaryje, minimi pamario kaimai: Ventė, Minija, Rusnė, Gilija. Nors Rėza buvo Kuršių nerijos gyventojas, tačiau kuršininkų kalba paskelbtų dainų nėra.

The book publishes the songs of the Prussian Lithuanians, collected by Ludwig Rhesa. Texts of the songs are edited, music notes, collected by others, are provided. A song publisher, poet and scientist, Ludwig Rhesa is rightfully considered of the best humans, coming from the Curonian Spit. His native village, Karvaiciai, was swept by the sand. Quite a lot of collection's songs are recorded at the seaside, and such seaside villages are mentioned: Vente, Minija, Rusne, Gilija. Although Rhesa was an inhabitant of the Curonian Spit, there are no published songs in the Kursenieki language.

Cipher: Pu_Reza-2010

Document type: Article Language: Lithuanian, German Country: Lithuania

Atnaujinta Liudviko Rėzos skulptūra. Liudviko Rėzos antkapio užrašas. *Vakarų ekspresas* 2010-10-19.

<http://www.ve.lt/naujienos/lietuva/vakaru-lietuva/atnaujinta-liudviko-rezos-skulptura-493250>; papildyta iš

http://wiki-de.genealogy.net/Pers%C3%B6nlichkeiten_des_Memellandes

Keywords (Lith): Liudvikas Rėza (Rhesa), paminklas, antkapis, įrašas

Keywords (En): Ludwig Rhesa, monument, tombstone, record

Du straipsniai apie L. Rėzos įamžinimą. Nuotraukose – neišlikęs antkapis su tekstu, paminklai Kaliningrade ir prie Pervalkos.

Two articles about L. Rhesa's commemoration. In the pictures – a tombstone, now gone, with a writing, monuments in Königsberg and near Perwelk.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Erhard Riemann, Ulrich Tolksdorf, Reinhard Goltz. *Preussisches Wörterbuch* T. 1–5. Neumunster Wachholtz Verlag, 2000–2005

ISSN: 3 529 04611 6.

Keywords (Lith): Žodynas, Rytų ir Vakarų Prūsijos vokiečių kalba, leksika, dialektizmai

Keywords (En): Dictionary, German language of Eastern and Western Prussia, lexis, dialectisms

Žodyne sukaupta ir gausiai pavyzdžiais iliustruojama vokiečių tarmių leksika iš Rytų ir Vakarų Prūsijos. Naudojama daug šaltinių iš įvairių autorių darbų ir Prūsijos regionų šnekamosios kalbos. Etnografizmai, žymintys specifines realijas (darbo įrankius, pastatus ir pan.), iliustruojami piešiniais, pateikiamas kai kurių žodžių paplitimo žemėlapis. Žodyne nemažai baltizmų bei baltų kalbose vartojamų germanizmų iš Prūsijos vokiečių tarmių.

The dictionary presents collected and exemplified lexis of German dialects of Eastern and Western Prussia. Numerous sources from various authors are referred to, as well as the spoken language of Prussian regions. Ethnographic words, denoting specific realms (work tools, buildings, etc.), are illustrated by pictures; the map of certain words' expansion is provided. There are many baltisms and germanisms, used in Baltic languages, from German dialects of Prussia.

Cipher: Pu_Rim-1999

Document type: Book Language: German Country: Lithuania

Rimutė Rimantienė. *Die Kurische Nehrung aus dem Blickwinkel des Archeologen*. Vilnius, Lietuvos dailės akademijos leidykla, 1999

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Archeologija, Kuršių nerija, Juodkrantė, radiniai, vakarų baltai, kuršiai

Keywords (En): Archaeology, the Curonian Spit, Juodkrante, findings, the western Balts, the Curonians

Žymios lietuvių archeologės knygoje populiaria forma pasakojama apie senųjų baltų genčių kultūrų palikimą Kuršių nerijoje, apie archeologines ekspedicijas ir jų radinius, ypatingas dėmesys skiriamas keramikos ir gintaro dirbiniais.

In a famous Lithuanian archaeologist's book, it is popularly narrated about the heritage of the old Baltic tribes' cultures on the Curonian Spit, about the archaeological expeditions and their findings, special attention is paid to ceramics and amber works.

Cipher: Pu_Rim-1999a

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Rimutė Rimantienė. *Kuršių nerija archeologo žvilgsniu*. Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, Rytprūsiai, gyventojai, kultūra, etnografija, ekologija

Keywords (En): Fishing, traditions, the Curonian Lagoon, Eastern Prussia, inhabitants, culture, ethnography, ecology

Knygoje aprašomos archeologinės ekspedicijos Kuršių nerijoje, jų istorija ir radiniai. Fiksuojamose akmens ir žalvario amžiaus gyvenvietės, rasta geležies amžiaus radinių ir gintaro lobių. Autorė konstatuoja, kad visi Kuršių nerijos paminklai - tai kuršių ir jų protėvių Vakarų baltų palikimas.

The book describes archaeological expeditions on the Curonian Spit, their history and discoveries. The settlements of the Stone and Bronze Ages are established, the Iron Age discoveries and amber treasures are found. The author states that all of the Curonian Spit monuments are the heritage of the Curonians and their ancestors – Western Balts.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Adolf Rogge. **Michael Burckhardt, der Nahrungspfarrer und seine Gemeinde : Ein Sittenbild aus der zweiten Hälfte des 17. Jahrhunderts.** *Altpreußische Monatsschrift*, S. 450–462. Königsberg, Rosbach, Bd. 22, 1885

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kunigas, biografija, etnografija, bažnyčios istorija

Keywords (En): The Curonian Spit, priest, biography, ethnography, history of church

Straipsnyje aprašoma kunigo Michaelio Burkhardto veikla Kuršių nerijoje, jo santykiai su parapijiečiais. Remiantis kunigo paliktais įrašais ir laiškais, atkuriami gyvenimo nerijoje vaizdai, papročiai.

The article describes the work of priest Michael Burkhardt in the Curonian Spit, his relationship with the parishioners. Basing on the priest's recordings and letters, the sights and customs of life in the spit are reconstructed.

Cipher: Pu_Ron-1924

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Andrius Randomanskis. *Mažosios Lietuvos žvejyba.* Kaunas, 1924

Keywords (Lith): Žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, žuvų rūšys, laivų rūšys, žvejybos įstatymai

Keywords (En): Fishing, traditions, the Curonian Lagoon, types of fish, types of ships, fishing laws

1923 m. rugpjūtį inspektorius Andrius Randomanskis (Randomonis) iš Kauno buvo pasiųstas į prijungtą Klaipėdos kraštą įvertinti ūkio būklės ir žuvininkystės galimybių. Po šios išvykos buvo parašyta knygelė "Mažosios Lietuvos žvejyba" (1924). Knygelėje pateiktas vienas pirmųjų lietuvių kalba marių ir jūros aplinkos apibūdinimų. Išskirtos prėskų (gėlų) ir sūrių vandenų žuvų rūšys (veislės). Pateikti 73 žuvų pavadinimai lietuvių ir prūsų kalbomis, minimi rečiau naudojami įvardai latvių (kuršių) ir vokiečių kalbomis. Aprašo šešias laivų rūšis, lietuviškus tinklų pavadinimus. Apibūdinta jūrinės žūklė būklė, jos privalumai ir trūkumai. Aprašyta Kopų kranto Juodkrantės ir Nidos (Nidos) žvejyba bei Lietuviškojo kranto (Rusnės) arba gėlujų vandenų žvejyba.

In August 1923, inspector Andrius Randomanskis from Kaunas was sent to a newly joined Klaipeda district to evaluate the agriculture conditions and fishing opportunities. After the trip, a book "Mažosios Lietuvos žvejyba" („The Fishing of Little Lithuania“) was written (1924). In the book, one of the first lagoon and sea surroundings descriptions in Lithuanian language is presented. Freshwater and saltwater types of fish are distinguished. 73 names of fish are presented in Lithuanian and Prussian languages, more rarely used names in Latvian (Curonian) and German languages are mentioned. 6 types of ships are described, Lithuanian names of nets. The condition of sea fishing is depicted, its advantages and disadvantages. The fishing of Kopų shore in Juodkrante and Nida is described, as well as the fishing on the Lithuanian shore (Rusne) or freshwater fishing.

Document type: Article Language: German Country: Germany

P. Rosenwall. **Ein Balte reist druchs das Memeland. Bemerkungen einen Russen über Preußen und dessen Bewohner gesammelt auf einer im Jahr 1814 durch dieses Land unternommenen Reise Mainz 1817 (Über den Kreis Niederung).** *Memeler Kalendar*, p. 50–52. Oldenburg, Siebert Zeitung- und Buchvelag, 1965

Keywords (Lith): Nemuno delta, etnografija, buitinis, kalba, tikėjimai, kelionės įspūdžiai

Keywords (En): Nemunas delta, ethnography, domestic life, language, beliefs, travel impressions

Straipsnyje perpublikuojamas pasakojimas apie įspūdžius, patirtus keliaujant per lietuviškas Nemuno deltos žemes. Autorius pabrėžia ten sutiktų žmonių gyvenimo būdą: darbštumą, tvirtumą, darnų ryšį su gamta, ypač meilę arkliams, tačiau pastebi ir girtavimą. Jis tikina pastabėjęs senovinių papročių laikymąsi, daugybę gyvuojančių burtų ir tikėjimų, nors žmonės esą liuteronų tikėjimo. Aprašo moterų darbštumą, ypač pomėgį verpti ir austi, išskiria ypatingo grožio juostas, be to, jam lietuviai, ypač moterys, atrodo gabūs dainavimui ir geba improvizuoti.

The article re-publishes the narration about impressions from travels through Lithuanian Nemunas delta lands. The author emphasizes the lifestyle of people he met there: hard work, toughness, harmony with the nature, especial love for horses, though drinking is also noticed. He claims noticing also abidance of the old customs, a lot of spells and beliefs present, although the land is Lutheran. He described women's hard work, especially interest in spinning and weaving, distinguished exceptional beauty ribbons. Moreover, he suggests that Lithuanians, especially women, have talent for singing and improvising.

Cipher: Pu_Row-2005

Document type: Article Language: English Country: Lithuania

Stephen C. Rowell. **Aspects of Settlement in the Klaipeda District (Memelland) in the Late-Fifteenth and Early-Sixteenth Centuries.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis XI*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2005

Keywords (Lith): Prūsija, Ordinas, apgyvendinimas, Klaipėdos kraštas, istoriniai šaltiniai, baltai, žemaičiai

Keywords (En): Prussia, Teutonic Order, Klaipeda District, historical sources, Balts, Samogitians (Žemaitijans)

Pirmoje XVI a. pusėje Klaipėdos krašto populiacija atrodo palyginti stabili, nepaisant pasikeitimų dėl natūralių katastrofų ir didelės migracijos dėl palankesnių ekonominių valdymo sąlygų dvaruose. Aplink Klaipėdą kūrėsi etniškai mišri baltų kilmės bendruomenė kaimuose ir pastebimai „vokiška“ Klaipėdos mieste. Žemaičiai ir lenkai labiau atpažįstami iš vardų ir pravardžių, nors tai nepasako, kada ir kodėl jie atvyko. Vyko judėjimas ir priešinga kryptimi – į Žemaitiją. 1510-1520 m. ir 1540 m. Memelio-Klaipėdos srities mokesčių mokėtojų sąrašai bei kiti dokumentai pateikia duomenų ir apie šių kolonistų tarpusavio ryšius. XVI a. migraciją lėmė ne klišė „Turtinga Prūsija ir neturtinga Žemaitija“, o įvairūs buitiniai veiksniai bei kolonizacija suinteresuotų administratorių iniciatyva. Vidinė kolonizacija tarsi ignoravo sienas. Ji padidėjo po 1525 m., kai Prūsija įėjo į Jogailaičių įtakos zonos valstybių sistemą. Šiuose procesuose būsimojo Klaipėdos krašto ir Žemaitijos siena buvo svarbesnė Vilniui ir Karaliaučiu nei Pietų Livonijai, Vakarų Žemaitijai ar administratoriams Klaipėdoje.

The population of the Memel District in the first half of the sixteenth century seems to be quite stable despite changes that may have been influenced as much by natural disaster as grand migration movements as a result of economic improvement or seigniorial land-settlement policy. The population was ethnically mixed with Balts dominant in villages and "Germans" more noticeable in Klaipėda. Žemaitijans and Poles become noticeable from surnames/nicknames, although there is no indication of when or why they moved. Movement to Žemaitija is also not a rarity. Memel was a fortress town without access to a broad hinterland within the same state. However, the border between Memelland and Žemaitija was more important to Königsberg and Vilnius than it was to those living in the natural region, which encompassed southern Livonia, Western Žemaitija and Hauptamt Memel.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Wolfgang Rudolph. **Volkskunstgegenstände als Indikatoren des Kulturwandels bei ethnischen Minderheiten im südlichen Ostseegebiet.** *Jahrbuch für Volkskunde und Kulturgeschichte* 32 (17), 12–20. Berlin Akademie-Verlag, 1989

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautodailė, vėtrungės

Keywords (En): The Curonian Spit, ethnography, folk art, weathercocks

Straipsnyje supažindinama su buvusios Vokietijos etnografija, daugiausia dėmesio skiriant žvejų kultūrai Kuršių nerijoje. Ypač išskiriamos Kuršių marių žvejų laivų vėtrungės, kaip unikalus Europos tautodailės paveldo objektas.

The article introduces the ethnography of former Germany, paying most of the attention to the fishermen culture on the Curonian Spit. The Curonian Lagoon fishermen ship's weathercocks are particularly emphasized as a unique object European folk art heritage.

Cipher: Pu_Rus-2009

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Latvia

Anda Ruskule, Merle Kuris, Gustina Leiputė ir kt.. ***Atrask Baltijos jūrą.*** Baltijos aplinkos forumas – Ryga, 2009

Notes: Illustrated; authors Anda Ruskule, Merle Kuris, Gustina Leiputė, Markus Vetemaa, Šarūnas Zableckis. ISBN: 978–609–8041–00–2.

Keywords (Lith): Baltijos jūra, ekologija, žuvis, kraštovaizdis, Lietuva, Latvija Estija, Kuršių nerija

Keywords (En): The Baltic sea, ecology, fish, landscape, Lithuania, Latvia, Estonia, the Curonian Spit

Baltijos jūra šiandien yra viena iš judriausių pasaulio jūrų su intensyviu laivų eismu ir itin tankiai apgyventomis pakrančių teritorijomis. Baltijos jūroje vyksta daugybė ekonominių veiklų ir ji suteikia uždarbį tiems, kurie dirba joje ir prie jos. Bet tuo pačiu Baltijos jūra yra ir unikali ekosistema. Skirtingai nuo daugumos kitų vandenynų ir jūrų, druskingumas Baltijos jūroje yra labai nedidelis, sudarantis sąlygas išskirtinei jūrinių ir gėlavandenių rūšių, prisitaikiusių gyventi tokiomis ypatingomis sąlygomis, įvairovei. Baltijos jūra yra trapi ekosistema, kuriai reikalingas mūsų dėmesys ir apsauga. Tai viena labiausiai užterštų pasaulio jūrų. Jokios mokslininkų pastangos neduos pageidaujamo rezultato, jei visuomenė nesuvoks mūsų jūros gamtinės vertės, jai kylančių pavojų ir reikalingų apsaugos priemonių. Knyga skirta plačiam skaitytojų ratui, siekiant įvertinti žmogaus poveikį aplinkai ir žadinti sąmoningumui. Joje suteikiamos pagrindinės žinios apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos pajūrį, žuvis ir žvejybą, gamtos sąlygas ir landšaftą. Kuršių nerija laikoma viena jautriausių pajūrio vietų.

The Baltic sea today is one of the busiest seas of the world, with an intensive ship traffic and especially densely inhabited coast territories. In the Baltic Sea, a lot of economic activities take place and it provides money for those who work in and by it. At the same time, the sea is a unique ecosystem. Unlike most of other oceans and seas, the salt level of the Baltic Sea is very low, providing conditions for an exceptional variety of sea and freshwater species that have adapted to living in such special conditions. The Baltic Sea is a fragile ecosystem, which needs our attention and protection. It is one of the most polluted seas of the world. No efforts of scientists will be effective, if the society does not realize the natural value of our sea, the dangers it incurs and protection means it requires. The book is addresses to a wide range of readers, in order to evaluate the human effect on the environment and to arise consciousness. It provides basic knowledge of Lithuanian, Latvian and Estonian seashore, fish and fishing, natural conditions and landscape. The Curonian Spit is considered to be one of the most vulnerable seashore areas.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vasilijus Safronovas. **Smeltės istorijos klausimai.** *Klaipėdos visuomenės ir miesto struktūros. Acta Historica Universitatis Klaipedensis XI* (Sudarytojai: Vacys Vaivada, Dainius Elertas), 132–145. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2005

ISSN: 1392-4095.

Keywords (Lith): Istorija, Klaipėdos priemiestis, Kuršių marios

Keywords (En): History, suburbs of Klaipeda, the Curonian Lagoon

Didžiausio Klaipėdos priemiesčio Smeltės (vok. Szmelz) istorija nebuvo detaliam nagrinėta. Istorikas Johannes Sembritzki pateikė faktų iš Smeltės istorijos, tačiau jie išmėtyti per visus tris jo veikalus, be to, iš šių faktų beveik neįmanoma susidaryti vaizdo, kokia buvo Smeltės priemiesčio raida. Straipsniu bandoma pagilinti ir išplėsti informaciją apie Klaipėdos priemiestį ant Kuršių marių kranto, jo gyventojus ir raidą. Tai Smeltės teritorijos apimties klausimas, kai kurie juridiniai ir pramoninės raidos aspektai, urbanistinė priemiesčio raida.

The history of the largest suburb of Klaipeda – Smelte (ger. Szmelz) has never been explored in detail. A historian Johannes Sembritzki has presented facts from the history of Smelte, but they are scattered among three of his works; moreover, from these facts, it is almost impossible to collect a whole picture of what was the development of Smelte suburb. This article attempts to deepen and broaden the information on Klaipeda suburb on the Curonian Lagoon shore, its inhabitants and development. That is the question of Smelte territory, some of the legal and industrial aspects of the development, an urbanistic development of the suburb.

Cipher: Pu_Sal-1996

Document type: Article Language: English Country: Germany

Kristi Salve. **Fisherman's work and the sea in the Livonian folk calendar.** *Electronic Journal of Folklore* (Folklore: Electronic Journal of Folklore), issue: 1 / 1996, p. 26–50. <http://www.folklore.ee/folklore/nr1/liivi.htm>

Keywords (Lith): Lybių folkloras, etnografija, kalendorinės šventės, žvejų papročiai, magija, Latvija, Estija

Keywords (En): Lybian folklore, ethnography, calendar feasts, fishermen customs, magic, Latvia, Estonia

Straipsnyje analizuojamas lybių folkloro paveldas – žvejų papročiai įvairiose kalendorinėse šventėse, jie lyginami su latvių ir estų. Tiriama tikėjimai ir papročiai, susiję su tam tikrų dienų reikšme.

The article analyses the heritage of Lybian folklore – fishermen's customs in various calendar feasts, which are compared to Latvian and Estonian. The beliefs and customs related to the meaning of certain days are explored.

Document type: Article Language: German Country: Lithuania

Christiane Schiller. **Kuronismen im Halleschen so g. Richter - Wörterbuch.** *Res Humanitariae*, 15, p. 83–104. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2014

Keywords (Lith): Kuronizmai, Mažosios Lietuvos žodynas, kalbų kontaktai

Keywords (En): Curonisms, dictionary of Lithuania Minor, language contact

Straipsnyje tyrinėjami XVIII a. vokiečių–lietuvių kalbų žodyno (vad. Richterio žodynu) kuronizmai, t. y. žodžiai, kurie priskiriami kuršininkų kalbai, vartotai Kuršių nerijoje ir į šiaurę nuo Klaipėdos iki 1945 m. Šie iki šiol mažai žinomi kuronizmai identifikuojami remiantis R. Pyčo „Deutsch-Kurisches Wörterbuch“, R. Pyčo, P. Kvaikos „Kurisches Wörterbuch“, LKŽ ir K. Miülenbacho ir J. Endzelyno „Lettisch-deutsches Wörterbuch“ medžiaga.

This article focuses on Curonisms, i.e. words originated from Latvian based dialects spoken on the Curonian Spit and to the north of Klaipėda until 1945, which were encountered in the so-called German-Lithuanian Richter-Wörterbuch from the 18th century. These hitherto widely neglected Curonisms have been identified on the basis of the Deutsch-Kurisches Wörterbuch by Richard Pietsch, Kurisches Wörterbuch by Paul Kwauka and Richard Pietsch, the LKŽe and the Lettisch-deutsches Wörterbuch by Karl Mühlenbachs and Jānis Endzelīns.

Cipher: Pu_Schil-2015

Document type: Article Language: German Country: Lithuania

Christiane Schiller, Dalia Kiseliūnaitė. **Ein nahrungskurischer Text im Forschungszentrum Deutscher Sprachatlas in Marburg. Das Blatt 30084 Nidden.** *Archivum Lithuanicum T. 17*, p. 379–402. Vilnius, Lietuvių kalbos institutas, 2015

ISSN: 1392-737X.

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, Venkerio (Wenker) atlasas, Nida, tekstologija, etnografija, transkripcija

Keywords (En):

Straipsnyje pristatomas Venkerio (Wenker) vokiečių kalbos atlaso kartotekoje, saugomoje Marburgo tyrinėjimų centre, esantis kuršininkų kalbos paminklas, vadinamasis „Venkerio lapas“, vok. "Wenkerbogen" (užpildyta kortelė su 40 sakinių, išverstų iš vokiečių kalbos). Tai vienas iš seniausių kuršininkų kalbos paminklų. 1879-1880 m. Nidos mokytojo užpildytoje kortelėje įprastomis vokiškomis grafemomis (papildant lietuviškomis) užrašyti baltų kalbos pavyzdžiai iki šiol nebuvo sulaukę tyrinėtojų dėmesio. Straipsnyje pateikiama išsami šio kalbos paminklo genezės bei sandaros analizė, atskleidžiama jo reikšmė kuršininkų kalbos dokumentavimui, pateikiama faksimilė bei transkripcija dabartiniais rašmenimis, analizuojami rašybos ypatumai.

The article presents the Kursenieku language monument, called Wenker's page (a filled in card with 40 sentences, translated from German). This list is from Wenker's German language atlas index, kept in the Marburg Research Centre. It is one of the oldest monuments of the Kursenieku language. In card, filled by 1879-1880 Nida's teacher, Baltic language examples are recorded using common German graphemes (complemented by Lithuanian ones). These examples have not received the researchers' attention. The article provides a thorough analysis of genesis and composition of this language monument, its meaning for the Kursenieku language documentation is revealed, a fascimile and transcription in modern writing are provided, peculiarities of writing are presented.

Document type: Dissertation Language: German Country: Germany

Friedrich Schlake. **Körpermessungen von Landkindern an der Südküste des Kurischen Haffs.** *Inaugural – Dissertation.* Königlichen Albertus-Universität zu Königsberg i.Pr. Königsberg Hartungsche Buchdruckerei, 1916

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Žiokų (Schaaken) valsčius, vaikų sveikata, kūno matavimai, buitis, antropologija

Keywords (En): The Curonian Spit, the parish of Schaaken, children's health, body measuring, domestic life, anthropology

Disertacijoje skelbiami vienos Kuršių marių pakrantės gyvenvietės vaikų sveikatos ir antropologijos tyrimai. Daugiausia dėmesio skiriama kūno matavimų metodikai, kuri leidžia matyti ankstyvus sutrikimus ir sveikatos būklės raidą. Šio medicininio darbo kontekste randame ir gyventojų buities sąlygų aprašymus, žvejų darbo specifiką. Šis tyrinėjimas - vienas iš pirmųjų Rytprūsių gyventojų antropologijos klausimais.

The dissertation publishes children's health and anthropology research of one of the Curonian coast settlements. Most of the attention is paid to the methodology of body measuring, which allows seeing early disorders and development of the health state. In this purely medical work, examples of domestic conditions are found, along with the specifics of the fishermen's work. This research is among the first ones, dealing with the issues of East Prussia inhabitants' anthropology.

Cipher: Pu_Schli-1924

Document type: Book Language: German Country: Germany

Oscar Schlicht. **Die Kurische Nehrung in Wort un Bild.** Koengisberg, Graefe u. Unzer Verlag, 1924

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, architektūra, žmonės, nuotraukos

Keywords (En): The Curonian Spit, nature, architecture, people, pictures

Gausiai iliustruotoje knygoje aprašyti Kuršių nerijos gamtos ypatumai, daug dėmesio skiriama kopų apželdinimui ir kitoms svarbiausioms krašto raidos ypatybėms. pasakojama apie gyventojų buitį, darbus, tradicijas.

This abundantly illustrated book describes the peculiarities of the Curonian Spit nature; a lot of attention is paid to the afforestation of the dunes and to other major features of the area development. The inhabitants' everyday life, work, traditions are depicted.

Cipher: Pu_Schli-1989

Document type: Book Language: German Country: Germany

Erinnerungen an ein unvergängliches Paradies: Wanderungen durch Ostpreußen. Wetzlar, Jungarbeiterinitiative an d. Werner-von-Siemens-Schule, 1989

ISBN: 3-924393-38-9.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, prisiminimai, gamta, gyvenvietės

Keywords (En): Eastern Prussia, the Curonian Spit, memories, nature, settlements

Rytprūsio gimusio autoriaus vaikystės prisiminimai apie Kuršių neriją, kitus Klaipėdos krašto miestus ir kaimus, Kuršių marias, kitas Rytprūsių vietas. Fragmentiški prisiminimai keliaujant vaikystės vietomis perpinti emocionaliais vertinimais, nostalgija.

The author's (born in the Eastern Prussia) childhood memories of the Curonian Spit, other Klaipėda district towns and villages, the Curonian Lagoon, other Eastern Prussia places. Fragmented memories are interwoven with emotional evaluations and nostalgia while travelling the childhood places.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Wolfgang P. Schmid. *Nehrungskurisch I, II, III*. Akademie der Wissenschaften und der Literatur. Mainz. 1989, 1995, 1999

Notes: Illustrated. ISBN: 3-515-05445-6, 3-515-06758-2, 3-515-07475-9.

Keywords (Lith): Kuršininkų kalba, garso įrašai, tekstai, lingvistiniai komentarai, fonetika, fonetinė transkripcija, morfologija, leksika

Keywords (En): The Kursenieku language, audio records, texts, linguistic comments, phonetics, phonetic transcription, morphology, lexis

Knyga yra kuršininkų kalbos studija. Ji sudaryta remiantis gausia garso įrašų medžiaga, surinkta iš Vokietijoje gyvenusių Kuršių nerijos informantų. Pirmojoje dalyje aprašyta kuršininkų kalbos istorija, pateikiamos pastabos apie vietovardžius, didžiausią dalį užima kuršininkų kalbos fonetikos aprašas, naudojama tarptautinė fonetinė transkripcija, pateikiamos eksperimentų iliustracijos. Antrojoje dalyje pateikiami transkripcija užrašyti tekstai (transkribavo I. Bernovskis) su vertimu į vokiečių kalbą, išnašose W. Schmido komentarai apie leksiką ir gramatiką lyginamosios baltistikos metodu. Trečioji dalis skirta atskiriems fonologijos klausimams. Naudojamos trumpos ištraukos iš įrašytų tekstų ir pateikiamos jų sonogramos ir oscilogramos. Tekstų fragmentai komentuojami išnašose.

The book is the a study of the Kursenieku language. It is composed using abundant audio data, collected from the Curonian Spit informants from Germany. The first part describes the history of the Kursenieku language, provides remarks on place names. The biggest part is devoted to the phonetic description of the Kursenieku language, illustrations of experiments are provided. The second part offers transcribed texts (transcribed by I. Bernovskis) with translation into German, and, in footnotes, W. Schmidt's comments on lexis and grammar in comparative Baltistics method. The third part is devoted to separate phonological issues. Short extracts from recorded texts are used and their sonograms and oscillograms are provided. Text fragments are commented in the footnotes.

Cipher: Pu_Schum-1869

Document type: Book Language: German Country: Germany

Julius Schumann. *Geologische Wanderungen durch Altpreussen*. Königsberg, 1869

Keywords (Lith): Prūsija, Kuršių nerija, Kuršių marios, geologija, geografija, etnografija

Keywords (En): Prussia, the Curonian Spit, the Curonian Lagoon, geology, geography, ethnography

Iš Karaliaučiaus kilusio Rytprūsių mokytojo, geologo ir Rytprūsių kraštotyros pionieriumi laikomo autoriaus kelionių po Rytprūsius įspūdžiai, rašyti kelerius metus. Daugiausia dėmesio skiriama geologijai ir kraštovaizdžiui, ypač kopoms ir miškams, tačiau nepamirštami ir žmonės. Subjektyviais įspūdžiais praturtinti pasakojimai apie atskirus Kuršių marių pakrantės kaimus, gyvūniją ir augmeniją bei gyventojus, tekste nemažai vietovardžių ir etnografinių detalių.

Travel impressions, written in several years, of East Prussian teacher, geologist and pioneer of East Prussian regional studies from Königsberg. Most of the attention is paid to geology and landscape, especially the dunes and forests, though people are also not neglected. Enriched by subjective impressions, the narration tells about separate Curonian coast villages, fauna and flora, inhabitants; the text has numerous place names and ethnographic details.

Quellen / Unterschrift: Kopija iš Bayerische Staatsbibliothek

Document type: Book Language: German Country: Germany

Johannes Sembritzki. *Memel im neunzehnten Jahrhundert*. Memel, Druck und Verlag Siebert, 1902

Keywords (Lith): Klaipėda, istorija, uostas, valdymas, mokyklos, bažnyčios, karališkoji pora

Keywords (En): Klaipeda, history, port, management, schools, churches, royal couple

Knygoje pasakojama Klaipėdos miesto istorija XIX a.. Tai spartaus vystymosi laikotarpis. Aprašomas miesto augimas per prekybą ir uostą, pramonės ir kultūros plėtra, infrastruktūros gerinimas. Atskiras dėmesys skiriamas gaisro temai ir karališkosios poros laikino gyvenimo mieste laikotarpiui, kuris dar vadinamas „Prūsijos sostinės“ metais. Darbo gale asmenvardžių ir vietovardžių rodyklė.

The book narrates the history of the 19 c. Klaipeda. It was a rapid development period. City growth due to trade and port is described, industrial and cultural development, infrastructure improvement. Separate attention is paid to the subject of fire and temporary accommodation of the royal couple in the city period, which is also called the years of „Prussian capital“. In the end of the work, there is an index of personal and place names.

Cipher: Pu_Sem-1918

Document type: Book Language: German Country: Germany

Johannes Sembritzki. *Geschichte des Kreises Memel*. Im berlage von Robert Schmidts Buchhandlung Memel, 1918

Keywords (Lith): Istorija, Klaipėdos kraštas, Kulmo teisė, valdymas, dvarai

Keywords (En): History, Klaipeda district, Kulmer Recht, management, mansions

Knyga yra Klaipėdos krašto istorija, paremta gausiais istoriniais dokumentais, kuriuose fiksuojami svarbiausi krašto įvykiai, statistika, fiksuojama kiekvienos parapijos istorija. Prasideda ji nuo Ordino laikų ir baigiasi autoriaus gyvenamuoju laikotarpiu prieš I p.k. Aprašyti tokie objektai kaip keliai, miškai, žvejyba, miestelių susikūrimas, valdymas, karai, bažnyčių parapijų susidarymas ir kitos žinios apie jas, ligoninės, karčemos, santykiai su kaimynais lietuviais.

The book is the history of Klaipeda district, based on the abundance of historical documents, where the most essential events, statistics of the district are recorded, as well as the history of each parish. It begins from the Order times and ends with the author's lifetime before WW1. Such subjects as the roads, forests, fishing, town formation, management, wars, formation of parishes and other data on them, hospitals, taverns, relations with neighbors Lithuanians are described.

Cipher: Pu_Sem-1920

Document type: Book Language: German Country: Germany

Johannes Sembritzki, Arthur Bitens. *Geschichte des Kreises Heydekrug*. Memel, Siebert, 1920

Keywords (Lith): Istorija, Šilutė (Heydekrug), istoriniai dokumentai, vietovardžiai, asmenvardžiai

Keywords (En): History, Silute (Heydekrug), historical documents, place names, personal names

Garsiausio Klaipėdos krašto istoriko knygoje, remiantis gausiais istoriniais dokumentais, pasakojama Šilutės krašto istorija nuo seniausių paminėjimų iki mūsų dienų. Minima daug vietovardžių ir asmenvardžių, pasakojama apie gyvenviečių raidą, gyventojų socialinę ir ekonominę padėtį.

In the book of the most famous historian of Klaipeda district, basing on numerous historical documents, the history of Silute district is told from the earliest mentions to present days. A lot of place names and personal names are mentioned; the development of settlements, inhabitants' social and economic situation is described.

Document type: Book Language: German Country: Lithuania

Johannes Sembritzki. *Geschichte der Königlich Preussischen See-und Handelsstadt Memel*. F. W Siebert Memeler Dampfboot Akt- Ges., 1926

Keywords (Lith): Istorija, Klaipėda, etimologija, Klaipėdos pilis, prekyba, karai, istorijos šaltiniai

Keywords (En): History, Klaipeda, etymology, Klaipeda castle, trade, wars, historic sources

J. Sembritzki's history of Klaipėda is up to date and factually abundant and subject diverse. quoting M. Ščiavinską „without knowing it, J. Sembritzki did a huge favor for the upcoming historian generations: in the book, quoted history sources remained that later vanished in wars or were scattered in other archives, and are hardly available now. Such turn in relations with sources indicates that J. Sembritzki's work is valuable, first of all, in historiographical sense“.

J. Sembritzki's history of Klaipeda, with its factual data abundance and subject diversity, is the most outstanding historical work about Klaipeda up to present. quoting M. Sciavinską, „without knowing it, J. Sembritzki did a huge favor for the upcoming historian generations: in the book, quoted history sources remained that later vanished in wars or were scattered in other archives, and are hardly available now. Such turn in relations with sources indicates that J. Sembritzki's work is valuable, first of all, in historiographical sense“.

Cipher: Pu_Shi-2015

Document type: Article Language: English Country: Poland

Roman Shiroukhov. **Contacts between Prussians and Curonians in the 11th–early 13th centuries, according to the archaeological data.** *Materiały do archeologii Warmii i Mazur. T.1.* eds. M. Hoffmann, M. Karczewski, S. Wadył, p. 255–273. Warszawa-Białystok, Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku, 2015

ISBN: 978-83-87881-36-8; 978-83-61376-50-7.

Keywords (Lith): Archeologija, prūsai, kuršiai, genčių kontaktai, kultūra, diskusija, statistiniai duomenys

Keywords (En): Archeology, Prussians, Curonians, cultural contacts, discussion, statistics

Straipsnyje apibendrinama postvikinginio materialinės prūsų ir kuršių kultūros laikotarpio pirmoji lyginamoji studija. Svarbiausia problema apie kontaktus tarp prūsų ir kuršių 11 -13 a. pr. kilo iš diskusijos tarp Lietuvos archeologų ir jų kolegų iš Kaliningrado (Kulakov) dėl stiprios kuršių įtakos prūsams. Santykiai tarp prūsų ir kuršių ilgą laiką buvo stipriai pervertinami ir nesirėmė pakankamu kiekiu materialinių įrodymų. Ši studija ne tik padeda atsakyti į šį bei kai kuriuos kitus tarpregioninius pietų ir rytų baltų santykių klausimus, bet ir lygina statistinius prūsų ir kuršių ornamentikos, ginklų, žirgų aprangos, įrankių ir importuotų daiktų duomenis su pagrindiniais laidojimo ritualais, kapų įrengimu pagal socialinius sluoksnius, prekybos keliais bei aiškina pačių kapinių radinių chronologiją bei tipologiją.

The article summarizes results of the first comparative study of the post-Viking age Prussian and Curonian material culture. The very problem of the contacts between Prussians and Curonians in the 11th – beginning of the 13th centuries is rooted in the discussion of the Lithuanian archaeologists and their colleagues in Kaliningrad region of the strong impact of Curonian culture on Prussians in the 10th–12/13th centuries (Kulakov 1994, Žulkus 2004; Ширouxов 2011). Thus, the relations between Prussians and Curonians have been strongly overestimated for many years, despite the lack of sufficient quantity of material evidences. The actual study is a chance not only to answer this and other questions related to the problems of trans-regional contacts in the area of South-Eastern Baltic, but to compare the statistical data of Prussian and Curonian ornaments, arms, horse harness, ceramics, different tools and imported goods with some general features of burial rite, cemeteries based on social structure, trade routes; and to clarify the chronology and typology of the grave goods itself.

Document type: Book Language: German Country: Germany

F. W. Siebert, Herbert Preuss. *Memelländisches Bilderbuch II*. Georg Banzerus Hoxter/Weser, 1977

Notes: Illustrated, pages not numbered.

Keywords (Lith): Žvejyba, architektūra, Kuršių nerija, Kuršių marios, pajūrio kaimai, gyventojai, kultūra, etnografija

Keywords (En): Fishing, architecture, the Curonian Spit, the Curonian Lagoon, seaside villages, inhabitants, culture, ethnography

Knyga yra nuotraukų albumas su dviem įvadiniais leidėjų straipsniais. Nuotraukos čia atrinktos pagal temą „Kuršių nerija, Kuršių marios, pajūris“, leidinyje yra jų daugiau (Šilutės kraštas), didžioji dalis nuotraukų darytos prieš II pasaulinį karą, kitos – sovietmečiu iki 70-ųjų.

The book represents a photograph album with two introductory articles by the publishers. The photos are selected according to the theme „The Curonian Spit, the Curonian Lagoon, seaside“; the album contains more (Šilutės district). The biggest part of the photos are taken before the WW2, others – in Soviet period until the 70s.

Cipher: Pu_Sili-1990

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Klāvs Siliņš. *Latviešu personvārdu vārdnīca*. Rīga, Zinātne, 1990

Keywords (Lith): Asmenvardžiai, etimologija, registras, istoriniai šaltiniai, dvikamieniai vardai, pravardinės kilmės vardai, pavardės, vardų formos

Keywords (En): Personal names, etymology, register, historical sources, double-stemmed names, names of sobriquets origin, surnames, name forms

Knygoje pateikiamas apie 8000 vardų sąrašas, surinktas iš įvairių šaltinių. Dalis tų vardų latvių vadyne nebevertojami, tačiau jie svarbūs kalbos ir istorijos liudininkai. Pagrindinis knygos tikslas – vardų kilmės aiškinimas, tačiau įtraukiami ir sutrumpinti vardai, nurodomi šaltiniai. Didelis įvadinis straipsnis.

The book provides a list of 8000 names, collected from various sources. Part of these names are no longer used in Latvian, but they are important language and history witnesses. The main aim of the book – explanation of names' origin; however, shortened names are included as well, sources are indicated. A large introductory article.

Cipher: Pu_Sir-2011

Document type: Article Language: Russian Country: Lithuania

Роман Широухов. **Контакты пруссов и куршей X-XIII вв. по археологическим источникам**. *Lietuvos archeologija*. T. 37. Vilnius, Lietuvos istorijos institutas, 2011

ISSN: 0207-8694.

Keywords (Lith): Prūsai, kuršiai, papuošalai, ginklai, laidosena

Keywords (En): Prussians, Curonians, decorations, arms, burial

Straipsnyje apžvelgiami prūsams ir kuršiams būdingi X-XIII a. papuošalų ir ginklų tipai. Atliktas „kuršių“ tipo radinių kartografavimas prūsų žemėse. Nagrinėjamas kuršių kapų egzistavimo prūsų teritorijoje galimybės klausimas. Taip pat skiriama dėmesio prūsų moterų XI-XIII a. degintiniams ir XII a. -XIII a. pirmosios pusės spėjamiems prūsų griautiniams kapams. Prūsų ir kuršių kultūrinių ryšių kontekste glaustai analizuojami XI/XII-XVa. archeologiniai paminklai, esantys Kuršių nerijoje. Aptariami pagrindiniai prekybos keliai ir galimi importo bei inovacijų maršrutai prūsų ir kuršių žemėse.

The article reviews jewellery and gun types characteristic of Prussians and Curonians in the 10th–13th centuries. The mapping of findings of the “Curonian type” was performed in the Prussian territories. The issue of existence of Curonian graves in the Prussian territory is analysed. A great deal of attention is paid to burned graves of women of the 11th–13th centuries and the possibly destroyed Prussian graves of the 12th century to the first half of the 13th century. Archaeological monuments of the 11th/12th–15th centuries situated in the Curonian territory are thoroughly analysed. The main trade paths and possible import and innovation routes in Prussian and Curonian lands are discussed.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Roman Širouchov. **Kuršių nerijos ankstyvųjų viduramžių archeologiniai paminklai. Kuršių ir prūsų kontaktų zonos klausimas.** *Res Humanitariae XV*. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2015

ISSN: 1822-7708.

Keywords (Lith): Archeologija, prūsai, kuršiai, laidosena, etniniai indikatoriai

Keywords (En): Archeology, Prussians, Curonians, burial rite, ethnic indicators

Straipsnis skirtas XIII–XV a. Kuršių nerijos archeologinių paminklų tyrinėjimų rezultatams apibendrinti, pagrindinių radinių tipams analizuoti ir kuršių ir prūsų genčių spėjamų kontaktų zonai nagrinėti. Apžvelgiamos ir revizuojamos nusistovėjusios paskutinio dešimtmečio teorijos, skirtos palikusiems XIII–XV a. Kuršių nerijos paminklams etnosams identifikuoti. Darbe pateikiama iki šiol neskelbta naujų tyrinėjimų ir archyvinė archeologinė medžiaga.

The paper is dedicated to the generalisation of the investigations results for the 13th–15th Curonian Spit archaeological sites, with the analyse of the main types of finds and supposed Prussian and Curonian contact zone problem. Last decade's established theories about the 13th–15th Curonian Spit archaeological sites populaton are also reviewed and revised. Unpublished till now new archaeological investigations and archival data is reflected in this study.

Cipher: Pu_Syd-Wilh-1909

Document type: Article Language: German Country: Germany

Anna von Sydow (sud.). **Wilhelm und Caroline von Humboldt in ihren Briefen 1808-1810. Humboldt an Caroline Koenigsberg 10. October. 1809.** *Wilhelm und Caroline von Humboldt in ihren Briefen 1808–1810*, p. 251–256. Berlin, Ernst Diegfired Mittler und Sohn, 1909

Keywords (Lith): Laiškas, Kuršių nerija, kelionė smėliu, gamta, įspūdžiai

Keywords (En): Letter, the Curonian Spit, travel on sand, nature, impressions

Ištraukoje skelbiamas žymaus vokiečių mąstytojo, mokslo ir kultūros veikėjo Wilhelmo von Humboldto laiškas žmonai Caroline, kur jis aprašo kelionės iš Klaipėdos iki Pilavos (Pillau) per Kuršių neriją įspūdžius. Dalijamasi emocijomis apie Kuršių nerijos gamtos grožį ir unikalumą, ramybę, tuo pačiu prisimenama varginga kelionė karieta pajūriu per smėlį.

The extract provides a letter of a famous thinker, science and culture activist Wilhelm von Humboldt to his wife Caroline, where he describes his impressions from traveling from Klaipeda to Pillau through the Curonian Spit. He shares emotions on the beauty and uniqueness of the Curonian Spit's nature, its tranquility; at the same time, an exhausting travel through the seaside sand by a carriage is remembered.

Cipher: Pu_Slok-1928

Document type: Book Language: Latvian, German Country: Latvia

L. J. Sloka (sud.). **Kurzemes draudzes chronika 1–3 d.** Rīga, Valsts archīva izdevums, 1928

Notes: Missing pages 5-32.

Keywords (Lith): Kurzemė, bažnyčios knygos, bažnyčios istorija, parapijos istorija, asmenvardžiai

Keywords (En): Kurzeme, church books, church history, parish history, personal names

Knygoje skelbiami Kurzemės bažnyčių dokumentai, kuriuose fiksuojami dirbę kunigai, vietovardžiai, pamokslų tekstai, parapijiečių sąrašai (krikšto, mirusiųjų ir kt.).

The book publishes documents of Kurzeme church, where the priests that worked there are recorded, as well as place names, texts of sermons, lists of parishers (christening, death, etc.).

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Pēteris Šmits. *Kuršu kāpu folklorā*. Latviešu folkloras krātuves materiāli, 1933

Notes: 2 copies: 1933 and Eraksti 2009.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, pasakojamasis folkloras, kuršininkų kalba, autentiški tekstai

Keywords (En): The Curonian Spit, narrative folklore, the Kursenieku language, authentic texts

Knygoje skelbiamas Kuršių nerijoje kuršininkų kalba užrašytas folkloras: sakmės, padavimai, pasakos, smulkioji tautosaka, keli dainų tekstų fragmentai. Tautosaka buvo rinkta įvairiose ekspedicijose Kuršių nerijoje apie 1930-uosius. Rinkinyje nurodomi pateikėjų ir rinkėjų vardai ir pavardės. Tekste yra leidėjų įterpti mažiau žinomų kuršininkų kalbos žodžių paaiškinimai. Knygos pradžioje išsamus sudarytojo įvadinis straipsnis.

The book publishes folklore, written on the Curonian Spit in the Kursenieku language: legends, stories, tales, short pieces, several fragments of song texts. Folklore was collected in various expeditions on the Curonian Spit around 1930-ies. The names and surnames of the collectors are provided in the collection. The text contains explanations of less known Kursenieku words. In the beginning of the book, there is a comprehensive introductory article by the author.

Cipher: Pu_Ste-1894

Document type: Book Language: German Country: Germany

F. Stern. *Fuehrer durch Schwarzort und Umgebung*. Koenigsberg, Druck von A. Hausbrandt's Nachfolger, 1894

Notes: Map.

Keywords (Lith): Kelionės vadovas, lankytini objektai, viešbučiai, vietų vardai

Keywords (En): Travel guide, famous objects, hotels, place names

Nedidelė knygelė yra vienas iš pirmųjų Kuršių nerijos turizmo vadovų. Joje pateikiama ne tik Juodkrantės istorija, gyvenvietės planas, bet ir aprašomi dėmesio verti objektai (kopos, apžvalgos aikštelė), pristatomi populiariausi viešbučiai, knygelė papildyta jų reklama. Pristatoma kurortinio gyvenimo tvarka: veikiantys pliažai, jų naudojimo sąlygos. Be to, siūloma lankyti ir kitus miestus, į kuriuos galima nuvykti iš Juodkrantės.

The small book is one of the first Curonian Spit tourism guides. It provides not only the history of Schwarzort, the plan of the settlement, but also descriptions of attractions (dunes, observation deck); popular hotel are presented, their advertisements are included in the book. The order of the resort is presented: available beaches, terms of their use. Moreover, other towns, reachable from Schwarzort, are suggested for visiting.

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Leonas Stepanauskas. *Tomas Manas ir Nida*. Vilnius, Vaga, 1987

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Thomas Mann, Kuršių nerija, Vokietija, politinės pažiūros, kultūriniai ryšiai

Keywords (En): Ludwig Rhesa, monument, tombstone, record

Knygoje aprašytas rašytojo Tomo Mano vasarojimas Nidoje, savo name prie marių. Nors rašytojas su šeima ten praleido vos keletą vasarų, jos buvo svarbios ir jo kūrybinėje veikloje, ir šios žvejų gyvenvietės istorijoje. Nida tuo metu vasaromis buvo kultūros žmonių susibūrimo vieta, ir Tomo Mano vaidmuo joje buvo išskirtinis. Jį lankė žymūs menininkai, žurnalistai, kurie paliko atsiminimų, apie gyvenimą Nidoje laiškuose ne kartą užsimindavo ir pats rašytojas gyvendamas tremtyje, nemažai pasakojimo užima jo vaikų prisiminimai. Knyga parašyta sovietmečiu ir reprezentuoja jo ideologiją, tačiau joje gausu ir vertingos informacijos, biografinių detalių.

Two articles about L. Rhesa's commemoration. In the pictures – a tombstone, now gone, with a writing, monuments in Königsberg and near Perwelk.

Cipher: Pu_Str-2004

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. *Klaipėda ir Kuršių nerija. Vadovas*. R. Paknio leidykla, 2004

Notes: Illustrated. ISBN: 9986-830-84-2.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, gyventojai, kultūra, turizmas

Keywords (En): Eastern Prussia, the Curonian Spit, inhabitants, culture, tourism

Knyga skirta turistams. Populiariai apžvelgiama regiono istorija. Supažindinama su istoriniais, kultūriniais ir gamtos objektais Klaipėdoje ir Kuršių nerijoje, tradicinėmis ir naujomis lankytinomis vietomis, susijusiomis su regiono specifika.

The book is aimed for tourists. The region's history is popularly reviewed. The historical, cultural and nature objects in Klaipėda and the Curonian Spit are introduced, as well as traditional and new places to visit, related to the specifics of the region.

Cipher: Pu_Str-2005

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. *Klaipėda, Kuršių nerija, Karaliaučius*. R. Paknio leidykla, 2005

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Turizmas, Rytprūsiai, Karaliaučius, Kuršių nerija, Klaipėdos kraštas, gamta, istorija, kultūra, lankytini objektai

Keywords (En): Tourism, Eastern Prussia, Kaliningrad, the Curonian Spit, Klaipėda district, nature, history, culture, places to visit

Turistams skirtoje, gausiai istorinėmis ir dabartinėmis nuotraukomis iliustruotoje knygoje pristatoma Karaliaučiaus miesto, Kuršių nerijos ir Klaipėdos krašto istorija, kultūra, tradicijos, gyvensena, žymiausi krašto žmonės, lankytini objektai.

In this book for tourists, which is richly illustrated with historical and modern pictures, the history, the culture, traditions, life mode, famous people and notable places of Kaliningrad (Konegsberg), the Curonian Spit and Klaipėda district are presented.

Document type: Book Language: German Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. *Die Kurische Nehrung – die alte Poststrasse Europas*. Klaipėda, Jokužio leidykla-spaustuvė, 2006

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, istorija, pašto kelias, kultūra, gyvenvietės, kraštovaizdis

Keywords (En): The Curonian Spit, history, postal road, culture, settlements, landscape

Knygoje populiaria forma aprašyta Kuršių nerijos istorija, pagrindinį dėmesį sutelkiant pašto kelio atsiradimui ir su tuo susijusiems pokyčiams nerijos gyvenime. Tai Kuršių nerijos modernėjimo ir kurortų atsiradimo istorija, žvejų ir žemdirbių santykių, mokyklos ir gyvensenos aprašymas.

The book popularly describes the Curonian Spit history, focusing the main attention on the postal road appearing and the changes, related to that, in the life on the spit. That is the description of the history of modernization and resorts' beginning on the Curonian Spit, fishermen and farmers' relations, school and homelife.

Cipher: Pu_Str-2007

Document type: Book Language: Russian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. *Куршская коса*. Москва, Культурная революция, 2007

Keywords (Lith): Kuršių nerija, pašto kelias, kultūros istorija, archyvinė medžiaga

Keywords (En): The Curonian Spit, postal road, history of culture, archive data

Knygos tekstas yra iš esmės knygos „Kuršių nerija – Europos pašto kelias“ vertimas, pritaikytas rusakalbiams skaitytojams. Joje supažindinama su Kuršių nerijos istorija, kraštovaizdžiu, kultūros istorija, atskirą dėmesį skiriant pašto keliui, kuris buvo jungiamoji grandis tarp Vakarų Europos civilizacijos ir ramaus baltų tradicijas puoselėjančio žvejų kaimo. Knygoje panaudoti archyvų šaltiniai.

The text of the book is basically the translation of the book “Kuršių nerija – Europos pašto kelias“, adapted for the Russian-speaking readers. It introduces the Curonian Spit history, landscape, history of the culture, paying special attention to the postal road, which was the link between the Western Europe civilization and a quiet fishermen village that cherished Baltic traditions. The book uses archive sources.

Cipher: Pu_Str-2008

Document type: Article Language: German Country: Germany

Nijolė Strakauskaitė. *Die Geistlichkeit der Kurischen Nehrung hinsichtlich ihres lituanistischen Kulturwirkens im 16.-20. Jahrhundert*. *Annaberger Annalen 16*, 2008.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, bažnyčios istorija, istoriniai dokumentai, bažnytinių knygų įrašai, asmenvardžiai.

Keywords (En): The Curonian Spit, history of church, historical documents, records of church books, personal names.

Straipsnyje pristatomas Kuršių nerijos gyventojų religinio gyvenimo, bažnyčių ir parapijų istorijos tyrinėjimas, paremtas archyvų šaltiniais, duomenys apie kunigus ir jų veiklą, iš įrašų iššifruojami gyventojų asmenvardžiai.

The article presents a research of the Curonian Spit inhabitants' religious life, history of churches and parishes. The research is based on archive sources, data about the priests and their work; inhabitants' personal names are deciphered from the records.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. **Kuršių nerija – pasitraukimo kelias: atminties tiltas.** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis T 18*, p. 151–159. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2009

ISSN: 1392-4095.

Keywords (Lith): Rytų Prūsija, Kuršių nerija, mikroistorija, evakuacija, istorinė ekspozicija, identitetas

Keywords (En): East Prussia, Curonian Spit, local history, collective memory, evacuation, historical exposition, identity

Antrojo pasaulinio karo pabaiga, lemtingai pakreipusi Rytų Prūsijos likimą – ne tik istorijos, bet ir kolektyvinės atminties dalykas. Straipsnio tikslas yra lokalinio šio diskurso aspekto – Kuršių nerijos – svarbaus evakuacijos kelio Klaipėdos (Memelio) gyventojams 1944 m. pabaigoje analizė. Nagrinėjami šį procesą ir jo padarinius reflektuojantys kolektyvinės atminties siužetai. Svarbus analizės aspektas – šių dienų Kuršių nerijos gyventojų santykio su praeitimi kaip jų identiteto sudedamąja dalimi problema.

The end of the Second World War vitally influenced the fate of East Prussia not only from a historical point of view, but also its collective memory. The main object of the article is an analysis of the local aspects of this issue. This included the Curonian Spit as an important evacuation route for Klaipėda/Memel inhabitants at the end of 1944 and a reflection of this process in the collective memory. An important aspect of this analysis is connected with the problem of contemporary Curonian Spit residents in relating with the past as a part of their identity.

Cipher: Pu_Str-2010

Document type: Book Language: Lithuanian, German Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė, Lina Motuzienė. **Kuršių nerija Hugo Scheu atvirukų rinkinyje.** Klaipėdos universiteto leidykla, 2010

Notes: Illustrated. ISBN: 978-9955-18-531-4.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, fotografijos, kurortas, gamta, architektūra

Keywords (En): Nemunas delta, ethnography, domestic life, language, beliefs, travel impressions

Knygoje publikuojami atvirukai su Kuršių nerijos vaizdais, surinkti iš kraštotyrininko dvarininko Hugo Šojaus (Hugo Scheu) kolekcijų. Nuotraukose yra unikalūs XIX a. - XX a. gamtos vaizdai, kurorto gyvenimas, architektūra, gyventojai ir butis. Tokius atvirukus kurorto svečiai siūsdavo kaip atvirlaiškius artimiesiems.

The article re-publishes the narration about impressions from travels through Lithuanian Nemunas delta lands. The author emphasizes the lifestyle of people he met there: hard work, toughness, harmony with the nature, especial love for horses, though drinking is also noticed. He claims noticing also abundance of the old customs, a lot of spells and beliefs present, although the land is Lutheran. He described women's hard work, especially interest in spinning and weaving, distinguished exceptional beauty ribbons. Moreover, he suggests that Lithuanians, especially women, have talent for singing and improvising.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. **Etnofilologiniai Prūsijos lietuvių identifikavimo kontekstai (XIX a. antroji pusė - XX a. pradžia)**. *Acta Historica Universitatis Klaipedensis*, t. XXIII (Sud: Vasilijus Safronovas, Nijolė Strakauskaitė, Lina Motuzienė). Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2011, P. 145–157

Keywords (Lith): Prūsijos Lietuva, lyginamoji kalbotyra, sanskritas, etnoarcheologija, nacionalizmas

Keywords (En): Prussian Lithuania, comparative linguistics, RansCrit, ethnic archaeology, nationalism

Straipsnyje analizuojama europinio filologijos mokslo transformacijos XIX a. stiprėjant nacionalizmui ir šios tendencijos refleksija Rytų Prūsijos ir Prūsų Lietuvos kontekste. Lyginamosios kalbotyros sklaida suponavo mokslinį interesą baltų kalbų, ypač lietuvių kalbos, tyrimams. Įkūrimas Kenigsbergo universitete sanskrito ir lyginamosios kalbotyros katedros, kuriai vadovavo profesorius Adalbertas Becenbergeris, ne tik suformavo akademinės baltistikos tradiciją, bet ir konsolidavo Rytų Prūsijos inteligentijos pajėgas išsaugoti Prūsijos Lietuvos kalbinį ir etnokultūrinį paveldą. Teisininko, kultūros veikėjo Liudviko Pasargės tekstas „Aus Baltischen Landen“ – charakteringas pavyzdys, išryškinantis Prūsijos lietuvių etnokultūrinio modelio refleksiją XIX a. intelektualiniam Europos kontekstui būdingos komparatyvistinės lingvistikos fone.

The article analyses the transformations of the European science of philology in relation to the strengthening of nationalism, as well as the reflection of the trend in the context of East Prussia and Prussian Lithuania. The developments in comparative philology presupposed researchers' interest in the studies of Baltic languages, Lithuanian in particular. The establishment of the Department of Sanscrit and comparative Philology at Königsberg university both formed the tradition of academic Baltic studies and united the efforts of the intellectuals of East Prussia for the preservation of linguistic and ethnocultural heritage of Prussian Lithuania. The text *Aus Baltischen Landen* by lawyer and cultural worker Ludwig Passarge is a characteristic example featuring the reflection of the model of ethnic-cultural Prussian Lithuanians against the background of predominance of comparative linguistics typical of the intellectual context of Europe in the 19th c.

Cipher: Pu_Str-2014

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. **Kuršių nerija – Europos pašto kelias**. Klaipėda, S. Jokužio leidykla-spaustuvė, 2001

ISBN: 9986-31-050-4.

Keywords (Lith): Rytų Prūsija, Kuršių nerija, gyventojai, paštas, kultūrų kontaktai, istorija

Keywords (En): The Kursenieku language, audio records, texts, linguistic comments, phonetics, phonetic transcription, morphology, lexis

Knygoje remiantis moksliniais šaltiniais pasakojama Kuršių nerijos istorija. Daugiausia dėmesio skiriama laikotarpiui, kai nerija tapo intensyviu tranzito keliu tarp Karaliaučiaus ir Klaipėdos. Sunkiomis sąlygomis, geru ir blogu oru šiuo keliu traukė pašto karios, važiavo daug įžymių žmonių. Pašto kelias turėjo įtakos ir kultūriniam nerijos kraštovaizdžiui, kūrėsi infrastruktūra. Sunkiai pasiekiami nerijos kaimai gyveno savo lėta vaga tekantį gyvenimą. Lėtai ir sunkiai kūrėsi svarbiausi dvasinio gyvenimo centrai – bažnyčios ir mokyklos. Knygoje trumpai supažindinama su esminiais parapijų įkūrimo ir gyvenimo faktais. Pasakojama apie kultūrų kontaktus ir kai kuriuos vietinių gyventojų papročius. Esminę permainą nerijos žmonių gyvenime padarė čia užsukantys garlaiviai, dėl kurių nerijos gyventojams teko išmokti naujo verslo – turistų aptarnavimo.

The book is the a study of the Kursenieku language. It is composed using abundant audio data, collected from the Curonian Spit informants from Germany. The first part describes the history of the Kursenieku language, provides remarks on place names. The biggest part is devoted to the phonetic description of the Kursenieku language, illustrations of experiments are provided. The second part offers transcribed texts (transcribed by I. Bernovskis) with translation into German, and, in footnotes, W. Schmidt's comments on lexis and grammar in comparative Baltistics method. The third part is devoted to separate phonological issues. Short extracts from recorded texts are used and their sonograms and oscillograms are provided. Text fragments are commented in the footnotes.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Nijolė Strakauskaitė. **Kultūros ypatumai prie Kuršių marių.** *VšĮ Thomo Manno kultūros centras.*
<http://www.mann.lt/lt/component/k2/item/272-kulturos-ypatumai-prie-kursiu-mari>, 2015

Keywords (Lith): Kuršių marios, kultūra, istoriniai šaltiniai, Tomo Mano muziejus, edukacija

Keywords (En): The Curonian Lagoon, culture, historical sources, Thomas Mann Museum

Informacija supažindina su Tomo Mano muziejaus veikla, kuri 2015 m. skiriama Kuršių marių pakrantės kultūrinių tradicijų ir kultūros istorijos pažinimui, pateikiama keletas epizodų iš istorinių šaltinių.

The information introduces the work of Thomas Mann Museum, which is devoted in 2015 to the learning about the Curonian Lagoon coast cultural traditions and history of culture; several episodes from historical sources are provided.

Cipher: Pu_Strau-2012

Document type: Dissertation Language: Latvian Country: Latvia

Daiga Straupniece. **Sventājas latviešu valoda – statika un dinamika.** Liepājas universitāte, 2012

Keywords (Lith): Lietuvos latviai, Šventoji, sociolingvistika, dialektologija, kuršininkai

Keywords (En): Klaipeda, history, port, management, schools, churches, royal couple

Dokumentas daktaro disertacijos rankraštis. Jos objektas – Šventosios latvių diasporos kalba, jos istorija, sociolingvistinis statusas ir jo pokyčiai istorijos eigoje, specifinės kalbos ypatybės ir jų santykis su bendrine latvių kalba. Darbo prieduose pateikiamos dokumentų kopijos bei ekspedicijose surinktų tekstų pavyzdžiai.

The book narrates the history of the 19 c. Klaipeda. It was a rapid development period. City growth due to trade and port is described, industrial and cultural development, infrastructure improvement. Separate attention is paid to the subject of fire and temporary accommodation of the royal couple in the city period, which is also called the years of „Prussian capital“. In the end of the work, there is an index of personal and place names.

Cipher: Pu_Stu-1924

Document type: Article Language: Latvian Country: Latvia

M. Stumbergs. **Dažas ziņas par kādu līdz šim vēl nepazīstamu rokrakstu latviešu valodā.** *Filologu biedrības raksti IV.* Rīga, Filologu biedrības izdevums, 1924

Keywords (Lith): Leksikografija, rankraštis, latvių kalba, latvių – vokiečių kalbų žodynas, Kuržemės tarmės, Langijas

Keywords (En): Lexicography, manuscript, Latvian language, dictionary of Latvian-German languages, dialects of Kurzeme, J. Langius

Straipsnyje pristatomas naujai surastas Kuržemės kunigo Johano Langijo (Johannes Langius) žodyno rankraštis. Šis žodynas vėliau tapo svarbus Kuržemės tarmių leksikos tyrinėjimams.

The article presents a found new manuscript of a Kurzeme priest Johannes Langius's dictionary. This dictionary has later become significant to the Kurzeme dialects' lexis researchers.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Franz Swillus. *Unser Ostrpreussen*. Verlag von Julius Klinkhardt in Leipzig und Berlin, 1917

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, I pasaulinis karas, atsiminimai, gyvenvietės, papročiai, Kuržemė

Keywords (En): History, Klaipeda district, Kulmer Recht, management, mansions

Knyga yra laikotarpui būdinga vokiško patriotizmo įkvėpta publikacija, skirta mokykloms ir kitiems vartotojams. Pasakojami atsiminimai apie I pasaulinį karą ir jo eigą Rytprūsioose, įterpiami istoriniai pastebėjimai, pasakojami karo įspūdžiai, aprašomi to meto miesteliai ir kaimai, jų gyventojai ir papročiai. Aprašomi susidūrimai su rusų armijos kareiviais ir jų papročiais, tačiau tarp kareivių būta įvairių tautybių žmonių, todėl aprašyti papročiai nebūtinai rusiški. Greta Rytprūsio, nemažai vietos skiriama Kuržemės gyventojams, vadinamiems kuršiais, ir jų papročiams.

The book is the history of Klaipeda district, based on the abundance of historical documents, where the most essential events, statistics of the district are recorded, as well as the history of each parish. It begins from the Order times and ends with the author's lifetime before WW1. Such subjects as the roads, forests, fishing, town formation, management, wars, formation of parishes and other data on them, hospitals, taverns, relations with neighbors Lithuanians are described.

Cipher: Pu_Szcze-2015

Document type: Book Language: Lithuanian, English, Polish, Russian Country: Poland

Seweryn Szczepański, Paweł Kawiński (red.). *Tales, Myths and Legends of Ancient Prussia. Senosios Prūsijos sakmės, mitai ir padavimai. Opowieści, mity i legendy starożytnych Prus. предания, мифы и легенды Древней Пруссии*. Olsztyn, 2015

Notes: Illustrated. ISBN: 978-83-934214-5-9.

Keywords (Lith): Kuršių marios, mitologija, folkloras, kultūrų sąveika

Keywords (En): History, Klaipeda, etymology, Klaipeda castle, trade, wars, historic sources

Bendro kelių valstybių projekto vaisius – knyga, kurioje populiariai pristatomi vertingiausi baltų mitologijos šaltiniai, kuriuos sieja geografinė sąsaja – Kuršių marių pakrantė. Skyriai sudaryti pagal mitologijos objektus: dievai, dievybės, šventyklos, laidojimai, gyvūnai ir t.t. Čia pateikiami ne tik mokslininkų komentarai apie šaltiniuose aprašomus mitologijos personažus ir jų veiklą, bet ir pačių sakmių, padavimų tekstai, archeologijos radinių komentarai ir nuotraukos.

J. Sembritzki's history of Klaipeda, with its factual data abundance and subject diversity, is the most outstanding historical work about Klaipeda up to present. quoting M. Sciavinskas, „without knowing it, J. Sembritzki did a huge favor for the upcoming historian generations: in the book, quoted history sources remained that later vanished in wars or were scattered in other archives, and are hardly available now. Such turn in relations with sources indicates that J. Sembritzki's work is valuable, first of all, in historiographical sense“.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Remigijus Šemeklis. **Šilutės senjorų išvyka į Kuršių neriją.** *Lietuvos evangelikų kelias Nr. 10–11*, p. 13. Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia, 2014

Keywords (Lith): Kuršių nerijos istorinis ir etnografinis paveldas, bažnyčios istorija

Keywords (En): The Curonian Spit historical and ethnographical heritage, the history of church

Straipsnyje rašoma apie Lietuvos liuteronų bažnyčios parapijų bendradarbiavimą, aprašyta ekskursija į Kuršių neriją, kurios metu Šilutės parapijiečiai buvo supažindinti su netolimo, tačiau ne visų iki šiol aplankyto Prūsijos kampelio paveldu ir bažnyčios istorija.

The article depicts the collaboration of Lithuania Lutheran church parishes, an excursion to the Curonian Spit, during which the parishioners of Šilute were introduced to the not-so-far, but yet unvisited Prussian place, its heritage and church history.

Cipher: Pu_Szil-1990

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vytautas Šilas, Henrikas Sambora. **Mažosios Lietuvos kultūros pėdsakai.** Vilnius, Mintis, 1990

Notes: Illustrated; Excerpts. ISBN: 5-417-00367-0.

Keywords (Lith): Rytprūšiai, lietuviai, kultūra, kalba, vietovės, vietovardžiai, asmenybės, istorija

Keywords (En): Personal names, etymology, register, historical sources, double-stemmed names, names of sobriquets origin, surnames, name forms

Mokslo populiarinimo knyga, skirta supažindinti su Rytprūšių lietuviškąja kultūra, jos veikėjais ir vietovėmis. Įžangos autorius – V. Šilas. Vietovės, pasak autorių, aprašomos alfabeto tvarka pagal dabartinius jų pavadinimus.

The book provides a list of 8000 names, collected from various sources. Part of these names are no longer used in Latvian, but they are important language and history witnesses. The main aim of the book – explanation of names' origin; however, shortened names are included as well, sources are indicated. A large introductory article.

Cipher: Pu_Sztur-1934

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Eduards Šturms. **Kuršas aizvēstures problēmas.** Rīga, 1934

Notes: Individual publication from the Izglītības Ministrihas Mēnešraksta 1934.

Keywords (Lith): Priešistorė, istorija, archeologija, kuršiai, lybiai

Keywords (En): Pre-history, history, archaeology, Kuršiai, Liven

Atskiru leidiniu išleistoje nedidelėje studijoje žymus latvių archeologas išskiria to meto archeologijos mokslo požiūriu svarbiausias kuršių kultūros požymius, kalba apie prūsų ir kuršių žemių ribas, išskiria regioninius Kuršo archeologijos ypatumus.

In a separately published small study, a famous Latvian archaeologist distinguishes essential for that time's archaeology science features of Kuršiai culture, speaks on Prussian and Curonian land borders, distinguishes regional archaeological peculiarities of Kuršas.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Hans Georg Tautorat. **Rossitten**. Landsmanschaft Ostpreussen, 1994

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Rasytė (Rossitten), Kuršių marios, žvejyba, tradicijos, gyventojai, kultūra, ornitologija, Rybachij
 Keywords (En): Eastern Prussia, Rasyte (Rossitten), the Curonian Lagoon, fishing, traditions, inhabitants, culture, ornithology, Rybachij

Knygoje aprašomas žvejų kaimas Rasytė (Rossitten), supažindinama su istorija ir gyvenvietės specifika. Atskiras dėmesys skiriamas ornitologijai ir prof. Johannes Thienemanno veikalui, Kuršių marių laivų vėtrungėms, varnų valgymo papročiu. Yra skyrelis, skirtas naujiesiems laikams (XX a. pab.), praėjus 50 metų po to, kai Rasytė tapo Rybatchi.

The book describes a fishermen village Rasyte (Rossitten), introduces the history and the specifics of the settlement. Particular attention is paid to ornithology and work of Professor Johannes Thienemann, to the weathercocks of the Curonian Lagoon ships, custom of crow eating. There is a chapter on the newest times (20 c. end), 50 years after Rasyte has become Rybachij

Cipher: Pu_Teich-1914

Document type: Catalog Language: German Country: Germany

Bernhard Teichert (sud.). **Die Kurische Nehrung in Wissenschaft u. Kunst. Ausstellung von Nehrungs-bildern in der Kunsthalle**. 1914

Notes: Source of document: Koenigl. Bibliothek Berlin.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, dailė, paroda, katalogas, kainynas
 Keywords (En): The Curonian Spit, fine arts, exhibition, catalogue, price list

Dokumentas yra dailės parodos, surengtos Karaliaučiuje 1914 m., katalogas. Paroda skirta Kuršių nerijai, joje eksponuojami ir parduodami paveikslai, kuriuos nutapė Nidos dailininkų kolonijos menininkai. Kataloge nurodoma, kad parodos pristatyme pranešimus skaitė prof. A. Bezenbergeris, prof. J. Thienemannas ir kt.

The document represents a catalogue of the exhibition, held in Königsberg in 1914. The exhibition is devoted to the Curonian Spit, it displayed and sold pictures, painted by the artists of Nidden artist colony. The catalogue indicates that reports by professors A. Bezenberger and J. Thienemann and others were read at the presentation.

Cipher: Pu_Tetz-1899_I; Pu_Tetz-1899_II

Document type: Article Language: German Country: Germany

Franz Tetzner. **Die Kuren in Ostpreussen**. *Globus*. Bd. 75 I, II. Braunschweig, 1899

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kuršininkai, istorija, etnografija, architektūra, žvejyba
 Keywords (En): The Curonian Spit, the Curonian Lagoon, the *Kursenieki*, history, ethnography, architecture, fishing

Straipsnyje plačiai aprašomas Kuršių nerijos gyventojų kuršininkų atsiradimas Kuršių nerijoje ir dabartinės Lietuvos pajūryje, atskleidžiami būdingi kultūros bruožai, sąsajos su Kuršu. Daug dėmesio skiriama atskiriems etnografijos objektams: namams, sodyboms, architektūrinėms detalėms, tradicijoms ir žvejybos verslo ypatumams.

The article expands on the origins of the Curonian Spit inhabitants *Kursenieki* on the spit and on the seaside of contemporary Lithuania; peculiar cultural features are revealed, relations to the Kuršas. A lot of attention is paid to separate ethnographic objects: houses, mansions, architectural details, traditions and peculiarities of fishing business.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Johannes Thienemann. *Rossiten Drei Jahrzehnten aus der Kurischen Nehrung*. Verlag von J. Neumann-Neudamm, 1930

Notes: Illustrated. ISSN: 3-89104-591-3.

Keywords (Lith): Ornitologija, žvejų tradicijos, gama, Kuršių marios, Rytprūsiai, Rasytė (Rossitten), gyventojai, kultūra

Keywords (En): Ornithology, fishermen's traditions, gamma, the Curonian Lagoon, eastern Prussia, Rasyte (Rossitten), inhabitants, culture

Garsaus ornitologo knygoje aprašyta trylikos metų gyvenimo ir darbo Rasytėje (Rossitten) patirtis: Kuršių nerijos gamtos ypatumai, paukščių įvairovė, jų migracija, paukščių stebėjimo ir žiedavimo mokslinė praktika, vietos gyventojų papročiai, santykiai su gamta, pastebėjimai apie etninę kultūrą.

In the book of a famous ornithologist, the experience of a thirteen-year life and work in Rasyte is described: the peculiarities of the Curonian Spit nature, the variety of birds, their migration, the scientific practice of observation and ringing of the birds, the customs of local inhabitants, relations with nature, observations on ethnic culture.

Cipher: Pu_Thie-1931

Document type: Book Language: German Country: Germany

Johannes Thienemann. *Vom Vogelzuge in Rossitten 1931*.

Notes: Illustrated; The copy is missing 27-67 p.. ISBN: 3-89104-5521.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, ornitologija, paukščių migracija, Rasytė (Rossitten), gyventojai, papročiai

Keywords (En): Eastern Prussia, ornithology, bird migration, Rasyte (Rossitten), inhabitants, customs

Knygoje garsaus ornitologas aprašo paukščių rūšis ir jų migraciją Kuršių nerijoje, daug dėmesio skiriama vietinių gyventojų buičiai ir santykiams su gamta, papročiams, susijusiems su medžiokle ir paukščių gaudymu.

In the book, a famous ornithologist describes types of birds and their migration on the Curonian Spit; a lot of attention is paid to the daily life of the local inhabitants and relations with nature, to the customs, related to hunting and bird catching.

Cipher: Pu_Tid-1961

Document type: Article Language: German Country: Germany

Markus Joachim Tidick. **Frische Brize auf dem Haff**. *Ostpreussenblatt*, p. 6. 1961 25 Februar

Keywords (Lith): Ištrauka iš knygos, Kuršių marios ir Aistmarės, gamta, įspūdžiai

Keywords (En): Extract from text, the Curonian Spit and Aistmares, nature, impressions

Tai ištrauka iš knygos „Ein Zelt, ein Boot und Du“, kurioje literatūrine forma pasakojama apie žmogaus ryšį su gamta Kuršių nerijoje ir prie Aistmarių, minimi konkretūs vietovardžiai.

This is an extract from the book „Ein Zeit, ein Boot and Du“, which tells, in a literary way, about a person's connection with the nature on the Curonian Spit and near Aistmares, particular place names are mentioned.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Ulrich Tolksdorf. *Fischerei und Fischerkultur in Ostpreussen*. Landsmannschaft Ostpreussen, Abt. Kultur, 1991

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Žvejyba, tradicijos, Kuršių marios, Rytprūsiai, gyventojai, kultūra, etnografija, ekologija

Keywords (En): Fishing, traditions, the Curonian Lagoon, Eastern Prussia, inhabitants, culture, ethnography, ecology

Knygoje aprašyti žvejybos papročiai Aistmarėse, Kuršių mariose, Mozūrijoje ir Baltijos pakrantės Rytprūsių dalyje. Daugiausia dėmesio skiriama XIX a. – XX a. pr. tradicijoms: aprašomi žuvų gaudymo būdai, žvejybos įrankiai ir laivai, žuvų paruošimas maistui, prekyba, žvejų sodybos. Taip pat čia yra pastebėjimų apie kalbas, žvejų tikėjimus. Vienas iš aspektų – ekologinės šių kraštų vandenų būklės įvertinimas.

The book depicts fishing customs in Aistmariai, Curonian Lagoon, Masuria, and the Baltic coast in the Eastern Prussia part. The biggest attention is paid to the 19-20 c. traditions: the ways of catching fish, fishing tools and ships are depicted, the preparation of fish for eating, trading, fishermen manors. There are also notices on languages, fishermen beliefs. One of the aspects – the evaluation of the local waters' ecological condition.

Cipher: Pu_Top-1975-1990

Document type: Book Language: Russian Country: Russia

Владимир Топоров. *Прусский язык. Словарь Т. 1-5*. Москва, Наука, 1975-1990

Keywords (Lith): Lyginamoji kalbotyra, baltų kalbos, prūsų kalba, etimologija, leksika

Keywords (En): Kurzeme, church books, church history, parish history, personal names

Nebaigtas garsaus indoeuropeisto darbas. Knygoje sukauptas didelis prūsų kalbos leksikos lobynas iš visų tuo metu žinomų prūsų kalbos rašytinių paminklų ir vietovardžių bei asmenvardžių, užfiksuotų įvairiuose šaltiniuose. Žodžiai analizuojami etimologiniu požiūriu, ieškant atitikmenų baltų ir kitose indoeuropiečių kalbose, atstatoma autoriaus rekonstruota antraštinė forma ir reikšmė, daug dėmesio skiriama semantinei raidai. Čia galima rasti ir rekonstruojamų prūsų dievybių vardų aiškinimus.

The book publishes documents of Kurzeme church, where the priests that worked there are recorded, as well as place names, texts of sermons, lists of parishers (christening, death, etc.).

Cipher: Pu_Tro-1967

Document type: Article Language: German Country: Germany

Richard Trozky. **100 Jahre Gatschhof Hermann Blode - Nidden**. *Memeler Dampfboot*. Odenburg, 5 September 1967

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Hermann Blode, viešbučio istorija, dailininkų kolonija

Keywords (En): The Curonian Spit, narrative folklore, the Kursenieku language, authentic texts

Straipsnyje pasakojama vieno ir garsiausių Kuršių nerijos viešbučių istorija. Viešbučio savininkas Hermann Blode, praturtėjęs žvejų giminės atstovas, sėkmingai plėtojo savo verslą. 20 a. pradžioje, pagerėjus susisiekimui garlaisiais, Kuršių nerijos kaip kurorto reikšmė ėmė kilti, o Hermann Blodės viešbutis tapo menininkų traukos centru.

The book publishes folklore, written on the Curonian Spit in the Kursenieku language: legends, stories, tales, short pieces, several fragments of song texts. Folklore was collected in various expeditions on the Curonian Spit around 1930-ies. The names and surnames of the collectors are provided in the collection. The text contains explanations of less known Kursenieku words. In the beginning of the book, there is a comprehensive introductory article by the author.

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Kristaps Krišs Upelnieks. *Uzvārdu došana Vidzemes un Kurzemes Zemniekiem*. Rīga, P. Mantnieka kartogrāfijas institūts, 1938

Keywords (Lith): Onomastika, pavardēs, Vidzemē, Kurzēmē, archyviniai šaltiniai

Keywords (En): Onomastics, surnames, Vidzeme, Kurzeme, archival sources

Knygoje atskleidžiamas valstiečių įvardijimo procesas Kurzemėje ir Vidžemėje, remiantis dvarų registrais ir teismų dokumentais. Abiejuose regionuose latvių valstiečiams pavardės suteiktos 19 a. 3-4 dešimtmečiuose, tačiau miestuose dvinaris įvardijimas prasidėjo jau 14-15 a. Įvairiuose šaltiniuose randama ne tik vokiškos, bet ir latviškos kilmės rygiečių įvardijimų. Valstiečių antruoju įvardijimu paprastai būdavo vieta, kur jis gyveno, o jų baudžiauninkai ar samdiniai antro įvardijimo neturėjo iki XIX a., juos vadindavo pagal šeimininko vardą arba pavardę. Pradėjus juos registruoti, teismo dokumentuose nurodoma, kad reikėjo žmogaus sutikimo arba jis pats galėjo sau parinkti pavardę, tačiau sprendžiant iš to, kad labai daug pavardžių yra pravardinės kilmės, šia praktika reikėtų abejoti.

The book reveals the process of naming the peasants in Kurzeme and Vidzeme, basing on mansion registers and court documents. In both regions, surnames for Latvian peasants were given in the third and fourth decades of the 19 c.; in cities, however, the naming started already in the 14-15 c. In various sources, not only German, but also Latvian origin namings of Riga inhabitants are found. The second naming of the peasants usually was the place they lived in, and their serfs or contractors had no second naming until the 19 c. They were named according to the master's name or surname. When the registration began, the court documents indicate that the person's consent was needed or he could choose the surname himself. However, since there were many surnames with nickname origin, this practice is doubtful.

Cipher: Pu_Urb-1979

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vincas Urbutis. **Kwauka, Pietsch. Kurisches Woerterbuch** (rec.). *Baltistica*, T.15 (2). Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1979

Keywords (Lith): Leksikografija, kuršininkų kalbos žodynas, Prūsijos latvių tarmė, rašyba, giminės formos, klaidos

Keywords (En): Lexicography, the Kursenieku language dictionary, dialect of Prussian Latvians, writing, gender forma, mistakes

Straipsnyje kritiškai vertinamas leksikografinis darbas – išnykstančios kalbos dokumentas. Autorius trumpai apžvelgia kuršininkų kalbos istoriją, keletą tyrinėjimų, pristato žodyno sandarą, jo privalumus ir trūkumus. Didžiausiais iš jų laikomi iliustracijų stoka, gramatinių nuorodų netikslumas ir rašybos trūkumai. Tačiau leksikografijos darbas vertinamas dėl medžiagos retumo.

The article critically evaluates the history of the Kursenieku language, several researches, presents the composition of the dictionary, its advantages and disadvantages. The biggest ones are the lack of illustrations, inaccuracy of grammatical references, and writing deficiency. Nevertheless, the lexicographic work is evaluated well due to the rarity of the data.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vincas Urbutis. **Kuršininkų žuvų pavadinimai.** *Baltų etimologijos etiudai.* Vilnius, Mokslas, 1981

ISBN: 9789955334637.

Keywords (Lith): Kuršių marios, kuršininkų kalba, leksika, žuvų pavadinimai, etimologija

Keywords (En): The Curonian Lagoon, the Kursenieku language, lexis, fish names, etymology

Straipsnyje analizuojama kuršininkų kalbos žuvų pavadinimų kilmė. Pavadinimai surinkti iš įvairių XIX – XX a. rašytinių šaltinių. Lyginamosios kalbotyros metodu ištirti 68 pavadinimai, nustatyta, kad didžioji jų dalis yra Kurzemėje vartotų žuvų vardų formos, kiti vardai yra germanizmai ir lituanizmai, kai kurie germanizmai pasiskolinti ne tiesiogiai iš vokiečių kalbos, bet per pamario lietuvių tarmes.

The article analyzes the origin of the fish names in the Kursenieku language. The names were collected from various 19-20 c. written sources. Using the comparative linguistic method, 68 names were analyzed; it was established that the majority of them are the forms of fish names, used in Kurzeme, others are Germanisms and Lithuanianisms. Some Germanisms are borrowed not directly from German, but through seacoast Lithuanians' dialects.

Cipher: Pu_Urb-1993

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vincas Urbutis. **Richard Pietsch. Deutsch-kurisches Wörterbuch** (rec.). *Baltistica XXVIII (2).* Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1993

ISSN: 0132-6503.

Keywords (Lith): Leksikografija, Prūsijos latvių (kuršininkų) dialektas, rašyba, giminės formos, klaidos

Keywords (En): Lexicography, the dialect of Prussian Latvians (kursenieku), written language, gender forms, mistakes

Recenzijoje išsamiai referuojamas ir kritiškai vertinamas vokiečių- kuršininkų kalbos žodynas, analizuojama jo vertė, polemizuojama su kitais šios kalbos klausimais rašiusiais kalbininkais (F. Hinze). Žodynas laikomas turtingu, tačiau mokslininkams naudotis juo reikia apdairiai dėl specifinio autoriaus nusistatymo rašybos ir gramatinių formų pateikimo atžvilgiu.

The review thoroughly references and critically evaluates the German- Kursenieku dictionary, analyzes its value, controverts to other linguists, who has been writing on this language (F. Hinze). The dictionary is considered to be rich, although it should be cautiously used by scientists due to specific author's attitude towards the writing and presentation of grammatical forms.

Cipher: Pu_Urn-2015

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Milda Urnikytė-Kontrimė. **Kaip senovėje pajūry vaikai žaidė.** *Vakarų ekspresas.* Klaipėda, 2015 kovo 14 d.

Keywords (Lith): Etnografija, žaidimai, Kuršių marios, Kuršių nerija, Baltijos pajūris

Keywords (En): Ethnography, games, the Curonian Lagoon, the Curonian Spit, the Baltic seaside

Straipsnyje pristatomas iš R. Pyčo knygos (R. Pietsch) žaidimų aprašų vertimas, žaidimų atributų iliustracijos, pajūrio pramogų nuotraukos.

The article presents the translation of games descriptions from R. Pietsch's book, illustrations of games attributes, pictures of seaside amusements.

Document type: Book Language: German Country: USA

Jonas Užpurvis. *Trys kalbinės studijos*. Chicago, 1990

Notes: Excerpts from "Die Saugener Litauischen Mundart".

Keywords (Lith): Rytprūsiai, lietuvių kalba, Saugų tarmė, dialektologija, fonetika, morfologija, leksika

Keywords (En): East Prussia, Saugos, dialect, dialectology, phonetics, morphology, lexics

Knygoje paskelbtos trys kalbinės studijos, iš kurių viena skirta Saugų tarmei, priskiriamai vakarų žemaičių tarmės viduriniajai patarmei. Studiją sudaro trys skyriai, tekstų rinkinys fonetine transkripcija bei vardų sąrašas.

The first of three publications Jonas Užpurvis's represents the dialect of Saugos (37 km. south of Klaipėda), the dialect belongs to middle subgroup of the West Žemaičiai. The study (in German) consists of three chapters of st linguistic study and the text collection.

Cipher: Pu_Vil-1932

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Vladas Viliamas. *Kuršių Nėrija. Slenkančios kopos ir jų įtaka sodyboms*. Kaunas, „Sakalo“ bendrovės leidinys, 1932

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, slenkančios kopos, gyvenviečių apsauga, papročiai

Keywords (En): Curonian Spit, sliding dunes, settlements' protection, customs

Knygoje aprašoma Kuršių nerijos geologinė specifika, ypatingas dėmesys skiriamas slenkančioms kopoms, jų tyrinėjimo istorijai, gyvenviečių apsaugai. Atskirai išskiriami „vokiškas“ ir „lietuviškas“ kopų apželdinimo laikotarpiai. Be to, knygoje skiriama dėmesio ir gyvūnijai, augalijai, gyventojams, jų kalbai, būčiai, papročiams.

The book describes the geographic peculiarity of the Curonian Spit; special attention is paid to the sliding dunes, the history of their explorations, settlements' protection. The German and Lithuanian periods of dunes' afforestation are separately noted. Besides, the book pays attention to the fauna and flora, inhabitants, their language, mode of life, customs.

Cipher: Pu_Voel-1879

Document type: Book Language: German Country: Germany

Maxim J. A. Voelkel. *Die lettischen Sprachreste auf der Kurischen Nehrung. "Programm [No. 18]" (Öffentliche Prüfung aller Klassen) - Städtisches Realschule 1. Ordnung zu Tilsit.* Tilsit, Druck von J. Reyländer, 1879

Keywords (Lith): Rytų Prūsija, kuršininkų kalba, leksika, gramatika

Keywords (En): Eastern Prussia, the Kursenieku language, lexis, grammar

Vienas iš pirmųjų bandymų aprašyti ir įvertinti kuršininkų kalbą. Šioje studijoje supažindinama su kalbos statusu, pridedama keletas pastabų apie gramatiką ir nedidelis žodynėlis. Žodynėlyje pateikiamas vertimas į vokiečių kalbą ir autorius nustatyti atitikmenys lietuvių ir latvių kalbose. Pasitaiko ir lyginimų su slavų kalbomis. Kuršininkų kalbos žodžiams užrašyti naudojami vokiški rašybos ženklai.

One of the first attempts to describe and evaluate the *Kursenieku* language. This study introduces the language status, a few remarks on grammar are included and a small dictionary attached. In the dictionary, there is a translation into German and correspondences with Lithuanian and Latvian, detected by the author. Some comparisons to Slavic languages occur. German characters are used to record *Kursenieku* words.

Document type: Article Language: German Country: Germany

Vogelwarte Rossitten. (aus Wikipedia, der freien Enzyklopädie)

https://de.wikipedia.org/wiki/Vogelwarte_Rossitten

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Rasytė (Rossitten), ornitologija, paukščių žiedavimas, istorija, Thienemann

Keywords (En): The Curonian Spit, Rossitten, ornithology, history, bird ringing, Thienemann

Straipsnyje trumpai pristatoma paukščių žiedavimo stoties Rasytėje (Rositten) istorija, prof. Thienamanno nuopelnai ornitologijai, aprašomas stoties veiklos pobūdis, iliustruojama nuotraukomis.

The article briefly presents the history of bird ringing station in Rossitten, professor Thienemann's merits in ornithology, the nature of station's activities is described, illustrated with pictures.

Cipher: Pu_Vol-www

Document type: Article Language: German Country: Germany

Friedrich Ekkehard Vollbach. **Dr. Johannes Thienemann - der Vogelprofessor (1863-1938).** *Sachsen-lese.*

http://www.sachsen-lese.de/index.php?article_id=388

Keywords (Lith): Thienemann, biografija, ornitologija, Kuršių nerija, Rasytė (Rossitten)

Keywords (En): Thienemann, biography, ornithology, the Curonian Spit, Rasyte (Rossitten)

Straipsnyje pasakojama prof. J. Thienemanno biografija, rašoma apie jo giminės šaknis, kunigystę, apie atvykimą į Rasytę ir susižavėjimą Kuršių nerija ir ornitologija. Straipsnis iliustruotas profesoriaus šeimos ir dabartinėmis Rasytės (Rybachij) nuotraukomis.

The article tells the biography of Professor J. Thienemann, about his family roots, priesthood, his coming to Rossitten and admiration for the Curonian Spit and ornithology. The article is illustrated with the pictures of the Professor's family and present-time Rossitten (Rybachij).

Cipher: Pu_Wats-1822

Document type: Article Language: German Country: Lithuania

Karl Firedrich Watson. **Darstellung der alten Eintheilung von Kurland, wie die Deutschen solche vorfanden; nach urkunden aus dem dreyzehnten Jahrhundert und nach den ältesten Chronisten Darstellung der historischen Wichtigkeit der gegend zwischen Libau und Tilsit .** *Fahresverhandlungen der kurländischen gessellschaft für Literatur und Kunst II*, p. 281–296. Mitau, 1822

Keywords (Lith): Kuršas, kuršių žemės, istorija, viduramžių šaltiniai, vietovardžiai, Rusnė (Russ)

Keywords (En): Kuršas, lands of the Curonians, history, medieval sources, place names, Russ

Straipsniuose pateikiama Lestenės (Lestene) kunigo skaityti pranešimai apie Kuršo istoriją. Pirmajame apžvelgiami Kuršo teritorijoje fiksuojami vietovardžiai iš viduramžių istorinių šaltinių, antrajame aptariami įvairūs istoriniai šaltiniai apie teritoriją tarp Liepojos (Libau) ir Tilžės (Tilsit), autorius bando analizuoti Rusnės vardo kilmę.

The articles provide reports, read by Lestene priest, about the history of Kuršas. The first reviews place names from the medieval sources, recorded on Kuršas territory; the second discusses various historic sources about the territory between Libau and Tilsit. The author attempts to analyze the origin of Russ name.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Ernst Wichert. *Der Schaktarp. Litauische Geschichten*. Deutsche Hausbücherei, 1935

Keywords (Lith): Apsakymas, Prūsijos lietuviai, Kuršių marios, Gilija

Keywords (En): Short story, Prussian Lithuanians, the Curonian Lagoon, Gilge

Vienas iš Priekulės teisėjo Ernsto Wicherto apsakymų iš rinkinio „Litauische Geschichten“, pasakojantis apie Kuršių marių žvejų gyvenimą, sunkų darbą, sudėtingus tėvų ir vaikų santykius ir romantišką meilę.

One of the Priekule judge Ernst Wicher's short stories from the „Litauische Geschichten“ collection, narrating about the life of the Curonian fishermen, hard work, difficult relationships between parents and children, and romantic love.

Cipher: Pu_Wilh-1983

Document type: Book Language: German Country: Germany

Herbert Wilhelmi (sud.). *Nidden und seine Maler* (dailės katalogas). Landsmannschaft Ostpreussen, Abt. Kultur, 1983

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nidos dailininkų kolonija, dailė

Keywords (En): The Curonian Spit, Nida's colony of artists, fine arts

Dailės katalogas supažindina su žymiaisiais Nidos dailininkų kolonijos darbais, kurie įvairiais stiliais vaizduoja Kuršių nerijos gamtą ir žmones, išreiškia dailininkų impresijas.

The fine arts catalogue introduces the famous works of Nida's colony artists, who depict the Curonian Spit nature and people in various styles and express the impressions of the artists.

Cipher: Pu_Woed-1965

Document type: Book Language: German Country: Germany

Hans Woede. *Wimpel der Kurenkäne*. Würzburg, Holzner Verlag, 1965

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Kuršių marios, žvejyba, buriniai laivai, vėtrungės, žvejybos įstatymai, etnografija, tradicijos, dailė

Keywords (En): The Curonian Lagoon, sail ships, weathervanes, fishing laws, ethnography, traditions, fine art

Knygoje išsamiai aprašyta Kuršių marių žvejų laivų vėtrungių istorija ir jų naudojimo tradicijos. Ją sudaro skyriai apie žvejybos mariose įstatymus, jų priežiūrą ir žvejų kontrolę, apie laivų ženklinimą. Vienas šios knygos skyrius pasakoja apie vėtrunges ant laivų kitose jūrose, ant namų ir bažnyčių, demonstruojama iliustracijomis. Kituose detalai pristatoma vėtrungių gamybos technologija su išmatavimais, brėžiniais, ornamentikos būdai ir įvairovė, spalvos ir kt.

The book thoroughly describes the history of the Curonian fishermen's ship weathervanes and traditions of their use. It contains chapters about laws of fishing in the lagoon, their administration and fishermen's control, about ship marking. One chapter narrates about weathervanes on ships in other seas, on houses and churches, the story is demonstrated by illustrations. Other chapters present weathervane production technology in detail, with dimensions, drawings, methods and varieties of ornamenting, colors, etc.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Hans Woede. *Fischer und Fischerei in Ostpreussen*. Landsmannschaft Ostpreussen, Abt. Kultur, 1985

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Žvejsyba, tradicijos, Kuršių marios, Aistmarės, Rytprūsiai, gyventojai, kultūra, etnografija

Keywords (En): Fishing, traditions, the Curonian Lagoon, Aistmares, Eastern Prussia, inhabitants, culture, ethnography

Knygoje aprašyti žvejsybos papročiai Aistmarėse, Kuršių mariose. Aprašomi žuvų gaudymo būdai, žvejsybos įrankiai ir laivai, žvejsybos įstatymai, žvejų kaimai ir sodybos. Aprašoma būdinga apranga, liaudies menas, pateikiama tausakos, žaidimų aprašymų, keletas eilėraščių (Fritz Kudnig, Rudolf Thureau).

The book describes the fishing customs in Aistmares, Curonian Lagoon. Fishing methods, tools and vessels are described, as well as fishing laws, fishermen villages and homesteads. Typical clothing, people's art are depicted, folklore and games' descriptions, several poems are provided (Fritz Kudnig, Rudolf Thureau).

Cipher: Pu_Zemz-1961

Document type: Book Language: Latvian Country: Latvia

Daina Zemzare. *Latviešu vārdnīcas (līdz 1900. gadam)*. Rīga, Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas izdevniecība, 1961

Notes: Fragment.

Keywords (Lith): Latvių kalba, kuršininkų kalba, žodynas, rašytiniai paminklai, P. S. Pallas

Keywords (En): Latvian language, the Kursenieku language, dictionary, written monuments, P. S. Pallas

Knygoje pristatoma latvių kalbos leksikografijos istorija iki 1900 m. Tarp kitų žodynų čia aptariamas P. S. Pallaso žodyne „Linguarum totius orbis vocabularia comparativa“ pateiktas kuršininkų kalbos (ten vadinamos „krivingo-livonskij jazyk“) žodžių žodynėlis, kuris laikomas pirmuoju publikuotu kuršininkų kalbos paminklu. Be kita ko, autorė nurodo, kad rankraštinės šio šaltinio kortelės yra saugomos Rusijos Mokslų akademijos archyve Sankt Peterburge. Iliustracijoje pateikta ir šio šaltinio vieno puslapio faksimilė.

The book presents the history of Latvian lexicography up to 1900. Among other dictionaries, a mini-dictionary of the Kursenieku language, presented in P. S. Pallas' dictionary „Linguarum totius orbis vocabularia comparativa“ is discussed (it is called „krivingo-livonskij jazyk“ there). It is considered to be the first written monument of the Kursenieku language. Beside other information, the author indicates that the manuscript cards of this source are stored in St. Petersburg, in Russian Science Academy archive. In illustration, a one page facsimile of this source is provided.

Cipher: Pu_Zemz-1968

Document type: Article Language: Latvian Country: Lithuania

Daina Zemzare. *Piezīmes par latviešu vēju nosaukumiem*. *Baltistica IV (2)*. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 1968

Keywords (Lith): Leksika, latvių tarmės, kuršininkų tarmė, vėjų pavadinimai, etimologija

Keywords (En): Lexis, Latvian dialects, the Kursenieku dialect, names of winds, etymology

Straipsnyje analizuojami įvairūs latvių kalboje vartojami vėjų pavadinimai. Medžiaga surinkta iš įvairių žodynų ir tarmių. Pateikiami įvairūs morfologiniai variantai, semantikos lyginimas, analizuojama kilmė. Daugiau dėmesio skiriama pajūrio regionui, kuriam atstovauja ir Kuršių nerijos kuršininkų kalba.

The article analyzes the names of winds, used in Latvian language. The data was gathered from various dictionaries and dialects. Various morphological options are provided, semantic comparison, origin is analyzed. More attention is paid to the coastal region, which is represented by the Curonian Kursenieku language.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Andreas Zieger. *Das religiöse und kirchliche Leben in preussen und Kurland*. Böhlau Verlag Köln Graz, 1967

Keywords (Lith): Teologija, Reformacija, kultūrologija, istorija, Prūsija, Kuršas

Keywords (En): Theology, Reformation, culturology, history, Prussia, Kuršas

Knygoje kultūrologiniu aspektu analizuojami Prūsijos ir Kuršo bažnyčių tvarka 16. a. Reformacijos platinimui ir doktrinai įtvirtinti reikėjo priimti naują bažnyčios tvarką, kuri nebuvo vienoda Kurše ir Prūsijoje, nes kunigaikštystėse skyrėsi politinės aplinkybės. Knygą sudaro 4 skyriai. Juose nagrinėjamos tokios temos kaip tikėjimo skleidimas, kova su prietarais ir pagonybe, pamaldų tvarka, krikšto, santuokos, laidojimo, išpažinties tvarka, pamaldų lankymas, dvasininkų darbo sąlygos ir pareigos. Knyga padeda suprasti daugelį abiejų kraštų pasaulėžiūros ir kultūros raidos aspektų. Gausiai naudojami literatūros ir archyviniai šaltiniai.

The book uses culturologic approach to analyze the order of 16 c. churches in Prussia and Kuršas. For Reformation development and establishment of the doctrine, it was necessary to adopt a new church order, with was different in Kuršas and Prussia, since the duchies, there were different political circumstance. The book consists of four chapters. Their investigate such themes as spread of religion, fight against superstitions and paganism, order of service, christening, marriage, burial, confession, service attendance, clergy's work conditions and duties. Considering the influence of the church, the book helps to realize many aspects of the districts' worldview and cultural development. Literature and archival sources are used in abundance.

Cipher: Pu_Zimm-www

Document type: Article Language: German Country: Germany

Klaus Michael Zimmermann. *Ahnenforschung. Gilge*. <http://www.klaus-michael-zimmermann.de/index.html?ahnen/gilge.html>

Keywords (Lith): Kuršių marios, Nemuno delta, Gilija (Gilge, Matrosovo), gyvenvietė, asmenvardžiai

Keywords (En): The Curonian Lagoon, the Nemunas delta, Gilge, settlement, personal names

Straipsnyje pateikiama trumpa Gilijos apylinkių istorija, daugiausiai dėmesio skiriama gyvenvietei, pateikiamas asmenvardžių sąrašas.

The article provides a brief history of Gilge area, most of the attention is paid to the settlement. The list of personal names is provided.

Cipher: Pu_Zin-1984

Document type: Book Language: Lithuanian Country: Lithuania

Zigmas Zinkevičius. *Lietuvių kalbos istorija T.1. Lietuvių kalbos kilmė*. Vilnius, Mokslas, 1984

Keywords (Lith): Lietuvių kalbos istorija, baltų kalbos, vakarų baltai, prūsai, kuršių kalba, kuršiai

Keywords (En): The history of Lithuanian language, Baltic languages, the western Balts, the Prussians, the Curonian language, the Curonians

Knyga skirta lietuvių kalbos ištakoms aptarti, joje indoeuropeistikos požiūriu nagrinėjama ir vertinama lietuvių kalbos istorija. Pirmoji dalis skirta baltų genčių kalbų raidai nuo lingvistine analize pasiekiamų seniausių laikų iki maždaug VII a., kada susiformavo atskiros baltų kalbos ir jų struktūra.

The book's purpose is to discuss the origins of Lithuanian language, and the Lithuanian language history is explored and assessed through the Indo-European viewpoint. The first part is devoted to the development of the Baltic tribes' languages from the linguistically earliest reachable times to approx. the 7 c., when separate Baltic languages and their structures had formed.

Document type: Article Language: Lithuanian Country: Lithuania

Zigmas Zinkevičius. **Apie mįslingąjį Wolfbüttelio Postilę ir jos kalbą.** *Baltistica XXXVII (1)*, p. 51–57. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2002

Keywords (Lith): Senieji raštai, lietuvių kalba, dialektologija, tekstologija, J. Bretkūnas, kuronizmai

Keywords (En): Old writings, Lithuanian language, dialectology, textology, J. Bretkunas, Curonisms

Straipsnyje išsamiai atskleidžiamos svarbiausios Wolfbüttelio Postilės kalbos ypatybės dialektologiniu požiūriu. Tarminio pagrindo nustatymas yra svarbus autorystės ir kūrinio genezės įrodymas. Straipsnio autorius kelia hipotezes, kas buvo šio kūrinio redaktorius, pritaikęs tekstą Rytprūsių skaitytojui. Šalia kitų vakarų lietuvių tarmių ypatybių minimi kuronizmai, kurie laikomi iš Kuršo atsikėlusiu pamaro gyventojų kalbos pėdsaku. Dėl šios priežasties autorius spėja, kad Postilės redaktoriumi ar vienu iš jų galėjęs būti J. Bretkūnas.

The article thoroughly reveals the most significant, from the dialectological perspective, features of Wolfbüttel's Postile language. The establishment of the dialectal fundament is an important evidence of an authorship and genesis of the work. The author of the article build hypotheses about who was the work's editor that adapted the text for an Eastern Prussia reader. Along with other peculiarities of western Lithuanian dialects the Curonisms are mentioned, which is considered to be a language trace of seacoast inhabitants that had come from the Courland. Due to this reason, the author guesses that J. Bretkunas might have been the editor or one of the editors of Postile.

Cipher: Pu_Zyt-2011

Document type: Article Language: German Country: Lithuania

Rafal Żytiniec. **Das Land der Elche und Duenen Kurische nehrung als ostpreussische landschaftsikone am Beispiel ausgewaelter texte aus deb „Ostdeutschen Monatsheften“ (1920-1939).** *Acta Historica Universitatis Klaipedensis T. 23. Daugiareikšmės tapatybės tarpuerdvėse: Rytų Prūsijos atvejis XIX–XX amžiais*, p. 188–202. Klaipėda, Klaipėdos universiteto leidykla, 2011

ISSN: 1392-4095.

Keywords (Lith): "Vokiškieji rytai", 1920–1939, etalonas, ikonos, kraštovaizdis, kraštovaizdžio suvokimas, Kuršių nerija, Rytprūsiai

Keywords (En): "German East", 1920–1939, Benchmark, Icons, Landscape, Perception of the landscape, Curonian Spit, East Prussia

Straipsnyje, remiantis tekstais, publikuotais mėnraštyje „Ostdeutsche Monatshefte“, analizuojama Kuršių nerija kaip Rytų Prūsijos kraštovaizdžio ikona. Žurnalas buvo leidžiamas Dancige 1920–1939 m. redaktoriaus ir leidėjo Carlo Langės. Šis periodinis leidinys buvo pateiktas kaip „kovos už vokiškuosius rytus“ gynėjas, siekiant parodyti „vokišką“ gamtą ir kultūrą teritorijose, kurios buvo prarastos po Pirmojo pasaulinio karo, ir tuo stiprinti šių teritorijų ir visos Vokietijos bendruomenės tarpusavio priklausomumo jausmą. „Ostdeutsche Monatshefte“ skelbė daugybę straipsnių apie „vokiškųjų rytų“ kraštovaizdžio išskirtinumą, ir Kuršių nerija buvo viena iš šio kraštovaizdžio ikonų.

The paper deals with the Curonian Spit as an East Prussian landscape icon by using the texts that appeared in the "Ostdeutsche Monatshefte" monthly as its source. The magazine was published in Danzig in the years 1920–1939 by Carl Lange, who was its publisher and editor-in-chief. The magazine strived to "fight for the German East", or to show the German nature and culture of the land lost by the Reich after World War I and to strengthen the sense of belonging of its inhabitants to the entire German cultural community. The Ostdeutsche Monatshefte published numerous articles about the peculiarities of the Eastern German landscape. The Curonian Spit was one of such landscape icons. The starting point is a definition of landscape coined by the German scientist Hansjakob Küster, who defines this phenomenon as "everything that man perceives in his surroundings and what he combines into a certain relation". Elements of landscape include both items of nature (seas, mountains, rivers, flora, etc.), and also elements of culture (towns, villages, roads, and streets, etc.). The analysis of the selected texts devoted to the Curonian Spit shows a number of elements that make up the peculiar "mood" of the landscape.

Document type: Book Language: German Country: Germany

Vladas Žulkus, Hans-Heinrich Timman, Waltraut Timman. ***Prussen, Kuren un Masuren: Drei Beiträge zur Landeskunde Ostpreussens***. Landsmannschaft Ostpreußen, Abteilung KulturBraun & Elbel, Weissenburg, 1991

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Archeologija, kuršiai, prūsai, mozūrai, laidosena, papročiai

Keywords (En): Archaeology, the Curonians, the Prussians, the Masurians, burial, customs

Knygoje yra trys straipsniai: du iš archeologijos (V. Žulkus) ir vienas iš istorijos (H ir W. Timmann). Pirmuosiuose dalijamasi naujausių to meto tyrinėjimų duomenimis apie prūsų ir kuršių priešistorę, kultūrinius ypatumus ir kultūrų kontaktus. Jame nemažai remiamasi medžiaga iš Klaipėdos krašto ir Nemuno deltos. Trečiasis straipsnis skirtas vieno mozūrų kaimo istorijai, jis paremtas archyvine medžiaga, liudijančia 18 a. maro pasekmes ir migracinius pokyčius.

The book contains three articles on the same theme: the development of the Balts' ethnos. Considerations on the singularity of the Curonian culture, tribal boundaries, trade connections are provided, basing on the results of archaeological expeditions.

Cipher: Pu_Zwe-1898

Document type: Book Language: German Country: Germany

Albert Zweck. ***Litauen. Eine Landes-und Volkskunde***. Stuttgart, Hobbing & Büchle, 1898

Notes: Illustrated.

Keywords (Lith): Prūsijos Lietuva, Klaipėdos kraštas, Kuršių nerija, etnografija, architektūra, gyventojai

Keywords (En): Prussian Lithuania, Klaipeda district, Curonian Spit, ethnography, architecture, inhabitants

Knygoje, kurią parašė Klaipėdoje mokytojavęs autorius, aprašytas XIX a. Prūsijos lietuvių gyvenimas: gamta, architektūra, darbo ir buitines sąlygos, papročiai. Skyriai suskirstyti geografiniu principu. Atskira knygos dalis skiriama Klaipėdos kraštui, Nemuno deltai, Kuršių nerijai ir Kuršių marių pakrantei. Autorius gausiai remiasi kitų autorių (gamtininkų, istorikų, archeologų) medžiaga. Knyga iliustruota.

The book was written by an author, who taught in Klaipeda. It describes the life of 19 c. Prussian Lithuanians: the nature, architecture, working and domestic conditions, customs. The division into chapters is based on geographical principle. A separate part of the book is dedicated to Klaipeda district, delta of Nemunas- river, the Curonian Spit and Curonian Lagoon coast. The author addresses profoundly other authors' data (nature scientists, historians, archaeologists). The book is illustrated.

Cipher: Pu_Zwe-1903

Document type: Book Language: German Country: Germany

Albert Zweck. ***Die Bildung des Trieblandes auf der Kurischen un der Frischen Nehrung***. Königsberg i. Pr. Hartungsche Buchdruckerei, 1903

Notes: Illustrated; maps.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, pustomas smėlis, kopos, nerijos gyventojai, vietovardžiai

Keywords (En): The Curonian Lagoon, the Curonian Spit, sand covering, dunes, inhabitants of the spit, place names

Knygoje aprašytas Kuršių nerijos geologinis kraštovaizdis ir žmogaus kova su stichija: pustomos smėlio fenomenas, kopų susidarymas, klampsmėlis, kaimų užpustymo istorija, minimi įvairūs vietovardžiai. Aprašytas gyventojų prisitaikymas prie gamtos, vartojama jų sukurta terminija. pvz. Kupstenterrain ir pan.

The book describes the geological landscape of the Curonian Spit and human's fight against the nature's fury: the phenomenon of sand covering, the formation of dunes, swampy sand, the history of villages' sand covering, various place names. The inhabitants' adaptation to the nature is described, the terminology, created by them, is used, e.g. Kupstenterrain, etc.

Document type: Unknown publication Language: Lithuanian Country: Lithuania

H. Fuchso Kuršių nerijos tautosakos vertimas. (Nenustatytas leidinys).

Notes: No title, snippet.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, tautosaka, vertimas

Keywords (En): The Curonian Spit, folklore, translation

Dokumentas yra iškarpa iš nežinomo spaudinio. Joje yra 8 autorizuotos tautosakos tekstai, versti iš vokiečių kalbos. Šaltinis – H. Fuchso knyga „Die Bewohner der Kurischen Nehrung im Spiegel ihrer Sagen“. Tarp tekstų – padavimai apie neriją, Drimzaką, Karvaičių velnią, sakmė apie rupūžę ir kiti. Paskutiniame šios iškarpos tekste trūksta puslapių.

The document is an extract from an unknown publication. It contains 8 texts of authorized folklore, translated from German. The source - H. Fuchs' book „Die Bewohner der Kurischen Nehrung im Spiegel ihrer Sagen“. Among the texts - stories about the spit, Drimzakas, devil of Karwaitten, tale about a toad and other. The last text of this extract is missing some pages.

Document type: Unknown publication Language: German Country: Germany

Kurische Nehrung unter dem Sowjetstern I, II, III. Memeler Dampfboot Nr.14–17. 1959

Notes: Missing page 205.

Keywords (Lith): Sovietinis laikotarpis, Kuršių nerija, žvejyba, tradicijos, permainos, gyventojai

Keywords (En): The Soviet period, the Curonian Spit, fishing, traditions, changes, inhabitants

Dokumentas yra straipsnių rinkinio kopija. Straipsniuose buvę neringiškiei pasakoja apie sovietinių laikų Neringą, ypač apie pokyčius žvejybos tradicijose ir gyven senoje. Straipsnis remiasi sovietinių laikų periodikos interpretacija, naudojamos sovietinių laikraščių nuotraukos. Lyginant prieškarinių ir sovietinių laikų gyvenimo ypatumus, kritiškai vertinami pokyčiai, naujų gyventojų požiūris į gamtą ir paveldą, nauji žvejybos būdai.

The document is a copy of articles collection. In the articles, former spit inhabitants tell about the Soviet period spit, especially about the changes in fishing traditions and lifestyle. The article is based on interpretation of Soviet publications, pictures from the Soviet newspapers are used. While comparing the pre-war and Soviet lifestyle peculiarities, the changes are critically evaluated, new inhabitants' attitude towards the nature and heritage, new fishing methods.

Document type: Unknown publication Language: German Country: Germany

Įvairūs straipsniai apie Kuršių neriją [Memeler Dampfboot: F. Kudnig, H. Karallus, H.M. Mühlpfordt].
1961–1965

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, medžioklė, girininkai, kelionių aprašymai, gyventojų butis, papročiai

Keywords (En): The Curonian Spit, nature, hunting, foresters, travel descriptions, domestic life of inhabitants, customs

Dokumentą sudaro yra kelių straipsnių kopijos. Straipsniuose pasakojama apie Kuršių nerijos gamtą, gyventojų buitį ir papročius. Pirmasis straipsnis skirtas miško ir kopų apželdinimo, medžioklės temai, minimi ten dirbę girininkai, kopų inspektoriai Epha ir Hagen. Antrajame straipsnyje rašoma apie Kuršių nerijos gamtos grožį, miškus ir gyvūniją, minimi prof. J. Thienemann, nerijos kaimai, minimi vietovardžiai ir įdomiausi gamtos objektai. Trečiasis straipsnis skirtas Carl August Lewald kelionei į Kuršių neriją, kurią jis aprašė savo knygoje „Ein Menschenleben“, pristatyti. Ketvirtasis straipsnis skirtas nežinomos leidėjos, keliautojos po Kuršių neriją, įspūdžiams, 18 a. aprašytiems leidinyje „Auszug eines Tagesbuches über eine Reise von Königsberg nach Memel“. Penktasis straipsnis pristato juristo dr. Christian Müller per Kuršių neriją žiemą kelionę (aprašytą 1814 m.).

The document consists of several articles' copies. In the articles, the narration goes about the Curonian nature, domestic life of the inhabitants and customs. The first article is about forest and dunes forestations, hunting; the foresters, who worked there, are mentioned, dunes inspectors Epha and Hagen. The second article is about the beauty of the Curonian Spit, forests and fauna, professor Thienemann is mentioned, the spit's villages, place names and the most interesting objects of nature. The third article is devoted to Carl August Lewald's travel to the Curonian Spit, which he described in his book „Ein Menschenleben“. The fourth article is devoted to the impressions, described in the 18 c. publication „Auszug eines Tagesbuches über eine Reise von Königsberg nach Memel“, of an unknown publisher, traveller through the Curonian Spit. The fifth article introduces a lawyer dr. Christian Muller's travel through the Curonian Spit in winter (described in 1814).

Cipher: Arb_P_Kwa_PersNam

Document type: Unknown publication Language: German Country: Germany

Paul Kwauka. Personennamne im Memelland.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, asmenvardžiai, Kuršių nerijos gyventojų asmenvardžiai

Keywords (En): Klaipeda district, personal names, personal names of the Curonian Spit inhabitants

Dokumentas Pauliaus Kvaukos (P. Kwauka) straipsnis leidinyje Memeler Dampfboot (?) apie Klaipėdos krašto asmenvardžius. Jis nurodo svarbius vardų tyrimui šaltinius, publikacijas, populiariai išdėsto vardų atsiradimo motyvus ir istoriją, nurodo skirtumus tarp lietuviškų ir suvokietintų baltiškų asmenvardžių formų, išskiria ir latviškos kilmės ir darybos vardus, klasifikuoja būdingiausius vardus pagal semantiką.

The document is an article by P. Kwauka in Memeler Dampfboot publication about personal names of Klaipeda district. He indicates important sources for name investigation, publications, popularly explains the motives and history of names' origin, indicates differences between Lithuanian and Germanized Baltic personal names' forms, distinguishes names of Latvian origin and formation, classifies the peculiar names according to the semantics.

Document type: Unknown publication Language: Lithuanian Country: Lithuania

Mažoji Lietuva. Mažosios Lietuvos Lietuvių Veikėjų Draugija, 1932

Keywords (Lith): Mažoji Lietuva, istorija, kultūra, Kuršių nerija, Juodkrantė, Joninių šventė

Keywords (En): Lithuania Minor, history, culture, the Curonian Spit, Schwarzort, St. John's festival

Dokumentas yra tarpukaryje publikuoto leidinio kopija. Leidinys skirtas Mažosios Lietuvos lietuvių, istorijos ir kultūros klausimams. Pagrindinė leidinio idėja – lietuvių stiprinimas Klaipėdos krašte. Šiame kontekste 18 p. aprašomos Joninių šventės ant Rambynų kalno prie Nemuno ir Juodkrantėje. Minimieji žymiausi to meto Mažosios Lietuvos kultūros veikėjai: J. Stiklorius ir V. Storosta-Vydūnas. Straipsnio kopijoje esantys pabraukimai padaryti nežinomo asmens.

The document is a copy of a publication from the inter-war. The publication is devoted to the issues of Lithuanianism, history, and culture. The main idea of it - strengthening of Lithuanianism in Klaipėda district. In this context, the festivals of St. John are described on Rombinus hill by Nemunas and in Schwarzort. Famous activists of Lithuania Minor culture are mentioned: J. Stiklorius and V. Storosta-Vydūnas. The underlined object in the article are made by an unknown person.

Cipher: Arb_P_NehrZahl

Document type: Unknown publication Language: German Country: Germany

Henry Fuchs (sud.). **Die Nehrung in Zahlen.** (Arbeitsgemeinschaft der Memellandkreise i.d. Landsm. Ostpreussen archyvas)

Keywords (Lith): Statistika, muziejus, H. Fuchs, Kuršių nerija, istorija, gamta, gyventojai, kartografija

Keywords (En): Statistics, museum, H. Fuchs, the Curonian Spit, history, nature, inhabitants, cartography

Dokumentas yra Nidos muziejaus įkūrėjo publikacija nežinomame leidinyje (Memeler Dampfboot?), Jame, remiantis muziejaus medžiaga pateikiama tarpukaryje atlikta statistika apie Kuršių nerijos gamtos objektus ir gyventojus: pirmieji paminėjimai istoriniuose šaltiniuose, kopų aukščiai, statistika apie gyvūniją ir augaliją, mokyklas, bažnyčias, gyvenvietes ir kitus svarbius objektus. Pridėtas ranka pieštas topografinis žemėlapis pagal Zimmerlemer.

The document is a publication by the Nidden museum basing on the museum data, the statistics, made in the inter-war, is presented. It concerns objects of the Curonian Spit nature and its inhabitants: the first mentions in historical sources, heights of the dunes, statistics of fauna and flora, schools, churches, settlements, and other important objects. A hand-drawn topographic map according to Zimmerlemer is attached.

Document type: Unknown publication Language: German Country: Germany

Max Szameitat. **Diderot fuhr über die Kurische Nehrung.** (Arbeitsgemeinschaft der Memellandkreise i.d. Landsm. Ostpreussen archyvas)

Keywords (Lith): Rašytojas Diderot, Kuršių nerija, kelionė, eilėraštis

Keywords (En): Writer Diderot, the Curonian Spit, travel, poem

Dokumentas yra nenustatyto leidinio publikacijos kopija. Publikacijoje pasakojama apie prancūzų rašytojo D. Diderot kelionę iš Karaliaučiaus į Klaipėdą per Kuršių neriją. Tai vienas iš ankstyviausių Kuršių nerijos vaizdavimų grožinėje literatūroje. Straipsnyje teigiama, kad rašytojas po septynmečio karo 1770 metais keliavo į Rytų Europą ir per Kuršių neriją važiavo pašto karieta, vadeliojama vietinio gyventojų. Kelionė buvo išpūdinga ir pavojinga. Savo išpūdžius, anot straipsnio autoriaus, poetas pasakoja ten pat publikuojamame eilėraštyje, kuriame didžiausias dėmesys skiriamas gamtai.

The document is a copy of an unidentified publication. The publication contains a narration about a French writer D. Diderot's travel from Königsberg to Klaipėda through the Curonian Spit. It is one of the earliest depictions of the Curonian Spit in belles-lettres. In the article, it is stated that the writer was travelling after the seven-year war in 1700 to the Eastern Europe, and he traveled through the Curonian Spit by a carriage, driven by a local coachman. The travel was impressive and dangerous. According to the author, the poet describes his impressions, in a poem, published in the same source, where he pays the most of attention to nature.

Cipher: Arb_P_ZveMo

Document type: Unknown publication Language: Lithuanian Country: Lithuania

Žvejų motina. „Tiesa“ 1974.08.07.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Pervalka, žvejai, žvejyba, kuršiai, publicistika

Keywords (En): The Curonian Spit, Perwelk, fishermen, Curonians, journalism

Publicistinis straipsnis apie senos kuršininkų šeimos moterį Mariją Jakaitienę (Bastik), žvejybos tradicijas, sovietinių laikų permainas Pervalkoje. Didelis dėmesys skiriamas gyvenimo būdo pasikeitimui, ypač girtavimo suklestėjimui. Tuo pat metu aukštinamas gerai dirbančių žvejų gyvenimo pagerėjimas, žvejybos modernizavimas.

A publicistic article about an old Curonian family's woman Marija Jakaitienė (Bastik), fishing traditions, changes of the Soviet times in Perwelk. A great attention is paid to the change in lifestyle, especially the growth of drinking. At the same time, the improvement of hard-working fishermen life is emphasized, as well as the modernization of fishing.

Cipher: Arb_R_Apgyv_6

Document type: Manuscript Language: Lithuanian, Russian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Apgyvandinimas 6 dešimtmetyje, deportacija.**

Notes: Manuscript pages are arranged in random order.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, repatriacija, deportacija, migracija, apgyvendinimas, kolektyvinės žvejybos įmonės

Keywords (En): The Curonian Spit, repatriation, deportation, migration, settling, collective fishing companies

Rankraštis, publikacijos juodraščiai. Remiamasi duomenimis iš istorinių archyvų, analizuojama Kuršių nerijos apgyvendinimo raida 1951–57 m., tiriama, iš kur buvo atkeliami žmonės, analizuojama žvejų kolūkių plėtra, senųjų gyventojų repatriacija, pateikiami duomenys apie deportuotų asmenų paleidimą.

Manuscript, drafts of publication. Basis – data from historical archives; the development of the Curonian Spit settling in 1951-57 is analyzed, exploring where were people sent from. The development of collective fish farms is analyzed, as well as the repatriation of old inhabitants; data on the deported inhabitants' release is provided.

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Kuršių nerijos autochtonų sąrašas. 1994**

Keywords (Lith): Gyventojai, sąrašas, autochtonai

Keywords (En): Inhabitants, list, autochthons

Dokumente pateikiamas Kuršių nerijos autochtonų, gyvenusių tuo metu Lietuvoje, sąrašas su adresais. Gyventojų pavardės rašomos oficialiosiomis to meto formomis.

The document provides a list of the Curonian Spit autochthons, who lived at that time in Lithuania, with addresses. The surnames are written in the official form of that time.

Cipher: Arb_R_Autoch_n; Arb_R_Autoch_Preila;
Arb_R_Autoch_Nida; Arb_R_Autoch_Pervalka

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Autochtonų likimas 1956.**

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojų sąrašai, biografiniai duomenys, autochtonai

Keywords (En): The Curonian Spit, lists of inhabitants, biographic data, autochthons

Dokumentas yra 1956 m. ekspedicijos medžiagos pagrindu A. Arbušauskaitės sudarytas Kuršių nerijos autochtonų sąrašas su duomenimis, gautais ekspedicijos metu iš kitų gyventojų. Atskirais dokumentais pateikiama ši medžiaga apie Nidos, Preilos ir Pervalkos autochtonus.

The document is the list of the Curonian Spit autochthons by A. Arbušauskaitė, made on the basis of 1956 expedition data. It contains the data, obtained from other inhabitants during the expedition. As separate documents, the data on Nida, Preil, and Perwelk autochthons is provided.

Cipher: Arb_R_Dep_Bastikis; Arb_R_Dep_Kubilius;
Arb_R_Dep_Kvauka; Arb_R_Dep_Kibelka; Arb_Dep_Labrencas

Document type: Juridical documents Language: Lithuanian, Russian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Deportacijos dokumentai 1949.**

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Pervalka, Preila, deportacija, turto aprašas

Keywords (En): The Curonian Spit, Perwelk, Preil, deportation, property description

Rankraščiai yra kopijos įvairių dokumentų, susijusių su Preilos gyventojų Bastikio, Kubiliaus, Kvaukos, Kibelkos ir Labrencų šeimų deportacija 1949 m. Dokumentai rašyti rusų kalba, juose prašymai grąžinti nuosavybę ir deportuotų asmenų turto aprašai. Kibelkos šeimos dokumentus sudaro 1 lapas, kitų daugiau.

The manuscripts represent the copies of various documents, related to the deportation of Preil's Bastikis, Kubilius, Kwauka, Kibelka and Labrencas families in 1949. The documents are written in Russian, they contain requests to return the properties and property descriptions of the deported. Kibelka's document consists of 1 page, others' have more.

Document type: Manuscript Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė. **Kuršių nerijos senųjų šeimų deportacija.**

Keywords (Lith): Deportacija, repatriacija, Kuršių nerijos gyventojai, archyvų bylos

Keywords (En): Deportation, repatriation, the Curonian Spit inhabitants, archive files

Dokumentas yra lietuviškai nepublikuoto straipsnio rankraštis. Vokiškai straipsnis publikuotas leidinyje „Altpreussische Geschlechterkunde“ Bd 30, 2000. Atliktas tyrimas remiasi įvairių istorinių archyvų medžiaga. Ištirti dokumentai liudija apie operacijos „Prival“ eigą ir repatriantų 6 šeimų deportacijos į Sibirą aplinkybes. Straipsnyje taip pat keliamas klausimas, kodėl liko nedeportuotos numatytos 6 Nidos gyventojų šeimos, išskyrus viešbučio savininke Gertrud Blode.

The document is a manuscript of article, not published in Lithuanian. The article was published in German, in “Altpreussische Geschlechterkunde” BD 30, 2000. The conducted research is based on the data from various historic archives. The documents analyzed testify the course of “Prival” operation and the circumstances of six families’ repatriation to Siberia. The article also raises the question why were six families from Nida not deported as planned, except for a hotel owner Gertrud Blode.

Cipher: Arb_R_DepPrei_Smol

Document type: Juridical documents Language: Lithuanian Country: Lithuania

Stasė Smolskienė (sud.). **Preilos gyventojų deportacijos dokumentai.** 1949 (?)

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Preila, gyventojų sąrašai, deportacija, archyvų dokumentai

Keywords (En): The Curonian Spit, inhabitants’ lists. Deportation, archive documents

Dokumentas yra rankraščių, išlikusių neringiškės Stasės Smolskienės, tuo metu dirbusios Neringoje, asmeniniame archyve kopijos. Čia yra kelių naujai atvykusių gyventojų duomenys bei preiliškių Kubiliaus, Kvaukos, Labrenco, Bastikio ir Kibelkos deportaciją liudijantys dokumentai.

The document is a copy of manuscripts, which remained in a private archive of Stasė Smolskienė, who worked in Neringa at the time. There is data on a few newly-settled inhabitants, and documents of Preil’s Kubilius, Kwauka, Labrencas, Bastikis, and Kibelka deportation.

Cipher: Arb_R_JuodkTarn

Document type: Register Language: Lithuanian, Russian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Juodkrantės tarnautojai.** 1948–1961

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojų sąrašai, Juodkrantė tarnautojai

Keywords (En): The Curonian Spit, lists of inhabitants, Schwarzort, clerks

Dokumentas yra 1948, 1949 m. pagal algalapius atstatytas to laiko Juodkrantės valstybės tarnautojų, pagalbinių darbuotojų sąrašas. Laikotarpio pradžioje dokumentai buvo pildomi rusų kalba, tuo laiku daugiausia tarnautojų rusiškėmis pavardėmis. Nuo 1954 dokumentuose pereinama prie lietuvių kalbos.

The document is a list of additional staff, who worked at that time in Schwarzort. It was reconstructed from 1948, 1949 clerks’ pay-sheets. In the beginning of the period, documents were filled in Russian, and most of the clerk surnames at that time were Russian. Since 1954, the language of the document shifted to Lithuanian.

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Pervalkos ir Preilos gyventojų sąrašai.**

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Pervalka, Preila, gyventojai, adresai

Keywords (En): The Curonian Spit, Perwelk, Preil, inhabitants, addresses

Rankraštinis rinkėjų sąrašas su adresais, jame nurodomi tik suaugusieji gyventojai, datuotinas apie 1989 arba vėliau (jauniausias sąraše asmuo gimęs 1971). Dviženkliai skaičiai šalia adreso – neaiškios paskirties. Dešinėje pieštuku nurodomos darbovietės, dešinėje parašėje – vaikų skaičius.

A manuscript list of the voters with addresses, indicating only adult inhabitants. Dated about 1989 or later (the youngest person in the list was born in 1971). Two-digit numbers next to the addresses are of unclear purpose. On the right, the workplace are indicated with a pencil, on the right margin - the number of children.

Cipher: Arb_R_PervGyv

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Pervalkos gyventojų adresai po II PK.**

Keywords (Lith): Pervalka, gyventojai, adresai

Keywords (En): Perwelk, inhabitants, addresses

Dokumente yra Pervalkos gyvenvietės gyventojų sąrašas, rašytas rašomąja mašinėle, prie kai kurių ranka užrašyti telefono numeriai. Dešinėje numeracija ne visada aiškios paskirties: prie vienu pavardžių telefono numeriai, prie kitų - neaiškios reikšmės dviženkliai skaičiai. Tai, spėjama, 1970-1980 metų rinkėjų sąrašas.

The document contains the list of Perwelk settlement inhabitants, written on a typing machine, while some hand-written telephone numbers appear next to some of the names. The numeration on the right is not always of clear purpose: next to some names there are telephone numbers, next to others - two-digit numbers of uncertain meaning. It is supposedly a 1970-1980 voters' list.

Cipher: Arb_R_SK_1956

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Kuršių nerijos gyventojų šeimos kortelių duomenų (1956) sociologinė analizė.** 1994

Notes: In the last pages is the publication prepared on the basis of this analysis (incomplete copy) and random drafts.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojai, migracija, autochtonai, statistika

Keywords (En): The Curonian Spit, inhabitants, migration, autochthons, statistics

1956 m. Kuršių nerijoje atliktos ekspedicijoje (Milius, Vyšniauskaitė) užpildytų šeimos kortelių analizė. Pateikiamos statistikos lentelės su įvairiais socialiniais rodikliais: gyventojų gausėjimas, išsilavinimas, gimstamumo rodikliai, pasiskirstymas pagal tautybę ir gimtąją kalbą. Paskutiniuose puslapiuose šios analizės pagrindu parengta publikacija leidinyje „Mūsų kraštas“ (nepilna kopija) ir atsitiktinės juodraštinės pastabos.

The analysis of family forms from 1956 Curonian Spit expedition (Milius, Vyšniauskaitė). Statistical tables are provided with various social indices: growth of the population, education, rate of birth, population layout according to national identity and native language. Basing on the analysis, the final pages provide a publication from „Mūsų kraštas“ (incomplete copy) and random draft notes.

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Juodkrantės šeimų kortelė. Pervalkos ir Preilos šeimų kortelės. Nidos šeimų kortelės 1-3.** 1956

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojų sąrašai, adresai, kilmė, migracija

Keywords (En): The Curonian Spit, inhabitants' lists, addresses, origin, migration

Dokumentai yra A. Arbušauskaitės atliktas 1956 m. ekspedicijos medžiagos nuorašas. Šeimų kortelėse skelbiami duomenys apie tuo metu Kuršių nerijoje gyvenusius asmenis: asmenvardžiai, gimimo metai, atvykimo metai ir vietovė, iš kur atvyko, tautybė, mokamos kalbos, išsilavinimas. Pagal šiuos dokumentus autorė parengė gyventojų socialinės padėties ir migracijos analizę.

The documents are extracts from 1956 expedition data, by A. Arbušauskaitė. In the family forms, the data on people, who lived on the spit at the time, is provided: personal names, birth dates, years of arrival and place of origin, nationality, languages spoken, education. Basing on these documents, the author conducted an analysis of the inhabitants' social state and migration.

Cipher: Arb_R_ValDok_1948_1960

Document type: Juridical documents Language: Lithuanian, Russian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Kuršių nerijos valdžios dokumentai.** 1948–1960

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietų valdžia, protokolai, nutarimai, gyventojai

Keywords (En): The Curonian Spit, Soviet government, protocols, resolutions, inhabitants

Dokumentas yra atskirų, atsitiktinai išlikusių Kuršių nerijos sovietų valdžios dokumentų: tai protokolai, nutarimai, įsakymai, susiję su gyvenviečių plėtra, gyventojų poreikiais, socialiniais klausimais. Viename iš jų – Kuršių nerijos ambulatorijos steigimo dokumentas.

The document is a collection of separate accidentally remained documents of the Curonian Spit Soviet government: protocols, regulations, orders on the development of settlements, inhabitants' needs, and social issues. One of them is a document of the Curonian Spit ambulatory establishment.

Cipher: Arb_R_Zuvuk_1946

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Neringos žuvų ūkio archyvas. 1946–1948

Notes: 3 files.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietinis žuvų ūkis, darbuotojų sąrašai, buhalteriniai dokumentai, repatriacija

Keywords (En): The Curonian Spit, Soviet fishing farm, workers' lists, book-keeping documents, repatriation

Dokumentas yra A. Arbušauskaitės mokslinių istorinių publikacijų medžiaga, joje atsispindi pokario metų Kuršių nerijos gyvenimas. Žuvų ūkio darbuotojų sąrašuose dominuoja rusiškos pavardės, nurodomi gimimo metai, pareigos, 1946 m. vasaros sąraše akcentuojamos vietinių gyventojų repatriantų pavardės, kurių ankstesniuose sąrašuose nebuvo.

The document is the data of A. Arbušauskaitė scientific historic publications; it reflects the of the after-war Curonian Spit. In the list of the fishermen farm "Pasienietis" workers, Russian surnames prevail. Years of birth, positions are indicated. In the 1946 summer list, the surnames of the local repatriates, absent in the previous lists, are emphasized.

Document type: Register Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arūnė Liucija Arbušauskaitė (sud.). **Žvejų kolūkio narių sąrašai.** 1952–1953

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietinis žuvų ūkis, darbuotojų sąrašai

Keywords (En): The Curonian Spit, Soviet fishing farm, workers' lists

Dokumentas yra A. Arbušauskaitės mokslinių istorinių publikacijų medžiaga, joje atsispindi pokario metų Kuršių nerijos gyvenimas. Dokumentas yra žvejų ūkio „Pasienietis“ narių sąrašas.

The document is the data of A. Arbušauskaitė scientific historic publications; it reflects the of the after-war Curonian Spit. The document is the member list of the fishermen farm “Pasienietis”.

Quellen / Unterschrift: A. Arbušauskaitės asm. archyvas

Documents

Cipher: Do_Arch_rad-1939

Document type: Things, their descriptions

Kuršių Nerijos ir Klaipėdos krašto naujojo geležies amžiaus archeologinių radinių nuotraukos (18 nuotr.). Jono Puzino rankraščių fondas, 1939

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Archeologija, baltai, kuršiai, prūsai, radinių nuotraukos, vietovardžiai, Kuršių nerija, Klaipėdos kraštas

Keywords (En): Archaeology, the Balts, the Curonians, Prussians, pictures of findings, place names, the Curonian Spit, Klaipeda district

Dokumentas yra archeologinių radinių, iki II p.k. saugotų Vokietijos muziejuose, nuotraukų kopijos. Užfiksuoti senkapių radiniai iš įvairių Klaipėdos krašto vietų ir pietinės Kuršių nerijos dalies. Užrašai nuotraukos reverse.

The document represents copies of pictures of archaeological findings, stored in Germany's museums up to the WW2. Old graves findings are recorded from various Klaipeda district places and the southern part of the Curonian Spit. The writings are on the reverse side of the pictures.

Quellen / Unterschrift: M. Mažvydo nacionalinė biblioteka F52-30

Cipher: Do_Beerb-1812

Document type: Diary, notes Language: German Country: Lithuania

Wilhelm Ernst Beerbohm. **W. Berbohmo rankraščiai.** 1812–1839

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): W. Beerbohm, L. Rėza (Rhesa), žvejyba, etnografija, folkloras, giesmės

Keywords (En):

Dokumentas yra Vrublevskių bibliotekoje saugomų rankraščių kopija. Tai W. Beerbohmo užrašyta ir iš kitų rinkėjų jo sukaupta tautosakos ir etnografijos medžiaga. Daugelis šių dokumentų adresuoti L. Rėzai. Čia yra lietuviškos liuteronų giesmės, verstos iš vokiečių kalbos, keletas puslapių iš vokiškų giesmynų, keletas liaudies dainų tekstų, žvejybos terminų paaiškinimas vokiečių kalba, žvejybos būdus ir laivus aiškinantys aprašai su brėžiniais.

Quellen / Unterschrift: LMA Vrublevskių biblioteka F137-5

Document type: Diary, notes Language: German Country: Lithuania

Wilhelm Ernst Beerbohm. **Einige Nachrichten von Jacischken**. 1832

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Muižė (Feilenhof), Kuvertas (Kuwert), L. Rėza (Rhesa), šeimų istorijos

Keywords (En): The Curonian Spit, the Curonian Lagoon, Feilenhof, Kuwert, Rhesa, family stories

Dokumentas W. Beerbohmo, Kuršių marių žvejybos inspektorius, etnografo, ir tautosakos rinkėjo, rankraščio kopija. Tai kelių žymių Klaipėdos krašto šeimų istorija, jų giminystės ryšiai, nemažai vietos užima pasakojimas apie Kuršių neriją, yra lietuviškų intarpų.

The document is a copy of a manuscript by W. Beerbohm, the Curonian Lagoon fishing inspector, ethnographer, and folklore collector. It is a story of a few famous Klaipėda district families, their family relations; a great part is devoted to the Curonian Spit depictions, there are Lithuanian insertions.

Quellen / Unterschrift: Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, Retų knygų ir rankraščių skyrius F51-163

Cipher: Do_Bund-1921

Document type: Juridical documents Language: German Country: Germany

Bundesministerium der Justiz: Staatsvertrag betreffend den Übergang der Wasserstraßen von den Ländern auf das Reich (Anhang zum Gesetz über die vermögensrechtlichen Verhältnisse der Bundeswasserstraßen). (Internetinė kopija, originalas 1921). http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/wastr_bgvtr/gesamt.pdf

Keywords (Lith): Istorija, įstatymai, susisiekimas, Kuršių marios, Vokietijos vandens telkiniai, priežiūra, nuosavybės santykiai

Keywords (En): History, laws, communication, the Curonian Lagoon, water reservoirs of Germany, maintenance, property relations

Įstatymas apibrėžia vandens kelių juridinį statusą, valstybės ir naudotojų atsakomybę, juridinius santykius su prie vandens kelių esančių sklypų savininkais, žvejais.

The law defines the juridical status of waterways, the responsibility of the state and the users, juridical relations with the owners of the lands near the waterways, as well as the fishermen

Cipher: Do_Con-1924

Document type: Juridical documents Language: English Country: France

League of Nations – Convention concerning the territory of Memel, signed in Paris May 8, 1924.
<http://www.worldlii.org/int/other/treaties/LNTSer/1924/194.pdf>

Keywords (Lith): Konvencija, Klaipėdos kraštas, Lietuvos Respublika, teritorijos prijungimas

Keywords (En): Convention, Klaipeda district, Lithuanian Republic, connection of territory

Istorinės konvencijos, pasirašytos 1924 m. gegužės 8 d. Paryžiuje. dokumento kopija. Pagal ją Klaipėdos kraštas perduodamas valdyti Lietuvai. Dokumentas iš 18 straipsnių su trim priedais. Klaipėdos konvencija formaliai prarado juridinę galią Klaipėdos krašte, kai Lietuvos Respublika 1939 m. kovo 22 d. sutartimi grąžino Klaipėdos kraštą Vokietijai, o kitos Klaipėdos konvencijos signatarės tokiam perdavimui neprieštaravo.

A copy of a document, a historical convention, signed on the 8th of May, 1924, in Paris. According to it, the Klaipėda district is transferred to the Lithuanian rule. The document is of 18 articles with three attachments. The Convention of Klaipėda formally lost its legal force in Klaipėda district when the Lithuanian Republic returned Klaipėda district to Germany by the treaty of the 22nd of March, 1939, and other parties that signed the convention did not object the transfer.

Document type: Decoded audio recordings

Language: Latvian, Curonian, German

Country: Germany

Austris Grasis (sud.). **Ekspedicija, 1980 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, buitės, papročiai, vaikystė, kalba, mokykla, išvykimas iš tėvynės, etniniai santykiai

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruotas garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitės darbus, šventes, papročius, prisiminimai apie vaikystę, tėvus, kaimynus, įvairias Kuršių nerijos vietas, minimi vietovardžiai. Informantai – 1898- 1930 gimę asmenys: 01a Marie (Marike) Peleikis -Kristaitis 06 10 1905; 01b Marta Schmidt (1998 Preiloje); Scharlotte Rademacher - Sakuth (1890 Nidoje); Erika Rademacher-Frank (1917 Nidoje); Hedwig Rademacher- Engeliën (1929 Nidoje); Herta Detzkeit- Paul (1924 Nidoje); Fritz Roespel (1923 Nidoje); Ernst Kakis (1927 Preiloje); 04a Martin Pugel (1908 Nidoje) ir Anna Peleikis- Pugel (1912 Nidoje); 05a, 05 b, 06a, 06b Martin Pugel (1908 Nidoje) ir Anna Peleikis- Pugel (1912 Nidoje); 05b fragmentas; 07a Scharlotte Rademacher-Sakuth (1890 Nidoje); Erika Rademacher-Frank (1917 Nidoje); Hedwig Rademacher-Engeliën (1929 Nidoje);08 a Herta Detzkeit– Paul (1924 Nidoje);8b Fritz Roespel (1923 Nidoje).

Document type: Decoded audio recordings

Language: Curonian

Country: Germany

Austris Grasis (sud.). **Austris Grasis. Varnų gaudymas. 1981 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; varnų gaudymas; maistas

Keywords (En):

Iššifruotas ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba. Martin Pugelis pasakoja apie savo jaunystę, kaip kopose maistui gaudydavo varnas. Pokalbyje dalyvauja jo žmona ir įrašinėtojas Austris Grasis.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Document description Language: German Country: Germany

Caspar Hennenberger (sud.). **Erklärung der preußischen größeren Landtafeln oder Mappen.** 1595

Notes: Copy of the publication (Microfilm), illustrations. ; 2 ° (31 cm).

Keywords (Lith): Istorija, etnografija, kartografija, Prūsija, Kuršių marios

Keywords (En): History, ethnography, cartography, Prussia, the Curonian Lagoon

Garsaus istoriko ir kartografo sudarytų Prūsijos žemėlapių aprašas, iš tikrųjų atskiras etnografinis darbas apie Prūsijos vietas. Yra unikalių duomenų iš Mažosios Lietuvos praeities, baltų etnografijos bei mitologijos: autentiškų žinių apie lietuvių, daugiausia Ragainės (Ragnit) Įsruties (Insterburg) apskritis, Sembos (Samland) pastatus, maistą, drabužius, poledinę žvejybą, didžiąsias šeimas, Jonines ir kitas šventes, laidojimo papročius, pagoniškojo tikėjimo liekanas. Jis daug patikimos medžiagos surinko iš vietos gyventojų, naudojosi dvasininkų pateiktomis žiniomis, kronikomis. Hennenbergerio informacija apie Kuršių marias ir žemėlapiai yra vieni pirmųjų istorinių šaltinių apie šį regioną.

A description of Prussian maps, designed by a famous historian and cartographer, is actually a separate ethnographic work on Prussian places. There is unique data from the past of Lithuania Minor, Baltic ethnography and mythology: authentic knowledge of Lithuanian, mostly Ragnit and Insterburg districts, Samland buildings, food, clothing, ice fishing, the greatest families, Saint John's Eve and other feasts, burial customs, remains of pagan religion. He collected a lot of reliable information from locals, used the clergymen's knowledge, chronicles. Hennenberger's information about the Curonian Lagoon and the maps are one of the first historical sources of this region.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RSS Ca2-32.

Cipher: Do_JeseStol

Document type: Family archive Language: German Country: Germany

Familien Jesegus und Stöllger.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, šeimos istorija

Keywords (En):

Dokumentas yra genealoginis vienos šeimos tyrimas, atliktas greičiausiai vieno iš giminės atstovų, papildytas nuotraukomis ir dokumentais.

Quellen / Unterschrift: http://wiki-de.genealogy.net/Nidden/Bewohner/Familien_Jesegus_und_St%C3%B6llger

Cipher: Do_JuodkrPMK-1801-02

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės parapijos mokyklų kasos apskaita. 1801–02

Notes: Copy of the manuscript, 4 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) parapijos kasos knyga: beturčių mokinių apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai. Vietovardžiai.

Cashbook of Schwarzort parish: accounting documents of poor pupils. Personal names. Place names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-154

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės mokyklos knygos. 1824

Notes: Manuscript copy. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos knyga: beturčių mokinių pašalpos apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Schwarzort schoolbook: accounting documents of poor pupils. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-46

Cipher: Do_JuodkrPMK-1825

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės bažnyčios beturčių kasos apskaita. 1825

Notes: Manuscript copy. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, apskaitos dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, accounting documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos kasos knyga: apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Cashbook of Schwarzort school: accounting documents. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-457

Cipher: Do_JuodkrPMK-1826

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės bažnyčios knygos. 1826

Notes: Copy of the manuscript, 2 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos kasos knyga: apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Cashbook of Schwarzort school: accounting documents. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-54

Cipher: Do_JuodkrPMK-1832

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės parapijos beturčių kasos apskaitos priedai. 1832

Notes: Copy of the manuscript, 7 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) bažnyčios kasos knyga: beturčių mokinių apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai. Vietovardžiai.

Cashbook of Schwarzort church: accounting documents of poor pupils. Personal names. Place names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-138

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės mokyklų vaikų, kurių tėvams uždėtos baudos, sąrašai. 1838

Notes: Copy of the manuscript, 3 pages. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos kasos knyga: baudų apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Cashbook of Schwarzort school: fine accounting documents. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-444

Cipher: Do_JuodkrPMK-1840

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės parapijos beturčių kasos apyskaitos priedai. 1840

Notes: Copy of the manuscript, 11 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) bažnyčios kasos knyga: beturčių mokinių apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai. Vietovardžiai.

Cashbook of Schwarzort church: accounting documents of poor pupils. Personal names. Place names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-143

Cipher: Do_JuodkrPMK-1846(a)

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės beturčių kasos apyskaitos priedai. 1846

Notes: Copy of the manuscript, 20 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos kasos knyga: baudų apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Cashbook of Schwarzort school: fine accounting documents. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-480

Cipher: Do_JuodkrPMK-1846(b)

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės mokyklos kasos apyskaitos priedai. 1846

Notes: Copy of the manuscript, 29 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, bažnyčios dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, church documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) parapijos kasos knyga: beturčių mokinių apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Cashbook of Schwarzort parish: accounting documents of poor pupils. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-204

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės parapijos mokyklų kasos apyskaitos priedai. Sud. Kuwert ir kt. 1840

Notes: Copy of the manuscript, 38 pages. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) bažnyčios kasos knyga: inventoriaus aprašas, mokinių apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai. Vietovardžiai.

Cashbook of Schwarzort church: inventory list, accounting documents of pupils. Personal names. Place names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-146

Cipher: Do_JuodkrPMK-1851-52

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės mokyklos knygos. 1851–52

Notes: Copy of the manuscript, 19 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, mokyklos dokumentai, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, school documents, , taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos knyga: beturčių mokinių apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai.

Schwarzort schoolbook: accounting documents of poor pupils. Personal names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-50

Cipher: Do_JuodkrPMK-1898-99

Document type: Register Language: German Country: Lithuania

Juodkrantės mokyklų pajamų ir išlaidų apyskaita su inventoriaus sąrašu. Beturčių kasos apyskaita. 1798–99

Notes: Copy of the manuscript, 28 sheets. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Istorija, asmenvardžiai, vietovardžiai, dokumentai, mokykla, mokesčiai

Keywords (En): History, personal names, place names, documents, school, taxes

Juodkrantės (Schwarzort) mokyklos kasos knyga: beturčių, pajamų ir išlaidų apskaitos dokumentai. Asmenvardžiai, vietovardžiai.

Cashbook of Schwarzort school: accounting documents of poor pupils, income, and expenditure. Personal names, place names.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių biblioteka LMAVB RS F14-456

Document type: Register Language: German Country: Germany

Kirchenbuch Haffstrom. 1856–1874

Notes: Page numbers in the right corner of the photo, followed by movie footage, left and right side filmed separately. Most pages in the PDF document are repeated two times: bottom and top individually. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Aistmarės, krikšto registras, asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra bažnyčios knygos rankraščio kopija, daryta iš filmuotos kopijos. Joje yra kaimo prie Karaliaučiaus ir Aistmarių krikšto registracija.

Quellen / Unterschrift: Sächsisches Staatsarchiv, Leipzig B1217

Cipher: Do_KirchKSR-1727–1814(I), Do_KirchKSR-1727–1814(II)

Document type: Register Language: German Country: Germany

Kirchenbuch Kunzen–Sarkau-Rossitten I-II. 1727–1814

Notes: The numbering of pages is based on film shots (taken individually of the right and left), most of the pages in the PDF document are repeated two times: the bottom and top separately, the harder to read fragments taken few times with different resolution. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuncai (Kunzen), Šarkuva (Sarkau), Rasytė (Rossitten), bažnyčios knyga, krikšto įrašai, mirties įrašai, asmenvardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit, Kunzen, Sarkau, Rossitten, church book, christening entries, death entries, personal names

Dokumentas yra Kuncų, Šarkuvos, vėliau Rasytės bažnyčios knygos kopija. Joje yra krikšto ir mirties registrai, daryti įvairių kunigų.

The document represents a copy of Kunze, Sarkau, later Rossitten church book. It contains christening and death registers made by different priests.

Quellen / Unterschrift: Sächsisches Staatsarchiv, Leipzig B1214

Cipher: Do_KirchKunz-1664–71(m)

Document type: Register Language: German Country: Germany

Kunzen Kirchenbuch. Sud. Michael Burckhardt. 1664–71

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuncų (Kunzen) bažnyčia, bažnyčios knyga, krikšto, mirties registras, asmenvardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit, the church of Kunzen, church book, death register, personal names

Dokumentas yra užpustyto Kuršių nerijos kaimo XVII a. bažnyčios knygos kopija. Bažnyčios knygoje kunigo ranka fiksuojami parapijos gyventojų civilinės būklės duomenys: gimimas, krikštas, mirtis. Šiuo dokumentu naudojami istorikai ir kalbininkai, tirdami krašto migracijos ir socialinius procesus, asmenvardžių kilmę.

The document represents a copy of the 17 c. church book of the sand buried Curonian Spit village. In the church book, the priest's hand records the parishioners' civil data: birth, christening, death. Historians and linguists use the document to investigate district migration and social processes, origin of personal names.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz Rep 80 A Nr. 1

Document type: Register Language: German Country: Germany

Kunzen Kirchenbuch. Sud. Michael Burckhardt. Transkripcija: Steffan Nebelung. 1664–71

Notes: Deciphered manuscript. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuncų (Kunzen) bažnyčia, bažnyčios knyga, krikšto, mirties registras, asmenvardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit, the church of Kunzen, church book, death register, personal names

Dokumentas yra užpustyto Kuršių nerijos kaimo XVII a. bažnyčios knygos rankraščio transkripcija. Bažnyčios knygoje kunigo ranka fiksuojami parapijos gyventojų civilinės būklės duomenys: gimimas, krikštas, mirtis. Šiuo dokumentu naudojami istorikai ir kalbininkai, tirdami krašto migracijos ir socialinius procesus, asmenvardžių kilmę.

The document represents a transcript of the sand buried Curonian Spit village 17 c. church book manuscript. In the church book, the priest's hand records the parishioners' civil data: birth, christening, death. Historians and linguists use the document to investigate district migration and social processes, origin of personal names.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz Rep 80 A Nr. 1

Cipher: Do_KirchLor-1659–1723(I), Do_KirchLor-1659–1723(II)

Document type: Register Language: German Country: Germany

Kirchenbuch Heil. Lorenz (Fischhausen). 1659–1723

Notes: The numbering of pages is based on film shots (taken individually of the right and left), most of the pages in the PDF document are repeated two times: the bottom and top separately, the harder to read fragments taken few times with different resolution. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, bažnyčios knyga, krikšto registras, santuokos registras, asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra Šv. Lorenco (Heil. Lorenz) bažnyčios knygos rankraščio filmuotos kopijos kopija. Joje yra santuokos ir krikšto registras, kuriame yra ne tik daug asmenvardžių, bet ir nuorodos apie migraciją (nurodoma, iš kokio kaimo sutuoktiniai).

Quellen / Unterschrift: Sächsisches Staatsarchiv, Leipzig B 1406, B 1271

Cipher: Do_KirchRos-1766–1818

Document type: Register Language: German Country: Germany

Kirchenbuch Rossitten. 1766–1818

Notes: The numbering of pages is based on film shots (taken individually of the right and left), most of the pages in the PDF document are repeated two times: the bottom and top separately. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Rasytė (Rossitten), bažnyčios knyga, krikšto įrašai, mirties įrašai, asmenvardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit, Rossitten, church book, christening entries, death entries, personal names

Dokumentas yra Rasytės bažnyčios knygos kopija. Joje santuokos registrai, kurie rodo ne tik asmenvardžių paplitimą, bet ir jų migraciją (registruojant nurodoma sutuoktinio kilmės arba gyvenamoji vieta).

The document represents a copy of Rossitten church book. It contains matrimonial registers, which indicate not only the spread of personal names, but their migration as well (when registering, a person's origin or living place is indicated).

Quellen / Unterschrift: Sächsisches Staatsarchiv, Leipzig B1216

Document type: Decoded audio recordings Language: German, Curonian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Bezrukov, Kalwies, Sakuth, 1993 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, butis, vaikystė, kalba, mokykla, kapinės, pokaris

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: buities darbus, papročius, prisiminimai apie vaikystę, tėvus, kaimynus, įvairias Kuršių nerijos vietas, bažnyčią, kapines, gyvenimą sovietmečiu. Informantai: Marija Bezrukov- Kairienė (1919 Nidoje), Christel Sakuth (1934 Nidoje), Erika Kalwies- Froese (1934 Nidoje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herta Detzkeit-Paul, 2015 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, žuvų apdorojimas, moterų darbai, šeima

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejyba, moterų darbai (skalbimas, žuvų tvarkymas, maisto gaminimas), vaikystė, kaimynai. Informantai: Herta Detzkeit-Paul (g. 1924 Nidoje). Įrašė dalyvavo D. Kiseliūnaitė ir Chr. Schiller

Document type: Decoded audio recordings Language: German, Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Elsbeth Sakuth 2006 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, butis, kurortas, karas, pabėgimas, tėvai, kuršininkų kalba

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: buities darbus, papročius, prisiminimai apie įvairias Kuršių nerijos vietas, gyvenimą karo metais, viešbutį, išvykimą iš Kuršių nerijos, pabėgimą į Švediją, apie šeimos santykius, gimtąją kalbą. Informantė: Elsbeth Sakuth, g. 1934 Nidoje.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian, German, Lithuanian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Hedwig Foege-Schekahn, Herta Detzkeit-Paul, 1996 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, bėgimas iš nerijos, tautosaka, kuršininkų kalba, fonetikos ir leksikos testas

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buities darbus, gimtąją kalbą. Yra keletas tautosakos tekstų. Nemažą įrašo dalį sudaro pasakojimas apie bėgimą iš nerijos, bendravimą su repatriantais. Atskirą dalį sudaro kalbos testas: fonetikos ir leksikos tyrimas.

Informantai: Hedwig Foege-Schekahn (1914 Pervalkoje) ir Herta Detzkeit- Paul (g. 1924 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Arūnė Arbušauskaitė.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Do_Kis_Gulb-1994

Document type: Decoded audio recordings Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Gulbis, 1994 (garso išrašas).** 2006

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Rasytė (Rossitten), Pilkopa (Pillkoppen), svečių namai, laivai, garlaisvis

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašė yra pasakojimas apie Gulbių šeimos istoriją: prosenelis buvo žvejys, senelis turėjo svečių namus, tėvas dirbo muitinėje. Pasakojama apie svečių priėmimą, plukdymą laivais, šieno gabenimą.

Informantai: (nežinomas vardas) Gulbis.

Cipher: Do_Kis_HPie-2015

Document type: Decoded audio recordings Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Hermann Pietsch, 2015 (garso išrašas).** 2015

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, butis, šeima, gyvenimas sovietų laikais, emigracija

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žiemos žvejyba, žvejyba sovietų laikais, butis, kaimynai, mokytojai, išvykimas, sudėtinga kelionė ir sunki pradžia Vokietijoje.

Informantai: Hermann Pietsch (g. 1937 Nidoje) ir žmona Anna. Įrašė dalyvavo D. Kiseliūnaitė ir Chr. Schiller

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Erika Kalwies, 1995 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, butis, mokykla, pokaris

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruotas garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: buties darbus, šeimą, papročius, prisiminimai apie įvairias Kuršių nerijos vietas, gyvenimą sovietmečiu. Informantė: Erika Kawies-Froese, g. 1934 Nidoje.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: German, Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Fritz Kiehr, Marta Schekahn, 1995 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, kuršininkų kalba

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buties darbus, turgų, papročius, gimtąją kalbą. Informantai: Fritz Kiehr ir Marta Schekahn-Kiehr.

Document type: Decoded audio recordings Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Irene Pflug-Godow, 2016 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Juodkrantė, Klaipėda, Kuršių marios, tarpukaris, vaikystės prisiminimai, vietovės, nostalgija

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje, ypač Juodkrantėje, kur pasakotoja, augdama Klaipėdoje, praleisdavo vasaras pas senelius. Jos prisiminimuose yra pajūris, Juodkrantės vasarnamiai, gatvelės, kaimynai. Pasakotoja kas vasarą lankosi Juodkrantėje, kartu su juodkrantiške Elisabeth Kluwe padėjo rinkti aukas bažnyčios sutvarkymui. Informantai: Irena Pflug-Godow – Paul (g. 1934 Klaipėdoje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Richard Pietsch, 1995–1996 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautosaka, prisiminimai, žvejyba, buitės, šventės, kuršininkų kalba, kalbos testas

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruotas garso įrašo išrašas. Įrašas darytas ekspedicijoje, jame yra įvairių pasakojimų apie Kuršių neriją, papročius, žvejybą, kuršininkų kalbą. Atskirai įrašytas kalbos testas: fonetikos ir leksikos pavyzdžiai.

Informantas: Richard Pietsch (g. 1915 Nidoje). Įrašė dalyvavo D. Kiseliūnaitė

Cipher: Do_Kis_PinSak-1993

Document type: Decoded audio recordings Language: German, Curonian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **David Pinkis, Christel Sakuth, 1993 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, buitės, folkloras, pokaris

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitės darbus, papročius, prisiminimai apie įvairias Kuršių nerijos vietas, gyvenimą sovietmečiu, yra folkloro intarpų. Informantai: David Pinkis, g. 1914 Nidoje, Christel Sakuth-Tepperis, g. 1934 Nidoje

Cipher: Do_Kis_Sak-2011A

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner, Martin Sakuth, I, 2011 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, žuvis, prisiminimai, gyvenimas Švedijoje

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje, ypač Nidoje, žvejybą, žuvis ir jų paruošimą, prisiminimai apie vaikystę ir jaunystę, tėvus, namą, vasarotojus. Pasakojama taip pat apie Švediją, žvejybą ežere, vairuotojo patirtį, kelius.

Informantai: broliai Herbert (1925 Nidoje), Werner (1928 Nidoje), Martin (1930 Nidoje) Sakuth. Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Arnis Petrānis.

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner Sakuth, I, 2014 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, asmenvardžiai, prisiminimai, tėvai, nuotraukos

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, tėvus, komentuojamos nuotraukos.

Informantai: Werner Sakuth (g. 1928 Nidoje), Herbert Sakuth (g. 1925 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Krišs Kapenieks.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner Sakuth, II, 2014 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, tėvai, karas, pokaris, giminių deportacija, nuotraukų komentarai

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, tėvus, komentuojamos nuotraukos. Taip pat Herbertas pasakoja apie dalyvavimą kare, jūrų laivyne, Werneris apie gimines, kuriuos deportavo į Sibirą. Įrašai darytai namuose, automobilyje, kapinėse.

Informantai: Werner Sakuth (g. 1928 Nidoje), Herbert Sakuth (g. 1925 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Krišs Kapenieks.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Albina Grigaitienė, 2012 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietinis žuvų ūkis, buitis, šeimų istorijos, senieji ir naujieji Kuršių nerijos gyventojai, papročiai, bendruomenė, kapinės

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruotas garso įrašo išrašas. Garso įrašė yra po karo Kuršių nerijoje apsigyvenusios iš Jurbarko kilusios Albinos Grigaitienės pasakojimas apie pokario Kuršių neriją, jos gyventojus, senųjų ir naujųjų gyventojų santykius, senųjų gyventojų emigraciją. Pokalbyje ryškėja senųjų ir naujųjų gyventojų tradicijų ir gyvenamosios skirtumai, sovietinės propagandos poveikis, tačiau tuo pat metu ir kaimyniško bendravimo, sėkmingo suartėjimo požymiai. Įrašai daryti namuose, kieme prie ūkinių pastatų, kapinėse.

Informantė: Albina Grigaitienė, g. 1928 Jurbarko raj., į Preilą atsikėlė gyventi apie 1955 (?).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Juridical documents Language: German Country: Germany

Klaipėdos krašto juridiniai dokumentai. XVII–XVIII a.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėda/ Memel, sutartys, juridiniai dokumentai, asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra Klaipėdos miesto ir krašto įvairių juridinių dokumentų rinkinys.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz XX HA Ostpr Fol 239 (85 p)

Cipher: Do_KursKosa-2012

Document type: Project, plan Language: Russian Country: Russia

Генеральный план муниципального образования "Сельское поселение "Куршская коса". Положение о территориальном планировании. Калининградская область, Зеленоградский муниципальный район, Муниципальное образование «Сельское поселение Куршская коса», 2012

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kaliningrado sritis, gyvenviečių plėtros planas, rekreacijos sąlygų gerinimas, gamtosauga, kultūros paveldas

Keywords (En): The Curonian Spit, Königsberg district, settlement development plan, improvement of recreation conditions, protection of the nature, cultural heritage

Dokumentas yra Kaliningrado srities valdžios dokumentas, kuriame apibrėžiamos svarbios Kuršių nerijos pietinės dalies raidos kryptys. Numatomos pagrindinės kryptys: naujo municipalinio vystymo plano, į kurį įeina Kuršių nerijos rusiškosios dalies kaimai, sukūrimas, rekreacinės zonos infrastruktūros gerinimas, kraštovaizdžio, miškų, vandens, biologinių resursų saugojimas ir kt. Atskira dokumento pastraipa skiriama kultūrinio paveldo saugojimui ir statybų ribojimui.

The document is a Königsberg district government document, where the important development directions of the Curonian Spit southern part are defined. Main directions foreseen: creation of new municipal development plan, including the villages of the spit's Russian part, improvement of recreational zone infrastructure, protection of landscape, forest, water, biological resource, etc. A separate paragraph is devoted to preservation of the cultural heritage and construction limiting.

Quellen / Unterschrift: https://gov39.ru/vlast/agency/aggradostroenie/zip/territory/gp_sp_k_kosa/001_sp_k_kosa_potp.pdf

Cipher: Do_KursKosa-2014

Document type: Project, plan Language: Russian Country: Russia

Материалы комплексного экологического обследования участков акватории Балтийского моря обосновывающие придание этой акватории статуса охранной зоны национального парка «Куршская коса». Extension of the marine protected zone of the Curonian Spit Final Report in Russian. Проект BASE «Выполнение Россией Плана действий ХЕЛКОМ по Балтийскому морю», 2014

Keywords (Lith): Kuršių nerija, apsaugos zona, ekologija, įstatymai, gamtos resursai, kraštovaizdis

Keywords (En): The Curonian Spit, protection zone, ecology, laws, natural resources, landscape

Dokumentas yra sukurtas remiantis Helsinkio konvencijos pagrindu sukurtos komisijos (The Helsinki Commission) nuostatomis dėl Baltijos jūros vandens ir aplinkos apsaugos. Jį sudaro 4 skyriai ir priedai. Pateikiama nacionalinio parko charakteristika, parko veiklos aprašas, numatomos apsaugos zonos charakteristika, pasiūlymai dėl apsaugos zonos teritorijos ir socialinė charakteristika dėl numatomų žmonių veiklos apribojimų.

Extension of the marine protected zone of the Curonian Spit Final Report in Russian

Quellen / Unterschrift: <http://www.helcom.fi/Lists/Publications/Extension%20of%20the%20marine%20protected%20zone%20of%20the%20Curonian%20Spit%20Final%20Report%20in%20Russian>

Document type: Decoded audio recordings Language: Latvian, Curonian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Ekspedicija 1961 (garso išrašas)**. 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Preila, Pervalka, Nida, Juodkrantė, žvejyba, etnografija

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruotas garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, šventes, prisiminimai apie I ir II pasaulinius karus, bėgimą baigiantis karui. Informantai – 1883-1908 gimę asmenys : Mikis Puġelis, Mikis Engelīns, Miķelis Pīċs, Marīke Jakaite, Martins Jakaitis. Pavardės ir numeracija iš rinkėjo sudaryto registro.

Document type: Decoded audio recordings Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Suominis pučia Neringoje, 1966 (garso išrašas)**. 2016

Duration 00:09. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejai, žvejybos ūkis; kuršininkų kalba

Keywords (En):

Iššifruota ištrauka iš filmo, kurio kalba yra lietuvių su įterptu kuršininkų kalbos epizodu. Šios ištraukos lietuviškas vertimas yra subtitruose. Dokumentinis filmas apie žvejybą Kuršių nerijoje 7 dešimtmetyje.

Document type: Decoded audio recordings Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė, Gabrielė Abromavičiūtė-Jasiūnienė. **Ipolitas Laurinavičius. Leonas Laurinavičius**. 2012

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietmetis, naujieji ir senieji Kuršių nerijos gyventojai, miško priežiūra, repatriacija, emigracija, istorija

Keywords (En): The Curonian Spit, the Soviet period, new and old Curonian Spit inhabitants, foresting, repatriation, emigration, history

Dokumentas yra dviejų brolių, apsigyvenusių Kuršių nerijoje 1954 m., pasakojimų garso įrašo išrašas (2 dok.). Ipolitas dirbo vyriausiu girininku, brolis Leonas – jo padėjėju, vėliau vairuotoju. Broliai pasakoja apie aplinkybes, atvedusias gyventi į Kuršių neriją. Jie bendravo su vietos gyventojais, pažinojo asmeniškai daugelį kuršininkų repatriantų, kurie po karo grįžo gyventi į Kuršių neriją ir kurių dauguma išvyko 1958-1960 m. Ipolitas daug pasakoja apie tai, kaip čia buvo tvirtinamas kopagūbris, koks buvo girininko darbas unikaliame gamtos kampelyje, kaip įsigyveno naujieji gyventojai, kaip paliko tėvynę senieji. Brolių pasakojimas pripildytas autentiškų detalių apie sovietmetį Kuršių nerijoje, tautinius ir kalbinius santykius, naujų ir senųjų gyventojų sambūvį. Šie pasakojimai papildo kituose garso įrašuose įrašytų asmenų portretus.

The document is a script (2 docs.) of an audio record of two brothers, who lived on the Curonian Spit in 1954. Ipolitas was a chief forester, brother Leonas - his assistant, later - a driver. The brothers narrate about the circumstances that brought them to the Curonian Spit. They used to communicate with the locals, and personally knew many of the Curonian repatriates, who came back to the spit after the war, and left later in 1958-1960. Ipolitas tells a lot about the fortification of the dunes, what was a forester's job in the unique corner of the nature, how the newcomers settled and the old inhabitants left their homeland. The narration is filled with authentic details about the Soviet period on the Curonian Spit, national and linguistic relations, the relations between new and old inhabitants. These narrations complement the portraits of people from other records.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Aigars Lielbardi. Sakuth, 2006 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; kuršininkai, Švedija, tautosaka, žvejyba

Keywords (En):

Dokumentas yra filmuotos ekspedicijos medžiagos iššifruoto garso takelio išrašas. Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais subtitrais. Broliai Martin, Herbert ir Werner Sakuth pasakoja apie savo gyvenimą rusų valdomoje zonoje Vokietijoje, iš kurios jie pabėgo į Švediją. Paskui broliai bando skaityti latviškai iš P. Šmito knygos „Kuršu kāpu folklorā“, skaitydami komentuoja, ar užrašytoji kalba yra tokia pat kaip jų. Kitas epizodas nufilmuotas Vanern ežere, kur broliai rodo, kaip žvejoja su šiuolaikiniu laivu ir tinklais.

Document type: Decoded audio recordings Language: Lithuanian, Curonian (Lith. subtitles) Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Senieji Nidos ir Rusnės žvejai (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, prisiminimai, muziejus, žvejybos istorija, papročiai

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoti ir išversti filmo dialogai kuršininkų kalba. L. Tautrimo dokumentinis filmas susideda iš kelių dalių: Pervalkos gyventojų Marikės Jakeit ir jos vyro pasakojimas lietuvių ir kuršininkų kalbomis, pokalbis su Kuršių nerijos gyventoju Miku Engelinu muziejuje ir nenustatyto asmens rusniškio pasakojimas apie žvejybą ir žvejų gyvenimą prieš karą ir tarybiniais metais.

Document type: Register Language: German Country: Germany

Mümlischer Außzug über die Dorffischafften der über Haabischen Fischer. 1626

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Nemuno deltos kaimai: Minija (Minige), Rusnė (Russ), Šyša (Ziesche), Skirvytė (Schirwicke), Karklė (Karckel), asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra Nemuno deltos kaimų gyventojų žvejų registras.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, XX HA EM Akt 98 K nr 2 (14 p)

Document type: Decoded audio recordings Language: German, Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Richardo Pietscho įrašai 1984–1986 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, buitės, kuršininkų kalba, kalbos testas

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašo išrašas. Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitės darbus, papročius, prisiminimai apie vaikystę, tėvus, kaimynus, įvairias Kuršių nerijos vietas. Du informantai gyveno Nidoje iki 1956-58 m., jie pasakoja apie žvejybą ir gyvenimą Nidoje pirmajame sovietų valdžios dešimtmetyje. Atskirai įrašyta įvairių informantų kalbos testas (fonetika, leksika).

Informantai: Heta (Hedwig) Foege- Schekahn (1914 Pervalkoje), Hans (Johann) Schekahn 1912 (Nidoje), Sharlote Schmit-Schekahn (1919 Nidoje), Wilhelm Gulbis (1910 Nidoje), David Pinkis (1914 Nidoje), Herta Detzkeit- Paul (1924 Nidoje), Fritz Roespel (1923 Nidoje), Lotte (Charlotte) Schmidt-Purwin (?), Martin Roespel (g. 1908 Nidoje), Sakuth Herbert (1925 Nidoje), Werner (1928 Nidoje), Martin (1930 Nidoje), jų motina Anna Labrenz- Sakuth (1900 Preiloje).

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė. **Richard Pietsch. Fischerleben auf der Kurischen Nehrung, 1980 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautosaka, prisiminimai, žvejyba, buitės, šventės, Liuterio katekizmo vertimas

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašas yra Richardo Pietscho knygos „Fischerleben auf der Kurischen Nehrung“ autoriaus skaitomas tekstas kuršininkų kalba. Jo turinys sutampa su knygoje paskelbtu tekstu. Tai teminiai knygos skyriai apie žvejybą, šventes, papročius, buitį, yra tautosakos tekstų. Taip pat autorius skaito savo paties Martyno Liuterio katekizmo vertimą.

Informantas: Richard Pietsch (g. 1915 Nidoje)

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Decoded audio recordings Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Richard Pietsch. Tautosaka. 1980–1996 (garso išrašas).** 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautosaka, prisiminimai

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto garso įrašo išrašas. Garso įrašai daryti įvairiu metu ekspedicijose bei paties informanto. Juose yra įvairių pasakojamosios tautosakos ir etnografijos tekstų: sakmės, tikėjimai, burtai, sapnų aiškinimai ir kt.

Informantas: Richard Pietsch (g. 1915 Nidoje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Register Language: German Country: Germany

Prästionstabele Amts Memel. 1778–1784

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos/Memel valsčius, Kuršių nerija, Karvaičiai/Carwaiten, Juodkrantė/Schwarzort, Nida/Nidden, Nagliai/Negeln, vietovardžiai, asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra Kuršių nerijos šiaurinės dalies kaimų mokesčių registras.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, HA PT Memel Nr 24 (18 p.)

Cipher: Do_PraesMemel-18

Document type: Register Language: German Country: Germany

Prästionstabele Amts Memel. XVIII a.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos/Memel valsčius, Kuršių nerija, Karvaičiai/Carwaiten, Nida/Nidden, Nagliai/Negeln, Juodkrantė/Schwarzort, vietovardžiai, asmenvardžiai

Keywords (En): Parish of Memel, the Curonian Spit, Carwaiten, Nidden, Negeln, Schwarzort, place names, personal names

Dokumentas yra Kuršių nerijos šiaurinės dalies kaimų mokesčių registras.

The document represents a tax register of the Curonian Spit northern villages.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, HA PT Memel Nr 20 (3p.)

Cipher: Do_PraesMemel-1820

Document type: Register Language: German Country: Germany

Prästionstabele Amts Memel. [sud. Beitzmann?]. 1820

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos/Memel valsčius, Kuršių nerija, Smiltynė/Sandkrug, Juodkrantė/Schwarzort, vietovardžiai, asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra Kuršių nerijos šiaurinės dalies kaimų mokesčių registras.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, HA PT Memel Nr 33 (11 p.)

Cipher: Do_PraesRositt-1773

Document type: Register Language: German Country: Germany

Prästionstabele Amts Rossiten I. 1773

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Rasytė/Rossitten, mokesčių registras

Keywords (En):

Dokumentas yra Rasytės /Rossitten valsčiaus mokesčių registras.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, HA PT Rossitten Nr 1 (6 p.)

Document type: Register Language: German Country: Germany

Prästationstabele Amts Rossiten II. 1778–1780

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Rasytė/Rossitten, Pilkopa/Pillkopen, mokesčių registras

Keywords (En):

Dokumentas yra Rasytės /Rossitten valsčiaus, į kurį įeina ir Pilkopa, mokesčių registras.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, HA PT Rossitten Nr 2 (68 p.)

Cipher: Do_SchuldMemel-1614

Document type: Register Language: German Country: Germany

Schuldregister...Amts Memel. 1614

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos/Memel valsčius, Kuršių nerija, Klaipėdos miesto dalys, Vitė (Witte), Smeltė (Schmelz), Gintaro pelkė (Bernsteinbruch), pamario kaimai, Dreverna (Drawern), Kuršių nerija, asmenvardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra skolų registras, jame daug asmenvardžių (tarp jų baltiškų) ir vietovardžių.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, XX HA Ostpr.Fol 12666 (126 p.)

Cipher: Do_Smukl-17

Document type: Juridical documents Language: German Country: Germany

Smuklių dokumentai. XVII a.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nemuno delta, smuklės, dokumentai, asmenvardžiai, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas teisiniai dokumentai, susiję su kuršių marių pakrantės ir Nemuno deltos kaimų smuklių laikymu ir mokesčiais.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz XX HA Ostpr Fol 237 (76 p.)

Cipher: Do_Spru_Sak_KursVal-2012

Document type: Decoded audio recordings Language: Latvian, Curonian Country: Latvia

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). Kristaps Sprūdžs. Kursenieku valoda. 2012 (garso išrašas). 2016

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; kalba; kuršininkų kalbos pavyzdžiai, dvikalbystė

Keywords (En):

Dokumentas yra iššifruoto ekspedicijos garso įrašo išrašas. Rinkėjas latviškai klausinėja kuršininkę Christel Sakuth apie jos gimtąją kalbą: kur ji užaugo, ar ji supranta latviškai, kaip ji pati kalba, kas jų namuose ir Nidoje kokia kalba kalbėjo namuose, kokias kalbas vartojo kitur.

Document type: Document description Language: German Country: Germany

Wenkerbogen. Karklė. Sud. Jakumeit. 1879

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Georg Wenker, vokiečių kalbos atlasas, geolingvistika, sociolingvistika, lietuvių kalba, Karklė (Karkelbeck), vokiečių kalba, vertimas

Keywords (En): Georg Wenker, atlas of German language, geo-linguistics, sociolinguistics, Lithuanian language, Karkelbeck, German language, translation

Dokumentas yra G. Wenkerio Vokietijos kalbų atlaso rankraštinės kartotekos kortelės kopija. Anketoje yra 40 vokiečių kalbos sakinių vertimas į lietuvių kalbą. Jį atliko Karklės mokyklos mokytojas Jakumaitis (Jakumeit). Vertimo teksto kalba yra artima Rytprūsių raštų kalbai, pasitaiko vietinės tarmės ypatybių. Kitoje kortelės pusėje yra duomenys apie mokytoją. Į klausimus apie regione vartojamą kalbą ir tradicinius drabužius neatsakyta.

The document represents a copy of a handwritten card file of Wenker's language atlas. In the file, there is a translation of 40 German sentences into Lithuanian. It was made by Karkelbeck school teacher Jakumeit. The language of translation is close to the language of East Prussian writings, though some local dialect peculiarities occur. On the other side of the card, there is some data on the teacher. There is no answer to the questions on language use in the region and traditional clothing.

Quellen / Unterschrift: Digitaler Wenker-Atlas (DiWA) 30058

Cipher: Do_Wenk_Kunk-1879

Document type: Document description Language: German Country: Germany

Wenkerbogen. Kunk George. Sud. Demke. 1879

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Georg Wenker, vokiečių kalbos atlasas, geolingvistika, sociolingvistika, lietuvių kalba, Kunkiai, vokiečių kalba, vertimas

Keywords (En): Georg Wenker, atlas of German language, geo-linguistics, sociolinguistics, Lithuanian language, Kunkiai, German language, translation

Dokumentas yra G. Wenkerio Vokietijos kalbų atlaso rankraštinės kartotekos kortelės kopija. Anketoje yra 40 vokiečių kalbos sakinių vertimas į lietuvių kalbą. Jį atliko Kunkių mokyklos mokytojas Demke. Vertimo teksto kalba yra artima Rytprūsių raštų kalbai, šiek tiek tarmės ypatybių. Kitoje kortelės pusėje yra duomenys apie mokytoją ir atsakymai į projekto autorių užduotus klausimus apie gyvenamojoje vietoje vartojamas kalbas ir gyventojų tradicinę aprangą.

The document represents a copy of a handwritten card file of Wenker's language atlas. In the file, there is a translation of 40 German sentences into Lithuanian. It was made by Kunkiai school teacher Demke. The language of translation is close to the language of East Prussian writings, though some local dialect peculiarities occur. On the other side of the card, there is some data on the teacher and answers to the project authors' questions on languages, used in the area, and inhabitants' traditional clothing.

Quellen / Unterschrift: Digitaler Wenker-Atlas (DiWA) 30059

Document type: Document description Language: German Country: Germany

Wenkerbogen. Melnragen. Sud. Karl Kallweit. 1879

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Georg Wenker, vokiečių kalbos atlasas, geolingvistika, sociolingvistika, Melnragė (Mellneraggen), kuršininkų kalba, vokiečių kalba, vertimas

Keywords (En): Georg Wenker, atlas of German language, geo-linguistics, sociolinguistics, Lithuanian language, Mellneraggen, the Kursenieku language, German language, translation

Dokumentas yra G. Wenkerio Vokietijos kalbų atlaso rankraštinės kartotekos kortelės kopija. Anketoje yra 40 vokiečių kalbos sakinių vertimas į lietuvių kalbą. Jį atliko Melnragės mokyklos mokytojas Karlas Kalvaitis (Kallweit). Tekstas yra vertingas dialektologijos šaltinis. Kitoje kortelės pusėje yra duomenys apie mokytoją ir atsakymai į projekto autorių užduotus klausimus apie gyvenamojoje vietoje vartojamas kalbas ir gyventojų tradicinę aprangą.

The document represents a copy of a handwritten card file of Wenker's language atlas. In the file, there is a translation of 40 German sentences into Lithuanian. It was made by Mellneraggen school teacher Karl Kallweit. The text represents a valuable source of dialectology. On the other side of the card, there is some data on the teacher. There is no answer to the questions on language use in the region and traditional clothing.

Quellen / Unterschrift: Digitaler Wenker-Atlas (DiWA) 30064

Document type: Document description Language: German Country: Germany

Wenkerbogen. Nidden. Sud. Otto Pohlmann. 1879

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Georg Wenker, vokiečių kalbos atlasas, geolingvistika, sociolingvistika, Kuršių nerija, Nida, kuršininkų kalba, vokiečių kalba, vertimas

Keywords (En): Georg Wenker, atlas of German language, geo-linguistics, sociolinguistics, the Curonian Spit, Nidden, the Kursenieku language, German language, translation

Dokumentas yra G. Wenkerio Vokietijos kalbų atlaso rankraštinės kartotekos kortelės kopija. Anketoje yra 40 vokiečių kalbos sakinių vertimas į kuršininkų kalbą. Jį atliko Nidos mokyklos mokytojas Otto Pohlmann, kurio informantas buvo žvejas Michael Peleikis. Kitoje kortelės pusėje yra duomenys apie mokytoją ir atsakymai į projekto autorių užduotus klausimus apie gyvenamojoje vietoje vartojamas kalbas ir gyventojų tradicinę aprangą.

The document represents a copy of a handwritten card file of Wenker's language atlas. In the file, there is a translation of 40 German sentences into the *Kursenieku*. It was made by Nidden school teacher Otto Pohlmann, whose informer was a fisherman Michael Peleikis. On the other side of the card, there is some data on the teacher. There is no answer to the questions on language use in the region and traditional clothing.

Quellen / Unterschrift: Digitaler Wenker-Atlas (DiWA) 30084

Document type: Document description Language: German Country: Germany

Wenkerbogen. Preil. Sud. C. G. Raschowski. 1879

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Georg Wenker, vokiečių kalbos atlasas, geolingvistika, sociolingvistika, Kuršių nerija, Preila, kuršininkų kalba, vokiečių kalba, vertimas

Keywords (En): Georg Wenker, atlas of German language, geo-linguistics, sociolinguistics, the Curonian Spit, Preil, the Kursenieku language, German language, translation

Dokumentas yra G. Wenkerio Vokietijos kalbų atlaso rankraštinės kartotekos kortelės kopija. Užpildyta tik viena kortelės pusė, tai atliko Preilos mokyklos mokytojas Raschowski. Čia yra duomenys apie mokytoją ir atsakymai į projekto autorių užduotus klausimus apie gyvenamojoje vietoje vartojamas kalbas ir gyventojų tradicinę aprangą.

The document represents a copy of a handwritten card file of Wenker's language atlas. Only one side of the card is filled in, by Preil school teacher Raschowsky. There is data on him and answers to the questions on language use in the region and traditional clothing.

Quellen / Unterschrift: Digitaler Wenker-Atlas (DiWA) 53909

Cipher: Do_Wie_Auwan-2009, Do_Wie_Auwan-2009(lie)

Document type: Decoded audio recordings Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). Michael Wiefeld. Auwandern oder bleiben? Zwei leben von der Kurischen Nehrung, 2009 (garso išrašas). 2016

Duration 22'55. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; Nida (Nidden);repatriacija; prisiminimai; pokaris; tapatybė

Keywords (En):

Iššifruotas ir išverstas Vokietijos radijo laidos tekstas. Kalbinami du nidiškiai: Hermann Pietsch ir Christel Sakuth-Tepperis. Jie pasakoja apie gyvenimą pokario Nidoje. Abiejų likimai skirtingi – Hermann Pietsch išvyko iš Nidos apie 1960 kartu su kitais Klaipėdos krašto gyventojais, norėjusiais pasitraukti į Vokietiją, Christel liko Nidoje ir sukūrė šeimą. Jie abu svarsto, kodėl taip, o ne kitaip susiklostė jų gyvenimai.

Cipher: DoKa_AtlasSC_Merc-1595

Document type: Maps Language: German

Atlas sive cosmographica (sud. Gerardus Mercator). Duisburg, 1595

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žemėlapis, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra XVI a. žemėlapiu kopija. Jame Kuršių marių apylinkių žemėlapis su vietovardžiais.

Quellen / Unterschrift: <http://copernicus.torun.pl/en/biography/1473-1491/1/?view=gallery&file=1>

Document type: Maps Language: German Country: Germany

Karte der Kurischen Nehrung (sud. H. Schwarz). 1910

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, Kuršių nerija, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra 1910 m. žemėlapiu kopija. Jame sužymėti svarbiausi Kuršių nerijos gyvenviečių objektai, daug vietovardžių

Quellen / Unterschrift: Lithogr. von - Königsberg i. Per. <http://elibrary.mab.lt/handle/1/1951>

Cipher: DoKa_Kl_KurNer-1931

Document type: Maps Language: Lithuanian Country: Lithuania

Klaipėdos ir Kuršių nerijos žemėlapis . 1931–1938

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, Kuršių nerija, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra 1931–38 m. Lietuvoje leisto žemėlapiu kopija. Jame yra Klaipėdos apylinkės ir lietuviškoji Kuršių nerijos dalis su tuo laiku vartotais sulietuvintais vietovardžiais. Signatūra nurodoma kaip šaltinyje

Quellen / Unterschrift: <http://www.lithuanianmaps.com/Maps1931-38.html> 1300 ir 1400

Cipher: DoKa_KurMar_Dobl-1995

Document type: Maps Language: Lithuanian

Kuršių marių šiaurinės dalies žemėlapis (sud. Walter Doblies). 1995

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Juodkrantė (Schwarzort), žvejyba, žvejybos vietos, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra ranka pieštas Kuršių marių šiaurinės dalies žemėlapis. Jo autorius – žvejų šeimos palikuonis, gimęs ir gyvenęs Stariškės kaime prie Kuršių marių, daugelį metų žvejojęs jose. Žemėlapyje nurodytos vietos, kurias žvejai įvardijo kaip žvejybos orientyrus: pakrantės kraštovaizdžio objektus bei vietas mariose.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Maps Language: Lithuanian, German Country: Lithuania, Germany

Kuršių marių apylinkių žemėlapiai (iš AdM archyvo). XVI–XX a.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Klaipėdos kraštas (Memel Gebiet), vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra įvairių laikotarpių žemėlapių, saugomų AdM archyve, kopijos. Jie įvairaus mastelio, tikslumo ir informatyvumo. Atskiru dokumentu pridedama kiekvieno žemėlapio išsami bibliografinė informacija ir signatūra.

Quellen / Unterschrift: AdM archyvas, I. Simonaitytės viešoji biblioteka, Klaipėda. Kiekvieno žemėlapio signatūra yra pridedama sąrašė

Cipher: DoKa_Nidden-1942

Document type: Maps Language: German Country: Germany

Nidos planas. Paul Isenfels Kunstverlag, 1942

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, Kuršių nerija, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra 1931–38 m. Lietuvoje leisto žemėlapio kopija. Jame yra Klaipėdos apylinkių ir lietuviškosios Kuršių nerijos dalis su tuo laiku vartotais sulietuvintais vietovardžiais. Signatūra nurodoma kaip šaltinyje

Quellen / Unterschrift: Paul Isenfels Kunstverlag

Cipher: DoKa_Parl-1899

Document type: Maps Language: German Country: Germany

Landsmesser Parlow. *Rasytės (Rossitten) ir Šarkuvos (Sarkau) gyvenviečių planai*. 1899–1905

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyvenvietės, topografinis planas, asmenvardžiai

Keywords (En): The Curonian Spit, settlements, topographic plan, personal names

Dokumentas Slaptojo Prūsijos kultūros archyvo kartografijos skyriuje saugomų žemėlapių kopija, joje Kuršių nerijos gyvenviečių Rasytės (Rossitten) ir Šarkuvos (Sarkau) XIX a. pab. – XX a. pradžios topografinis planas, kuriame nurodyti gyventojų sklypai ir asmenvardžiai, kiti gyvenvietės objektai.

The document represents a copy of maps, kept in the Secret Prussian Culture Archive's cartography department. They contain a topographic plan of the Curonian Spit settlements Rossitten and Sarkau at the end of the 19 c.- the beginning of the 20 c. On the plan, the inhabitant's plots and personal names are indicated, as well as other settlement objects.

Quellen / Unterschrift: Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz E 83651, E 83711, E 84494, E 84495

Document type: Maps

Richard Pietsch. **Bildkarte rund um das Kurische- Haff. *Wilhelmshaven***. Gerhard Stalling AG, Oldenburg, 1987 (priedas kn. Kurisches Wörterbuch)

Keywords (Lith): Žemėlapis, Kuršių nerija, Kuršių marios, vietovardžiai, etnografija, žuvų rūšys, piešiniai

Keywords (En):

Kuršių nerijos išeivio Richardo Pietscho ranka pieštas Kuršių nerijos ir marių žemėlapis, kuriame fiksuojamas vietovės topografinis vaizdas, vietovardžiai, paaiškinami kaimų simboliai ant vėjarodžių, piešiniais iliustruojamos ten sugaunamos žuvų rūšys, perintys paukščiai, laivų tipai, žvejybos būdai ir kitos etnografinės detalės.

Cipher: DoKa_Rossitten_Pie

Document type: Maps Language: German

Rossitten Landkarte.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Rasytė (Rossitten), vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra R. Pietscho archyve rastas žemėlapis, greičiausiai iš tarpukaryje išleisto rinkinio. Jame yra Rasytės (Rossitten) gyvenvietė ir apylinkės su nurodomu kopų aukščiu, miško plotų numeracija, vietovardžiais.

Quellen / Unterschrift: Richardo Pietscho archyvas

Cipher: DoKa_SBB-1849–1912

Document type: Maps Language: German Country: Germany

Staatsbibliothek Berlin žemėlapiai. 1849–1912

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Prūsija, Kuršių nerija, Kuršių marios, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra įvairių laikotarpių žemėlapių kopijos. Žemėlapiuose yra atskiros Kuršių nerijos gyvenvietės ir Kuršių marių apylinkės.

Quellen / Unterschrift: Staatsbibliothek Berlin. Kiekvieno žemėlapiu signatūra pateikiama prie failo vardo

Photos, Copies, Reproductions

Cipher: Fo_AdM1_II3, Fo_AdM1_II4(1-36); Fo_AdM2_II4(37-51)

Document type: Photos

AdM archyvo fotografijos. Kuršių nerija. sud. I. Simonaitytės viešoji biblioteka

Notes: Comments Fo_AdM1_kom.pdf and Fo_AdM2_kom.pdf by file numbering. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra, gamtovaizdis, žvejyba, žmonės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos kaimų architektūra, gamtovaizdis, gyventojų darbas ir butis. Archyvas sudarytas tiek iš tarpukaryje publikuotų atvirukų, tiek iš asmeninių žmonių albumų. Pateikiamos ir reverso nuotraukos, kuriose dažnai galima rasti įrašų.

Quellen / Unterschrift: AdM archyvas

Cipher: Fo_Dreverna

Document type: Various copies

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). Dreverna, Drawöhnen.

Notes: Comments Fo_Dreverna_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, žvejyba, architektūra, kapinės, butis

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi kaimo prie Kuršių marių architektūra, gamtos vaizdai, kapinės.

Quellen / Unterschrift: <http://wiki-de.genealogy.net/Draw%C3%B6hnen>; Flickr photos;

Cipher: Fo_Gilija

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). Gilija / Gilge / Matrosovo .

Notes: Profiles Fo_Gilija_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, upė, žvejų kaimas, kaimai, architektūra, Gilija (Gilge)

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių marių pietrytinėje dalyje prie Gilijos upės žiočių buvusio žvejų kaimo architektūra, butis, papročiai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Document type: Photos

Irina Popova (sud.). **Gilija. Gilge. Матросово.** 2013

Notes: Comments Fo_Gily_Pop-2013_kom.pdf.

Keywords (Lith): Kuršių marios, kaimas, Gilija/ Gilge, Matrosovo, Kalinigrado sritis, architektūra, gamta

Keywords (En):

20 nuotraukų albumas su kaimo vaizdais 2013 m.

Quellen / Unterschrift: Asmeninis archyvas

Cipher: Fo_Giruliai

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Giruliai. Ostseebad Försterei bei Memel.**

Notes: Comments Fo_Giruliai_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Baltijos jūra, kurortai, poilsis Klaipėda (Memel), architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Girulių gyvenvietės ir apylinkių gamtos vaizdai ir architektūra: buvusios vilos, pavėsinės, jūros pakrantė. Daugelis vilų buvo statomos pagal to meto madą, panašios buvo Juodkrantėje, Smiltynėje, Nidoje. Panašūs buvo poilsiaavimo įpročiai, poilsiautojų poreikiai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>, kiti archyvai

Cipher: Fo_Inse

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Insė, Inse, Причалы.**

Notes: Comments Fo_Inse_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Insės kaimo Kuršių marių pakrantėje architektūra, istorija, butis, gamtos vaizdai. Yra ir mūsų dienų nuotraukų su kaimo Причалы vaizdais. Atskirą grupę sudaro Юрий Бардун Причалы apylinkių nuotraukos, darytos 2011 m.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>, <http://ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1215&gl1202=8#gl1202>, <http://placeandsee.com/s?as=foto&fp=63912427>

Document type: Postcards

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Juodkrantė.**

Notes: Comments Fo_Juodkr_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, architektūra, vilos, kurortas, gamta, butis

Keywords (En):

Dokumente sukaupotos atvirukų ir nuotraukų kopijos su Juodkrantės vaizdais: vilos, gamta, žvejų butis, marių vaizdai, bažnyčia ir kt.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>, <http://www.miestai.net/forumas/showthread.php?t=14127> Kuršių nerijos muziejus

Cipher: Fo_JuodkrAtv

Document type: Postcards

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Juodkrantė atvirukuose.**

Notes: Comments Fo_JuodkrAtv_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra, gamta, žmonės

Keywords (En):

Dokumente sukaupotos atvirukų kopijos su Juodkrantės vaizdais: vilos, gamta, žvejų butis, marių vaizdai, bažnyčia ir kt.

Quellen / Unterschrift: <http://www.miestai.net/forumas/showthread.php?t=14127>

Cipher: Fo_Karkle

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Karklė. Karklen, Мысовка.**

Notes: Comments Fo_Karkle_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra, gamta, žmonės

Keywords (En):

Dokumente sukaupotos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių marių pakrantės Karklės kaimo architektūra, gamta, žmonės, jų darbai, butis, šventės, yra nuotraukų, darytų apie 1990–95 kaime Мысовка.

Quellen / Unterschrift: Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>; <http://wiki-de.genealogy.net/Karkeln>

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Karklė. Karklininkai. Karkelbeck.**

Notes: Comments Fo_Karklin_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėdos kraštas, pajūris, žvejų kaimas, architektūra, žmonės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Baltijos jūros pakrantės Karklės (Karklininkų) kaimo architektūra, gamta, žmonės, jų darbai, butis.

Quellen / Unterschrift: Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>;
<http://wiki-de.genealogy.net/Karkelbek>: <http://karkle.info/2016/03/20/senoji-karkle-2/senoji-karkelbeck>

Cipher: Fo_Kintai

Document type: Various copies

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kintai, Kinten.**

Notes: Comments Fo_Kintai_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių marių pakrantės kaimų architektūra, istorija, butis, gamta.

Quellen / Unterschrift: [http://wiki-de.genealogy.net/Kinten_\(Kr.Heydekrug\)](http://wiki-de.genealogy.net/Kinten_(Kr.Heydekrug));
<http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=2875&gl2523=8> ;
<http://www.miestai.net/forumas>

Cipher: Fo_KleinKur

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Klein Kuren, Mažieji Kuršiai, Филино.**

Notes: Comments Fo_KleinKur_kom.pdf and Fo_KleinKur_kom.docx. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Semba (Samland), žvejų kaimas, kurortas, architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Sembos (Samland) pakrantės Mažųjų Kuršių (Klein Kuren) vaizdai: gamta, architektūra, gyvensena. Yra ir 2008–2011 m. vaizdų iš Филино.

Quellen / Unterschrift: Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>;
<http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1485>

Document type: Various copies

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Krantas. Cranz. Зеленоградск.**

Notes: Comments Fo_Krants_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Baltijos jūra, Kuršių nerija, kurortas, architektūra, poilsis

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos ir Sambos paribyje įkurto žvejų kaimo Kranto (Cranz), vėliau tapusio žymiu Vokietijos kurortu, gyvenimą: architektūrą, poilsio vietas, peizažą. Yra ir keletas Zelenogradsko nuotraukų.

Quellen / Unterschrift: <http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1438>
<https://www.pinterest.com/pin> <http://www.cranzwestend.de/geschichte-cranz.html>
<http://www.akpool.co.uk/postcards> <http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1485>

Cipher: Fo_KunstNiddenInsp

Document type: Reproductions

Kristina Jokubavičienė (sud.). **Künstlerkolonie Nidden traditionsreiche Inspirationsquelle.**

Notes: Descriptions Fo_KunstNiddenInsp_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, dailininkų kolonija, dailė

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kurios atsispindi Kuršių nerijos tema kūrusių Nidos dailininkų kūrybą.

Quellen / Unterschrift: <https://www.goethe.de/ins/lt/de/kul/sup/kur/20550060.html>

Cipher: Fo_KunstNidden-www

Document type: Reproductions

Kunst- und Kulturreise auf den Spuren der Niddener Künstlerkolonie.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, dailė, Nidos dailininkų kolonija

Keywords (En):

Dokumento nuotraukose yra įvairių Nidoje kūrusių dailininkų paveikslų kopijos, kurios buvo atrinktos į kelionių agentūros tinklalapio puslapį. Informacijos apie autorius nėra, kai kurių parašai matomi paveikslo kampe.

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerijos kaimų architektūra (šaltiniuose nenurodyti kaimai).**

Notes: Comments Fo_KurNerArch_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos kaimų architektūra, tačiau šaltiniuose nėra nurodyta kaimų pavadinimų.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher: Fo_KurNerBK-2014

Document type: Photos

Denisas Nikitenka (sud.). **Kuršių nerijos šiaurinės dalies buvusių kaimų vietos.** 2014

Notes: Comments Fo_KurNerBK-2014_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, slenkantis smėlis, kaimų nykimas, lokalizacija, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumentas yra 11 autorinių nuotraukų, kurių autorius nustatė buvusių smėlio užpustytų Kuršių nerijos kaimų vietas ir jas nufotografavo. Kadangi dauguma vietų yra gamtos draustinyje, šios nuotraukos suteikia galimybę pamatyti buvusių kaimų vietas. Nuotraukų aprašas atskirame dokumente.

Quellen / Unterschrift: Autoriaus asmeninis archyvas

Cipher: Fo_KurNerBuit

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerijos gyventojų butis ir darbai (išskyrus žvejybą).**

Notes: Descriptions of Fo_KurNerBuit_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, gyventojai, butis, darbas

Keywords (En):

Dokumente yra nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyventojų darbai ir butis: interjeras, žuvies tvarkymas, verpimas, skalbimas, šieno gabenimas ir kt.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Document type: Reproductions

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerija dailėje.**

Notes: Comments Fo_KurNerDail_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kaimai, žmonės, gamta, dailė

Keywords (En):

Dokumentas yra atsitiktine tvarka sukomplektuotų nuotraukų rinkinys, jame prieškarinio dailininkų darbų Kuršių nerijos ir Kuršių marių tema kopijos.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher: Fo_KurNerDrab

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerijos tradiciniai drabužiai.**

Notes: Comments Fo_KurNerDrab_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojai, tradiciniai drabužiai

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyventojų tradicinė apranga. Gyventojai nufotografuoti einantys iš bažnyčios, vestuvėse, kitose nuotraukose pozuoja specialiai draugijos „Trachtenverein“ pasiūtais rūbais. Yra nuotraukų, darytų iš filmavimo aikštelės.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher: Fo_KurNerKopos

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerijos kopos.**

Notes: Comments Fo_KurNerKopos_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kopos

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos kopų vaizdai. Dominuoja senos nuotraukos. Komentuojamos tik tos nuotraukos, kurių nurodyti autoriai arba turi įrašų.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>, kiti internetiniai archyvai

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerijos miškas ir briedžiai.**

Notes: Comments Fo_KurNerMiskBrie_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, miškas, briedžiai

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos miško vaizdai, prieš II pk ypač daug fotografuojami buvo briedžiai. Keletas dabartinių laikų nuotraukų: gaisras Alksnynėje 2014, miškas rusiškoje nerijos dalyje ir kt.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher: Fo_KurNer-nv

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerija (tikslī vieta nenurodyta).**

Notes: Comments Fo_KurNer-nv_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra, gamta, žmonės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos kaimų architektūra, gamta, žmonės, tačiau šaltiniuose tikslī vieta nenurodoma.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher: Fo_KurNerPauksčiai

Document type: Photos

Gediminas Gražulevičius (sud.). **Kuršių nerijos paukščiai.**

Notes: Comments Fo_KurNerPauksčiai_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, paukščiai

Keywords (En):

Nuotraukų rinkinys, kuriame užfiksuoti Kuršių nerijos paukščiai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas

Document type: Photos

Gediminas Gražulevičius (sud.). **Kuršių nerijos ragai ir įlankos.** 2004

Notes: Comments Fo_KurNerRag-2004_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, ragai, įlankos, gamtovaizdis, vietovardžiai

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gamta ir kraštovaizdis: Kuršių marių ragai ir įlankos, pateikiami jų vardai

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas

Cipher: Fo_KurNerVaizdai

Document type: Photos

Kuršių nerijos vaizdai.

Notes: Photos in one pdf document.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, architektūra, senos nuotraukos

Keywords (En):

Dokumentas yra įvairių laikotarpių Kuršių nerijos nuotraukų kopijų rinkinys. Daugiausia čia yra architektūros objektų: namai ir jų dalys, ūkiniai pastatai, gatvės, antkapiai. Taip pat yra kitų informatyvių vaizdų: seni, dabar pasikeitę vietų vaizdai, neužaugusios mišku kopos ir pan. Dalis nuotraukų užfiksavo 1990-2000 m. situaciją.

Cipher: Fo_KurNerVarn

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Varnų gaudymas.**

Notes: Descriptions of Fo_KurNerVarn_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, papročiai, maistas, varnos

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyventojų paprotys – praskrendančių varnų gaudymas specialiais spąstais. Varnų mėsa buvo naudojama maistui.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių marių laivų vėtrungės.**

Notes: Comments Fo_KurNerVetr_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Berbohm, vėtrungės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių marių žvejybos tradicijos: žvejybos inspektoriaus Berbohmo gyvenimas, laivų ženklimas vėtrungėmis, vėtrungių formos ir spalvos.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher:

Fo_KurNerZm_1(Sakuth_2006);Fo_KurNerZm_2(Sakuth_2011);
Fo_KurNerZm_3(Sakuth_2014);Fo_KurNerZm

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Kuršių nerijos žmonės (4 aplankai).**

Notes: Descriptions of Fo_KurNerZm_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyventojai, portretai

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose yra Kuršių nerijos gyventojų ar kitaip su Kuršių nerija susijusių asmenų portretai. 1, 2 ir 3 aplankuose yra brolių Sakuth nuotraukos, darytos Švedijoje ekspedicijų metu 2006, 2011 ir 2014 m.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Cipher: Fo_Labiau

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Labguva. Labiau. Полесск.**

Notes: Comments Fo_Labiau_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Deimenos (Deime) upės žiotyse prie Kuršių marių įsikūrusio miesto ir apylinkių kaimų architektūra, gamta, gyvensena.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://genwiki.genealogy.net/Labiau>

Document type: Various copies Language: German, Russian

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Lūja, Loye, Рыбачье.**

Notes: Comments on each copy. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kaimai, architektūra, žvejyba

Keywords (En):

Nuotraukose atsispindi Kuršių nerijos pakrantės kaimo vaizdai: marios ir laivai, architektūra, kapinės. Yra nuotraukų su žmonių grupėmis (mokiniai prie mokyklos, žvejai, šeimos).

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://genwiki.genealogy.net/Labiau>

Cipher: Fo_ManasNid

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Tomas Manas Nidoje.**

Notes: Comments Fo_ManasNid_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Thomas Mann, vasarnamis

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi rašytojo Tomo Mano (Thomas Mann) vasaros poilsis Nidoje (1930- 1932), kur jis pasistatė vasarnamį. Jis čia atvažiuodavo su šeima ir kūrė, susitikdavo su kūrybine inteligentija iš Vokietijos.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> http://www.das-alte-nidden.de/engl/art/art_thmann.htm <http://www.delfi.lt/veidai/kultura/thomo-manno-festivalis-dvidesimtaji-karta-kviecia-i-nida.d?id=71638072>

Cipher: Fo_MarJurLaiv

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Marios, jūra, laivai, žvejyba.**

Notes: Comments Fo_MarJurLaiv_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Baltijos jūra, laivai, žvejyba

Keywords (En):

Dokumente yra iš įvairių šaltinių surinktos nuotraukos, kuriose įamžinti Kuršių marių laivai, marių ir jūros žvejybos būdai, žvejai.

Quellen / Unterschrift: Asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>

Document type: Various copies

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Melnragė, Mellneraggen.**

Notes: Comments Fo_Melnrg_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Baltijos pajūris, žvejų gyvenvietė, žvejyba, gamta, švyturys, kapinės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Melnragės architektūra, gyvenimo būdas, gamta įvairiais metų laikais, kapinės.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> kiti archyvai

Cipher: Fo_Nida_I; Fo_Nida_II; Fo_Nida_III; Fo_Nida_IV

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Nida. Nidden (4 d.).**

Notes: Comments Fo_Nida_I-IV_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida (Nidden), architektūra, žmonės, gamta, darbai, šventės

Keywords (En):

Dokumentuose sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi įvairių laikotarpių Nidos gyvenvietės ir apylinkių vaizdai: architektūra, istorija, gamta, žmonės, jų butis ir šventės.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) , <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>; www.facebook.com/senosfotografijos/ <http://www.mmcentras.lt/autorai/antanas-sutkus/585> <http://www.miestai.net/forumas/showthread.php?t=14127>

Cipher: Fo_PamarKap(Drev2008); Fo_PamarKap(Juodkr2014);
Fo_PamarKap(krikst2007); Fo_PamarKap(krikst2007);
Fo_PamarKap(Nida2010); Fo_PamarKap(Nida2011);
Fo_PamarKap(Nida2011); Fo_PamarKap(Priek2014);
Fo_PamarKap(Priek2014)

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Pamario kaimų kapinės. 2008–2014**

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kaimai, kapinės, architektūra, antkapiai, įrašai

Keywords (En):

Dokumentas yra keli nuotraukų albumai, kuriuose užfiksuotos Kuršių marių pakrančių kaimų kapinės ir antkapiniai paminklai.

Quellen / Unterschrift: Asmeninis archyvas

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Pervalka. Perwelk.**

Notes: Comments Fo_Pervalka_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra, žvejyba, švityrys, paminklai, Karvaičia/Karweiten

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyvenvietės Pervalkos vaizdai: architektūra, gamta, žvejyba, švityrys, Karvaičių kaimo vieta, paminklai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/>, <http://www.nerija.lt/lankytinos-vietos/pervalkoje>, privačios kolekcijos

Cipher: Fo_Pilkupa

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Pilkupa. Pillkopen. Морское.**

Notes: Comments Fo_Pilkupa_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, kopos, Efos (Epha) kopa, Sklandytojų kopa, kopų apželdinimas, žvejyba, butis, bažnyčia, kapinės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyvenvietės Pilkupos (Pillkopen, Морское) architektūra, kopos, kopų apželdinimas, žvejyba, butis, bažnyčia, kapinės. Yra nuotraukų iš mūsų dienų kaimo Morskoje.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?stadt=926> (Arne Woest)

Cipher: Fo_Preila; Fo_Preila_(kap2012)

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Preila. Preil.**

Notes: Comments Fo_Preila_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kaimai, architektūra, gamta, žvejyba, kapinės

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos Preilos gyvenvietės architektūra, gamta, gyvensena, atskiras albumas skirtas kapinėms „Preilos kapinės 2012“

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://wiki-de.genealogy.net/Preil> Lietuva senose fotografijose <http://www.audrunas.lt/wpblog/?p=489>

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Rasytė. Rossitten.**

Notes: Comments Fo_Rasyte-I-II_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gamta, architektūra, ornitologija, sklandymo mokykla, žvejyba, butis

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyvenvietės Rasytės (Rossitten) ir apylinkių gamtovaizdis, architektūra, žvejų gyvenimas, ornitologijos tyrinėjimo vietos, sklandymo mokyklos veiklos epizodai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <https://www.facebook.com/lostprussia/>

Cipher: Fo_RasytOrni

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Rasytės ornitologinė stotis.**

Notes: Comments Fo_RasytOrni_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Rasytė, Rossitten. Rybachy, ornitologija, mokslo centras, Thienemann

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos Rasytės gyvenvietėje įkurtos ornitologijos stoties vaizdai: pastatai, įrengimai, paukščių stebėjimas ir žiedavimas. Yra nuotraukų iš mūsų dienų stoties „Fringilla“ veiklos.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> Владимир Паевский iš knygos Птицеловы от науки Воспоминания куршского орнитолога

Cipher: Fo_Rusne

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Rusnė. Russ.**

Notes: Comments Fo_Rusne_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Nemunas, architektūra, žvejyba, gamta, bažnyčia

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Rusnės salos Nemuno deltoje prie Kuršių marių architektūra, gamtos vaizdai, gyventojų butis, bažnyčios ir kapinių vaizdai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO); www.bildarchiv-ostpreussen.de/; <http://wiki-de.genealogy.net>

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Šarkuva. Sarkau. Лесное.**

Notes: Comments Fo_Sharkuva_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, gyvenvietės, žvejyba, architektūra, gamta

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos gyvenvietės Šarkuvos (Sarkau, Лесное) istorija, architektūra, gamta, žmonių gyvenšana, žvejyba.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://www.ostpreussen.net/ostpreussen/orte.php?bericht=1503> www.cranzwestend.de/lesnoje.html

Cipher: Fo_skland

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Sklandymas.**

Notes: Comments Fo_skland_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sklandymas, aviacija, sklandytojų mokykla, Rasytė (Rossitten), Nida (Nidden)

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos sklandytojų mokyklų Rasytėje (Rossitten) ir Nidoje (Nidden) veiklos epizodai.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://forum.kenig.org/viewtopic.php...t=273&start=60> https://lt.wikipedia.org/wiki/Nidos_sklandymo_mokykla

Cipher: Fo_Smiltyne; Fo_Smiltyne_VE

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Smiltynė. Sandkrug.**

Notes: Comments Fo_Smiltyne_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Smiltynė (Sandkrug), gamta, uostas, architektūra, istorija

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių nerijos pusiasalio pradžios – Klaipėdos miesto dalies Smiltynės (Sandkrug) gamtos vaizdai, architektūra, vaizdas į uostą. istorinių įvykių pėdsakai. Galima matyti kopų apželdinimo darbo rezultatus, istorinius pastatus. Atskiru albumu pateiktos istorinės nuotraukos iš „Vakarų ekspreso“

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://www.ve.lt/naujienos/senoji-vakaru-lietuva/senasis-objektyvas/smiltyne-pro-praeities-objektyva-ii-1424506/>

Document type: Various copies

Carl-Christoph Hilgenfeldt (sud.). **Thienemanno albumas**. Nuo 1930 ir vėliau

Notes: Comments Fo_Thienem-1930_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Ornitologija, Rasytė/Rossitten, žiedavimo stotis, Thienemann

Keywords (En):

Dokumentas yra šeimos nuotraukų ir fotografuotų bei pieštų atvirukų su prof. Thienamanno veiklos ir gyvenimo epizodais rinkinys. Sudarytojas – profesoriaus anūkas, gyv. Vokietijoje.

Quellen / Unterschrift: Carl-Christoph Hilgenfeldt asmeninis archyvas

Cipher: Fo_Tove

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Tovė, Tawe**.

Notes: Comments Fo_Tove_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, žvejų kaimas, architektūra, gamta

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Tovės kaimo prie Kuršių marių architektūra, gamtos vaizdai, žvejų butis

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de>

Cipher: Fo_Vecekrug-2015

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Vecekrugo kopa**. 2015

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, senieji kaimai, gamtovaizdis, Preila (Preil)

Keywords (En):

Dokumente yra nuotraukos, jose užfiksuoti vaizdai ant Vecekrugo kopos, netoli Preilos, 2015 m.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas

Document type: Photos

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Ventė. Windenburg.**

Notes: Comments Fo_Vente_kom.pdf. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Ventės ragas, Ventės kaimas, žvejyba, ornitologija, švityrys, architektūra

Keywords (En):

Dokumente sukauptos nuotraukos, kuriose atsispindi Kuršių marių pakrantės iškyšulio Ventės rago vaizdai: švityrys, ornitologinė stotis, paukščių žiedavimas, apylinkių kraštovaizdis, žvejyba ir laivyba.

Quellen / Unterschrift: asmeninis archyvas, Bildarchiv Ostpreussen (BAO) <http://www.bildarchiv-ostpreussen.de/> <http://wiki-de.genealogy.net/Windenburg>
<https://www.facebook.com/senosfotografijos/?fref=ts>

Video records

Cipher: Va_AgnMiegel-2013

Document type: Slideshow movie Language: German Country: Germany

Agnes Miegel - Ostpreußen - Es war ein Land - Gedicht, gesprochen von Agnes Miegel. Lindenbaum Verlag, 2013

Notes: MP4 file. Duration: 00:02:13. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, baladė, Kuršių nerija, Kuršių marios, Baltijos jūra

Keywords (En):

Skaidrė su Agnes Miegel poezijos CD viršelio nuotrauka. Fone skamba baladė „Es war ein Land“, skaitoma pačios autorės. Tai vienas iš kūrinų, kuriuos įkvėpė Rytprūsių peizažas ir žmonės, čia, kaip ir kituose jos kūrinuose, yra Baltijos, Kuršių nerijos ir Kuršių marių motyvas.

Quellen / Unterschrift: <https://www.youtube.com/watch?v=au5wsjtHW Rc>

Cipher: Va_Bar_BroSakut-2015(I), Va_Bar_BroSakut-2015(II)

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Sweden

Arvydas Barysas (sud.). **Broliai Sakuth I ir II d..** 2015

Notes: MKV files. Duration 01:00:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; kuršininkai, Švedija, tautosaka, žvejyba, papročiai

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais ir angliškais subtitrais. Broliai Martin, Herbert ir Werner Sakuth pasakoja apie savo gyvenimą, tradicijas, papročius, žmonės Nidoje. Minimi įvairūs istorijos faktai, detalės, daug pasakojama apie žvejybą, jos būdus, laivus, tinklus. Prisiminimuose yra ir kapinės, bažnyčia, vestuvės, vėtrungių gamyba, laivų vilkimas, žuvų turgūs ir daug kitų autentiškų pasakojimo epizodų. Tai režisieriaus sukaupta medžiaga, iš kurios vėliau buvo kuriamas filmas „Išbarstyti žodžiai“, tačiau filme liko nepanaudota dalis medžiagos, kuri čia pateikiama netrumpinta ir neredaguota.

Quellen / Unterschrift: A. Baryso asmeninis archyvas

Document type: Documentary Language: Curonian (Germ. subtitles) Country: Lithuania

Arvydas Barysas, Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Zertreute Wörter.** 2016

Notes: MP4 file. Duration 55 minutes. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kuršininkų kalba, papročiai, Sakuth, žvejyba, vėtrungės, vestuvės, bažnyčia, Thomas Mann

Keywords (En):

Dokumentinis filmas, kuriame trys broliai Sakuth pasakoja apie savo vaikystę ir jaunystę Nidoje, žvejybą, papročius, apie architektūrą, bažnyčią, rašytoją Tomą Maną (Thomas Mann). Broliai kalbasi gimtąja kuršininkų kalba. Jame daug gamtos vaizdų, senų nuotraukų, brolių pasakojimus papildė tekstų fragmentai už kadro (aut. Dalia Kiseliūnaitė). Filmą subtitruotas vokiečių kalba.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Documentary Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Lithuania

Arvydas Barysas, Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Išbarstyti žodžiai.** 2016

Notes: MP4 file. Duration 55 minutes. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kuršininkų kalba, papročiai, Sakuth, žvejyba, vėtrungės, vestuvės, bažnyčia, Thomas Mann

Keywords (En):

Dokumentinis filmas, kuriame trys broliai Sakuth pasakoja apie savo vaikystę ir jaunystę Nidoje, žvejybą, papročius, apie architektūrą, bažnyčią, rašytoją Tomą Maną (Thomas Mann). Broliai kalbasi gimtąja kuršininkų kalba. Jame daug gamtos vaizdų, senų nuotraukų, brolių pasakojimus papildė tekstų fragmentai už kadro (aut. Dalia Kiseliūnaitė). Filmą subtitruotas lietuvių kalba.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Arvydas Barysas (sud.). **Tarp keliaujančių kopų | Zwischen Wanderdünen.** 2015

Notes: DVD, Disc image files (.iso). Duration 60 minutes. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Hermann Blode, dailininkų kolonija

Keywords (En):

Dokumentinis filmas, kuriame pasakojama apie Nidos dailininkų koloniją, jos tradicijas, žymius jos narius, mecenatą viešbučio savininką vienos iš seniausių Kuršių nerijos šeimų atstovą H. Blodę (Hermann Blode).

Quellen / Unterschrift: A. Baryso asmeninis archyvas

Document type: Documentary Language: Lithuanian, German Country: Lithuania

Arvydas Barysas (sud.). **Kuršių nerija. Thomas Mannas. Mano vasarnamis.** 2009, 2013

Notes: DVD, Disc image file (.iso). Duration 00:20:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Thomas Mann, gamtovaizdis, gyventojai

Keywords (En):

Dokumentinis filmas pasakoja apie Nidoje vasarojusio vokiečių rašytojo Tomo Mano (Thomas Mann) gyvenimą ir išpūdžius Nidoje. Pagrindinis filmo tekstas remiasi jo pranešimu „Mein Sommerhaus“, skaityto Miunchene 1931, dar prieš jam atvykstant vasaroti. Pasakojami išpūdžiai apie Nidą, jos žmones, jų papročius ir kalbą, ypač gėrimasi peizažu. Pranešimas skaitytas Rotary klubo nariams, jis baigiasi kvietimu vokiečių intelektualams jį vasarą aplankyti.

Quellen / Unterschrift: A. Baryso asm. archyvas

Cipher: Va_BerzNida-1994

Document type: Documentary Language: English, Curonian (Lith. subtitles) Country: Lithuania

Saulius Beržinis (sud.). **Nida, my last address.** 1994–97

Notes: AVI file. Duration 00:05:10. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Thomas Mann, Elisabeth Mann, karo pabaiga, bėgimas, kuršininkai, kuršininkų kalba, daina, Erika Kalwies, Heta Foege-Schekahn

Keywords (En):

Dokumentinis filmas apie Kuršių neriją kaip gimtinę ir paskutinę ramią vietą prieš karą. Filmu pradžioje Thomo Manno duktė Elisabeth dalijasi prisiminimais apie atsisveikinimą su Nida 1942. Kuršininkai, atvažiavę vasarą lankyti savo tėviškės, susibūrę kalbasi gimtąja kalba ir dainuoja dainas. Pokalbį veda Erika Kalwies, kuri pasakoja, kaip gyvendami Nidoje gamino žuvų patiekalus. Kiti pokalbio dalyviai: iš dešinės Christel Sakuth, Günter Froesės žmona, Erika Kalwies, jos dėdė Foege ir jo duktė Hanelore, Günter Froese, jo sesuo Christel, Erikos vyras, Ewa Froese (kairėje, balta liemene). Prie marių Heta Schekahn (kairėje) stovi su Herta Detzkeit, jos pasakoja apie tai, kaip turėjo palikti viską ir su mažais vaikais skubiai bėgti iš gimtinės. „Jeigu ne karas, niekada nebūtume iš čia išvykę“.

Quellen / Unterschrift: Sauliaus Beržinio asmeninis archyvas

Cipher: Va_DasLand-1936

Document type: Documentary Language: German (Lith. subtitles) Country: Germany

Das Land am Meer. Iš 12 Kurzfilme über Ostpreussen. Freies Ostpreussen, 1936

Notes: MKV file. Duration 00:11:33. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Rasytė (Rossitten), gamta, žvejyba, žuvų turgus, poilsiautojai

Keywords (En):

1936 m. vokiečių filmas, patetiškai vaizduojantis vokiškąją Kuršių nerijos dalį. Daugiausia filmuota Rasytėje (Rossitten) ir Krante (Cranz). Mariomis plaukioja daug laivų, krante tvarkomi tinklai ir rūkomos žuvis, turguje jos pardavinėjamos, o poilsiautojai leidžia laiką paplūdimyje.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: TV show, reportage, trailer Language: German (Lith. subtitles) Country: Germany

Die Flucht ARD - Drehbeginn am Kurischen Haff. Ostpreußischer Rundfunk, 2009

Notes: MKV file. Duration 00:02:40. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, II pasaulinio karo pabaiga, bėgimas, filmavimas, Kuršių marios, Ventės ragas

Keywords (En):

Tai meninio filmo anonasas, pristatantis filmą „Flucht“. Filmuojama Ventės rago, kalbinama filmo trupė, aktoriai, pristatomas filmo siužeto istorinis kontekstas, veiksmo vieta. Filmu veiksmas vyksta Rytprūsių dvare, vėliau persikelia į Kuršių marių pakrantę ir pačias marias, kuriomis per ledą apšaudomos traukė pabėgėlių gurguolės. Šis filmas šiuolaikiniam žiūrovui padeda suprasti karą išgyvenusius ir namų netekusius žmones, kurių nemaža dalis yra įvairių tautybių Rytprūsių gyventojai.

Cipher: Va_EinKurWimp-1940

Document type: Documentary Language: German (Lith. subtitles) Country: Germany

Einst unten dem Kurenwimpel. Iš 12 Kurzfilme über Ostpreussen. Apie 1940

Notes: MKV file. Duration 00:09:50. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejai, žvejyba, butis, papročiai

Keywords (En):

Dokumentinis filmas apie žvejų gyvenimą Kuršių nerijoje. Rodomi laivai mariose ir krante, darbo scenos, papročiai, butis.

Quellen / Unterschrift: POLAR Film + Medien

Cipher: Va_FilmKur_LKA_1983

Document type: TV show, reportage, trailer Language: Lithuanian Country: Lithuania

Filmo kūrimas. Lietuvos kino studija. 1983

Notes: MPG file. Duration 00:01:33. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, filmavimas, A. Puipa

Keywords (En):

Reportažas iš Nidos, kur filmuojamas A.Puipos filmas „Moteris ir keturi jos vyrai“. Statomos dekoracijos, kopose atsiranda žvejų nameliai, kapinių kryžiai. Kalbinami aktoriai.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 2533-35

Cipher: Va_Gintar_LKA_1951

Document type: Documentary Language: Russian Country: Lithuania

Gintaro rinkėjai ir žvejai. Lietuvos kino studija. 1951

Notes: MPG file. Duration 00:03:02. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Baltijos jūra, gintaro gaudymas, Klaipėdos uostas, Dreverna, žvejai, Telmano kolūkis

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka pasakoja apie gintaro gaudytojus Baltijos jūroje, rodomi dideli gintaro gabalai, paskui trumpai pasirodo Klaipėdos uosto vaizdai ir Telmano vardo Rusnės žvejybos ūkis.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 1118-35

Document type: Slideshow movie Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Germany

Austris Grasis (sud.). **Varnų gaudymas. Martin Pugelis.** 1981

Notes: MKV file. Duration 00:01. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; varnų gaudymas; maistas

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais subtitrais, skaidrių filmas. Martin Pugelis pasakoja apie savo jaunystę, kaip kopose maistui gaudydavo varnas. Pokalbyje dalyvauja jo žmona ir įrašinėtojas Austris Grasis.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Cipher: Va_Haus_MutOstpr-1954

Document type: Documentary Language: German (Lith. subtitles) Country: Germany

Johannes Häussler (sud.). **Mutter Ostpreussen.** 1954

Notes: MKV file. Duration 12:50. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, gamta, žemės ūkis, gintaro kasimas, ornitologinė stotis

Keywords (En):

Šaltojo karo metais sukurtas propagandinio turinio vokiečių dokumentinis filmas, kuriame panaudoti tarpukario ar karo metų filmų kadrai. Juose užfiksuotas ir idealizuojamas prieškario Rytprūsių gyvenimas: turtingi laukai, dirbantys žmonės, lenktyniniai žirgai, Rasytės (Rossitten) paukščių žiedavimo stotis, gintaro rinkimas ir kasimas ir kiti autentiški to meto vaizdai.

Quellen / Unterschrift: FreiesOstpreussen

Cipher: Va_Hofk_SommerOstPr-2014

Document type: Documentary Language: German Country: Germany

Karl Höffke (sud.). **Sommer in Ostpreussen 1942.** 2014

Notes: DVD, Disc image file (.iso). Duration 00:26:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, Nida, Molenhauer, Rasytė (Rossitten), Nemuno delta, žvejų gyvenimas, laivai, gamta

Keywords (En):

Dokumentinis filmas pasakoja Rytprūsius II p. m. Vokiečių kareivis svajoja apie atostogas prie jūros ir Kuršių marių. Traukiniais vyksta atostogautojai iki Karaliaučiaus. Įterpiami mūsų laikų kadrai su pasakotojų, gimusių ir augusių Rytprūsioose, prisiminimais. Filmas sukurtas tarsi kelionė į Kuršių neriją. Nida pristatoma ne tik kaip pamėgta atostogų vieta, bet ir kaip menininkų susibūrimo ir kūrybos erdvė. Prisiminimais apie Nidą, žvejų tradicijas, žuvis, kaip tradicinį valgį, dalijasi garsaus dailininko Molenhauerio duktė Maja. Apie Rasytę pasakoja rašytoja Ruth Geede. Kituose epizoduose šieno gabenimas, plaukimas laivais, tinklų mezgimas, žuvų apdorojimas, kopų tvirtinimas.

Quellen / Unterschrift: Karl Höffke archyvas

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Ketvirtadienis. Šventosios žvejai. Lietuvos kino studija. 1964

Notes: MPG file. Duration 00:01:15. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Baltijos jūra. Šventoji, žvejs, žvejs, motoriniai laivai

Keywords (En):

Dokumentinis rež. L. Tautrimo poetizuotas siužetas apie Šventosios žvejus, išplaukiančius į jūrą naktį.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0752-35

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Skalbimas. Herta Detzkeit.** 2015

Notes: MKV file. Duration 00:02. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; butis; skalbimas mariose

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais subtitrais. Herta Detzkeit pasakoja apie savo vaikystę, kai kaimo moterys skalbdavo mariose iš valčių.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Unguriai. Herta Detzkeit.** 2015

Notes: MKV file. Duration 00:06:01. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejai; žuvis; uncuria

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais subtitrais. Herta Detzkeit pasakoja apie savo vaikystę, kai ji padėdavo tėvui žvejoti, vardiya žuvų rūšis, ką ir kaip valgydavo. Prisimena, kaip gaudydavo uncurius.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Verpimas. Herta Detzkeit.** 2015

Notes: MKV file. Duration 00:02. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; butis; tinklų verpimas ir mezgimas

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais subtitrais. Herta Detzkeit pasakoja apie savo vaikystę, kai jos senelis verpė tinklams virves ir mezgė tinklus, močiutė šukavo vilną ir verpė.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Apie filmavimą Nidoje. Sakuth.** 2011

Notes: MKV file. Duration 00:01:13. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba; filmavimas

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas. Martin Sakuth kuršininkų kalba pasakoja apie tai, kaip Nidoje karo metais buvo kuriamas filmas apie vokiečių armiją Afrikoje. Šalia broliai Werner ir Herbert.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Apie žvejybą Švedijoje ir Nidoje. Herbert Sakuth .** 2011

Notes: MKV file. Duration 00:06:14. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba; žvejyba; žuvis

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas. Herbert Sakuth kuršininkų kalba pasakoja apie tai, žvejoja Švedijoje ir kaip tai darė Nidoje, apibūdina tinklus, žvejybos būdus ir žuvis, sako jų pavadinimus. Fone jo žmona.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Laba diena. Herbert, Martin, Werner Sakuth.** 2011

Notes: MKV file. Duration 00:01:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejai, laivai, tradicijos

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba. Herbert, Martin ir Werner Sakuth susitinka Herberto namuose.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Slideshow movie Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Gertrud Tydeck- Gibbisch.** 2015

Notes: WMV file. Duration: 00:02:13. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Karklininkai/ Karklė (Karkelbeck), Plocio ežeras, mokykla

Keywords (En):

Skaidrėmis iliustruojamas pateikėjos iš Karklės (Karkelbeck) Gertrud Tydeck- Gibbisch pasakojimas apie apylinkę, minimas Plocio (Plaze-see) ežero vardas, kalbama apie mokyklas, minimos mokytojų pavardės.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Documentary Language: Russian Country: Lithuania

Klaipėda. Lietuvos kino studija. 1953

Notes: MPG file. Duration 00:20:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Klaipėda, statybos, Klaipėdos uostas, uosto vartai, jūrininkai, Kuršių marios, žvejyba, žvejų ūkiai, miškų auginimas, regata

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Klaipėdos atstatymą, uostą, žvejybą Kuršių mariose, žvejybos ūkių laimikius, miško auginimą nerijoje, kadruose rusniškiai broliai Jurginaičiai, marių regata, Girulių pionierių stovykla, jūreivystės mokykla.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0869-35

Cipher: Va_Koep_KurNehr-2001

Document type: Documentary Language: German (Lith. subtitles) Country: Germany

Volker Koepp (sud.). **Kurische Nehrung.** 2001

Notes: DVD, Disc image file (.iso). Duration 00:90:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida (Nidden), Rasytė (Rossitten, Rybachij), gamtovaizdis, prieškaris, pokaris, tapatybė

Keywords (En):

Dokumentinis filmas (subtitrai lietuvių kalba) pasakoja apie pasikeitusį Kuršių nerijos gyvenimą. Filmo herojai gyvena dviejose valstybėse: Rusijoje ir Lietuvoje. Igoris, Nataša su šeima, kurių tėvai atsikėlė į šiuos kraštus po karo, gimė rusiškoje nerijos pusėje, kurioje peizažas ir kelios senos architektūrinės detalės mena apie prieškaryje puoselėtą grožį. Aplankoma kadaise garsiausia Europos paukščių žiedavimo stotis. Joje ir dabar vyksta darbas. Renata – vietinė, nidiškė, jos tėvai ir protėviai gyveno nerijoje, jai atmintyje skamba dar senelio ir tėvo vartota kuršininkų kalba, žvejybos kuršvaltėmis vaizdai. Labiausiai jos likimą paveikė karas ir išsiskyrimas su tėvais. Pokario vaikystėje ir jaunystėje išgyventi sunkumai, kova už būvį nenuslopino joje gyvybingumo, suteikto pačios gamtos. Ji ištekėjo už ruso jūreivio ir pasakoja apie pokyčius, kuriuos teko patirti jos tėvynei.

Quellen / Unterschrift: Volker Koepp asm. archyvas

Cipher: Va_KurGim_LKA_1963

Document type: Feature film Language: Lithuanian Country: Lithuania

Kūrinio gimimas. Lietuvos kino studija. 1963

Notes: MP4 file. Duration 00:05:54. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, kompozitorius Eduardas Balsys, baleto kūrimas

Keywords (En):

Pajūrio žvejų kaimas, džiūsta tinklai, valtys. Žvejo žmona išlydi vyrą į jūrą. Kompozitorius E. Balsys klausosi jūros ošimo, vaizduotėje girdi kūrinio muziką, rašo natas. Kadruose įvairūs Kuršių marių ir jūros vaizdai.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 2405-35

Document type: Documentary Country: Lithuania

Kuršių nerija. Paukščių žiedavimas. Lietuvos kino studija. 1963

Notes: MPG file. Duration 00:01:54. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, paukščių žiedavimas

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka be garso. Kadruose kopų ir marių vaizdai ir paukščių žiedavimo stotis nerijoje. Rodomi jauni gamtininkai, paukščių gaudymo ir žiedavimo procesas, kuriam vadovauja (?) Ventės rago ornitologas L. Jezerskas.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0618-16-N

Cipher: Va_Lielb_Sakuth-2006

Document type: Filmed material Language: Curonian (Lith. subtitles) Country: Sweden

Aigars Lielbardis (sud.). **Sakuth.** 2006

Notes: MKV file. Duration 00:15:51. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; kuršininkai, Švedija, tautosaka, žvejyba

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba. Broliai Martin, Herbert ir Werner Sakuth pasakoja apie savo gyvenimą rusų valdomoje zonoje Vokietijoje, iš kurios jie pabėgo į Švediją. Paskui broliai bando skaityti latviškai iš P. Šmito knygos „Kuršu kāpu folklorā“, skaitydami komentuoja, ar užrašytoji kalba yra tokia pat kaip jų. Kitas epizodas nufilmuotas Vanern ežere, kur broliai rodo, kaip žvejoja su šiuolaikiniu laivu ir tinklais.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Cipher: Va_Lietuva_LKA_1990(I), Va_Lietuva_LKA_1990(II)

Document type: Feature film Language: Lithuanian Country: Lithuania

Lietuva tarp praeities ir ateities. (2 epizodai). Lietuvos kino studija. 1990

Notes: MPG file. Duration 00:01:08. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, kopos, Marija Bezrukov, kuršininkų daina, užpustyti kaimai

Keywords (En):

Ištrauka iš filmo „Lietuva tarp praeities ir ateities“. Nidos kopose vaikšto Marija Bezrukov- Kairienė, dainuoja kuršininkų dainą, pasakoja apie užpustytos kaimus aplink Nidą.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 3539-35-1 3539-35-2

Document type: Documentary Language: Russian Country: Lithuania

Neringa. Lietuvos kino studija. 1957

Notes: MPG file, colored. Duration 00:16:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, žvejai, žvejų ūkis, kuršvaltės, Pinkus, architektūra, Kopgalis, pustomas smėlis, Marta Šmitaitė, paukščių žiedavimas

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Kuršių neriją, žvejų darbą, buitį, kopų sutvirtinimą, kadruose pasirodo įspūdingi gamtos vaizdai, kuršvaltės, senieji Kuršių nerijos namai, išpuošti raižiniais: prie kopos Sakuth namas Pilkupoje, vaizdas nuo kalno Nidoje į Froesės viešbutį (dviejų galų namas su mansardomis, dab „Neringos“ viešbutis), Knaufo namas su gausiai išpuošta veranda, Tomo Mano namas, Pervalkos švyturys, Preilos mokykla, Kopgalio tvirtovė, vokiečių bunkeriai. Filmu epizoduose pasirodo Fritz Jakeit (su kariška kepure valdo bures), trise kuršininkų kalba šnekučiuojasi Mikas Engelinas (Michel Engelin, su margu megztiniu) ir jo sūnus Mikas (su žvejo kepure) iš Pervalkos ir Pinkus (Pinkis, baltu megztiniu), kopų apsodinimo darbu rūpinosi eigulė Marta Šmitaitė (Marta Schmidt), senųjų neringiškių palikuonė. Kitame epizode – paukščių žiedavimo scena Rasytėje.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0893-35

Cipher: Va_Patr_Kurenfis-1941

Document type: Documentary Language: German (Lith. subtitles) Country: Germany

Clarissa Patrix-Dreyer (sud.). Kurenfischer: Ein Tag auf der Nehrung. 1941

Notes: MKV file. Duration 60 minutes. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejai, laivai, tradicijos

Keywords (En):

Dokumentinis karo laikų vokiečių filmas, kuriame pasakojama apie Kuršių neriją, pamėgtą Vokietijos kurortą. Patetiškai piešiama žvejų buitis, gamtovaizdis, tradicijos. Filmas su lietuviškais subtitrais.

Quellen / Unterschrift: http://www.filmportal.de/film/kurenfischer-ein-tag-auf-der-nehrung_2b25ffa385cd4f96b404a6bb95d6fd21

Cipher: Va_Polk_Ostpr-2014

Document type: Documentary Language: German

Hermann Pölking (sud.). Ostpreußen- Panorama einer Provinz - erzählt aus alten Filmen 1913-1945 I. 2014

Notes: DVD, Disc image file (.iso). Duration 01:00:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Rytprūsiai, Kuršių nerija, Kuršių marios, šieno gabenimas, Semba, miškai, paukščių žiedavimas, arklių turgus, Aistmarės, Karaliaučius, Romintės giria, Rasytė, Nida, bažnyčia, kapinės

Keywords (En):

Filmas yra pirmasis iš 5 DVD istorinės dokumentikos rinkinio. Iš įvairių šaltinių profesionalių ir mėgėjų kameromis sukurtų 1913–1945 filmų sudėta kompozicija, lydima autoriaus teksto už kadro, sklaido įvairius Rytprūsių gyvenimo puslapius. Šioje dalyje daugiausia dėmesio skiriama kraštovaizdžiui, buičiai, etnografijai, tradicijoms, kurių gyvenimas nutrūko. Kuršių marios, pamario gyventojų darbai ir buitis, tradicijos, Kuršių nerijos gamta ir architektūra šioje dalyje rodomi keliuose epizoduose, kurie išdėlioti įvairiose filmo vietose. Esama spalvotų juostų.

Quellen / Unterschrift: Hermann Pölking

Document type: Documentary Language: German Country: Germany

Helmut Schulzeck (sud.). **Ich bin kein wildes Mädchen mehr** . 1999

Notes: DVD, Disc image file (.iso). Duration 00:45:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, gamtovaizdis, prieškario gyvenimas, vaikystė

Keywords (En):

Dokumentinis filmas pasakoja apie Nidoje gimusios ir užaugusios Elisabeth Rademacher – Schulzeck, režisieriaus motinos gyvenimą. Filmo herojė įvairiais metų laikais lanko gimtąsias vietas ir dalijasi prisiminimais apie vaikystę. Ypač pabrėžiamas vaikystėje išugdytas stiprus ryšys su gamta, kraštovaizdžiu, šeimos tarpusavio santykiai, pasakojama apie tėvą žveją.

Quellen / Unterschrift: Helmut Schulzeck asm. archyvas

Cipher: Va_Schul_WiedNidden-1997

Document type: Documentary Language: German, Curonian (Lith. subtitles) Country: Germany

Helmut Schulzeck (sud.). **Wiedersehen mit Nidden**. 1997

Notes: DVD, Disc image file (.iso). Duration 00:38:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, nidiškių susitikimas, bažnyčia, kuršininkų kalba, prisiminimai, gamta, Eduardas Jonušas

Keywords (En):

Dokumentinis filmas pasakoja apie nidiškių susitikimą 1997 m. Nidoje. Pasakojimo centre režisieriaus motina Elisabeth Rademacher, kuri susitinka vaikystės draugus. Bažnyčioje vyksta šventinės pamaldos, jas laiko kunigas Echternach, kurio senelis buvo šios bažnyčios statytojas. Supažindinama su tautodailininku, senovinių antkapių ir kuršvaltės atkūrėju Eduardu Jonušu. Keletas epizodų primena čia gyvai skambėjusią kuršininkų kalbą, užfiksuoti dialogai, kur Elisabeth šnekučiuojasi su broliais Sakuth ir Herta Detzkeit.

Quellen / Unterschrift: Helmut Schulzeck asm. archyvas

Cipher: Va_Somin_LA_1966

Document type: Documentary Country: Lithuania

Suominis pučia Neringoje. Lietuvos kino archyvas. 1966

Notes: MKV file. Duration 00:09. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejai, žvejybos ūkis; kuršininkų kalba

Keywords (En):

Dokumentinis filmas apie žvejybą Kuršių nerijoje 7 dešimtmetyje. Sominis (ne suominis) yra šiaurės vakarų vėjo pavadinimas. Žvejai dirba sovietiniame žvejybos ūkyje. Nufilmuota gamtos vaizdų, žvejybos (žiemos žvejyboje Maslauskas, Eičinas) ir buitės scenų, filmo pabaigoje skamba kuršininkų kalba, kalbasi pervalkiškiei Marikė Jakeit ir jos vyras, Juokrantėje tinklų įmonėje darbuojasi moterys, kitame epizode šeima prie kuršvaltės modelio, laikrodį užveda Mikas Engelinas. Šios ištraukos lietuviškas vertimas yra subtitruose.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino archyvas. LA_0814-35-P (1)

Document type: Filmed material Language: Latvian, Curonian (Lith. subtitles) Country: Latvia

Kristaps Sprūdžs (sud.). Kursenieku valoda. Christel Sakuth ir Kristaps Sprūdžs. 2012

Notes: MKV file. Duration 00:03:33. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kalba, kuršininkų kalbos pavyzdžiai, dvikalbystė

Keywords (En):

Ekspedicijos įrašas kuršininkų kalba su lietuviškais subtitrais. Rinkėjas latviškai klausinėja kuršininę Christel Sakuth apie jos gimtąją kalbą: kur ji užaugo, ar ji supranta latviškai, kaip ji pati kalba, kas jų namuose ir Nidoje kokio kalba kalbėjo namuose, kokias kalbas vartojo kitur.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės asmeninis archyvas

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 14. Obligacijos. Lietuvos kino studija. 1955

Notes: MPG file. Duration 00:01:45. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, žvejybos ūkis, obligacijos, Valteris Doblys

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie žmonių entuziazmą skolinti valstybei savo asmenines santaupas, pasirašant obligacijų dokumentus. Tarp tokių yra ir Kuršių nerijos žvejai, kadre pasirodo žvejys Valteris Doblys (jis vėliau išvyko gyventi į Vokietiją).

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0329-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 17. Rusnės žvejai. Lietuvos kino studija. 1950

Notes: MPG file. Duration 00:01:45. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios; Rusnė (Russ), žvejyba, žvebybos ūkis, Jurginaitis, Gobris, Pinikis

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie naujai sukurtą žvejybos ūkį Rusnėje. Filme užfiksuoti senųjų žvejų šeimų palikuonys Jurginaitis, Pinikiai. Jame taip pat užfiksuota žvejyba, Nemuno delta, pasakojimas apie sovietų valdžios užduodamas žvejybos kvotas (planus).

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0176-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 17. Rusnės rytas. Lietuvos kino studija. 1962

Notes: MPG file. Duration 00:01:24. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Rusnė, žvejai, Jerčius Jurginaitis, Adomas Goberis, paukščių ferma

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Rusnės miestelį Nemuno deltoje, rodomi į marias išplaukiantys žvejai, kurių vyriausieji yra senieji rusniškiai, kitas epizodas pasakoja apie paukščių fermą.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0647-35

Cipher: Va_TL22_Balt_LKA_1949

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 22. Prie Baltijos krantų. Lietuvos kino studija. 1949

Notes: MPG file. Duration 00:01:45. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, žvejai, repatriantas Jonas Baistys, Dreverna, Adomas Stalgys, Jokūbas Traušis, kuršvaltės

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie žvejybą Kuršių mariose, o ne Baltijos jūroje, kaip teigia filmo titulinis kadras. Filme užfiksuoti repatriantai, akcentuojama jų ištikimybė gimtajam kraštui ir žvejybai, kaip kontrastas nesėkmingam gyvenimui svetimuose kraštuose. Filme dar matome senuosius Kuršių marių laivus.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0148-35

Cipher: Va_TL22_Ung_LKA_1955

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 22. Ungurių žvejyba. Lietuvos kino studija. 1955

Notes: MPG file. Duration 00:01:07. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Dovydas Rudys, ungurių žvejyba, Nidos žuvies apdirbimo fabrikas

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie ungurių žvejybą mariose ir žuvų fabriką Nidoje. Filme užfiksuotas vietinis žvejys Dovydas Rudys.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0362-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 25. Kuršių marių žvejai. Lietuvos kino studija. 1954

Notes: MPG file. Duration 00:01:20. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, žvejyba, žvejybos ūkis, Juodkrantė

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie žvejybą Kuršių mariose, sovietinį ūkį, rodomi naujieji ir senieji Kuršių nerijos gyventojai, tarp pastarųjų juodkrantiškis Šilbachas.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0329-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 25. Nidos žvejai. Lietuvos kino studija. 1948

Notes: MPG file. Duration 00:01:45. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, sovietinis žuvų ūkis, Sakutis, Kalvis, kuršvaltės

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie naujai sukurtą žvejybos ūkį Nidoje. Filme užfiksuoti kuršininkai Sakutis ir Kalvis. Jame taip pat nufilmuota žvejyba kuršvaltėmis pokaryje, vėliau šie laivai buvo sunaikinti.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0115-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 26. Regata. Lietuvos kino studija. 1954

Notes: MPG file. Duration 00:01:37. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, regata, Nida, vietiniai žvejai

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie burinių laivų regatą Kuršių mariose, kadruose Klaipėdos ir Kuršių nerijos vaizdai, sportininkų ir vietinių žvejų veidai.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0330-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 28. Neringos miškai, filmo kūrimas. Lietuvos kino studija. 1956

Notes: MPG file. Duration 00:02:40. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, smėlio pustymas, miškų sodinimas, Marta Šmit, Ipolitas Laurinavičius, žvejyba, kuršvaltės, Vinkus, aktoriai, filmo „Auksinės burės“ kūrimas

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Kuršių nerijos gamtą, apie žmonių kovą su stichija, sodinant miškus. Parodomi eigulė Marta Šmitaitė, girininkas Ipolitas Laurinavičius, žvejys Vinkus. Paskutiniame epizode pasakojama apie meninio filmo „Auksinės burės“ kūrimą, minimi aktorių vardai. 1956 m. mariose vis dar matomos kuršvaltės.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0404-35

Cipher: Va_TL28_Rasytojai_LKA_1958

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 28. Rašytojai. Lietuvos kino studija. 1958

Notes: MPG file. Duration 00:01:00. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Nida, Thomas Mann, baltarusių rašytojai

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Nidoje apsilankiusią baltarusių rašytojų delegaciją. Kadruose – viešnagė Tomo Mano name, kopos, po kurias laipioja svečiai, mariose motorinė valtis.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0476-35

Cipher: Va_TL30_KurMar_LKA_1962

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 30. Kuršmarių turtai. Lietuvos kino studija. 1962

Notes: MPG file. Duration 00:01:31. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, žvejyba

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie žvejybą Kuršių mariose, ungurių gaudymą.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0659-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 30. Ventės ragas. Lietuvos kino studija. 1956

Notes: MPG file. Duration 00:00:50. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Ventės ragas, paukščių žiedavimas, Antanas Vaitkevičius

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Kuršių marių pakrantėje Ventės rage įkurtą paukščių žiedavimo stotį.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0406-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 34. Paskutiniai karo aidai. Lietuvos kino studija. 1962

Notes: MPG file. Duration 00:01:56. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, karas, išminavimas

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie Kuršių marių išminavimą, iš arti rodomi narų ir išminuotojų veiksmai.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0663-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian Country: Lithuania

Tarybų Lietuva 4. Žiemos žvejyba. Lietuvos kino studija. 1963

Notes: MPG file. Duration 00:01:11. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių marios, Kuršių nerija, žiemos žvejyba, Stasys Vainauskas

Keywords (En):

Dokumentinio filmo ištrauka su sovietiniam laikotarpiui būdinga patetika pasakoja apie žvejybą Kuršių mariose žiemą, kadre – senas žvejys Stasys Vainauskas.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 0681-35

Document type: Documentary Language: Lithuanian, Curonian (Lith. subtitles) Country: Lithuania

L. Tautrimas. **Senieji Nidos ir Rusnės žvejai**. Lietuvos kino studija. 1970

Notes: MPG file. Decoded text Va_LKA_1970_Tautr (I) .doc. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkų kalba, prisiminimai, muziejus, žvejybos istorija, papročiai

Keywords (En):

L. Tautrimo dokumentinis filmas susideda iš kelių dalių: Pervalkos gyventojų Marikės Jakeit ir jos vyro pasakojimas lietuvių ir kuršininkų kalbomis, pokalbis su Kuršių nerijos gyventoju Miku Engelinu muziejuje ir nenustatyto asmens rusniškio Erčiaus Jurginaičio pasakojimas apie žvejybą ir žvejų gyvenimą prieš karą ir tarybiniais metais.

Quellen / Unterschrift: Lietuvos kino studijos archyvas 1123-3

Cipher: Va_VarnKod-2016

Document type: Documentary Language: Latvian, Curonian Country: Latvia

Varnu kodēji. Vēstures izpētes un popularizēšanas biedrība. 2016

Notes: MP4 file. Duration: 00:02:26. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, kuršininkai, varnų gaudymas, kuršininkų kalba

Keywords (En):

Filme apie varnų gaudymą kuršininkų kalba pasakoja Fricas Jakaitis iš Pervalkos. Toliau latviškai pasakojama apie kuršininkų kalbą, papročius, minimi antkapiai, užsiminama, kad kuršininkų tradicijos įdomios latvių mokslui.

Quellen / Unterschrift: Vēstures izpētes un popularizēšanas biedrība

Audio records

Cipher: Ga_Gras_Eksp-1980

Document type: Expedition record Language: Latvian, Curonian, German Country: Germany

Austris Grasis (sud.). **Ekspedicija**. 1980

Notes: 12 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, buitės, papročiai, vaikystė, kalba, mokykla, išvykimas iš tėvynės, etniniai santykiai

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitės darbus, šventes, papročius, prisiminimai apie vaikystę, tėvus, kaimynus, įvairias Kuršių nerijos vietas, minimi vietovardžiai. Informantai – 1898–1930 gimę asmenys: Marie (Marike) Peleikis-Kristaitis (1905); Marta Schmidt (1998 Preiloje); Scharlotte Rademacher-Sakuth (1890 Nidoje); Erika Rademacher-Frank (1917 Nidoje); Hedwig Rademacher-Engelien (1929 Nidoje); Herta Detzkeit-Paul (1924 Nidoje); Fritz Roespel (1923 Nidoje); Ernst Kakis (1927 Preiloje); Martin Pugel (1908 Nidoje) ir Anna Peleikis-Pugel (1912 Nidoje). Failų numeracija atitinka saugotojo archyvo numerius. Įrašė dalyvavo Austris Grasis ir Ilgvars Bernovskis

Quellen / Unterschrift: Austrio Grasio archyvas

Document type: Expedition record Language: German, Curonian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Bezrukov, Kalwies, Sakuth.** 1993

Notes: 6 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, butis, vaikystė, kalba, mokykla, kapinės, pokaris

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: buties darbus, papročius, prisiminimai apie vaikystę, tėvus, kaimynus, įvairias Kuršių nerijos vietas, bažnyčią, kapines, gyvenimą sovietmečiu. Informantai: Marija Bezrukov- Kairienė (1919 Nidoje), Christel Sakuth (1934 Nidoje), Erika Kalwies- Froese (1934 Nidoje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herta Detzkeit-Paul.** 2015

Notes: 5 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, žuvų apdorojimas, moterų darbai, šeima

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejyba, moterų darbai (skalbimas, žuvų tvarkymas, maisto gaminimas), vaikystė, kaimynai.

Informantai: Herta Detzkeit-Paul (g. 1924 Nidoje). Įrašė dalyvavo D. Kiseliūnaitė ir Chr. Schiller

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: German, Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Elsbeth Sakuth.** 2006

Notes: 11 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, butis, kurortas, karas, pabėgimas, tėvai, kuršininkų kalba

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: buties darbus, papročius, prisiminimai apie įvairias Kuršių nerijos vietas, gyvenimą karo metais, viešbutį, išvykimą iš Kuršių nerijos, pabėgimą į Švediją, apie šeimos santykius, gimtąją kalbą. Informantė: Elsbeth Sakuth, g. 1934 Nidoje.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian, German, Lithuanian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Hedwig Foege-Schekahn, Herta Detzkeit-Paul.** 1996

Notes: 5 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, bėgimas iš nerijos, tautosaka, kuršininkų kalba, fonetikos ir leksikos testas

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitį darbus, gimtąją kalbą. Yra keletas tautosakos tekstų. Nemažą dalį įrašo sudaro pasakojimas apie bėgimą iš nerijos, bendravimą su repatriantais. Atskirą dalį sudaro kalbos testas: fonetikos ir leksikos tyrimas.

Informantai: Hedwig Foege-Schekahn (1914 Pervalkoje) ir Herta Detzkeit- Paul (g. 1924 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Arūnė Arbušauskaitė.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_Kis_Gulb-1994

Document type: Expedition record Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Gulbis.** 1994

Duration 00:06:26. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, Rasytė (Rossitten), Pilkopa (Pillkoppen), svečių namai, laivai, garlaivis

Keywords (En):

Garso įrašė vokiečių kalba yra pasakojimas apie Gulbių šeimos istoriją: prosenelis buvo žvejys, senelis turėjo svečių namus, tėvas dirbo muitinėje. Pasakojama apie svečių priėmimą, plukdymą laivais, šieno gabenimą.

Informantai: Gulbis (vardas nežinomas)

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_Kis_HPie-2015

Document type: Expedition record Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Hermann Pietsch.** 2015

Notes: 4 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, butis, šeima, gyvenimas sovietų laikais, emigracija

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žiemos žvejyba, žvejyba sovietų laikais, butis, kaimynai, mokytojai, išvykimas, sudėtinga kelionė ir sunki pradžia Vokietijoje.

Informantai: Hermann Pietsch (g. 1937 Nidoje) ir žmona Anna. Įrašė dalyvavo D. Kiseliūnaitė ir Chr. Schiller

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Erika Kalwies**. 1995

Notes: 2 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, butis, mokykla, pokaris

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: buties darbus, šeimą, papročius, prisiminimai apie įvairias Kuršių nerijos vietas, gyvenimą sovietmečiu. Informantė: Erika Kawies-Froese, g. 1934 Nidoje.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: German, Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Fritz Kiehr, Marta Schekahn**. 1995

Notes: 2 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, kuršininkų kalba

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buties darbus, turgų, papročius, gimtąją kalbą. Informantai: Fritz Kiehr ir Marta Schekahn-Kiehr.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: German Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Irene Pflug-Godow**. 2016

Notes: 6 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Juodkrantė, Klaipėda, Kuršių marios, tarpukaris, vaikystės prisiminimai, vietovės, nostalgija

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje, ypač Juodkrantėje, kur pasakotoja, augdama Klaipėdoje, praleisdavo vasaras pas senelius. Jos prisiminimuose yra pajūris, Juodkrantės vasarnamiai, gatvelės, kaimynai. Pasakotoja kas vasarą lankosi Juodkrantėje, kartu su juodkrantiške Elisabeth Kluwe padėjo rinkti aukas bažnyčios sutvarkymui. Informantai: Irena Pflug-Godow – Paul (g. 1934 Klaipėdoje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Germany

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Richard Pietsch**. 1995–1996

Notes: 5 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautosaka, prisiminimai, žvejyba, buitės, šventės, kuršininkų kalba, kalbos testas

Keywords (En):

Garso įrašas darytas ekspedicijoje, jame yra įvairių pasakojimų apie Kuršių neriją, papročius, žvejybą, kuršininkų kalbą. Atskirai įrašytas kalbos testas: fonetikos ir leksikos pavyzdžiai.

Informantas: Richard Pietsch (g. 1915 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_Kis_PinSak-1993

Document type: Expedition record Language: German, Curonian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **David Pinkis, Christel Sakuth**. 1993

Notes: 4 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, buitės, folkloras, pokaris

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitės darbus, papročius, prisiminimai apie įvairias Kuršių nerijos vietas, gyvenimą sovietmečiu, yra folkloro intarpų. Informantai: David Pinkis, g. 1914 Nidoje, Christel Sakuth-Tepperis, g. 1934 Nidoje.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_Kis_Sak-2011A

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner, Martin Sakuth, I**. 2011

Notes: 20 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, žuvis, prisiminimai, gyvenimas Švedijoje

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje, ypač Nidoje, žvejybą, žuvis ir jų paruošimą, prisiminimai apie vaikystę ir jaunystę, tėvus, namą, vasarotojus. Pasakojama taip pat apie Švediją, žvejybą ežere, vaiduotojo patirtį, kelius.

Informantai: broliai Herbert (1925 Nidoje), Werner (1928 Nidoje), Martin (1930 Nidoje) Sakuth. Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Arnis Petrānis.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner, Martin Sakuth, II.** 2011

Notes: 20 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, žuvis, prisiminimai, gyvenimas Švedijoje

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje, ypač Nidoje, žvejybą, žuvis ir jų paruošimą, prisiminimai. Pasakojama taip pat apie gyvenimą Švedijoje, žvejybą ežere.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner Sakuth, I.** 2014

Notes: 7 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, asmenvardžiai, prisiminimai, tėvai, nuotraukos

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, tėvus, komentuojamos nuotraukos.

Informantai: Werner Sakuth (g. 1928 Nidoje), Herbert Sakuth (g. 1925 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Krišs Kapenieks.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Herbert, Werner Sakuth, II.** 2014

Notes: 31 WAV file. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Nida, Kuršių marios, žvejyba, tėvai, karas, pokaris, giminių deportacija, nuotraukų komentarai

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, tėvus, komentuojamos nuotraukos. Taip pat Herbertas pasakoja apie dalyvavimą kare, jūrų laivyne, Werneris apie gimines, kuriuos deportavo į Sibirą. Įrašai darytai namuose, automobilyje, kapinėse.

Informantai: Werner Sakuth (g. 1928 Nidoje), Herbert Sakuth (g. 1925 Nidoje). Įrašė dalyvavo Dalia Kiseliūnaitė ir Krišs Kapenieks.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Sweden

Dalia Kiseliūnaitė (sud.). **Sakuth Herbert, Martin, Werner** . 2006

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, kuršininkų kalba, biografija, žvejyba, etnografija, tautosaka, ekspedicija

Keywords (En):

Dokumentas yra garso įrašas, darytas bendroje Lietuvos ir Latvijos mokslinėje ekspedicijoje į Švediją 2006 m. Įrašyti pokalbiai su broliais Sakuth, gyv. Kristinehamne. Toje pačioje ekspedicijoje buvo filmuojama (žr. Va_Lielb_Sakuth-2006). Broliai pasakoja apie savo gyvenimą Kuršių nerijoje, žvejybą, šeimos ir kaimo tradicijas, įterpia folkloro tekstų. Taip pat pasakojama apie pabėgimą į Švediją iš Vokietijos rusų saugomos teritorijos, pirmuosius gyvenimo metus Švedijoje, darbus ir žvejybą ežere. Pokalbiuose dalyvavo mokslininkės Dalia Kiseliūnaitė, Janina Kursite, studentai Evaldas Švageris, Aigars Lielbards.

Quellen / Unterschrift: D. Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_KisAbr_Grig-2012

Document type: Expedition record Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė, Gabrielė Abromavičiūtė-Jasiūnienė (sud.). **Albina Grigaitienė**. 2012

Notes: 5 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietinis žuvų ūkis, butis, šeimų istorijos, senieji ir naujieji Kuršių nerijos gyventojai, papročiai, bendruomenė, kapinės

Keywords (En):

Garso įrašė yra po karo Kuršių nerijoje apsigyvenusios iš Jurbarko kilusios Albinos Grigaitienės pasakojimas apie pokario Kuršių neriją, jos gyventojus, senųjų ir naujųjų gyventojų santykius, senųjų gyventojų emigraciją. Pokalbyje ryškėja senųjų ir naujųjų gyventojų tradicijų ir gyvenamos skirtumai, sovietinės propagandos poveikis, tačiau tuo pat metu ir kaimyniško bendravimo, sėkmingo suartėjimo požymiai. Įrašai daryti namuose, kieme prie ūkinių pastatų, kapinėse.

Informantė: Albina Grigaitienė, g. 1928 Jurbarko raj., į Preilą atsikėlė gyventi apie 1955 (?).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_KisAbr_Laur-2012

Document type: Expedition record Language: Lithuanian Country: Lithuania

Dalia Kiseliūnaitė, Gabrielė Abromavičiūtė-Jasiūnienė (sud.). **Ipolitas Laurinavičius. Leonas Laurinavičius**. 2012

Notes: 5 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, sovietmetis, naujieji ir senieji Kuršių nerijos gyventojai, miško priežiūra, repatriacija, emigracija, istorija

Keywords (En):

Dokumentas yra dviejų brolių, apsigyvenusių Kuršių nerijoje 1954 m., pasakojimų garso įrašas (2 dok.). Ipolitas dirbo vyriausiu girininku, brolis Leonas – jo padėjėju, vėliau vairuotoju. Broliai pasakoja apie aplinkybes, atvedusias gyventi į Kuršių neriją. Jie bendravo su vietos gyventojais, pažinojo asmeniškai daugelį kuršininkų repatriantų, kurie po karo grįžo gyventi į Kuršių neriją ir kurių dauguma išvyko 1958–1960 m.

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Latvian, Curonian Country: Lithuania

Jānis Kušķis (sud.). **Ekspedicija**. 1961

Notes: 10 WAV files and Register of informants (pdf). Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Preila, Pervalka, Nida, Juodkrantė, žvejyba, etnografija

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, šventes, prisiminimai apie I ir II pasaulinius karus, bėgimą baigiantis karui. Informantai – 1883-1908 gimę asmenys : Miķis Puģelis, Miķis Engelīns, Miķelis Pīčs, Marīke Jakaite, Martins Jakaitis. Pavardės ir numeracija iš rinkėjo sudaryto registro.

Quellen / Unterschrift: Latvijos mokslų akademijos Latvių kalbos instituto archyvas

Document type: Expedition record Language: German, Curonian Country: Germany

Richard Pietsch (sud.). **Richardo Pietscho įrašai**. 1984–1986

Notes: 8 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, Kuršių marios, žvejyba, buitis, kuršininkų kalba, kalbos testas

Keywords (En):

Garso įrašuose yra įvairių pasakojimų apie gyvenimą Kuršių nerijoje: žvejybą, buitines darbus, papročius, prisiminimai apie vaikystę, tėvus, kaimynus, įvairias Kuršių nerijos vietas. Du informantai gyveno Nidoje iki 1956-58 m., jie pasakoja apie žvejybą ir gyvenimą Nidoje pirmajame sovietų valdžios dešimtmetyje. Atskirai įrašyta įvairių informantų kalbos testas (fonetika, leksika).

Informantai: Heta (Hedwig) Foege- Schekahn (1914 Pervalkoje), Hans (Johann) Schekahn 1912 (Nidoje), Sharlote Schmit-Schekahn (1919 Nidoje), Wilhelm Gulbis (1910 Nidoje), David Pinkis (1914 Nidoje), Herta Detzkeit-Paul (1924 Nidoje), Fritz Roespel (1923 Nidoje), Lotte (Charlotte) Schmidt-Purwin (?), Martin Roespel (g. 1908 Nidoje), Sakuth Herbert (1925 Nidoje), Werner (1928 Nidoje), Martin (1930 Nidoje), jų motina Anna Labrenz-Sakuth (1900 Preiloje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Readed text Language: Curonian Country: Germany

Richard Pietsch. **Fischerleben auf der Kurischen Nehrung**. Apie 1980

Notes: 11 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautosaka, prisiminimai, žvejyba, buitis, šventės, Liuterio katekizmo vertimas

Keywords (En):

Garso įrašas yra Richardo Pietscho knygos „Fischerleben auf der Kurischen Nehrung“ autoriaus skaitomas tekstas kuršininkų kalba. Jo turinys sutampa su knygoje paskelbtu tekstu. Tai teminiai knygos skyriai apie žvejybą, šventes, papročius, buitį, yra tautosakos tekstų. Taip pat autorius skaito savo paties Martyno Liuterio katekizmo vertimą.

Informantas: Richard Pietsch (g. 1915 Nidoje)

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Document type: Expedition record Language: Curonian Country: Germany

Richard Pietsch (sud.). **Tautosaka**. 1980–1996

Notes: 16 WAV files. Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija, etnografija, tautosaka, prisiminimai

Keywords (En):

Garso įrašai daryti įvairiu metu ekspedicijose bei paties informanto. Juose yra įvairių pasakojamosios tautosakos ir etnografijos tekstų: sakmės, tikėjimai, burtai, sapnų aiškinimai ir kt.

Informantas: Richard Pietsch (g. 1915 Nidoje).

Quellen / Unterschrift: Dalios Kiseliūnaitės archyvas

Cipher: Ga_Wie_Auwan-2009

Document type: Expedition record Language: German Country: Germany

Michael Wiefeld. **Auwandern oder bleiben? Zwei leben von der Kurischen Nehrung**. 2009

Notes: Interpreted and translated text of the conversation in PDF documents. Duration 22'55.

Dissemination without possessor's consent is prohibited.

Keywords (Lith): Kuršių nerija; Nida (Nidden); repatriacija; prisiminimai; pokaris; tapatybė

Keywords (En):

Vokietijos radijo laida. Kalbinami du nidiškiai: Hermann Pietsch ir Christel Sakuth-Tepperis. Jie pasakoja apie gyvenimą pokario Nidoje. Abiejų likimai skirtingi – Hermann Pietsch išvyko iš Nidos apie 1960 kartu su kitais Klaipėdos krašto gyventojais, norėjusiais pasitraukti į Vokietiją, Christel liko Nidoje ir sukūrė šeimą. Jie abu svarsto, kodėl taip, o ne kitaip susiklostė jų gyvenimai.

Quellen / Unterschrift: SWR 2 Leben